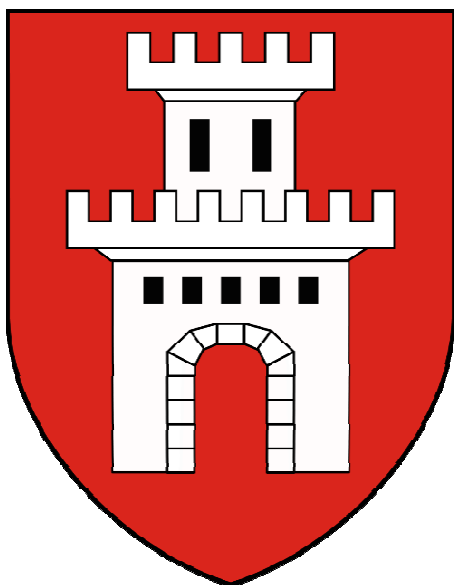

Analiza organizacyjno-finansowa
placówek oświatowych
Gminy Wysoka
woj. wielkopolskie

Warszawa-Wysoka, marzec 2020

Spis treści

Wstęp.....	4
Metryczka Gminy Wysoka	7
Analiza finansowa Gminy	8
Demografia w kontekście oświaty	20
Analiza części oświatowej subwencji ogólnej Gminy Wysoka na 2019 rok.....	27
Wydatki placówek oświatowych a naliczona subwencja oświatowa. Średni koszt utrzymania jednego ucznia.....	31
Koszty kształcenia uczniów	35
Uczniowie i dzieci placówek oświatowych w latach 2016/2017-2018/2019.....	37
Struktura zatrudnienia w placówkach oświatowych (awanse/etaty/osoby/ liczba uczniów na 1 etat nauczycielski).....	40
Średnia liczba uczniów/dzieci na jeden etat w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka w latach 2017/2018 oraz 2018/2019	48
Analiza arkuszy organizacyjnych publicznych placówek oświatowych Gminy Wysoka na rok szkolny 2019/2020.	50
Komentarz Nr 1. Liczba uczniów w klasie, podział na grupy.	53
Komentarz nr. 2. Świetlica szkolna, zajęcia świetlicowe	54
Komentarz Nr. 3. Klasy łączone	54
łączenie zajęć lekcji religii	55
Komentarz 4. Biblioteka	56
Komentarz nr 5. Zajęcia rewalidacyjne	56
Komentarz nr 6. Zakres pracy psychologa, pedagoga itd.....	57
Komentarz nr 7. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne:.....	57
Komentarz 8 Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.....	58
Komentarz. 9. Nauczyciel wspomagający.....	58
Komentarz 10. Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.....	58
Uczeń dysfunkcyjny – niepełnosprawny	59
Realizacja art. 42 ust. 2 pkt. 2 Karty Nauczyciela	60
FINANSE A SUBWENCJA (SIO) – KILKA UWAG.....	61
ANALIZA ARKUSZY ORGANIZACYJNYCH SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ WYSOKA.....	65
Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Bądeczu z oddziałem przedszkolnym	65
Szkoła Podstawowa w Mościskach.....	69
Szkoła Podstawowa w Czajczu	73
Szkoła Podstawowa w Wysokiej z oddziałami przedszkolnymi.....	75
Liczba etatów niepedagogicznych w przeliczeniu na jeden etat w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka.	77
Wskaźniki	79
Dowożenie uczniów	80
Realizacja obowiązku szkolnego	82

Zasady przyznawania nagród dla nauczycieli	83
Urlopy dla poratowania zdrowia.....	83
Dyrektor szkoły jako dysponent środków publicznych -odpowiedzialność i dyscyplina budżetowa.....	84
Procedura likwidacji (przekształcania) szkoły.....	85
Mała szkoła przekazywana przez samorząd do prowadzenia innym podmiotom.....	86
Rekomendacje ogólne.....	87
Zmiana struktury placówek	89
Przykładowe dokumenty – rozwiązania problemów organizacji oświaty w innych jednostkach samorządu terytorialnego.....	92

Wstęp

Niniejsza analiza organizacyjno finansowa placówek oświatowych została zlecona Instytutowi Bezpieczeństwa Biznesu Sp. z o.o. (Warszawa) przez Burmistrza Gminy Wysoka w styczniu 2020 r.

U podstaw decyzji leżała troska organów Gminy o organizacyjne i finansowe podstawy funkcjonowania zarządzanej jednostki samorządu terytorialnego, która podobnie jak wiele innych boryka się z problemami budżetowymi. Wśród nich zasadnicze miejsce zajmuje konieczność ponoszenia wysokich nakładów na szeroko rozumianą oświatę i wychowanie.

Dokument ma charakter badania funkcjonalnego i finansowego placówek oświatowych pod kątem historii ostatnich trzech lat i projekcji organizacji lat następnych, związanych z tym obciążeniami finansowych wraz z kalkulacjami działania szkół w różnych płaszczyznach (zadania finansowane z subwencji oświatowej, zadania finansowane z budżetu gminy), także na tle generalnie niekorzystnych prognoz demograficznych.

Analiza jest niezależną oceną systemu. Przedmiotem jest badanie pod względem zgodności z określonymi standardami, przepisami prawa, normami i racjonalnością systemu funkcjonowania oświaty w danej jst.

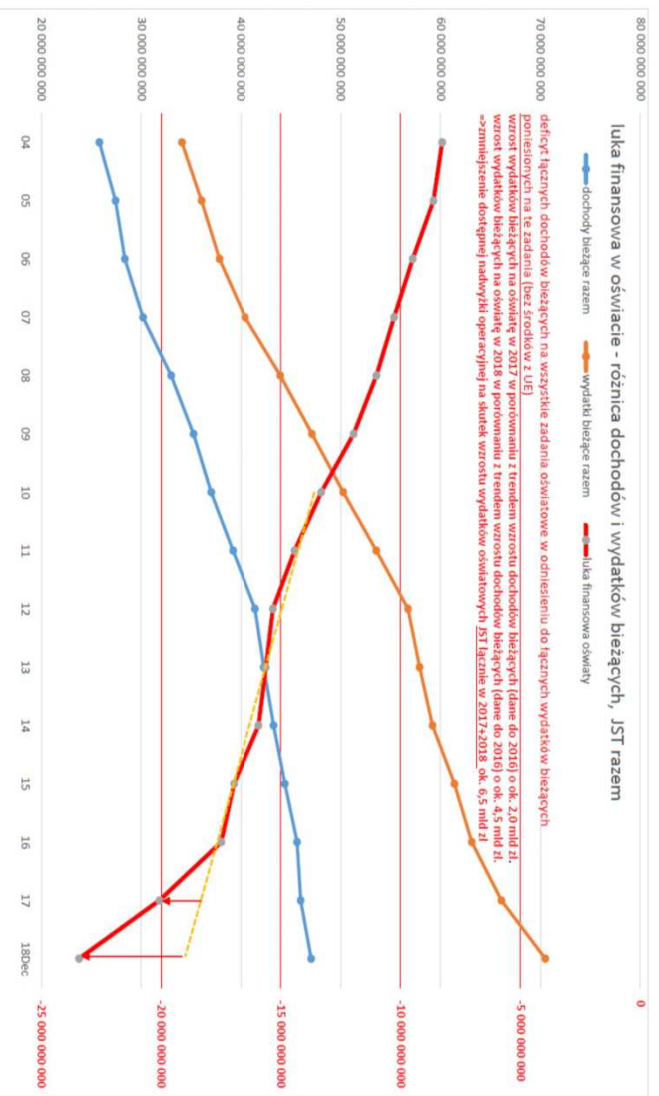
Celem jest przekazanie władzom samorządowym **niezależnej, zewnętrznej, eksperckiej** odpowiedzi na pytanie, w jakim kierunku winny iść konieczne i prawnie możliwe zmiany w organizacji pracy szkół, by zrationalizować działanie, zatrudnienie i poprzez to finansowanie placówek oświatowych, by tym samym obniżyć zaangażowanie własne gminy. Wyniki analizy będą miały znaczenie w procesie tworzenia, realizacji i nowelizowania budżetu gminy, przygotowania podstaw pod zmiany organizacyjne w kolejnych latach, jak i **tworzenia i akceptowania arkuszy organizacyjnych szkół**. Raport opisuje zjawiska i mechanizmy związane z organizacją pracy szkół jak i finansami przeznaczonymi na oświatę obserwowane przez pryzmat dokumentów. Chcąc zrationalizować koszty działania oświaty trzeba zmieniać mechanizmy organizacyjne a także wprowadzić działania controllingowe i kontrolne. Nie jest to zabieg czy też proces łatwy z różnych względów, również społecznych i politycznych w skali mikro, który przyniesie w pełni wymierne rezultaty natychmiast. Szkolnictwo pracuje w ramach cykli. Jednak bez rozpoczęcia proponowanych zmian w całym procesie planowania obciążenie budżetów samorządowych działaniami oświatowymi będzie rosło, a doświadczenia wskazują, że pewna (znacząca) część kosztów nie będzie refundowana z budżetu Państwa.

Byłoby truizmem pisać o trudnej sytuacji oświaty. Liczne dokumenty, w tym stanowiska organizacji grupujących samorządy wyrażały wielokrotnie sprzeciw wobec przetrzucaniu na gminy rosnących kosztów utrzymania szkół, niewystarczającej subwencji oświatowej jak i pomijaniu stanowiska samorządów przy różnego rodzaju zmianach prawnych i negocjacjach ze środowiskami reprezentującymi pracowników oświaty. Kwota wydatków na zadania oświatowe w latach 2014-2018 wzrosła o 12,1% a kwota subwencji zaledwie o 6,1%. Rozziew finansowy osiągnął wartość ponad 28 mld zł.

Te stanowiska otrzymały w maju 2019 **bardzo silne wsparcie w wynikach kontroli NIK „Zmiany w systemie oświaty”**. Kontrolowano rzetelność przygotowań i skuteczność wdrożonych zmian w systemie oświaty, prawidłowość i skuteczność dokonania zmian warunków lokalowych i organizacyjnych ze strony szkół i organów prowadzących, skuteczność i adekwatność współpracy instytucji odpowiedzialnych za reformę.

W przygotowaniu reformy stwierdzono m.in. brak kompleksowych analiz finansowych i organizacyjnych, brak rzetelnych informacji o liczbie przeszkolonych nauczycieli, niepełne ujęcie reformy oświaty w planach działalności MEN, nieprecyzyjne informacje o wydatkach i wadliwe konstrukcje umów z ekspertami. **Kwota wydatków na zadania oświatowe w latach 2014-2018 wzrosła o 12,1% a kwota subwencji zaledwie o 6,1%. Rozziew finansowy osiągnął wartość ponad 28 mld zł.** Aż w 34% skontrolowanych szkół warunki nauczania pogorszyły się, w 50% zmniejszyła się liczba zajęć pozalekcyjnych, w 59% szkół podstawowych nie zapewniono bezpieczeństwa i stwierdzono trudności organizacyjne i lokalowe, w 38% nie zapewniono bezpieczeństwa i higieny bazy lokalowej, w 19% miało niezapewnione warunki do realizacji podstawy programowej.

Finanse oświaty 2004 - 2018

Rok	2004	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	2018
Dbo	25,79	27,38	28,33	30,16	32,98	35,21	36,98	39,18	41,44	42,31	43,31	44,44	45,65	46,03	47,07
SO	25,08	26,10	26,78	28,21	30,91	33,40	35,01	36,92	39,16	39,52	39,50	40,38	41,50	41,90	43,10
Wbo	34,05	36,02	37,81	40,42	43,98	47,16	50,28	53,59	56,76	57,92	59,22	61,41	63,15	66,11	70,50
Wpl															49,68
Luka	8,26	8,64	9,48	10,26	11,00	11,95	13,30	14,41	15,32	15,61	15,91	16,97	17,50	20,08	23,43
L %	32,9	33,1	35,4	36,4	35,6	35,8	38,0	39,0	39,1	39,5	40,3	42,0	42,2	47,9	54,4
Inw.	1,91	2,18	2,64	2,49	3,09	3,56	3,68	2,91	2,55	2,38	2,60	2,40	2,64	4,11	3,13*
Wog															

z wyjątkiem poz. 9 - wszystkie liczby to kwoty w mld zł

- Dbo- dochody bieżące oświaty (działy 801 i 854)
- SO - część oświatowa subwencji ogólnej
- Wbo- wydatki bieżące oświaty (działy 801 i 854)
- Wpl- wydatki na płace i pochodne w oświacie (działy 801 i 854)
- Luka różnica między wydatkami a dochodami bieżącymi oświaty (Wbo-Dbo) - dopłata z własnych środków JST
- L % Luka jako procent subwencji
- Inw.- wydatki majątkowe oświaty (działy 801 i 854), w roku 2018 stan na 31 grudnia, bez rozliczeń w I kwartale
- Wog.- łączne wydatki JST na oświatę (działy 801 i 854)

„Minister Edukacji Narodowej w latach 2016-2018 nierzetelnie przygotował i wprowadził zmiany w systemie oświaty. Przygotowując reformę nie dokonał rzetelnych analiz finansowych i organizacyjnych skutków projektowanych zmian. Nie dysponował pełnymi i rzetelnymi informacjami na temat:

- kosztów reformy,
- stanu przekształcenia lub likwidacji gimnazjów,
- liczby nauczycieli przeszkolonych z nowej podstawy,
- możliwości przyjęcia do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych absolwentów VIII klas szkół podstawowych oraz III klas wygaszanych gimnazjów (tzw. podwójnego rocznika).

Również prowadzony przez Ministra proces przygotowania nowych podstaw programowych był nierzetelny. Minister stworzył podstawy prawne do przekształceń organizacyjnych i infrastrukturalnych. Podejmował także działania informacyjne, w zakresie zaprezentowania wdrażanych zmian w systemie oświaty jak największej liczbie osób, w szczególności rodzicom i uczniom. Jednocześnie Minister nie ujął kompleksowo wdrażania i monitorowania wprowadzanych zmian w swoich rocznych planach działalności w 2017 i 2018 roku, co NIK ocenia negatywnie.”

Raport NIK „Zmiany w systemie oświaty”, 2019

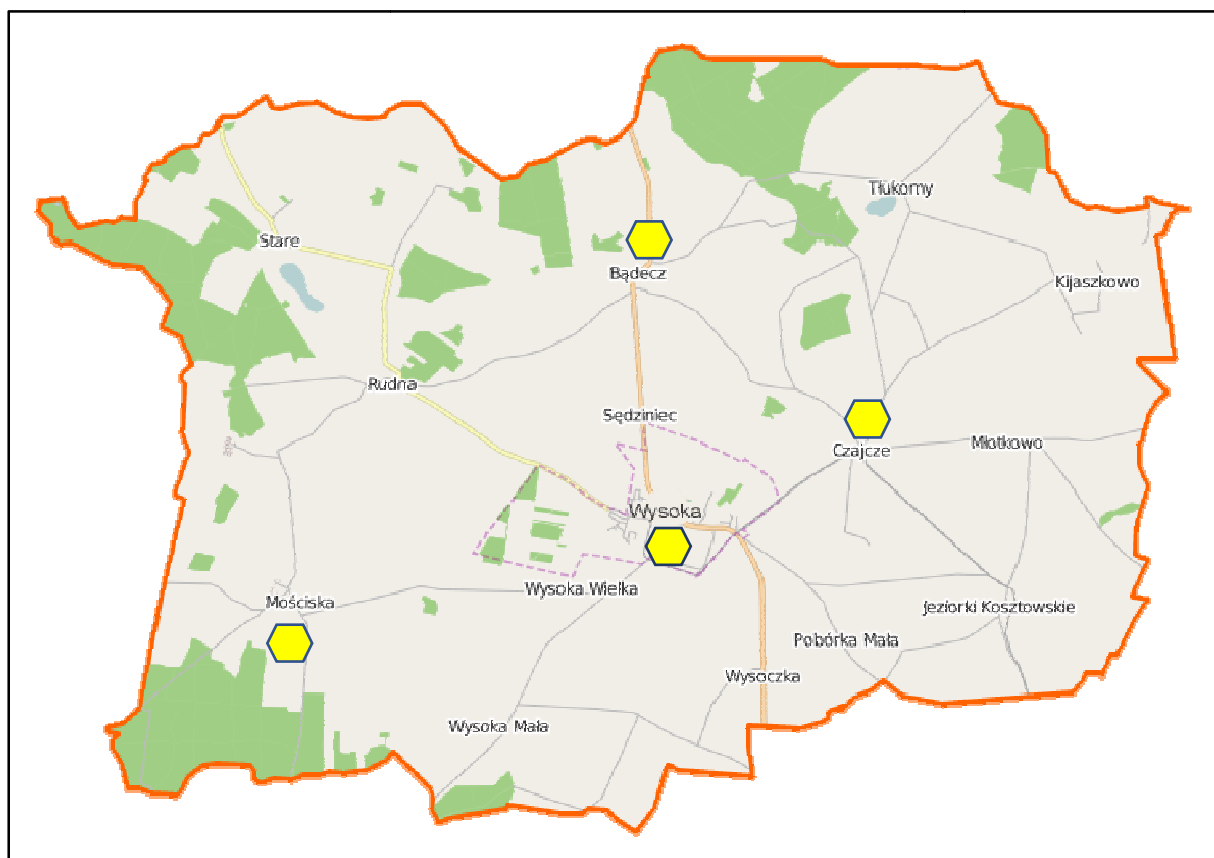
Eksperti IBB Sp. z o.o. – analitycy i samorządowcy z bogatym doświadczeniem w zarządzaniu samorządami, finansami i oświatą, z doświadczeniem w zarządzaniu przedsiębiorstwami, mający komfort działania bez tak częstych nacisków lokalnych i środowiskowych przeanalizowali dostarczone dokumenty. Korzystając też ze źródeł zewnętrznych opisali najważniejsze elementy lokalnej struktury oświatowej wskazując na trendy, na niekorzystne uwarunkowania finansowe oraz wskazali pola, gdzie wedle ich najlepszej wiedzy, tkwią rezerwy możliwe do uruchomienia.

Eksperti Instytutu głęboko wierzą, że przedstawione rekomendacje pozwolą na działania strukturalne i organizacyjne, które dadzą bezpiecznie z punktu widzenia finansów jednostki samorządu zarządzać tą społecznie niezwykle ważną sferą życia społecznego gminy.

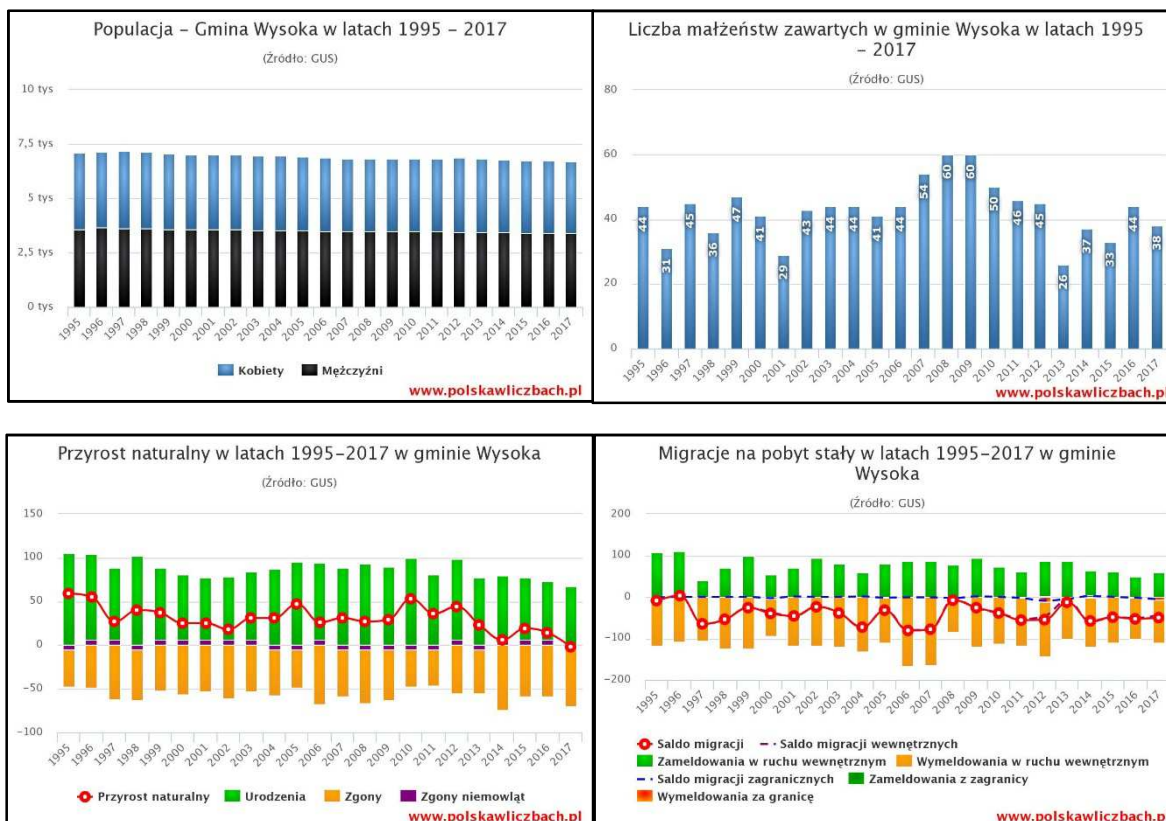
Instytut Bezpieczeństwa Biznesu Sp. z o.o., Warszawa
email: office@ibb.com.pl

Opinie i rekomendacje zespołu ekspertów dokonujących analizy mają charakter obiektywnej oceny stanu istniejącego i zmierzą do wskazania takich rozwiązań, które w perspektywie mogą pozytywnie wpływać na lepszy organizacyjno-finansowy stan systemu oświaty w Gminie Wysoka. Wszelkie opinie, propozycje, rekomendacje powinny być przedmiotem szczegółowej analizy organu prowadzącego.

Metryczka Gminy Wysoka

Położona w powiecie pilskim woj. wielkopolskiego Gmina Wysoka miała w połowie 2019 roku 6572 mieszkańców. W latach 2002-2019 liczba ta zmalała o około 5%. Mieszkańcy gminy zawarli w 2018 roku 34, a w pierwszej połowie 2019 - 11 małżeństw. Wysoka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący w 2018 r. - 8. W 2018 roku urodziło się 69 dzieci. W 2018 roku zarejestrowano saldo migracji - 70, a w I połowie 2019 - 63.

Analiza finansowa Gminy

Skrócona analiza finansowa jednostki samorządu terytorialnego stanowi istotny element audytu oświatowego. Pozwala w dużym stopniu określić obecny stan finansów gminy, wskazać udział oświaty w tym zestawieniu, czy określić proporcje poszczególnych dochodów i wydatków. Jako podstawowe źródła analizy przyjmuje się sprawozdania budżetowe, które są sporządzone obligatoryjnie lub fakultatywnie.

Sprawozdania finansowe jako podstawowy materiał źródłowy w analizie finansowej poddane będą uproszczonej analizie poprzez badanie struktury pionowej dochodów i wydatków budżetu, a także udziału poszczególnych składników w wielkości ogółem lub udziału w określonej grupie dochodów i wydatków. Analiza dokonana będzie w ujęciu budżetu planowanego na 2020 rok, jak i w zakresie wykonanego w 2018 i 2019 r.

Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Jednostka samorządu terytorialnego samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie budżetu gminy. Budżet to zestawienie dochodów i wydatków w formie planu finansowego, który realizowany jest w przyszłym okresie jednostki samorządu terytorialnego. Przepisy budżetowe reguluje Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku (Dz.U. 2017 poz. 2077). Budżet jednostki samorządu terytorialnego uchwalany jest przez Radę Gminy na okres jednego roku kalendarzowego. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku art. 167 oraz ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (DZ. U 2018 r. poz. 1530 ze zm.) określają źródło dochodów samorządów. Na dochody ogółem zgodnie z wymienioną ustawą składają się:

- dochody własne
- subwencje
- dotacje.

Pojęcie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego nie zostało zdefiniowane w żadnym akcie prawnym. Według większości teoretyków finansów definicja dochodów własnych jest związana z budżetem lokalnym bezterminowo, bez jakichkolwiek wpływów ze strony Państwa. Ważną rolę odgrywa aspekt samodzielności samorządów lokalnych o możliwości stanowienia o dochodach, ich pobierania oraz wydatkowania według własnego uznania.

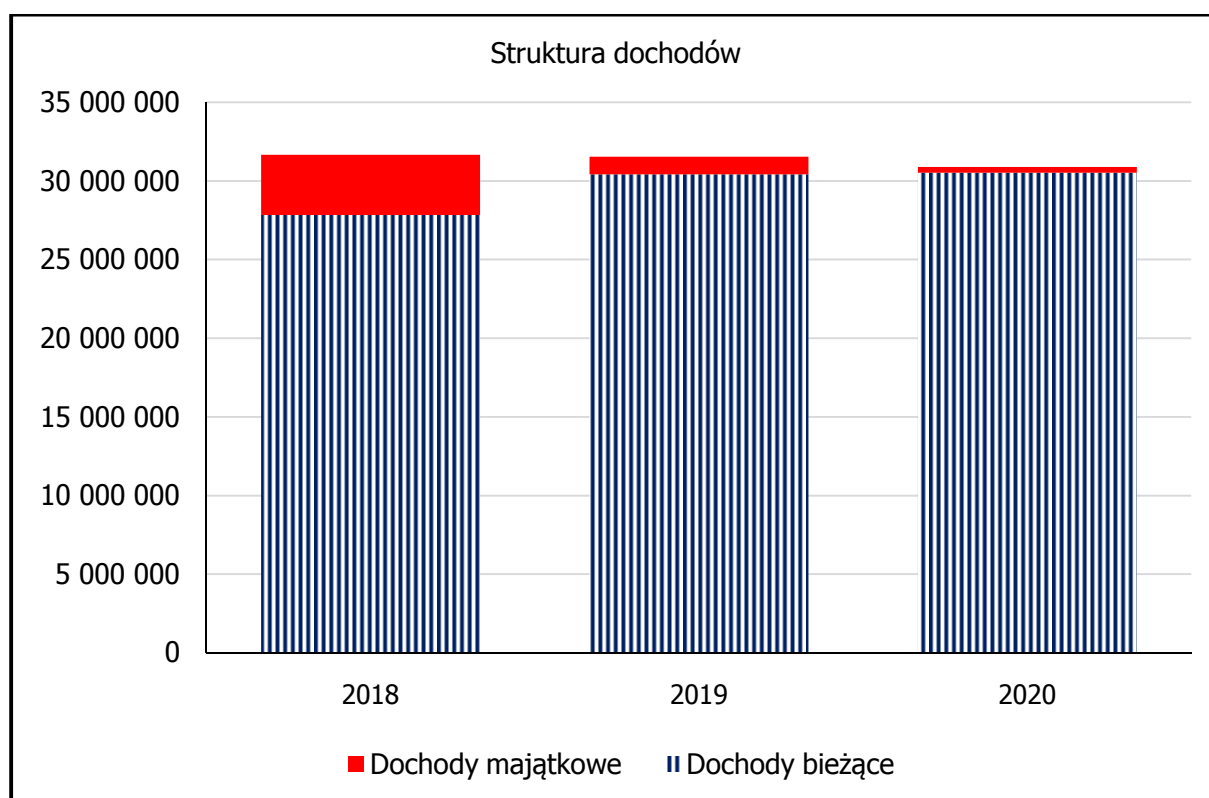
Dochody własne można podzielić na:

- dochody o charakterze podatkowym (np. podatek od nieruchomości, rolny, leśny, PIT, CIT itp.)
- dochody niepodatkowe (np. opłata skarbową, miejscową, wieczyste użytkowanie, targowa itp.)
- pozostałe dochody (np. kary pieniężne, grzywny itp.)

Z punktu widzenia konstrukcji budżetu ważną kwestią jest podział dochodów na bieżące i majątkowe.

Tabl. Struktura dochodów Gminy Wysoka w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Dochody ogółem,	31 655 225	31 539 478	30 888 887
Dochody bieżące	27 834 444	30 417 333	30 531 844
Dochody majątkowe	3 820 780	1 122 145	357 043

W dalszej kolejności poddano analizie strukturę dochodów Gminy Wysoka przy użyciu wskaźników finansowych. Pierwszym z nich jest wskaźnik udziału dochodów bieżących w dochodach budżetu ogółem (WDW), liczony według wzoru.

Wskaźnik udziału dochodów bieżących w dochodach budżetu ogółem (WDW) w badanych latach kształtuje się następująco:

WDB (2018) = 87,9%

WDB (2019) = 94,4%

WDB (2020) = 98,8%

W analizowanych latach wskaźnik udziału dochodów bieżących w dochodach ogółem (wykonanie 2017-2018 rok) – lekko wzrasta. Dochody bieżące mają niebagatelne znaczenie w realizacji zapisów art. 235-243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2016r. poz. 885 z późn. zm.).

Kolejnym zastosowanym w analizie wskaźnikiem jest wskaźnik udziału dochodów majątkowych w dochodach budżetu ogółem (WDW), który w badanych latach wskaźnik ten przybiera następujące wartości:

WDM (2018) = 12,1%

WDM (2019) = 3,6%

WDM (2020) = 1,2%

Wskaźnik udziału dochodów majątkowych w dochodach budżetu ogółem (WDW) w Gminie Wysoka wyraźnie maleje.

Należy pamiętać, że dochody majątkowe mogą mieć charakter incydentalny, to znaczy, że ich udział w strukturze danego roku występuje jednostkowo, np. w sytuacji sprzedaży nieruchomości. Od 2011 r. nie ma możliwości finansowania wydatków bieżących dochodami majątkowymi, dlatego też błędne przyjęcie udziału dochodów majątkowych za podstawę do diagnozowania ich w przyszłości może sprzyjać wyciąganiu błędnych wniosków co do możliwości finansowych jst. Obowiązującą zasadą jest, że im większy jest udział dochodów majątkowych w strukturze dochodów budżetu (szczególnie tych, które nie mają charakteru incydentalnego), tym większy jest potencjał rozwoju danej jst. Nowelizacja ustawy o finansach publicznych zakłada, że przy wyliczaniu wskaźnika zadłużenia nie będą brane pod uwagę dochody ze sprzedaży majątku. Wykonane dochody ze sprzedaży majątku będą mogły być źródłem wcześniejszej spłaty długu.

W kolejnej części opracowania dokonano analizy struktury dochodów własnych Gminy Wysoka obejmującej dochody podatkowe, w tym udziały Gminy we wpływach z podatków stanowiących dochód budżetu państwa tj. PIT (podatek dochodowy od osób fizycznych) oraz CIT (podatek dochodowy od osób prawnych) oraz skutki polityki podatkowej Gminy. Podatki samorządowe stanowią podstawową grupę dochodów własnych gminy. Podatek to przymusowe, jednostronne, bezzwrotne i nieodpłatne świadczenia o charakterze ogólnym, pobierane przez organy państwowe lub jednostki samorządu terytorialnego. Podatki stanowiące dochód gminy określa art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1453). Wpływy pochodzące z podatków i opłat mają charakter lokalny i uzależnione są od decyzji rady gminy, która w drodze uchwały określa ich wysokość. Ustawodawca określa jedynie maksymalny poziom określonych podatków.

Tabl. Wybrane dochody podatkowe Gminy Wysoka w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
Dochody podatkowe ogółem dz. 756	6 920 110	7 046 890	7 604 691
Rozdz. 75615 z tego	1 781 198	1 792 834	1 877 424
- pod. od nieruchomości	1 296 214	1 526 871	1 540 034
- pod. rolny	288 106	69 690	138 436
- pod. leśny	46 382	44 511	45 031
- pod. od śr. transportu	147 077	147 674	150 323
Rozdz. 75616 z tego :	1 758 832	1 813 858	1 936 814
- pod. od nieruchomości	760 355	784 747	824 346
- pod. rolny	712 687	707 978	769 045
- pod. leśny	5 672	5 764	5 873
- pod. od śr. transportu	57395	61777	66990
Razem rozdziały 75615 i 75616	3 540 030	3 606 692	3 814 238

Dochody podatkowe ogółem działu 756 w analizowanych latach oscylują w granicach 7 mln zł. i wykazują tendencję rosnącą. Suma planowanych dochodów rozdziału 75615 (dochody podatkowe od osób prawnych) oraz rozdział 75616 (dochody podatkowe od osób fizycznych) kształtuje się w granicach powyżej 3,5 mln zł. Udział sumy dochodów rozdziału 75615 i 75616 w dochodach działu 756 wynosi w kolejnych latach następująco:

- 2018 – 51,2%
- 2019 – 51,2%
- 2020 – 50,2%

Wskaźnik wykonania 2017 i 2018 roku prowadzić może do wniosku, że dochody sumy rozdz. 75615 i 75616 lekko spadają. Przy analizie wielkości poszczególnych źródeł dochodów rozdziałów 75615 i 75616 należy zwrócić uwagę, że największą pozycję stanowią dochody z tytułu podatku od nieruchomości, których wielkość w badanych latach przedstawiono w kolejnej tabeli i na wykresie. Dochody z tego źródła wykazują tendencje rosnącą.

Tabl. Wysokość wpływów z tytułu podatku od nieruchomości w latach 2018-2020

	Osoby prawne	Osoby fizyczne	Razem
2018 r.	1 296 214	760 355	2 056 569
2019 r.	1 526 871	784 747	2 311 618
2020 r.	1 540 034	824 346	2 364 380

Do dochodów własnych gminy ustawodawca zalicza także udział we wpływach z podatków stanowiących dochód budżetu państwa tj. PIT (podatek dochodowy od osób fizycznych) oraz CIT (podatek dochodowy od osób prawnych). Z punktu widzenia ekonomiczno-społecznego trudno traktować je jednak jako klasyczne dochody własne. Stawki tych podatków ustalane są centralnie, władze samorządowe nie mają bezpośredniego wpływu na ich konstrukcję. Nie mogą także stosować w ich zakresie ulg czy zwolnień podatkowych. Tym samym udziały w podatkach dochodowych nie są instrumentem zarządzania wpływającym na konkurencyjność jednostki samorządu terytorialnego.

Tabl. Udziały we wpływach z PIT i CIT Gminy Wysoka w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Dochody ogółem budżetu, z tego	31 655 225	31 539 478	30 888 887
Dochody działu 756, z tego	6 920 110	7 046 890	7 604 691
Udział PIT	3 006 793	3 235 168	3 459 353
Udział CIT	174 624	34 696	150 000
razem	3 181 417	3 269 864	3 609 353

Udziały w podatku stanowiących dochód budżetu państwa - PIT w latach 2018-2020 wykazują tendencję rosnącą, od 3,1 do 3,4 mln zł. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) – określane przez samorząd na podstawie wykonania roku poprzedniego w Gminie Wysoka są niskie.

W dalszej części analizy obliczono wskaźnik struktury wielkości udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w dochodach budżetu ogółem w badanych latach, a także wskaźnik struktury poszczególnych źródeł udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w sumie ogółem tego rodzaju dochodów.

Wskaźnik struktury wielkości udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w dochodach budżetu ogółem (WSUD)

WSUD (2018) – 10,0%

WSUD (2019) – 10,2%

WSUD (2020) – 11,7%

Wskaźnik WSUD - w latach 2017- 2018 oscyluje w granicach powyżej 10% i wykazuje stały poziom. Informuje on i potwierdza atrakcyjność danej jst. jako kreatora dochodów podatkowych na danym terenie. W Gminie Wysoka, jeżeli w dochodach ogółem pominiemy dotację na realizację rządowego programu „500+”, wskaźnik również lekko rośnie.

Kolejnym zastosowanym w analizie budżetu Gminy Wysoka jest wskaźnik struktury poszczególnych źródeł udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT czy CIT) w

sumie ogółem tego rodzaju dochodów (razem PIT i CIT) – WSUD, który w badanych latach osiąga on następujące wielkości:

WSUD₁ (2018) = 95%

WSUD₂ (2019) = 100%

WSUD₃ (2020) – 96%

Wskaźnik WSUD w Gminie Wysoka jest na wysokim poziomie, wynoszącym powyżej 95%. **Podatek PIT jest podatkiem dominującym, wskaźnik dla podatku CIT wynosi maksymalnie 5%.**

Niebagatelny wpływ na kondycję budżetu jst. ma prowadzona przez nią polityka podatkowa. W zakresie wybranych podatków i opłat lokalnych gminy mogą obniżyć górne stawki, wprowadzać ulgi i zwolnienia podatkowe, umarzać zaległości, a także rozkładać na raty płatności podatkowe i odraczać termin płatności. Uchwalenie stawek podatkowych przez organy stanowiące gminy należy traktować nie tylko jako uprawnienie ale i obowiązek w rozumieniu pobierania dochodów budżetu gminy. Rada gminy nie może nie wprowadzić albo zlikwidować w drodze uchwały konkretnych podatków i opłat lokalnych. Nie może również ustalić stawki podatkowej na poziomie zerowym, ponieważ stanowi to, zgodnie z poglądami doktryny i stosownie do orzecznictwa, brak stawki, co z kolei uniemożliwia powstanie zobowiązania podatkowego. Skutki prowadzonej przez Gminę Wysoka polityki podatkowej

Tabl. Skutki polityki podatkowej Gminy Wysoka w latach 2018-2020

	Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych	Skutki udzielenia ulg i zwolnień	Skutki decyzji umorzenia zaległości podatkowych	Razem
2018	465441	341079	0	806 552
2019	481086	342332	0	823 418

Analiza sprawozdań Rb-PDP prowadzi do wniosku, że Rada Miasta i Gminy Wysoka nie uchwała maksymalnych stawek podatkowych. Skutkiem prowadzonej polityki podatkowej jest uszczuplenie budżetu gminy o kwotę ok. 0,8 mln zł w 2018 i 2019 roku. Określenie stawek podatkowych, udzielenie ulg i zwolnień to suwerenna polityka Rady Gminy.

Skutki prowadzonej polityki podatkowej powodują nierekompensowaną w żaden sposób utratę dochodów własnych, ograniczając tym samym finansowe możliwości finansowania w rozwój infrastruktury gminy. Skutki polityki podatkowej wliczone są do dochodów podatkowych ogółem gminy, co ma przełożenie na wysokość subwencji wyrównawczej.

Oznacza to, że wykorzystywane przez rady gmin władztwo podatkowe nie może być gminom refundowane w postaci kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej.

Kolejnym źródłem dochodów jst. są subwencje. Subwencja jest szczególną formą zasilania budżetu jst. Zaliczana jest do bezzwrotnych środków transferowych przekazywanych nieodpłatnie z budżetu państwa do budżetu gminy. Jest zatem pomocą skierowaną do jednostek samorządu terytorialnego, w sytuacji gdy uzyskują one zbyt niskie dochody z własnych źródeł. Głównym celem jest równoważenie budżetu gminy (wyrównanie dochodu poszczególnych jednostek). Subwencja zasila budżet i nie jest związana z realizacją konkretnego zadania.

Tabl. Wysokość i struktura subwencji przekazywanej do budżetu Gminy Wysoka

	2018	2019	2020
Subwencja ogólna	9 901 161	10 950 613	11 145 474
Subwencja równoważąca	81 724	128 895	134 895
subwencja wyrównawcza	3 315 052	4 270 092	4 723 430
Subwencja oświatowa	6 481 218	6 551 626	6 287 149

W Polsce subwencja ogólna dla gmin składa się z kilku części. Może mieć charakter redystrybucji pionowej (część wyrównawcza) lub redystrybucji poziomej (część równoważąca). Gmina Wysoka w ramach subwencji ogólnej otrzymuje subwencję oświatową i wyrównawczą. Subwencję wyrównawczą otrzymują te gminy, w których wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na

jednego mieszkańca (wskaźnik G) jest mniejszy niż 92% wskaźnika dochodu podatkowego dla wszystkich gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca (Gg).

W analizowanych latach subwencja ogólna nominalnie wykazuje tendencję rosnącą. Dominującą jej częścią jest subwencja oświatowa, która stanowiła 59% subwencji ogólnej w 2019.

Subwencja oświatowa kierowana jest do jednostek samorządu terytorialnego w związku z finansowaniem przez nie zadań związanych z prowadzeniem szkół podstawowych i gimnazjów. Od 2017 roku subwencją oświatową objęte zostały dzieci 6-letnie jako przedszkolaki oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej ustalana jest w wysokości nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w tak zwanym roku bazowym, z możliwością korekty o inne wydatki z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Podział tej części subwencji ma charakter zobiektywizowany, a jego instrumentem jest algorytm ustalony w formie rozporządzenia ministra właściwego do spraw oświaty. W algorytmie tym główną zasadą jest założenie, że „pieniądze idą na ucznia”.

Subwencja oświatowa jest naliczana na podstawie liczby uczniów w placówkach prowadzonych lub dotowanych przez gminę. Jest ona korygowana wskaźnikiem uwzględniającym ewentualne zróżnicowanie kosztów kształcenia (np. wynikające z liczby osób niepełnosprawnych) oraz względy formalne - poziom przygotowania zawodowego nauczycieli decydujący o wydatkach na wynagrodzenie.

Dla zobrazowania znaczenia subwencji otrzymywanej z budżetu państwa dla budżetu Gminy Wysoka wyliczono wskaźnik udziału subwencji ogólnej w dochodach budżetu ogółem (WSO). W badanych latach wskaźnik utrzymuje się na poziomie:

WSO (2018) = 31%

WSO (2019) = 35%

WSO (2020) = 36%

Subwencja ogólna w dochodach budżetu (ogółem) Gminy Wysoka stanowi poniżej 40% budżetu Gminy. W analizowanych latach udział subwencji ogólnej w dochodach budżetu ogółem rośnie.

Kolejnym, zastosowanym w analizie wskaźnikiem jest wskaźnik udziału części oświatowej subwencji ogólnej w dochodach budżetu. W latach 2017-2019 wskaźnik przyjmuje następujące wartości:

WSO₁ (2018) = 20%

WSO₂ (2019) = 21%

WSO₃ (2020) = 20%

Subwencja oświatowa stanowi znaczący element dochodów ogółem. Wskaźnik WSO utrzymuje się w badanych latach w granicach 20%.

Dochodem budżetów jst. są również dotacje celowe. Środki finansowe dotacyjne, w przeciwieństwie do środków subwencyjnych, przeznaczone są na realizację ściśle określonych zadań. Nie można ich wydatkować dowolnie. Dotacje z budżetu państwa są przekazywane na zadania z zakresu administracji rządowej, usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa, skutków powodzi i osuwisk, finansowanie zadań własnych, itp. Ponadto do kategorii dotacji celowych uzyskiwanych przez jst. zaliczane są dotacje udzielone przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki z budżetu Unii Europejskiej. Udział dotacji w dochodach budżetu Gminy Wysoka przedstawiono na podstawie wskaźnika struktury dotacji ogółem w dochodach budżetu ogółem (WDC). Wskaźnik WDC uwzględniający kwoty dotacji ogółem w latach 2018-2020 przekracza 45%. Zapewne rok 2020 osiągnie ten sam poziom.

Wzrost nominalny obserwowany we wszystkich jst. spowodowany jest rządowym programem „500+”. Dotacje stanowią niemal połowę całości budżetu Gminy Wysoka. Im większy jest udział dotacji celowych w budżecie, tym mniejsza samodzielność w określaniu rodzajów zadań jakie gmina może finansować. Ważną kwestią jest również przeznaczenie tych dotacji tj. na zadania bieżące i inwestycyjne. Dotacje na zadania bieżące mają charakter zwykle cykliczny, natomiast inwestycyjne incydentalny.

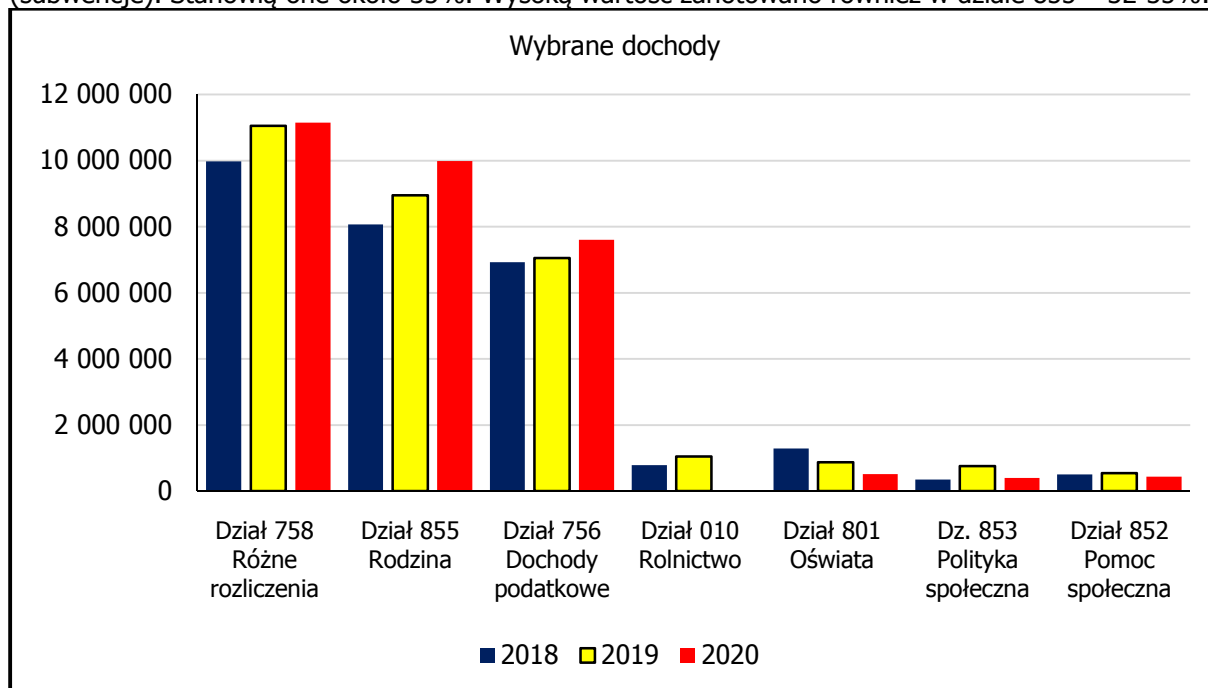
W tabeli poniżej przedstawiono wybrane dochody Gminy Wysoka.

Tabl. Wybrane dochody Gminy Wysoka.

	2018	2019	2020
Dochody ogółem, w tym m.in.	31 655 225	31 539 478	30 888 887
Dział 758 Różne rozliczenia	9 979 794	11 052 207	11 151 474

Dział 855 Rodzina	8 062 995	8 948 778	9 988 200
Dział 756 Dochody podatkowe	6 920 110	7 046 890	7 604 691
Dział 010 Rolnictwo	788 927	1 047 100	4 000
Dział 801 Oświata	1 291 908	869 650	519 835
Dz. 853 Polityka społeczna	352 212	755 154	402 852
Dział 852 Pomoc społeczna	500 054	541 756	438 548

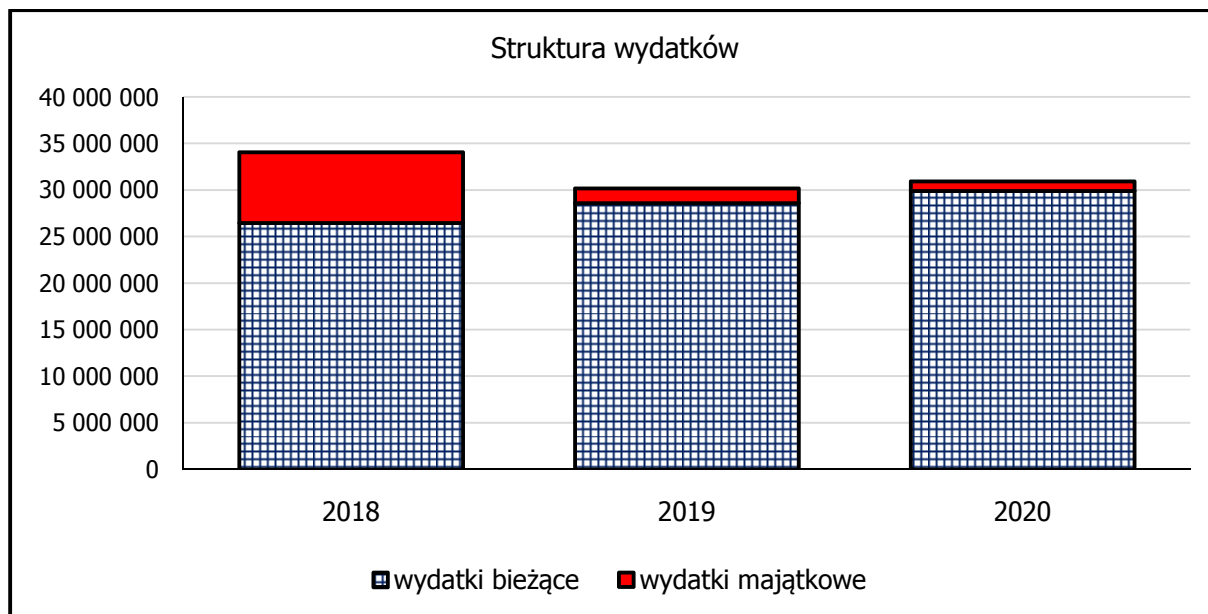
Największym źródłem dochodów Gminy Wysoka są dochody dz. 758 - Różne rozliczenia (subwencje). Stanowią one około 35%. Wysoką wartość zanotowano również w dziale 855 – 32-35%.

Wydatki publiczne to rozdysponowanie środków pieniężnych przez państwo i inne związki publicznoprawne w celu zaspokojenia potrzeb publicznych. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o finansach publicznych środki publiczne przeznaczone są wyłącznie na dwie kategorie rozdysponowania, którymi są wydatki oraz rozchody. Określa przy tym jedynie rodzaje rozchodów publicznych (art. 2. ust. 2), do których w przypadku gminy zalicza się spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych i inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością finansową. Strukturę wydatków zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Tabl. Wydatki Gminy Wysoka w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
wydatki ogółem	34 084 475	30 200 673	30 975 887
wydatki bieżące	26 491 319	28 623 356	29 929 700
wydatki majątkowe	7 593 155	1 577 316	1 046 186

Wydatki budżetu Gminy Wysoka w latach 2019-2020 wykazują tendencję lekko rosnącą i oscylują w granicach pow. 30 mln zł. Były większe o niemal 4 mln w 2018. W analizie wydatków budżetu Gminy zastosowano metodę wskaźnikową, obliczając wskaźnik struktury wydatków bieżących i majątkowych w wydatkach ogółem. W latach 2018-2020 wskaźnik kształtował się na następującym poziomie

WZB (2018) = 78%

WZB (2019) = 95%

WZB (2020) = 97%

Wydatki bieżące to największa część wydatków ogółem. W latach 2018-2020 wzrastają i w 2020 są planowane w wys. 97% (!). Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem stanowi w kolejnych latach odpowiednio:

WZM (2018) = 22%

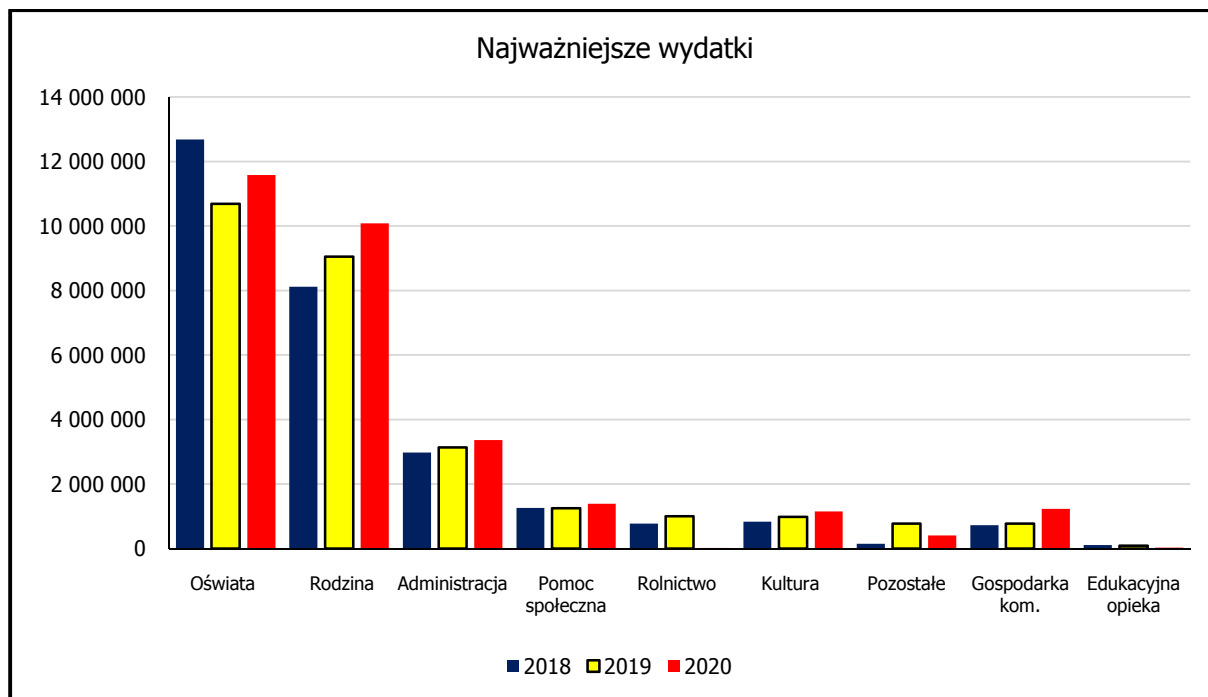
WZM (2019) = 5%

WZM (2020) = 3%

Wydatki majątkowe zobrazowane wskaźnikiem WZM w analizowanych latach wykazują tendencję malejącą.

Tabl. Struktura wydatków Gminy Wysoka w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
Wydatki ogółem	34 084 475	30 200 673	30 975 887
Dział 801 Oświata	12 682 093	10 688 288	11 579 912
Dział 855 Rodzina	8 114 241	9 044 429	10 077 036
Dział. 750 Administracja	2 975 778	3 133 417	3 360 559
Dział 852 Pomoc społeczna	1 255 778	1 247 972	1 393 988
Dział 010 Rolnictwo	771 825	1 002 093	18 150
Dział 921 Kultura	832 625	986 268	1 151 170
Dział 853 Pozostałe	145 784	778 487	402 852
Dział 900 Gospodarka komunalna	725 629	774 175	1 228 499
Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	105 222	89 951	30 000

W Gminie Wysoka najczęściej, bo ok. 35-37% wszystkich wydatków pochłania dział 801 – Oświata i wychowanie. W roku 2019 spadły w stosunku do roku poprzedniego o 2 mln zł, co było zjawiskiem bardzo pożytecznym. Plan na 2020 to wzrost o 1 mln zł. Wydatki działu to największe i najważniejsze źródło finansowania oświaty. Poza wspomnianym zadaniem oświatowym finansowane są z działu 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza. Tu nie są one duże.

W dalszej kolejności analizie poddano wynik budżetowy Gminy Wysoka. Wynik budżetu to różnica pomiędzy dochodami ogółem, a wydatkami ogółem. Budżet jednostki samorządu terytorialnego może być zrównoważony – wówczas wydatki są na tym samym poziomie co dochody. Nadwyżka występuje wówczas, gdy wydatki są mniejsze niż dochody, natomiast deficyt definiujemy jako odwrótność nadwyżki.

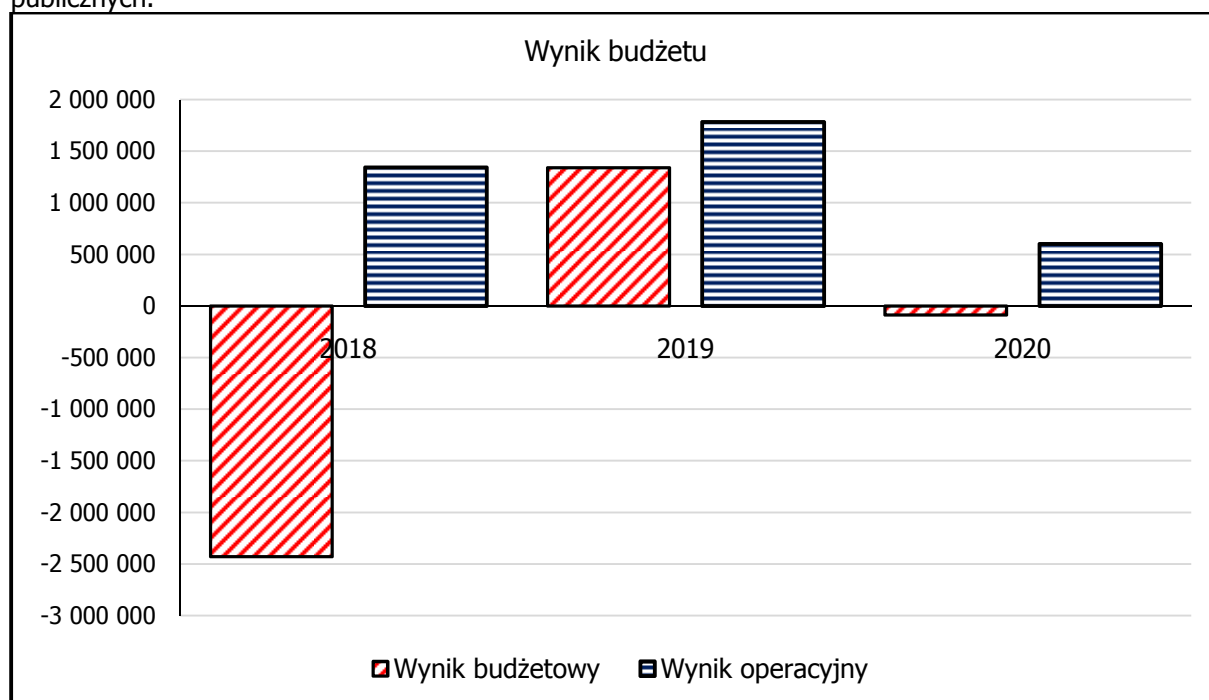
Wynik budżetu operacyjnego (nadwyżka operacyjna) ma bardzo duże znaczenie. Stanowi jeden z najistotniejszych wskaźników sytuacji finansowej jst. Obrazuje on zdolność jednostki samorządu terytorialnego do pokrycia wydatków bieżących dochodami bieżącymi. Wydatki bieżące wyższe od dochodów bieżących (deficyt operacyjny) oznaczają, że wydatki są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe jst. Wykonywanie zadań bieżących przez jednostkę odbywa się w tym przypadku kosztem sprzedaży majątku lub poprzez zaciągnięcie nowych zobowiązań. W sytuacji, gdy dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących (nadwyżka operacyjna) jst. ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłaty wcześniej zaciągniętych pożyczek, kredytów. Obecne prawo finansów publicznych narzuca samorządom obowiązek zrównoważenia budżetów w części operacyjnej. Obowiązek ten dotyczy zarówno planowania budżetu jak i etapów jego wykonywania (art. 235 - 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.). Ustawa dopuszcza wyższe wykonanie wydatków bieżących powiększonych o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

Tabl. Wynik budżetu i wynik operacyjny Gminy Wysoka w latach 2018-2020.

	2018	2019	2020
Wynik budżetowy	-2 429 250	1 338 805	-87 000
Wynik operacyjny	1 343 125	1 793 976	602 144

Budżet Gminy Wysoka w latach 2019 zakończył się nadwyżką w wysokości ponad 1,3 mln zł. Plan na 2020 przewiduje deficyt w wysokości ok. 0,1 mln zł. Wynik operacyjny za 2018-2020 maleje. W 2018 r. wyniósł 1,3 mln zł, natomiast w 2020 jest planowany w wys. 0,6 mln zł. Poziom wyniku

operacyjnego jest na bezpiecznym poziomie i spełnia wymagania art. 243 ustawy o finansach publicznych.

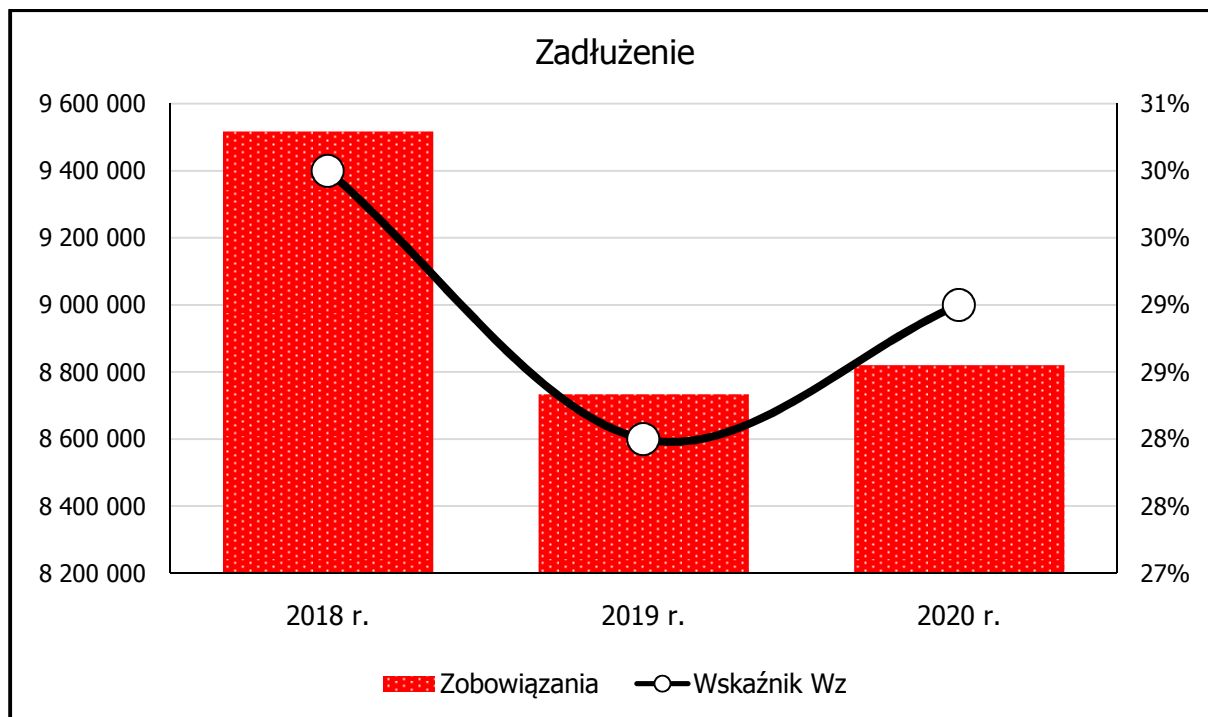
Analiza wybranych wskaźników wzajemnych relacji pomiędzy dochodami i wydatkami może ukazywać pozytywne i negatywne trendy w dysponowaniu zasobami publicznymi. Wskaźnik pokrycia wydatków bieżących dochodami ogółem (WD) osiąga wartości równe lub poniżej jedności, co oznacza, że w danej jednostce w sposób przejściowy lub trwały zaczyna brakować środków na realizację zadań bieżących. Bez zmian w ich strukturze może to doprowadzić do trwałych trudności finansowych a nawet niewypłacalności (utrata płynności).

Poniżej przeanalizowano zadłużenie Gminy Wysoka.

Tabl. Zadłużenie Gminy Wysoka w latach 2017-2018

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Łączna kwota długu (zobowiązania)	9 518 000	8 734 500	8 821 000
Wskaźnik Wz	30%	28%	29%
Kwota wydatków na obsługę długu	201 946	234 005	229 418

Wskaźnik zadłużenia (Wz) w Gminie Wysoka w 2019 w porównaniu do 2018r. lekko spada. Wysokość zadłużenia Gminy na koniec 2019 r. w oparciu o sprawozdanie Rb-Z wynosi nominalnie 8,7 mln zł. Plan na 2020 zakłada lekki wzrost, zarówno kwotowy jak i procentowy.

W ocenie ekspertów, wskaźnik (Wz) nie do końca oddaje rzeczywisty stan finansów Gminy. Wprowadzenie do dochodów środków dotacyjnych programu „500+” spowodowało obniżenie wskaźnika (Wz). Dochody i wydatki programu „Rodzina 500+” (dział 855 Rodzina) są sztywne, o czysto przepływowym charakterze, nie mogą być rozdysponowane w żaden inny sposób niż świadczenie wychowawcze, a tym samym nie wpływają na zdolność obsługi zadłużenia. Transfery finansowe z tego typu powinny być wyłączone z budżetów jst, gdyż w dłuższej perspektywie mogą prowadzić do zwiększenia zadłużenia gmin i problemów z zachowaniem płynności finansowej

Koszty obsługi długu w Gminie Wysoka w latach 2018-2020 wahają się w wysokości powyżej 200 tys. zł. Zwracamy uwagę, że od 2014 r. podstawą wyliczenia maksymalnej absorpcji długu jest indywidualny wskaźnik, który odnosi się do zrealizowanych dochodów bieżących, dochodów z majątku oraz wydatków bieżących w ujęciu ex post za okres trzech lat. Nowe rozwiązania kładą nacisk na możliwość spłaty zadłużenia, a nie na jego rozmiary. Ustawodawca założył, iż liczy się tylko potencjał do ponoszenia spłaty zadłużenia w kolejnych latach budżetowych.

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych zniósła obowiązujące ograniczenia we wcześniejszej spłacie zadłużenia samorządów. Jeśli jednostka samorządu terytorialnego nie ma nadwyżki bieżącej z ostatnich trzech lat, a posiada własne środki, nie może przeznaczyć ich na wcześniejszą spłatę długów, bo nie pozwala na to art. 243 ustawy o finansach publicznych. Po zmianach, jst, jeśli tylko będą posiadały wolne środki, pochodzące np. ze zwrotu udzielonej pożyczki czy z nadwyżki budżetowej z lat poprzednich, będą mogły przeznaczyć je na wcześniejszą spłatę zadłużenia. Zgodnie z regulacją prawną, przy wyliczeniu indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, uwzględniane są zobowiązania, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu. Oznacza to, że wszystkie zobowiązania samorządów, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki zostaną objęte ograniczeniem, takim jak dla tradycyjnych kredytów i pożyczek, a samorządy przed ich zaciągnięciem będą zobowiązane do uzyskania opinii RIO. Limitem spłaty zadłużenia objęte zostaną wszystkie wydatki na obsługę długu (czyli także np. prowizje i opłaty), a wolne środki zostaną wyłączone z reguły dotyczącej zrównoważenia budżetu, określonej w ustawie o finansach publicznych, aby samorządy nie zaciągały nadmiernych kredytów. Ponadto, przy wyliczaniu wskaźnika zadłużenia nie są brane pod uwagę dochody ze sprzedaży majątku. Wykonane dochody z tego tytułu majątku będą mogły być źródłem wcześniejszej spłaty długów.

Po analizie budżetu bardziej szczegółowo zbadano wydatki oświatowe. Wydatki działu 801 – Oświata i Wychowanie to największa pozycja wydatków budżetu.

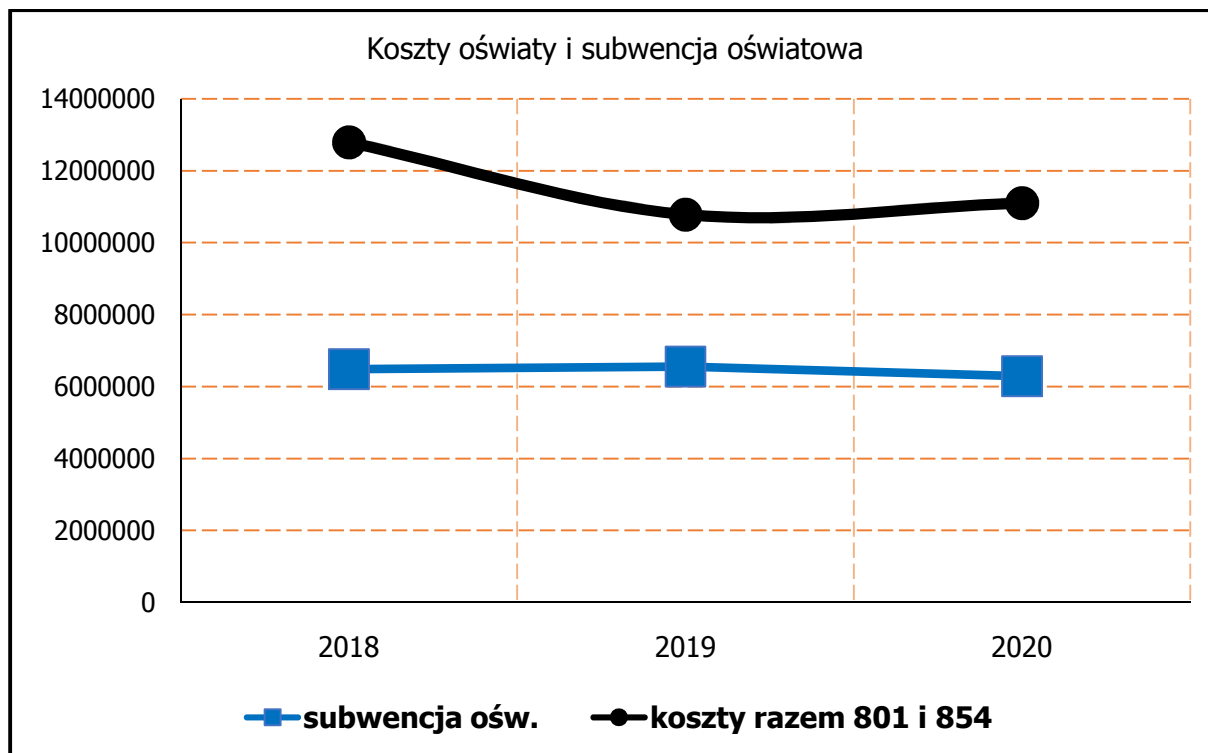
Tabl. Wydatki Gminy Wysoka w dziale 801 wraz z inwestycjami.

Wydatki dz. 801	2018	2019	2020
Dział 801 ogółem, z tego	12 682 093	10 688 288	11 579 912
Rozdział 80101 Szkoły podstawowe	7915145	6952732	8211857
Rozdział 80103 Oddziały „0” przy szkołach podstawowych	1099659	1103642	1257174
Rozdział 80104 Przedszkola	277145	365068	250000
Rozdział 80106	0		
Rozdział 80110 Gimnazja	1576657	539521	
Rozdział 80113 Dowożenie uczniów	512147	573373	650000
Rozdział 80146 Doskonalenie nauczycieli	45412	42837	46445
Rozdz. 80148 stołówki	499441	552331	540156
Rozdział 801 49 Specjalna organizacja nauczania	90537	56751	70906
Rozdział 80150 Specjalna organizacja nauczania	414029	438810	467695
Rozdział 80152 Specjalna organizacja nauczania	113359	39018	
Rozdział 80153 Specjalna organizacja nauczania	66890	45757	
Rozdział 80195 Pozostała działalność	71667	79443	45679

Najwięcej kosztuje utrzymanie szkół podstawowych. W 2020 r. na ten cel zaplanowana kwota to 8,2 mln zł, co stanowi wzrost prawie o 1,3 mln zł w stosunku do 2019 r. Coraz więcej samorząd wydaje na dz. 80103.

Tabl. Porównanie zmienności subwencji oświatowej i nakładów na oświatę w analizowanych latach

	2018	2019	2020	2018	2019:2018	2020:2019
subwencja oświatowa	6481218	6551626	6287149	100%	101%	96%
koszty razem dz. 801 i 854	12787315	10778239	11099912	100%	84%	103%

Mimo pozytywnego obniżenia kosztów działania oświaty w 2019, plan na kolejny rok zwiększa różnicę między naliczoną subwencją oświatową a zakładanymi kosztami. Jest to zjawisko groźne dla budżetu gminy

Demografia w kontekście oświaty

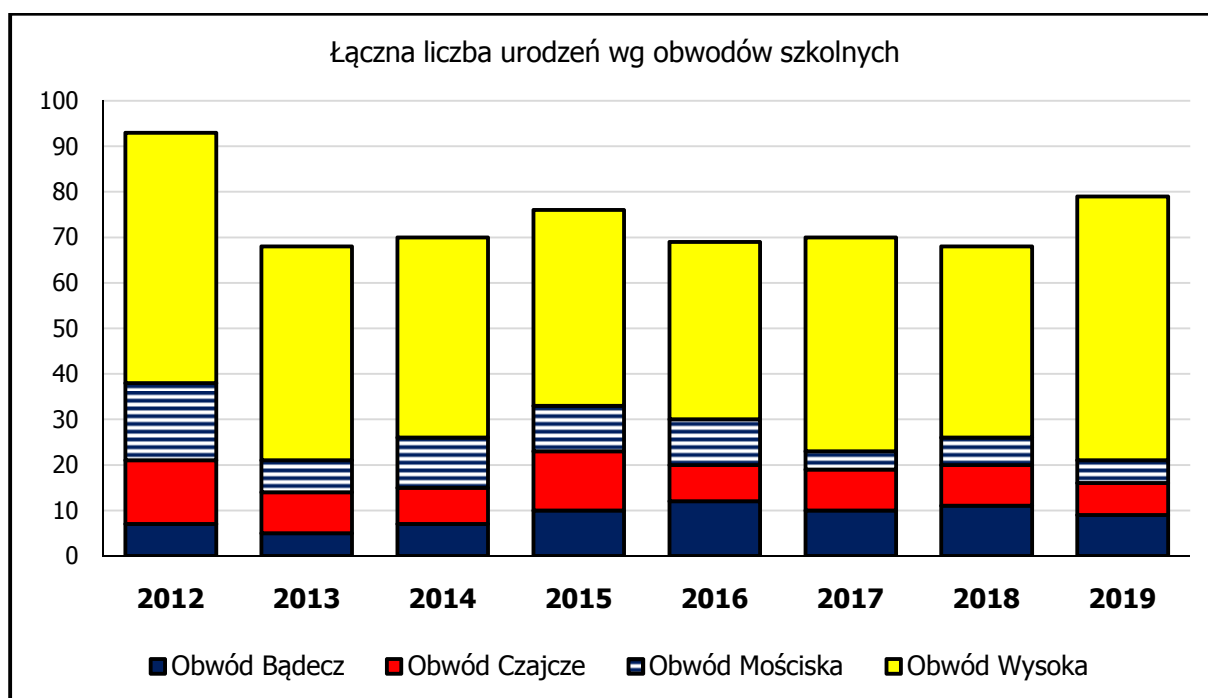
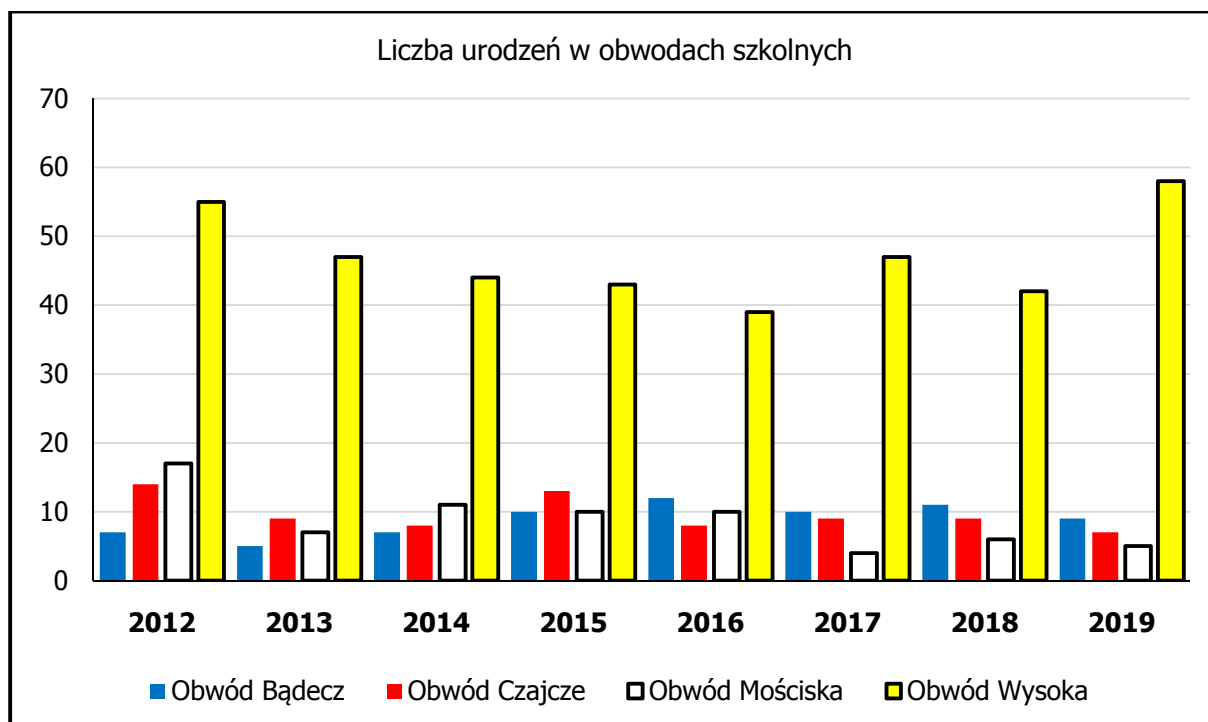
Kwestie demograficzne są podstawowym elementem polityki w zakresie organizacji oświaty. Niekorzystny trend demograficzny jest widoczny w skali ogólnopolskiej od lat, choć występują różnice regionalne. Spadek liczby urodzeń, wahania ilościowe w zakresie zawieranych małżeństw, migracje na stałe lub okresowe, a także wyjazdy rodziców do pracy w innych miejscowościach lub zagranicę wraz z zabieraniem ze sobą dzieci, powodują generalne obniżanie się ilości uczniów w szkołach.

Kłopoty demograficzne poszczególnych gmin, problemy ze zmniejszającą się liczbą uczniów w szkołach i oddziałach mają nie tylko dotkliwy wymiar finansowy, ale również społeczny dla gmin. Powodują konieczność podejmowania przez samorządy niepopularnych decyzji dotyczących likwidacji małych szkół, obniżania stopnia organizacji czy przekazywania małych szkół stowarzyszeniom. Spadek liczby uczniów i reforma oświatowa (likwidacja gimnazjów) sprawia, że samorządy które nie decydują się na zmiany sieci szkół, mają coraz większe problemy z pełnym wykorzystaniem powierzchni obiektów i zasobów szkół.

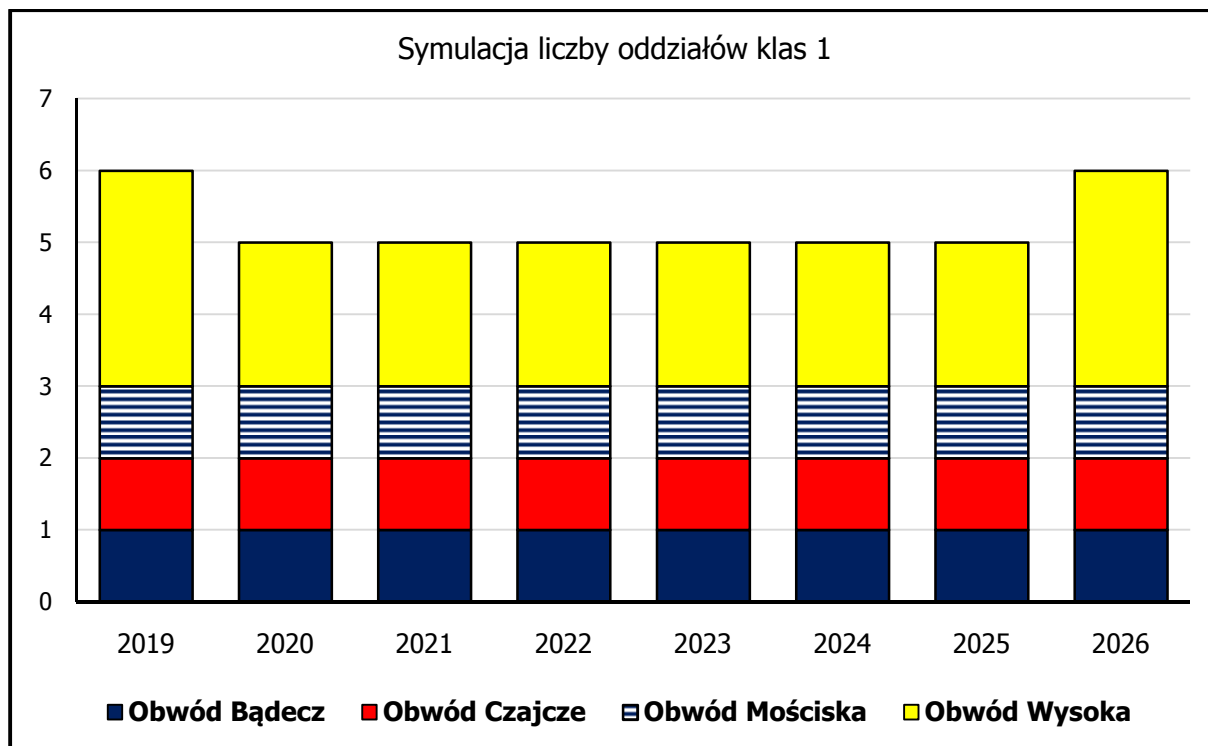
Dane demograficzne dla Gminy Wysoka przedstawiają poniższe tabele opracowane na podstawie informacji otrzymanych z Urzędu Miejskiego. Liczba urodzeń w latach 2012 – 2018 ma istotne znaczenie w przedmiocie prowadzenia polityki oświatowej w gminie. Dokładna analiza demograficzna przyporządkowana do określonego obwodu szkoły pozwala na podejmowanie ważnych decyzji dotyczących organizacji sieci szkół i przedszkoli, ich wielkości, stopnia organizacji, nakładów inwestycyjnych itp.

Tabl. Liczba urodzeń w obwodach poszczególnych szkół Gminy Wysoka

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obwód Bądecz	7	5	7	10	12	10	11	9
Obwód Czajcze	14	9	8	13	8	9	9	7
Obwód Mościska	17	7	11	10	10	4	6	5
Obwód Wysoka	55	47	44	43	39	47	42	58
razem	93	68	70	76	69	70	68	79

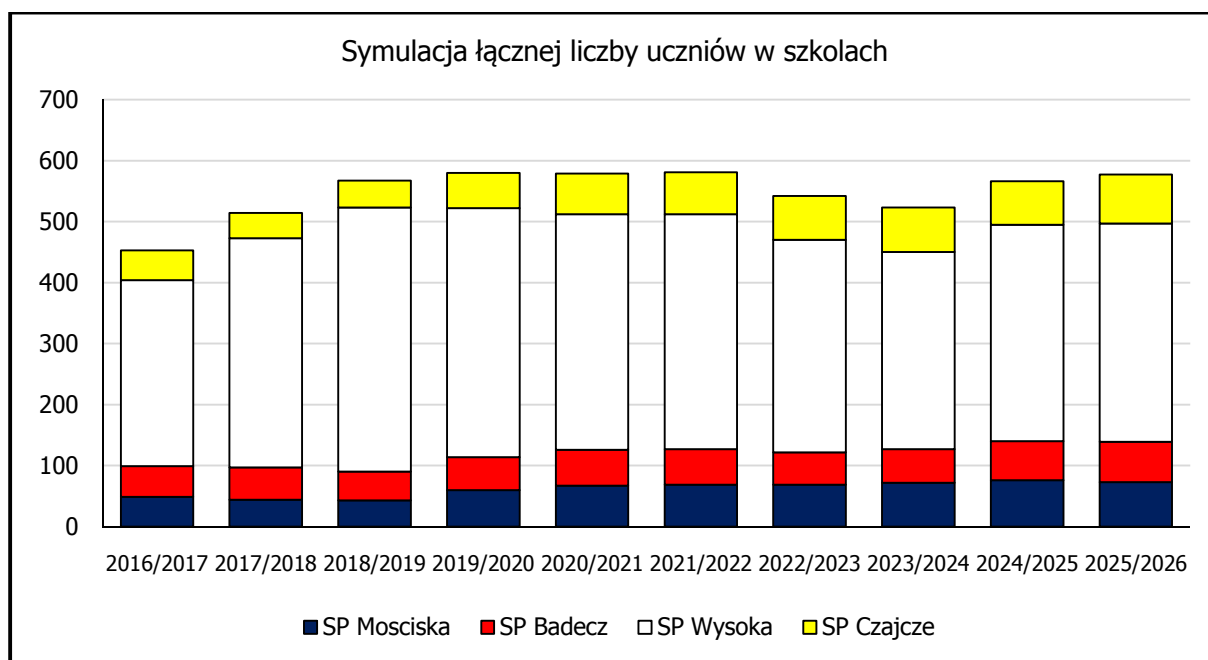
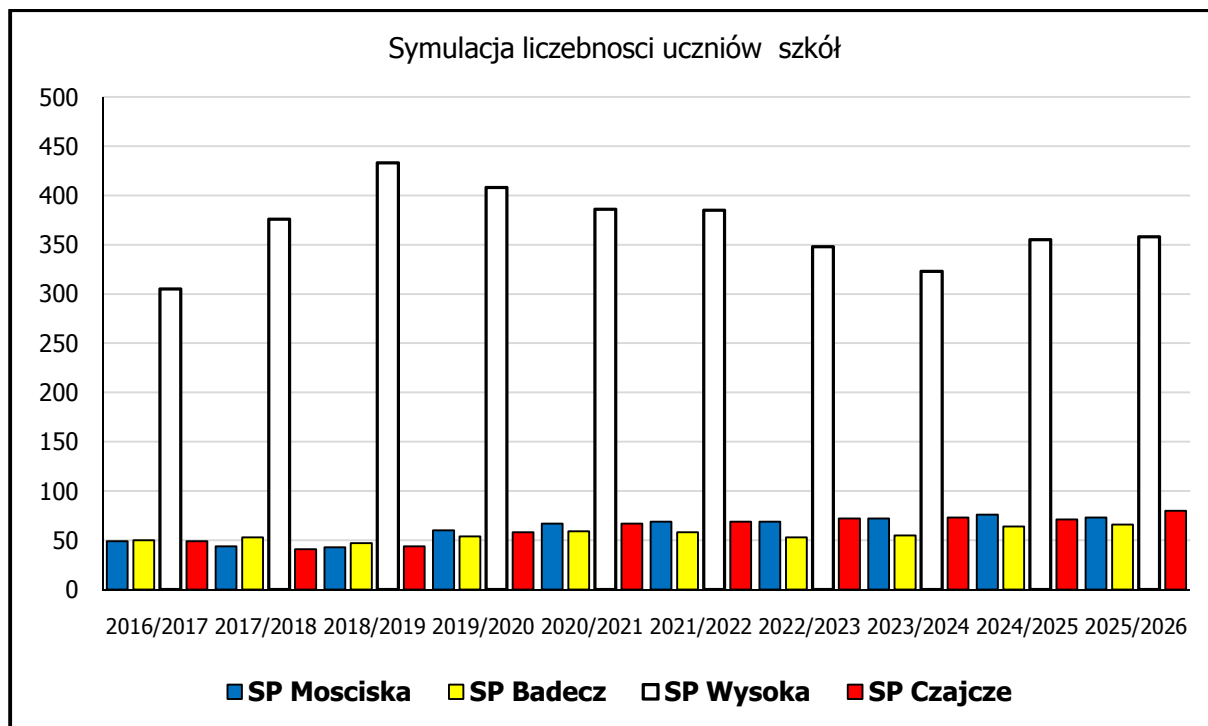
W poszczególnych latach 2012 – 2018 w obwodach szkół podstawowych Gminy Wysoka urodziło się od 68 do 93 dzieci rocznie. Najwięcej urodzeń było stale w obwodzie szkolnym w Wysokiej. Przyjmując 20 osobowy oddział klasowy, na poniższym wykresie pokazano symulację liczby nowo otwieranych klas I w kolejnych latach szkolnych.

W kolejnej tabeli przedstawiono liczbę uczniów w poszczególnych placówkach w następnych latach szkolnych. Podstawą do symulacji są dane historyczne uzupełnione o dane wynikające z liczby urodzeń. Założono, że wszystkie dzieci będą uczęszczać do szkoły obwodowej.

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
SP Mościska	49	44	43	60	67	69	69	72	76	73
SP Bądecz	50	53	47	54	59	58	53	55	64	66
SP Wysoka	305	376	433	408	386	385	348	323	355	358
SP Czajcze	49	41	44	58	67	69	72	73	71	80
razem	453	514	567	580	579	581	542	523	566	577

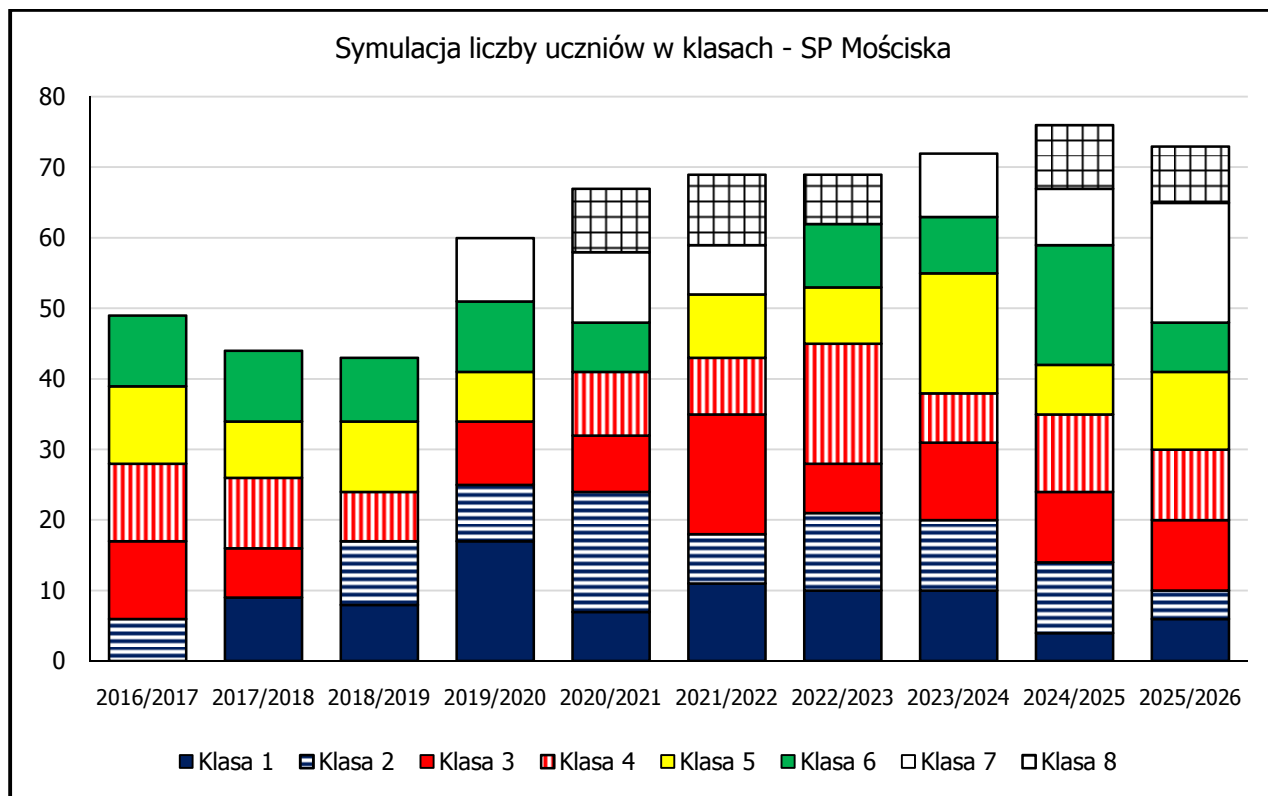
W analizowanym okresie, od roku 2016/2017 do 2025/2026, liczba uczniów ogółem zmienia się. Do roku 2021/22 rośnie z 453 do 581, a następnie spada, by znów wzrosnąć, jednak do niższego poziomu niż maksymalny. Przedstawiona analiza oparta została na założeniu, że wszystkie dzieci urodzone w obwodach poszczególnych szkół podstawowych faktycznie będą uczęszczać do tych placówek. Największą szkołą pozostaje SP Wysoka, inne placówki to szkoły małe.

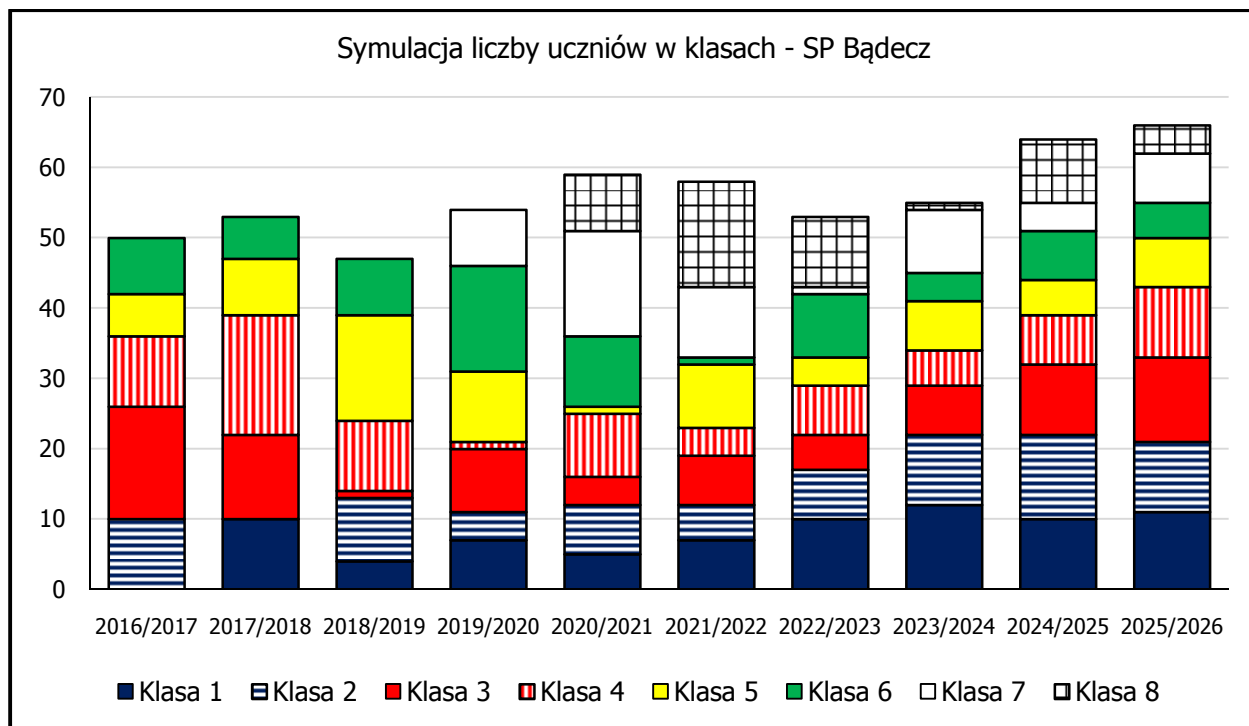
W kolejnych tabelach przedstawiono liczbę uczniów w poszczególnych klasach i placówkach w następujących latach szkolnych.

SP Mościska	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Klasa 1	0	9	8	17	7	11	10	10	4	6
Klasa 2	6	0	9	8	17	7	11	10	10	4
Klasa 3	11	7	0	9	8	17	7	11	10	10

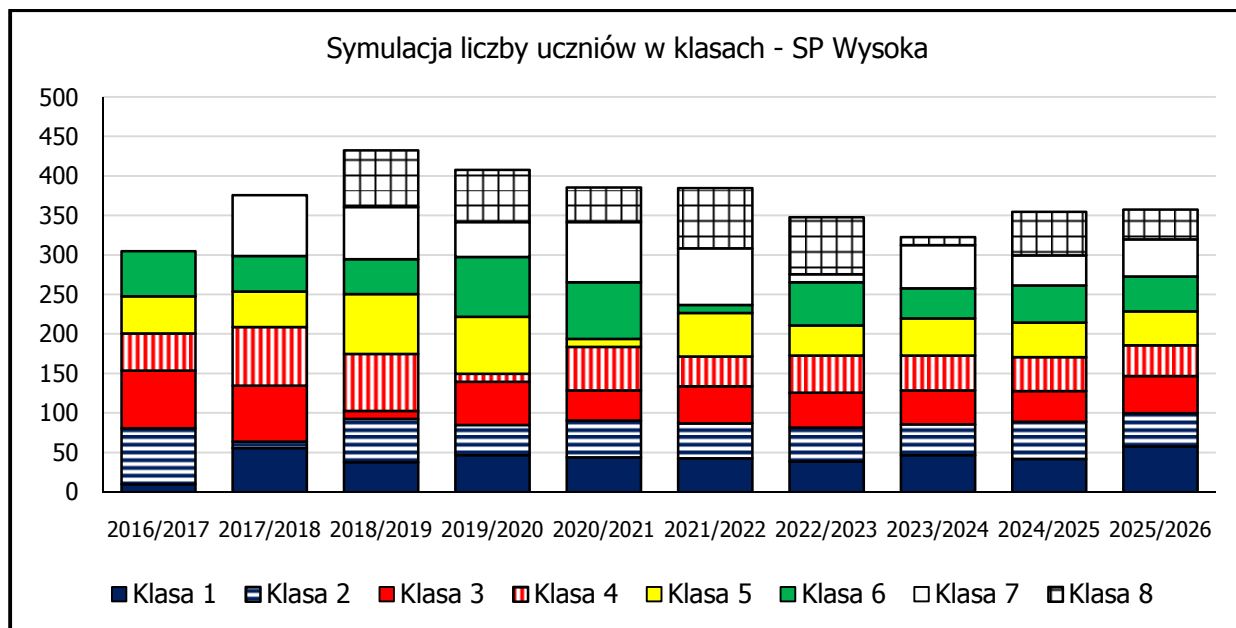
Klasa 4	11	10	7	0	9	8	17	7	11	10
Klasa 5	11	8	10	7	0	9	8	17	7	11
Klasa 6	10	10	9	10	7	0	9	8	17	7
Klasa 7				9	10	7	0	9	8	17
Klasa 8				0	9	10	7	0	9	8
razem	49	44	43	60	67	69	69	72	76	73

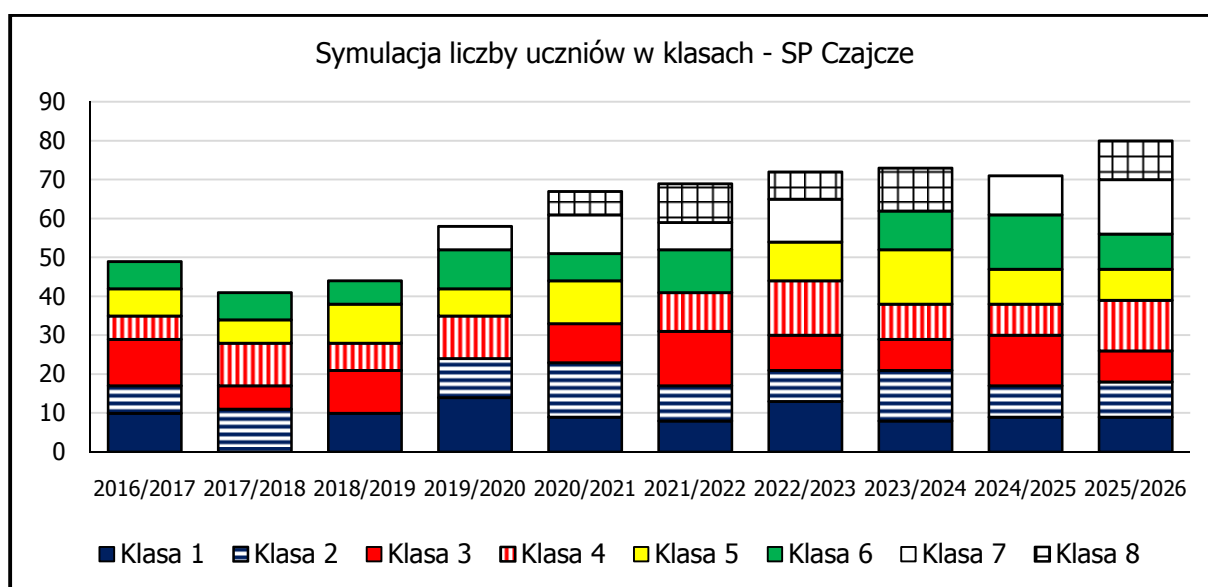
SP Bądecz	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Klasa 1	0	10	4	7	5	7	10	12	10	11
Klasa 2	10	0	9	4	7	5	7	10	12	10
Klasa 3	16	12	1	9	4	7	5	7	10	12
Klasa 4	10	17	10	1	9	4	7	5	7	10
Klasa 5	6	8	15	10	1	9	4	7	5	7
Klasa 6	8	6	8	15	10	1	9	4	7	5
Klasa 7	0	0		8	15	10	1	9	4	7
Klasa 8	0	0	0	0	8	15	10	1	9	4
razem	50	53	47	54	59	58	53	55	64	66

SP Wysoka	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Klasa 1	10	56	38	47	44	43	39	47	42	58
Klasa 2	71	8	55	38	47	44	43	39	47	42
Klasa 3	73	71	10	55	38	47	44	43	39	47
Klasa 4	47	74	72	10	55	38	47	44	43	39
Klasa 5	47	45	76	72	10	55	38	47	44	43
Klasa 6	57	45	44	76	72	10	55	38	47	44
Klasa 7	0	77	66	44	76	72	10	55	38	47
Klasa 8	0	0	72	66	44	76	72	10	55	38
razem	305	376	433	408	386	385	348	323	355	358

SP Czajcze	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Klasa 1	10	0	10	14	9	8	13	8	9	9
Klasa 2	7	11	0	10	14	9	8	13	8	9
Klasa 3	12	6	11	0	10	14	9	8	13	8
Klasa 4	6	11	7	11	0	10	14	9	8	13
Klasa 5	7	6	10	7	11	0	10	14	9	8
Klasa 6	7	7	6	10	7	11	0	10	14	9
Klasa 7	0	0	0	6	10	7	11	0	10	14
Klasa 8	0	0	0	0	6	10	7	11	0	10
razem	49	41	44	58	67	69	72	73	71	80

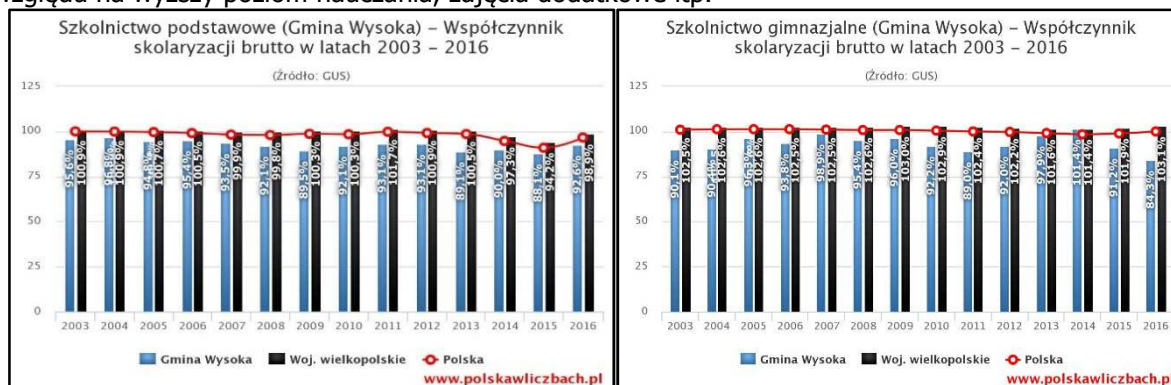

Należy jednak zwrócić uwagę, że liczba urodzeń nie zawsze obrazuje sytuację demograficzną w Gminie i jej bezpośredni związek z liczbą uczniów w danej szkole. Przy planistycznych analizach demograficznych należy wziąć pod uwagę także migrację ludności. Określając liczbę uczniów w szkole w perspektywie najbliższych lat należy liczyć się również z indywidualnymi decyzjami rodziców, do której szkoły wyślą swoje dziecko.

To zjawisko opisane jest wskaźnikiem skolaryzacji, czyli w uproszczeniu - porównaniem liczby dzieci odpowiednich roczników zamieszkujących gminę do ilości uczęszczających do lokalnych szkół. Dane dla 2018 roku wg GUS, to dla szkół podstawowych – 88,46% a dla gimnazjum 77,3%.

Tak więc niemal stale ok. 12% potencjalnych uczniów szkół podstawowych nie uczęszczało do lokalnych placówek.

Doświadczenia innych samorządów wskazują, że częstą przyczyną takiego stanu rzeczy są: czasowe migracje natury ekonomicznej rodziców, codzienne dojazdy rodziców do pracy w pobliskich ośrodkach wraz z zabieraniem dzieci do lokalnych szkół, wybór szkół pozagminnych ze względu na wyższy poziom nauczania, zajęcia dodatkowe itp.

Proces przemieszczania uczniów powinien stać się przedmiotem szerszej analizy po sporządzeniu sprawozdawczości SIO. Analiza powinna potwierdzić tak znaczący „ruch” uczniów oraz odpowiedzieć na pytanie, jaka jest przyczyna przenoszenia uczniów przez rodziców. Zwracamy uwagę, że wybór szkoły, do której uczęszcza dziecko to suwerenna decyzja rodziców. Szkoła spoza obwodu dziecka może jednak odmówić przyjęcia dziecka w przypadku braku miejsca w danej klasie.

Należy zwrócić uwagę, że o ile w obwodach Czajcza, Bądecza i Mościsk wszystkie dzieci urodzone w 2012 poszły do szkoły w 2019, o tyle w obwodzie w SP Wysoka z 55 urodzonych w 2012 w I klasie w 2019 roku znalazło się jedynie 47 uczniów. Jest to mniej o 15%.

Analiza części oświatowej subwencji ogólnej Gminy Wysoka na 2019 rok.

O zakresie, sposobie i źródle finansowania zadań oświatowych stanowią przepisy art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2165 z późn. zm.) w myśl których środki niezbędne na realizację zadań oświatowych zagwarantowane są w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 167 ust. 2. Konstytucji RP dochodami jst. są dochody własne, subwencje (w tym część oświatowa subwencji ogólnej) oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Sposób ustalania subwencji oświatowej jest określony ustawą (art. 27 i ort. 28 Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego — Dz. U. z 2016 r. poz. 198 z późn. zm.).

Kwota subwencji określana jest corocznie w ustawie budżetowej. Podział subwencji oświatowej - po odliczeniu rezerwy ustawowej między: gminy, powiaty i województwa samorządowe dokonuje się według kryteriów ustalanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, zgodnie z zasadami przyjmowanymi w rozporządzeniu w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w danym roku. W celu doprecyzowania sposobu mierzenia skali zadań oświatowych i dostosowania do nich wysokości subwencji rozporządzenie uzależnia wysokość od liczby uczniów przeliczeniowych otrzymywanej przez zastosowanie zróżnicowanych wag dla wybranych kategorii wiekowych, ustalonych typów i rodzaju szkół oraz wskaźnika korygującego i uwzględniającego stopnie awansu zawodowego nauczycieli.

Zakresem analizy części oświatowej subwencji ogólnej Gminy Wysoka objęto następujące obszary:

- wysokość przydzielonej Gminie subwencji oświatowej w oparciu o algorytm podziału części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r.

- zgodność metryczki subwencji oświatowej na 2019 r. ze sprawozdaniem SIO - stan na 30 września/ 10 października 2018 r.
- szczegółowe badanie danych dotyczących obliczenia wysokości ostatecznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2019 r. z podziałem na poszczególne placówki oświatowe Gminy Wysoka

Analizy dokonano w oparciu o *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 grudnia 2018 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2019 rok.* (Dz. U. 2018 poz. 2446).

Część oświatowa subwencji ogólnej na 2019 r. jest dzielona między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego z uwzględnieniem zakresu realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198 i 2203.) oraz Ustawie Prawo Oświatowe (Dz. U z 2017 poz. 59, 949, 2203).

Część oświatowa subwencji ogólnej jest dochodem jednostki samorządu terytorialnego (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego). (Dz. U. 2018 poz. 1530)

Część oświatowa subwencji ogólnej (SO) składa się z trzech części:

- **SOA** - kwota bazowa części oświatowej, według finansowego standardu A podziału części oświatowej na realizację zadań szkolnych,
- **SOB** - kwota uzupełniająca, uwzględniająca wagi P zwiększające finansowy standard A na realizację zadań szkolnych,
- **SOC** - kwota części oświatowej na realizację zadań pozaszkolnych.

SO = SOA + SOB + SOC

Standard A otrzymuje się dzieląc kwotę ogólną subwencji (S0) pomniejszoną o 0,4% rezerwy przez ogólną liczbę uczniów przeliczeniowych w kraju.

Wskaźnik korygujący Di to wskaźnik uwzględniający stopnie awansu zawodowego nauczycieli. Zastosowanie tego wskaźnika umożliwi przekazanie relatywnie wyższych kwot części oświatowej subwencji ogólnej do tych jst, w których udział etatów nauczycieli o najwyższych stopniach awansu zawodowego w relacji do ogólnej liczby etatów nauczycieli jest wyższy niż średnia w skali kraju, co przekłada się na poziom ponoszonych przez poszczególne jst. wydatków na wynagrodzenia nauczycieli.

Wysokość części oświatowej subwencji ogólnej uzależniona jest od liczby uczniów przeliczeniowych otrzymanej poprzez zastosowanie zróżnicowanych wag dla wybranych kategorii uczniów oraz określonych typów i rodzajów szkół oraz wskaźnika korygującego uwzględniającego stopnie awansu zawodowego nauczycieli.

Od 2017 r. sześciolatki (dzieci oddziału „0”) objęte zostały subwencją oświatową. Do tej pory jednostki samorządu terytorialnego na wszystkie dzieci przedszkolne otrzymywały dotację. W 2017 r. rozszerzeniu uległy zadania pozaszkolne subwencji oświatowej (SOC) o zadania związane z prowadzeniem przedszkoli/oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych a także innych form wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 6 lat i wyższe. *Rozporządzenie MEN z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018* (Dz. U 2017 poz. 2395) wprowadziło w tym celu nowe wagi P₄₈, P₄₉, P₅₀.

Ogólna liczba uczniów szkół podstawowych, gimnazjów Gminy Wysoka objęta subwencją oświatową na 2019 rok wynosi – 622, z czego:

- W szkołach podstawowych 567
- W gimnazjum – 55

W roku 2019 subwencją oświatową objętych zostało 76 dzieci 6-letnich i więcej uczęszczających do oddziałów „0” przy szkołach podstawowych oraz w przedszkolach.

Przy obliczaniu subwencji uwzględniono liczbę uczniów gimnazjów ustaloną na podstawie danych SIO dla bazowego roku szkolnego stan na dzień 30 września 2018 r. zmniejszoną o 33,33%. To zmniejszenie liczby uczniów jest konsekwencją wprowadzonej od 1 września 2017 roku reformy oświatowej, której konsekwencją jest likwidacja gimnazjów z dniem 31 sierpnia 2019 r.

Łączna liczba uczniów przeliczeniowych uwzględniająca zmniejszenia w gimnazjach wykazana w metryczce subwencji oświatowej Gminy Wysoka na 2019 rok wynosi 603,6685

Rozliczenie subwencji oświatowej Gminy Wysoka na 2019 rok na poszczególne typy szkół dokonano w oparciu o:

- Metryczkę subwencji oświatowej na 2019 r. (zasadniczą)
- Metryczkę analityczną – wykaz szkół i placówek oświatowych opracowaną przez MEN na podstawie sprawozdania SIO stan na 30 IX/10X – 2018r. na rok szkolny 2018/19
- Załącznik do metryczki oświatowej – kalkulacja kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży na 2019 r.

Od 2018 roku MEN wyprowadziło zmiany w zakresie naliczenia subwencji na uczniów tzw. małych szkół. Podwyższona została waga dla uczniów z takich placówek (P₃) z 0,18 na 0,2. Zmieniona została również definicja małej szkoły, tak aby mogła obejmować 7 i 8 klasy. Do tej pory waga przysługiwała na uczniów szkół podstawowych w których liczba uczniów nie przekraczała 70. **Teraz jest to szkoła, w której średnia liczba uczniów w klasie nie przekracza dwunastu.** Taka zmiana definicji umożliwi uwzględnienie klas VII i VIII szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2019/20 w gm. Wysoka funkcjonują trzy tzw. „małe szkoły, otrzymujące dodatkową subwencję w wysokości:

- SP Czajcze – 54245 zł
- SP Bądecz – 57943 zł
- SP Mościska – 45312 zł

Tabl. Wysokość subwencji oświatowej Gminy Wysoka na 2019 r (w zł)

SO		
6356012		
SOA	SOB	SOC
3721143	2209823	425045

Podstawą naliczenia subwencji oświatowej na daną jednostkę oświatową jest między innymi liczba uczniów. W roku szkolnym 2018/19 stan na 30 września 2019 był podstawą do rozliczenia kwoty subwencji oświatowej na 2019 rok. Liczba uczniów wykazana w sprawozdaniu SIO jest zgodna z metryczką subwencji na 2019 rok. Szczegóły w części dotyczącej liczby uczniów w szkołach. W pozycji *razem* znajdują się również środki finansowe na uczniów dysfunkcyjnych (niepełnosprawnych) szkół podstawowych, gimnazjów oraz przedszkoli.

Z ogólnej kwoty subwencji oświatowej na 2019 rok najwięcej przypada na szkoły podstawowe prowadzone przez samorząd. Kwota przypadająca dla gimnazjum wynosi zaledwie 363 364 tys. zł i jest to spowodowane likwidacją gimnazjów z dniem 31 sierpnia 2019 r.

W kwotach naliczonej subwencji oświatowej na poszczególne placówki oświatowe prowadzone przez gminę oraz osoby prawne, fizyczne inne niż jst. znajdują się środki finansowe na organizację specjalnych form nauki dla uczniów niepełnosprawnych wszystkich szczebli tj. szkół podstawowych, gimnazja, przedszkoli. Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2014 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, wprowadzone zostały w dziale 801 nowe rozdziały :

- 80149 – Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego.
- 80150, 80152 - Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach ogólnokształcących itp.

Rozdziały te zostały wprowadzone w celu stworzenia możliwości ewidencji przez jst. wydatków na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w ogólnodostępnych szkołach, przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego. W subwencji oświatowej przewidziano wsparcie finansowe samorządów poprzez wagi dla uczniów z upośledzeniem umysłowym, niesłyszących, niewidzących, z autyzmem, niepełnosprawnością ruchową itp. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. (Dz. U. z 2014r poz. 1053; ost. zm. Dz. U. z 2017r. poz. 1421) wprowadza od 1 stycznia 2018 roku nowy rozdział 801 52 - Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gminach i klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w innych typach szkół.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkół na terenie Gminy Wysoka, dla których została naliczona subwencja oświatowa na rok 2019.

Waga	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Razem
(P ₄)	1	0	1
(P ₅)	1	0	1
(P ₆)	1	0	1
(P ₇)	5	1	6
Ogółem	8	1	9

Łączna liczba uczniów niepełnosprawnych wagi (P₄) - (P₇) realizujących obowiązek szkolny w placówkach oświatowych w 2018/2019 wynosi 9, z czego 8 uczniów uczęszczało do szkół podstawowych, a 1 do gimnazjum.

Kwota środków finansowych zabezpieczonych w subwencji oświatowej na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji, nauki i metod pracy dla uczniów (rozdz. 80149, 80150, 80152) na 2019 r (wagi (P₄) - (P₇)), wynosi ogółem 400056 zł, z czego:

- (P₄) – 8629 zł
- (P₅) – 17876
- (P₆) – 22191
- (P₇) – 351360

Poza subwencją oświatową naliczoną na uczniów niepełnosprawnych szkół podstawowych i gimnazjów samorząd otrzymuje pieniądze na dzieci dysfunkcyjne w przedszkolach (oddziały „0” i inne). Fundusze na ten cel zapisane są w części SOC – zadania pozaszkolne wagi (P₆₀). Gmina Wysoka nie ma w tym zakresie żadnych przypadków.

Samorząd ma obowiązek wydatkować środki otrzymane w subwencji na kształcenie specjalne. Konsekwencje związane z niezrealizowaniem przez jst. przepisów art. 32 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej wynikają z samorządowych ustaw ustrojowych, które regulują zagadnienia związane z naruszeniem m. in. ustaw przez organy jst. (Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 168 z późn. zm.). Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych obowiązująca od 2018 r. uszczegóławia i doprecyzowuje wątpliwości interpretacyjne związane z wyodrębnieniem przez jednostki samorządu terytorialnego środków na zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w wysokości nie mniejszej niż wynikająca z podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań (art. 11 ust. 6 ustawy Prawo oświatowe). Wprowadzone rozwiązanie określa, że w przypadku szkół ogólnodostępnych, do wydatków na kształcenie specjalne zaliczają się wyłącznie wydatki na zadania wynikające z realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego oraz orzeczeniach o potrzebie zajęć rewalidacyjno - wychowawczych (bez uwzględnienia wydatków finansowanych w ramach podstawowej kwoty subwencji naliczanej standardem finansowym). Takie podejście wyklucza zaliczanie do takich wydatków środków przeznaczonych na obsługę, administrację, itp. Postulat wprowadzenia zmian w tym kierunku był zgłaszany przez dyrektorów szkół i samorządy w celu uproszczenia rozliczania środków wykazywanych w rozdziale 80150 i innych. Ważne jest aby środki naliczane dodatkowo wagami nie były wykorzystywane na pokrycie kosztów związanych np. z obsługą administracyjną, kosztami mediów, itp. lecz aby w ramach tych środków były finansowane specjalne potrzeby uczniów niepełnosprawnych. W stosunku do poprzednio funkcjonującego rozwiązania pozostawiono możliwość elastycznego sposobu wyodrębniania środków na kształcenie specjalne w ramach samorządu. Środki otrzymane na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży mają być przeznaczane na kształcenie specjalne łącznie w ramach jednostki samorządu terytorialnego. Oznacza to, że nie ma obowiązku odnosząc środków otrzymanych w subwencji na ucznia do konkretnego ucznia niepełnosprawnego, podobnie nie ma obowiązku alokacji do konkretnej szkoły samorządowej.

W kolejnej tabeli zestawiono sumaryczną wysokość subwencji oświatowej naliczonej dla poszczególnych placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka na 2019 rok.

Tabl. Wartość subwencji oświatowej naliczonej na placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Wysoka na 2019 rok w zł.

Nazwa placówki	Razem
SP CZAJCZE	471 618
SP CZAJCZE PRZEDSZKOLE	44 937
SP BADECZ	553 127
SP BADECZ PRZEDSZKOLE	9 986
SP WYSOKA	4 108 776
SP WYSOKA PRZEDSZKOLE	247 554
SP MOŚCISKA	437 801
SP MOŚCISKA PRZEDSZKOLE	39 944
SP WYSOKA GIMNAZJUM	363 364
PRZEDSZKOLE PARAFIALNE	78 901
Ogółem	6 356 012

Wydatki placówek oświatowych a naliczona subwencja oświatowa. Średni koszt utrzymania jednego ucznia.

Przedmiotem analizy jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie czy otrzymywana subwencja oświatowa na 2019 r. pokrywa wszystkie wydatki subwencionowane placówek prowadzonych przez Gminę Wysoka.

Wydatkami subwencionowanymi w gminie są wszystkie wydatki bieżące działu 801 w rozdziałach:

- 80101 – Szkoły podstawowe
- 80110 – Gimnazja
- 80146 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli
- 80149, 80150, 80152, 80153 – Specjalna organizacja nauki, uczniowie/dzieci – niepełnosprawne, podręczniki
- 80195 – Pozostała działalność

Są nimi również wydatki związane z obsługą administracyjno-finansową placówek oświatowych.

Wydatki subwencionowane powinny być pokryte otrzymywaną subwencją oświatową.

Wydatki placówek oświatowych ze względu na źródło finansowania:

- **subwencionowane**, które powinny być pokryte subwencją oświatową, to wydatki działu: 801-Oświata i Wychowanie, rozdziałów: 80101, 80110, 80146, 80149, 80150, 80152, 80153, 80195, oraz działu 854- Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdziałów: 85401, 85415, 85446, bez wydatków majątkowych,
- **niesubwencionowane**, pokrywane z dochodów własnych samorządu i dotacji. To wydatki działu 801- Oświata i Wychowanie, rozdziałów 80103, 80104, 80106, 80113, 80148.

W kolejnych tabelach zestawiono wysokość wydatków subwencionowanych działu 801 – Oświata i Wychowanie w latach 2017-2019 w poszczególnych placówkach oświatowych Gminy.

Tabl. Wydatki subwencionowane działu 801 SP Wysoka w latach 2018-2020.

	Rozdz. 80101	Rozdz. 80110	Rozdz. 80146	Rozdz. 80149	Rozdz. 80150	Rozdz. 80152	Rozdz. 80153	Rozdz. 80195	Razem
2018	2983399	1576657	35542	90537	231743	113359	51935	39599	5122771
2019	4224144	539521	29565	51547	257051	39018	31830	40748	5213424
2020	5331400	0	31246	51000	272000			41743	5727389

Wydatki subwencionowane działu 801 SP Czajcze w latach 2018-2020

	Rozdz. 80101	Rozdz. 80146	Rozdz. 80149	Rozdz. 80150	Rozdz. 80153	Rozdz. 80195	Razem
2018	901397	1558		52243	4441	4974	964613
2019	849114	5204		55000	4073	8344	921735

2020	969697	4999	19906	50000			1044602
------	--------	------	-------	-------	--	--	---------

Wydatki subwencjonowane działu 801 SP Mościska w latach 2018-2020

	Rozdz. 80101	Rozdz. 80146	Rozdz. 80150	Rozdz. 80153	Rozdz. 80195	Razem
2018	877129		54210	4178	8253	943770
2019	976193	4414	26841	4409	9242	1021099
2020	1078234	5600			10429	1094263

Wydatki subwencjonowane działu 801 SP Bądecz w latach 2018-2020

	Rozdz. 80101	Rozdz. 80146	Rozdz. 80149	Rozdz. 80150	Rozdz. 80153	Rozdz. 80195	Razem
2018	798959	4142	75832		5671	6691	891295
2019	789770	4451		95611	4985	6733	901550
2020	817585	4600		100000		7082	929267

W kolejnej tabeli i na wykresie zestawiono łączne wydatki wszystkich placówek oświatowych Gminy Wysoka w latach 2017-2019 r.

Tabl. Wydatki subwencjonowane łączne działu 801 placówek oświatowych Gminy Wysoka w latach 2018 – 2020

	SP WYSOKA	SP CZAJCZE	SP MOŚCISKA	SP BĄDECZ	razem
2018	5122771	964613	943770	891295	7922449
2019	5213424	921735	1021099	901550	8057808
2020	5727389	1044602	1094263	929267	8795521

W latach 2018-2020 we wszystkich szkołach wydatki subwencjonowane działu 801 sukcesywnie rosną. Wzrost wydatków w szkołach podstawowych wynika z reformy oświatowej – utworzenie w roku szkolnym 2017/2018 klasy VII, a w roku 2018/2019 klasy VIII, a także ze wzrostu płac nauczycielskich.

W dalszej kolejności poddano analizie wydatki subwencjonowane działu 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza. Wydatkami subwencjonowanymi tego działu są:

- Rozdział 85401 – świetlice szkolne
- Rozdział 85415 i 85416 – Pomoc materialna dla uczniów.

W Gminie Wysoka subwencjonowane wydatki działu 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza księgowane są wspólnie na poziomie gminy. Wspólne księgowanie różnych wydatków (świetlice szkolne, pomoc materialna, dowożenie uczniów, stołówki szkolne i inne) nie jest naruszeniem prawa, natomiast w doskonały sposób zniekształca obraz wydatków poszczególnych szkół. Uniemożliwia również porównanie placówek, koszt kształcenia jednego ucznia w poszczególnych placówkach czy wydatek na oddział (klasę). Obiektywna i pełna ocena finansowania placówek pozwala na racjonalne wyciągnięcie wniosków i podejmowanie trafnych decyzji przez organ prowadzący. Zwracamy uwagę, że w latach 2018 – 2020 suma wydatków dz. 854 wynosiła:

- 2018 – 105222 zł
- 2019 – 89951
- 2020 - 30000

Oprócz wydatków subwencjonowanych organ prowadzący ponosi również koszty na zadania, które nie są pokrywane z subwencji. Wydatkami niesubwencjonowanymi dz. 801 są:

- Rozdz. 80103 – oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych
- Rozdz. 80104 – przedszkola
- Rozdz. 80106 – inne formy wychowania przedszkolnego
- Rozdz. 80113 – dowożenie uczniów
- Rozdz. 80148 – stołówki szkolne

Tabl. Wydatki niesubwencjonowane działu 801 SP Wysoka w latach 2018-2020

	Rozdz. 80103	Rozdz. 80148	Razem
2018	738335	499441	1237776
2019	863911	552331	1416242
2020	990838	540158	1530996

Tabl. Wydatki niesubwencjonowane działu 801 SP Mościska w latach 2018-2020

	Rozdz. 80103	Razem
2018	185688	185688
2019	98470	98470
2020	117289	117289

Tabl. Wydatki niesubwencjonowane działu 801 SP Czajcze w latach 2018-2020

	Rozdz. 80103	Razem
2018	50384	50384
2019	68226	68226
2020	70500	70500

Tabl. Wydatki niesubwencjonowane działu 801 SP Bądecz w latach 2018-2020

	Rozdz. 80103	Razem
2018	64468	64468
2019	73034	73034
2020	78544	78544

Tabl. Wydatki niesubwencjonowane działu 801 łącznie w latach 2018-2020

wydatki niesubwencjonowane dz. 801					
	SP WYSOKA	SP MOŚCISKA	SP CZAJCZE	SP BĄDECZ	razem
2018	1237776	185688	50384	64468	1538316
2019	1416242	98470	68226	73034	1655972
2020	1530996	117289	70500	78544	1797329

W kolejnej tabeli dokonano podsumowania wydatków subwencjonowanych i niesubwencjonowanych w tym dz. 851 w latach 2017-2019 (plan wg stanu na 30 września 2019 oraz projekt 2020) placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka.

Tabl. Wydatki ogółem subwencjonowane i niesubwencjonowane działu 801 i dz. 854 w szkołach gminy w latach 2018-2020

Nazwa placówki	Rok	Wydatki subwencjonowane			Wydatki niesubwencjonowane			Ogółem
		Dz. 801	Dz. 854	Razem	Dz. 801	Inwestycje	Razem	
SP WYSOKA	2018	5122771	0	5122771	1237776		1237776	6360547
	2019	5213424	0	5213424	1416242	4305	1420547	6633971
	2020	5727389	0	5727389	1530996	45695	1576691	7304080
SP CZAJCZE	2018	964613	0	964613	50384	2324337	2374721	3339334
	2019	921735	0	921735	68226	80000	148226	1069961
	2020	1044602	0	1044602	70500		70500	1115102
SP MOŚCISKA	2018	943770	0	943770	185688	20620	206308	1150078
	2019	1021099	0	1021099	98470	23000	121470	1142569
	2020	1094263	0	1094263	117289		117289	1211552
SP BADECZ	2018	891295	0	891295	64468		64468	955763
	2019	901550	0	901550	73034		73034	974584
	2020	929267	0	929267	78544		78544	1007811

Analizując powyższą tabelę łatwo zauważyć, że wydatki ogółem (subwencjonowane i niesubwencjonowane) w analizowanych latach 2018-2020 we wszystkich placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka wykazują tendencję rosnącą.

W dalszej części dokumentu porównano wydatki subwencjonowane z naliczoną dla nich na 2019 r. subwencją oświatową.

Tabl. Wydatki subwencjonowane placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka w 2019 r. i naliczona dla nich subwencja oświatowa

Nazwa placówki	Subwencja	[%]	Wydatki subwencjonowane dz. 801, 854 rok 2019	Różnica	[%]
SP WYSOKA	4719696	90,53%	5213424	493728	9,47%
SP CZAJCZE	516555	49,45%	1044602	528047	50,55%
SP MOŚCISKA	477745	46,79%	1021099	543354	53,21%
SP BADECZ	563113	62,46%	901550	338437	37,54%

W żadnej ze szkół prowadzonych przez Gminę Wysoka planowane wydatki subwencjonowane na 2019 r. nie zostały pokryte otrzymaną subwencją. Różnica w wysokości wydatków i subwencji pokrywana jest z dochodów własnych Gminy Wysoka. Największy udział dopłaty samorządu w sumie wydatków w procentach występuje w SP Mościska.

Ogółem samorząd do pokrycia wydatków subwencjonowanych (poza subwencją) dopłaca 1,903 mln zł. Otrzymana subwencja oświatowa tylko w części pokrywa wydatki subwencjonowane działów 801 i 80154 w analizowanych latach.

W latach 2018 - 2020 maleje udział subwencji oświatowej w pokryciu wydatków subwencionowanych działu 801 i 854. W 2019 r. subwencja pokrywała blisko 73,7% kosztów.

Rosnący udział środków gminnych sugeruje konieczność wprowadzenia programu oszczędnościowego dla oświaty.

W badanych latach znaczące są także wydatki niesubwencionowane w każdym analizowanym rozdziale działu 801. Znaczący wzrost odnotowujemy w rozdz. 80103. W 2018 roku samorząd wydał na ten cel ponad 1,099 mln zł a plan na 2020 rok zakłada poziom ponad 1,257 mln zł (wzrost ok. 15%).

W dalszej analizie przedstawiono źródła finansowania zadań oświatowych w Gminie Wysoka w rozbiciu na poszczególne placówki.

Tabl. Struktura pokrycia wydatków ogółem placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka w 2019 w zł.

Nazwa placówki	Wydatki ogółem	subwencja	Dochody własne placówek	dopłata Gminy	dopłata [%]
SP Wysoka	6629666	4719696	282000	-1627970	24,6%
SP Czajcze	989961	516555	229	-473177	47,8%
SP Mościska	1119569	477745	5713	-636111	56,8%
SP Bądecz	974584	563113	179	-411292	42,2%
RAZEM	9713780	6276109	288121	-3149550	32,4%

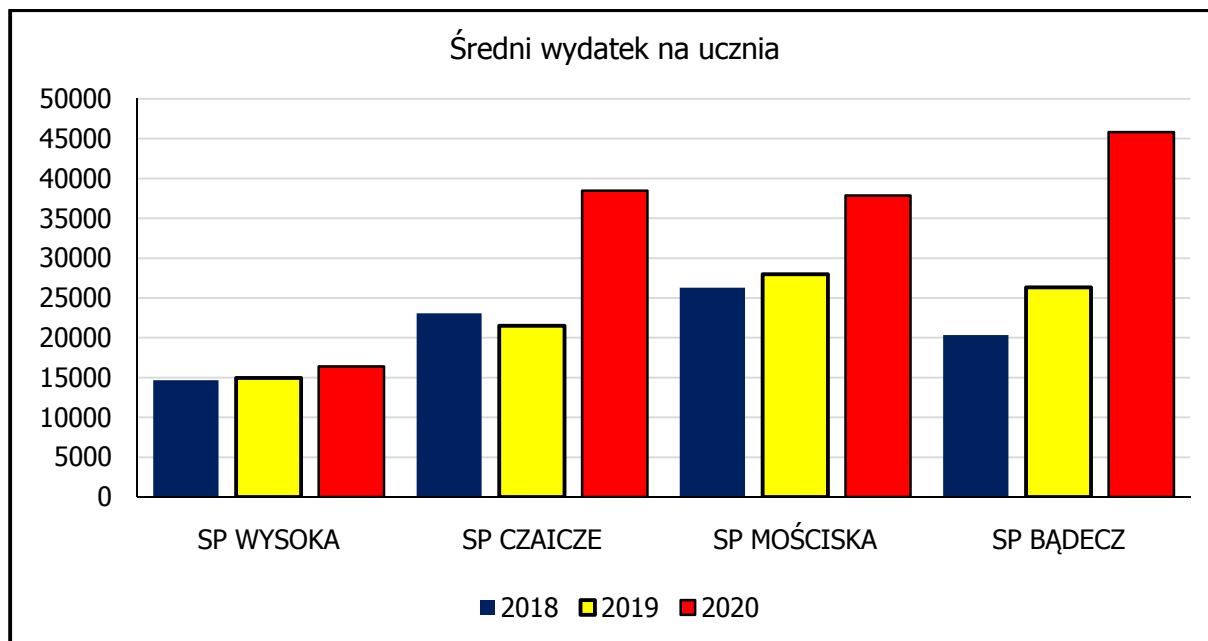
Dotacje dotyczą przede wszystkim środków otrzymywanych przez samorząd z budżetu Państwa na finansowanie wychowania przedszkolnego dla dzieci 3-5 lat.

Koszty kształcenia uczniów

W kolejnej części dokumentu dokonano porównania średniego kosztu kształcenia (wydatku w przeliczeniu na 1 ucznia) szkół prowadzonych przez Gminę Wysoka w latach 2017-2019.

Tabl. Średni wydatek na ucznia w placówkach prowadzonych przez Gminę Wysoka

Nazwa placówki	wydatki ogółem 2018	liczba uczniów	średni wydatek na ucznia	wydatki ogółem 2019	liczba uczniów	średni wydatek na ucznia	wydatki ogółem 2020	liczba uczniów	średni wydatek na ucznia
SP WYSOKA	6360547	433	14 689	6629666	443	14 965	7258385	443	16 384
SP CZAJCZE	1014997	44	23 068	989961	46	21 520	1115102	29	38 451
SP MOŚCISKA	1129458	43	26 266	1119569	40	27 989	1211552	32	37 861
SP BĄDECZ	955763	47	20 335	974584	37	26 340	1007811	22	45 809

Średnie wydatki na ucznia w placówkach gminnych wzrastają najwolniej w największej szkole – w Wysokiej a gwałtownie wzrastają w pozostałych. Przyczyną wysokich kosztów w trzech małych placówkach jest relacja wydatków w stosunku do liczby uczniów.

Podsumowanie:

1. Wydatki na poszczególne placówki są zróżnicowane a uzależnione przede wszystkim od ilości uczniów i ilości godzin przewidzianych w zatwierdzonych arkuszach organizacyjnych.
2. Otrzymana subwencja oświatowa na 2019 r. tylko w części pokrywa wydatki subwencionowane. Największy stopień pokrycia wydatków subwencją w procentach występuje w SP Wysoka – 90%. W Czajczu i Mościskach jest to poziom nieco powyżej 50%, a w Bądeczu – 37%.
3. Samorząd w 2019 roku do wydatków ogółem placówek dopłacił, po odliczeniu dochodów szkół - kwotę bliską 3,5 mln zł co stanowi ponad 32% wydatków ogółem. Mają na to też wpływ koszty utrzymania oddziałów przedszkolnych, jak i dotacja podmiotowa dla Niepublicznego Przedszkola Parafialnego.
4. Podkreślić należy, że gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2203) – „środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2016r., poz. 59), w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego”. Powtórzeniem tych przepisów jest zapis zawarty w art. 30 ust. 8 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017r., poz. 1189). Zgodnie z tym przepisem, środki niezbędne na średnie wynagrodzenie nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela, wraz z wydatkami pochodnymi od wynagrodzeń, środki na odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, o których mowa w art. 53 ust. 1 tej ustawy oraz środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, o których mowa w art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela, zagwarantowane są przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 167 ust. 2 Konstytucji RP dochodami jednostek samorządu terytorialnego są: dochody własne, subwencje ogólne (w tym część oświatowa tej subwencji) oraz dotacje z budżetu państwa. Warto podkreślić, że żaden z powyższych przepisów nie zapewnia, że subwencja z budżetu państwa ma pokrywać w całości wydatki oświatowe jednostek samorządu terytorialnego. Stanowi ona jedno ze źródeł finansowania tych zadań, obok innych dochodów jednostek

samorządu terytorialnego. W świetle obowiązujących przepisów, jedynym punktem odniesienia w zakresie bilansowania środków na zadania własne (w tym zadania oświatowe) mogą być łączne dochody danego samorządu terytorialnego, a nie tylko część oświatowa subwencji ogólnej, która jest jedynie jednym ze źródeł dochodów” — pismo MEN, DWST-WSST.356.2815.2018.MN z dnia 16 lutego 2018r.

5. Koszty jednostkowe utrzymania ucznia/dziecka w placówkach oświatowych Gminy Wysoka kształtują się na wysokim poziomie.
6. Główną przyczyną takiego stanu jest przede wszystkim:
 - **Niewydolna sieć organizacyjna szkół prowadzonych przez Gm. Wysoka, która nie jest dostosowana do realiów.**
 - **Zbyt wysoki poziom zatrudnienia.**
 - Mała liczba uczniów w szkołach, co przekłada się na mało liczne klasy,
 - Duża liczba oddziałów, godzin lekcyjnych nauczycielskich, co powoduje dużą liczbę etatów,
7. Kluczem do efektywnego wykorzystania środków pochodzących z subwencji, jak również do ograniczenia wydatków w jednostce w ogóle, jest zoptymalizowanie liczby uczniów w oddziale. Optymalna liczba uczniów w klasie (24 – 26) umożliwi w pełni wykorzystanie subwencji oświatowej, która tym samym powinna wystarczyć na subwencionowane wydatki w oświacie. Optymalizacja liczby uczniów w oddziale może odbywać się zarówno w ramach szkoły, ale również w ramach gminy (np. likwidacja lub zmiana stopnia organizacji niektórych szkół). Należy podkreślić, że mniejsza liczba oddziałów oznacza mniejszą liczbę potrzebnych do realizacji programu oświatowego etatów nauczycielskich.

Oszczędności w oświacie można wygenerować tylko poprzez restrukturyzację wydatków na wynagrodzenia. Jest to wymuszone strukturą wydatków w oświacie, gdzie ponad 80% stanowią wydatki na wynagrodzenia i pochodne. Inne próby działań oszczędnościowych, choć wskazane, np. ograniczenie zakupów materiałów, wyposażenia itp. są jedynie działaniami pozornymi, które nie przyniosą znaczących oszczędności.

Uczniowie i dzieci placówek oświatowych w latach 2016/2017-2018/2019.

Celem poniższej analizy jest:

1. Ustalenie liczby uczniów w poszczególnych typach szkół i oddziałach (klasach) w oparciu o sprawozdanie SIO (spis na 30 września 2016, 2017 i 2018 roku).
2. Określenie wskaźnika liczby uczniów na oddział
3. Porównanie danych zawartych w metryczce subwencji oświatowej Gminy Wysoka na 2018 rok. Z danymi sprawozdawczymi SIO (spis na 30 września 2017 r.)

Tabl. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2016/17-2018/19.

Nazwa placówki	2016/17		2017/18		2018/19	
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
SP Mościska	73	5	67	5	43	5
SP Czajcze	63	5	41	5	44	5
SP Wysoka	305	16	376	20	433	23
SP Bądecz	50	5	53	5	47	5
Gimnazjum Wysoka	182	9	118	6	55	3
Razem	673	44	655	43	622	42

Lata 2016/17, 2017/18 i 2018/19 to okres reformy oświatowej, której celem była likwidacja gimnazjów z dniem 31 sierpnia 2019 r. oraz reforma szkolnictwa podstawowego - utworzenie szkół podstawowych z klasami I – VIII. We wspomnianym okresie sukcesywnie zwiększała się liczba klas w szkołach podstawowych a malała w gimnazjach.

Liczba uczniów w szkołach Gminy Wysoka w roku szkolnym 2018/2019:

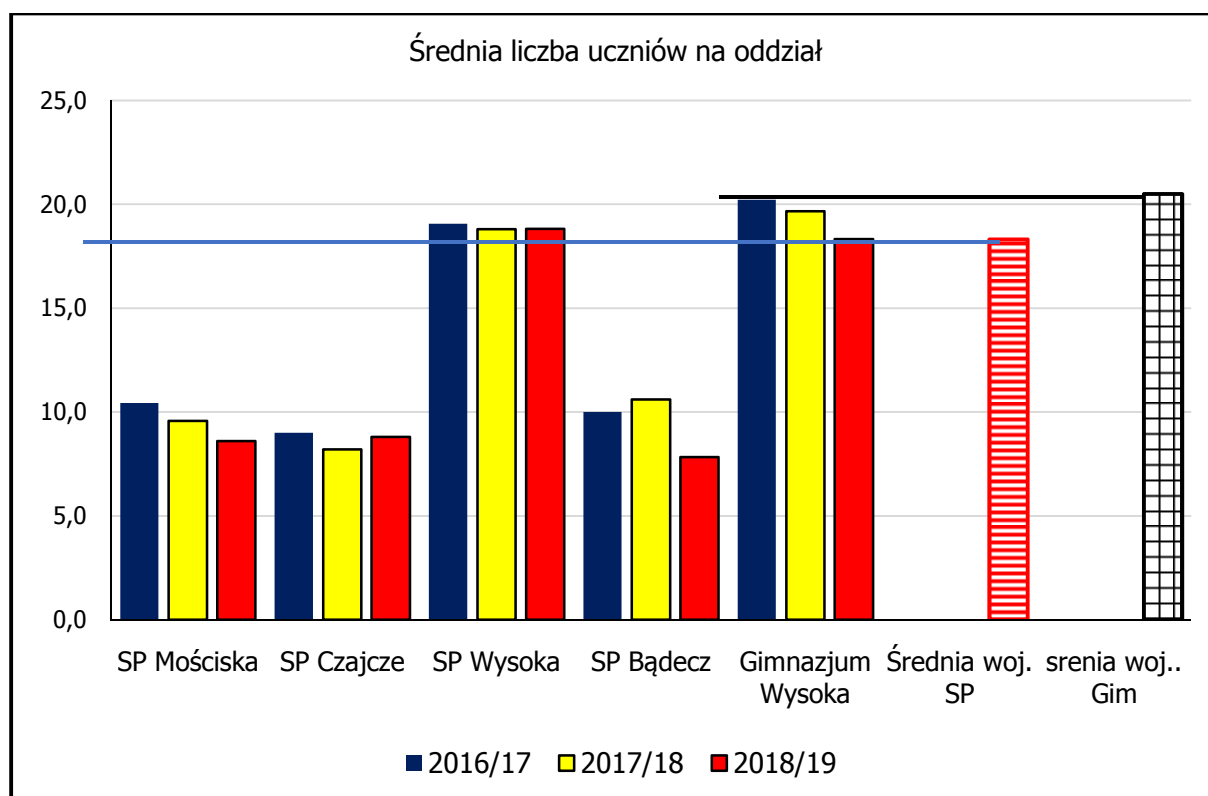
Liczba uczniów ogółem	
622	
Szkoły Podstawowe	Gimnazja
567	55

Ogólna liczba uczniów (w szkołach podstawowych, gimnazjum w latach 2016/2017 – 2018/2019 maleje z 673 do 622. W szkołach podstawowych rośnie z 491 do 567, natomiast w gimnazjum zmalała ze 182 do 55 (z dniem 31 sierpnia gimnazja uległy likwidacji).

W dalszej części opracowania analizie poddano średnią liczbę uczniów przypadającą na oddział w szkołach prowadzonych przez Gminę Wysoka mającą decydujące znaczenie dla relacji między wysokością naliczonej dla jst subwencji a wysokością wydatków na oświatę.

Tabl. Liczba uczniów przypadająca na oddział prowadzonych przez Gminę Wysoka

	2016/17	2017/18	2018/19
SP Mościska	10,4	9,6	8,6
SP Czajcze	9,0	8,2	8,8
SP Wysoka	19,1	18,8	18,8
SP Bądecz	10,0	10,6	7,8
Gimnazjum Wysoka	20,2	19,7	18,3
Średnia wojewódzka SP			18,31
średnia wojewódzka Gimnazjum			20,5

W szkołach prowadzonych przez samorząd Gminy Wysoka liczba uczniów w oddziale klasowym jest bardzo zróżnicowana. O ile w przypadku SP Wysoka jest porównywalna do średniej województwa, o tyle w innych szkołach jest znacznie niższa. Co ważne, w Mościskach i w Bądeczu spada.

Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym jest najważniejszym wyznacznikiem jednostkowych kosztów nauczania i wydatków oświatowych w przeliczeniu na jednego ucznia. Średnia wielkość oddziału klasowego ma bezpośredni wpływ na koszty prowadzenia szkół, jest więc szczególnie ważna dla organów prowadzących. Samorząd musi monitorować tworzenie oddziałów klasowych w szkołach, zwłaszcza klas pierwszych, aby przeciwdziałać nadmiernemu zmniejszaniu w nich liczby uczniów, co dzieje się, gdy szkoły utrzymują niezmienną liczbę oddziałów pomimo zmniejszającej się liczby uczniów. Samorząd powinien systematycznie porównywać średnią wielkość oddziałów klasowych w swoich szkołach i analizować, czy występujące między nimi różnice są uzasadnione i powinny zostać utrzymane, czy też są nieuzasadnione i wymagają interwencji organu prowadzącego. Akceptując arkusz organizacyjny szkoły samorząd podejmuje decyzję o organizacji pracy w prowadzonych przez siebie szkołach, w tym o liczbie oddziałów. Monitorowanie wskaźnika liczby uczniów na oddział jest istotnym elementem kontroli zarządczej i analizy racjonalności ich wielkości.

W dalszym ciągu analizy zestawiono dane dotyczące liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Wysoka w latach 2017/2018 i 2018/2019. Może ono być realizowane w:

- przedszkolach
- oddziałach „0” przy szkołach podstawowych
- innych formach wychowania przedszkolnego — punktach przedszkolnych.

Wymienione placówki mogą być prowadzone przez jednostkę samorządu terytorialnego lub inne osoby prawne, fizyczne niebędące jst.

§ 5 ust. 1 Rozporządzenia MEN z dnia 17 marca 2017 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. 2017 r. poz. 649 z późn. zm.) stanowi, że liczba dzieci w oddziale przedszkola nie może wynosić więcej niż 25.

Liczbę dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Gminie Wysoka w roku szkolnym 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 ujęto w poniższej tabeli.

Tabl. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach oświatowych Gminy Wysoka

Nazwa	2016/2017		2017/2018		2018/2019	
	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
SP Wysoka	Pon. „0” – 78 „0” - 46	4 3	Pon. „0” - 77 „0” - 33	5 2	Pon. „0” - 77 „0” - 47	5 2
razem	124	7	110	7	195	7
SP Bądecz	Pon. „0” – 0 „0” - 11	0 1	Pon. „0” – 0 „0” - 9	0 1	Pon. „0” – 0 „0” - 7	0 1
razem	11	1	9	1	7	1
SP Czajcze	Pon. „0” – 0 „0” - 14	0 1	Pon. „0” – 0 „0” - 18	0 1	Pon. „0” – 0 „0” - 14	0 1
razem	14	1	18	1	14	1
SP Mościska	Pon. „0” – 17 „0” - 7	1 1	Pon. „0” – 0 „0” - 23	0 2	Pon. „0” – 0 „0” - 14	0 1
razem	24	2	23	2	14	1
Razem placówki gminne	Pon. „0” – 95 „0” - 78	5 6	Pon. „0” – 77 „0” - 74	5 6	Pon. „0” – 77 „0” - 82	5 5
razem	173	11	151	11	159	10
Przedszkole Parafialne Wysoka	Pon. „0” – 17 „0” - 18	1 1	Pon. „0” – 20 „0” - 16	1 1	Pon. „0” – 18 „0” - 18	1 1
	35	2	36	2	36	2
Ogółem	Pon. „0” – 112 „0” - 96	6 7	Pon. „0” – 97 „0” - 90	6 7	Pon. „0” – 95 „0” - 100	6 6

	208	13	187	13	195	12
--	------------	-----------	------------	-----------	------------	-----------

[P „0”] oznacza poniżej poziomu 0;

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2018/2019	
185	
Placówki prowadzone przez samorząd	Placówki prowadzone przez osoby inne niż jst
159	36

W Gminie Wysoka na 185 dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2018/19 do placówek prowadzonych przez jst (przedszkole samorządowe, oddziały „0” przy szkołach podstawowych) chodziło 159. Do placówek prowadzonych przez Parafię uczęszczało 36, co stanowi niespełna 19%. W ogólnej liczbie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w całej gminie dzieci uczęszczające do oddziałów „0” (6 lat i więcej) stanowiły 51% (100 dzieci), dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do oddziałów tzw. poniżej „0” było 95, co stanowi ok. 49% ogółu. [UWAGA – założono, że oddziały przedszkolne w szkołach w Mościskach, Czajczu i Bądeczu są dla dzieci 6 letnich. Jeżeli są to oddziały mieszane, nie wpływa to na fakt, iż:

W latach 2016/17 – 2018/19 liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Wysoka wykazuje tendencję malejącą.

Struktura zatrudnienia w placówkach oświatowych (awanse/etaty/osoby/ liczba uczniów na 1 etat nauczycielski)

Kolejnym bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na system oświaty i mającym duże znaczenie w kształtowaniu wydatków gminy jest struktura zatrudnienia w szkole, uwzględniająca zarówno kadrę pedagogiczną jak i pracowników obsługi. Karta Nauczyciela i wynikające z niej prawa zatrudnionych na jej podstawie pedagogów, które w dużej mierze mają odzwierciedlenie w finansach, stanowią duże obciążenie dla budżetu gminy. Warto zatem zwrócić uwagę na racjonalne zarządzanie zasobami ludzkimi, co w przypadku placówek oświatowych jest wyjątkowo trudne, gdyż w ślad za kadrą pedagogiczną podąża, przynajmniej nominalnie, jakość kształcenia.

W strukturze wydatków 801 najbardziej kosztowną pozycją są wynagrodzenia i pochodne. Stanowią one średnio ponad 80% wszystkich wydatków. Znaczna część środków na wynagrodzenia znajduje się w otrzymywanej przez każdą z jst subwencji oświatowej będącej częścią subwencji ogólnej. Wysokość subwencji zależy głównie od ilości uczniów, a także od stopnia awansu zawodowego zatrudnionych nauczycieli w placówkach oświatowych danej gminy (wskaźnik Di). Podstawą rozliczenia subwencji oświatowej są dane przekazywane corocznie przez każdą gminę, zawarte w sprawozdaniu SIO – spis na 30 września/10 października danego roku.

Sprawozdawczością SIO – stan na 30 września danego roku objęte są placówki prowadzone przez samorząd oraz osoby prawne lub fizyczne inne niż jst. Stowarzyszenia i inne podmioty prowadzą własną politykę kadrową w prowadzonych szkołach, gmina nie ma na to wpływu.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę stosunków pracy nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2016/17 w ujęciu osobowym i etatowym.

Tabl. Liczba stosunków pracy nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w placówkach oświatowych Gminy Wysoka w roku szkolnym 2016/2017

Nazwa placówki		Bez stopnia	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Ogółem etaty	Ogółem osoby	Ilość etatu na osobę
SP Wysoka	pełne	0	4	10	2	22	38	38	1,00
SP Wysoka	niepełne	0	0	2,08	0	1,4	3,48	6	0,58

SP Wysoka	razem	0	4	12,08	2	23,4	41,48	44	0,94
SP Czajcze	pełne	0	0	1	0	8	9	9	1,00
SP Czajcze	niepełne	0	0	0	0	1,22	1,22	8	0,15
SP Czajcze	razem	0	0	1	0	9,22	10,22	17	0,60
SP Mościska	pełne	0	0	1	3	6	10	10	1,00
SP Mościska	niepełne	0	0	0	0	1,22	1,22	4	0,31
SP Mościska	razem	0	0	1	3	7,22	11,22	14	0,80
SP Bądecz	pełne	0	1	1	1	6	9	9	1,00
SP Bądecz	niepełne	0	0	1,77	0,33	0,98	3,08	9	0,34
SP Bądecz	razem	0	1	2,77	1,33	6,98	12,08	18	0,67
Gimnazjum	pełne	0	0	0	4	18	22	22	1,00
Gimnazjum	niepełne	0	0	0	0	1	1	1	1,00
Gimnazjum	razem	0	0	0	4	19	23	23	1,00
razem	pełne	0	5	13	10	60	88	88	1,00
	niepełne	0	0	3,85	0,33	5,82	10	28	0,36
Razem	razem	0	5	16,85	10,33	65,82	98	116	0,84
zbiorczo	[%]	0%	5%	17%	11%	67%			

W roku szkolnym 2016/2017 w placówkach prowadzonych przez Gminę Wysoka zatrudnionych było 116 nauczycieli (w osobach), co w przeliczeniu na etaty stanowiło 98. Wskaźnik zatrudnienia (Wz), czyli średnia ilość etatu przypadająca na 1 nauczyciela w osobie wyniósł 0,84. W strukturze zatrudnienia najczęściej było nauczycieli dyplomowanych – 67 %.

Tabl. Liczba stosunków pracy nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2017/2018

Nazwa placówki	etat	Bez stopnia	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Ogółem etaty	Ogółem osoby	Ilość etatu na osobę
SP Wysoka	pełne	0	3	9	5	42	59	59	1,00
SP Wysoka	niepełne	0	0	0,91	0	1,67	2,58	5	0,52
SP Wysoka	razem	0	3	9,91	5	43,67	61,58	64	0,96

SP Czajcze	pełne	0	0	1	0	7	8	8	1,00
SP Czajcze	niepełne	0	0,5	1,72	0	2,97	5,19	14	0,37
SP Czajcze	razem	0	0,5	2,72	0	9,97	13,19	22	0,60
SP Mościska	pełne	0	0	1	2	8	11	11	1,00
SP Mościska	niepełne	0	0	0,16	0,28	0,73	1,17	4	0,29
SP Mościska	razem	0	0	1,16	2,28	8,73	12,17	15	0,81
SP Bądecz	pełne	0	0	1	1	6	8	8	1,00
SP Bądecz	niepełne	0	0,55	1,61	0,52	1,03	3,71	8	0,46
SP Bądecz	razem	0	0,55	2,61	1,52	0	11,71	16	0,73
	pełne	0	3	12	8	63	86	86	1,00
	niepełne	0	1,05	4,4	0,8	6,4	12,65	31	0,41
Razem		0	4,05	16,4	8,8	69,4	98,65	117	0,84
zbiorczo	[%]	0%	4%	17%	9%	70%			

W stosunku do roku szkolnego 2016/2017 w roku 2017/2018 (pierwszy rok reformy – kl. VII oraz II – III gimnazjum) liczba nauczycieli wzrosła o 1 osobę, i prawie 3 etaty. Wskaźnik zatrudnienia zwiększył się z 0,83 do 0,84. Dominującą grupą są nauczyciele dyplomowani. **Należy podkreślić, że liczba nauczycieli niepełnozatrudnionych w roku szkolnym 2017/18 wzrosła o 3 osoby.**

Tabl. Liczba stosunków pracy nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w placówkach oświatowych Gminy Wysoka w roku szkolnym 2018/2019

Nazwa placówki		Bez stopnia	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Ogółem etaty	Ogółem osoby	Ilość etatu na osobę
SP Wysoka	pełne	0	0	9	5	43	57	57	1,00
SP Wysoka	niepełne	0	0	1,02	0	0,89	1,91	4	0,48
SP Wysoka	razem	0	0	10,02	5	43,89	58,91	61	0,97
SP Czajcze	pełne	0	0	3	1	5	9	9	1,00
SP Czajcze	niepełne	0	0	0,56	0	4,12	4,68	13	0,36
SP Czajcze	razem	0	0	3,56	1	9,12	13,68	22	0,62
SP Mościska	pełne	0	0	1	1	5	7	7	1,00

SP Mościska	niepełne	0	0	0,18	0	3,28	3,46	8	0,43
SP Mościska	razem	0	0	1,18	1	8,28	10,46	15	0,70
SP Bądecz	pełne	0	0	2	1	6	9	9	1,00
SP Bądecz	niepełne	0	0	0,66	0,52	1,87	3,05	9	0,34
SP Bądecz	razem	0	0	2,66	1,52	7,87	12,05	18	0,67
		0	0	15	8	59	82	82	1,00
		0	0	2,42	0,52	10,16	13,1	34	0,39
Razem		0	0	17,42	8,52	69,16	95,1	116	0,82
zbiorczo	[%]	0%	0%	18%	9%	73%			

W roku szkolnym 2018/2019 (drugi rok reformy – kl. VIII oraz III gimnazjum) liczba nauczycieli w placówkach oświatowych prowadzonych przez jst spadła o 1 osobę, i ok. 3,5 etatu. **Wskaźnik zatrudnienia spadł do 0,82.** Dominującą grupą nauczycieli są nauczyciele dyplomowani, którzy stanowią już 73% wszystkich zatrudnionych.

Tabl. Ogólna liczba stosunków pracy nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka w latach 2016/2017 – 2018/2019

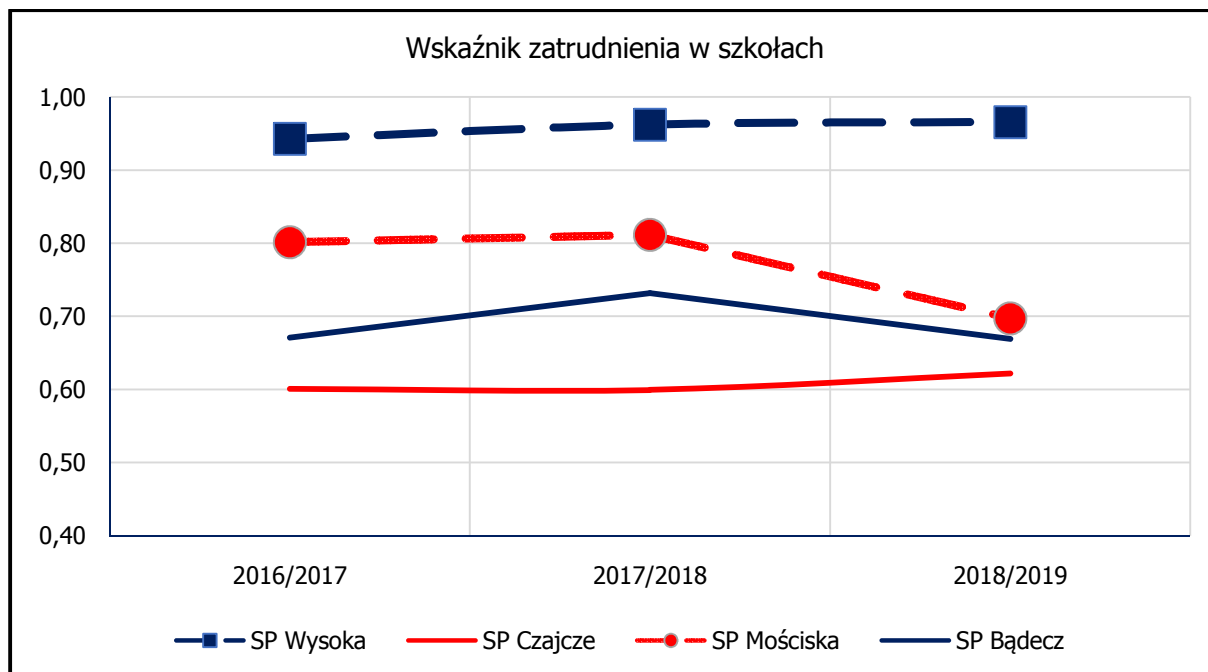
ogółem	Ogółem etaty	Ogółem osoby	Ilość etatu na osobę
2016/2017	98	116	0,84
2017/2018	98,65	117	0,84
2018/2019	95,1	116	0,82

Zwrócić należy uwagę na etaty niepełnozatrudnionych. Ich liczba rok do roku wzrasta, znacząco obniżając wskaźnik zatrudnienia w gminie.

Etaty niepełne	Ogółem etaty	Ogółem osoby	Ilość etatu na osobę
2016/2017	10	28	0,36
2017/2018	12,65	31	0,41
2018/2019	13,1	34	0,39

W kolejnej tabeli zestawiono wskaźnik zatrudnienia w poszczególnych szkołach. Wyraźnie widoczna jest różnica między szkołami. O ile SP Wysoka ma wskaźnik wahający się ok. wartości 1, o tyle pozostałe szkoły notują bardzo niskie wyniki, w tym co charakterystyczne spadające w ostatnich dwóch latach.

placówka	2016/2017	2017/2018	2018/2019
SP Wysoka	0,94	0,96	0,97
SP Czajcze	0,60	0,60	0,62
SP Mościska	0,80	0,81	0,70
SP Bądecz	0,67	0,73	0,67

W szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wysoka wskaźnik zatrudnienia maleje z 0,84 do 0,82 i jest generalnie na niskim poziomie.

W dalszej kolejności analizie poddano udział poszczególnych stopni awansu zawodowego nauczycieli w ogólnej liczbie nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych Gminy Wysoka.

Tabl. Udział poszczególnych stopni awansu zawodowego nauczycieli w ogólnej liczbie nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych

	Bez stopnia	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany
2016/2017	0%	5%	17%	11%	67%
2017/2018	0%	4%	17%	9%	70%
2018/2019	0%	0%	18%	9%	73%
średnia PL 2018/2019	3,30%	4,10%	16,30%	20,30%	56%

Wskaźnik procentowy nauczycieli dyplomowanych w roku szkolnym 2018/2019 wynosi ponad 73%. Kolejną pod względem liczebności grupą są nauczyciele kontraktowi, których udział stanowi 18%. **Zwraca uwagę różnica w strukturze między danymi gminnymi a ogólnopolskimi.**

Warto zauważyć, że obecna sytuacja Gminy pod względem stopni awansu zawodowego nauczycieli kształtuje się pozytywnie. W strukturze awansu zawodowego najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani i mianowani. Taka sytuacja pozytywnie wpływa na wysokość otrzymywanej przez Gminę subwencji oświatowej. Wzrost stopnia awansu, zgodnie ze strukturą algorytmu subwencji oświatowej, przekłada się na wysokość otrzymywanej subwencji. **Należy także zwrócić uwagę na stosunek generowanej subwencji ze względu na stopień awansu zawodowego do rzeczywistych kosztów wynagrodzeń po stronie pracodawcy, które będą rosły wraz ze wzrostem awansu.**

Zdaniem zespołu ekspertów opracowujących analizę polityka kadrowa doskonalenia kadry pedagogicznej placówek oświatowych Gminy Wysoka powinna być nakierowana na zdobywanie dodatkowych kwalifikacji nauczycieli do nauczania kilku przedmiotów. Wynika to z dużej liczby nauczycieli niepełnozatrudnionych, stanowiących ponad 29% wszystkich zatrudnionych w roku szkolnym 2018/2019.

Organ prowadzący ma obowiązek zabezpieczenia funduszy na ten cel w wysokości 1% planowanych rocznych wydatków na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Co roku określa również wysokość dofinansowania do studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów kwalifikacyjnych. Wsparcie dla nauczycieli powinno być poprzedzone diagnozą potrzeb szkół (jako organizacji uczących się). System doskonalenia powinien funkcjonować w sposób efektywny, uwzględniać monitorowanie rezultatów i efektywności kosztowej proponowanych działań.

Roczny koszt pracodawcy z tytułu wynagrodzenia w analizowanym okresie nauczyciela kształtował się na poziomie :

- Nauczyciel stażysta 40 tys. zł rocznie brutto
- Nauczyciel kontraktowy ok. 45 tys. zł rocznie brutto
- Nauczyciel mianowany ok. 52 tys. zł rocznie brutto
- Nauczyciel dyplomowany ok. 73 tys. zł rocznie brutto

Od 1 września 2019 r w związku z wprowadzoną podwyżką wynagrodzeń dla nauczycieli (o 9,6%) roczny koszt pracodawcy z tego tytułu wzrósł.

Obecnie roczny koszt pracodawcy z tytułu średniego wynagrodzenia nauczyciela kształtuje się na poziomie :

- Nauczyciel stażysta 43 tys. zł rocznie brutto
- Nauczyciel kontraktowy ok. 48 tys. zł rocznie brutto
- Nauczyciel mianowany ok. 62 tys. zł rocznie brutto
- Nauczyciel dyplomowany ok. 80 tys. zł rocznie brutto

Wskaźnik zatrudnienia (Wz) w placówkach prowadzonych przez Gminę Wysoka kształtuje się na niskim poziomie. Zakładając średnio 18-sto godzinny obowiązkowy wymiar zajęć, jeden nauczyciel (osoba) pracował w 2018/2019 na ok. 15/18 etatu.

Wartość wskaźnika (Wz) ma niebagatelne znaczenie dla realizacji art. 30 Karty Nauczyciela osiągnięcia średniego wynagrodzenia na poszczególnych stopniach awansu zawodowego. Wskaźnik Wz powinien oscylować w granicach 1,2. Oznacza to, że każdy nauczyciel powinien być zatrudniony na pełny etat i około 3 godziny ponadwymiarowe. Godziny ponadwymiarowe stanowią pod tym względem bardzo istotny składnik wynagrodzenia nauczyciela.

Poniższe tabele są symulacją zależności między liczbą osób, etatów a wskaźnikiem zatrudnienia. Przyjęto, że liczba etatów z roku 2018/2019 zapewnia działanie szkoły i przez to pozostaje w rozważaniach niezmienna, a zmniejsza się tylko liczba nauczycieli w osobach. Wskaźnik 1,2 zostaje osiągnięty, gdy zatrudnienie osiągnie wielkość 82 osób w systemie gminnej oświaty. Jest to o 34 etaty mniej niż obecnie (!).

Gmina łącznie	2016/2017	2017/2018	2018/19	T1	T2	T3	T4	T5	T6
Liczba osób	116	117	116	110	100	95	90	85	82
Liczba etatów	95,74	98,65	98,65	98,65	98,65	98,65	98,65	98,65	98,65
Wskaźnik Wz	0,83	0,84	0,85	0,90	0,99	1,04	1,10	1,16	1,20

Tą samą symulacją wykonano indywidualnie dla poszczególnych szkół.

SP Wysoka	2016/2017	2017/2018	2018/19	T1	T2	T3
Liczba osób	44	64	61	55	50	49
Liczba etatów	39,22	61,58	58,91	58,91	58,91	58,91
Wskaźnik Wz	0,89	0,96	0,97	1,07	1,18	1,20

SP Czajcze	2016/2017	2017/2018	2018/19	T1	T2	T3	T4
------------	-----------	-----------	---------	----	----	----	----

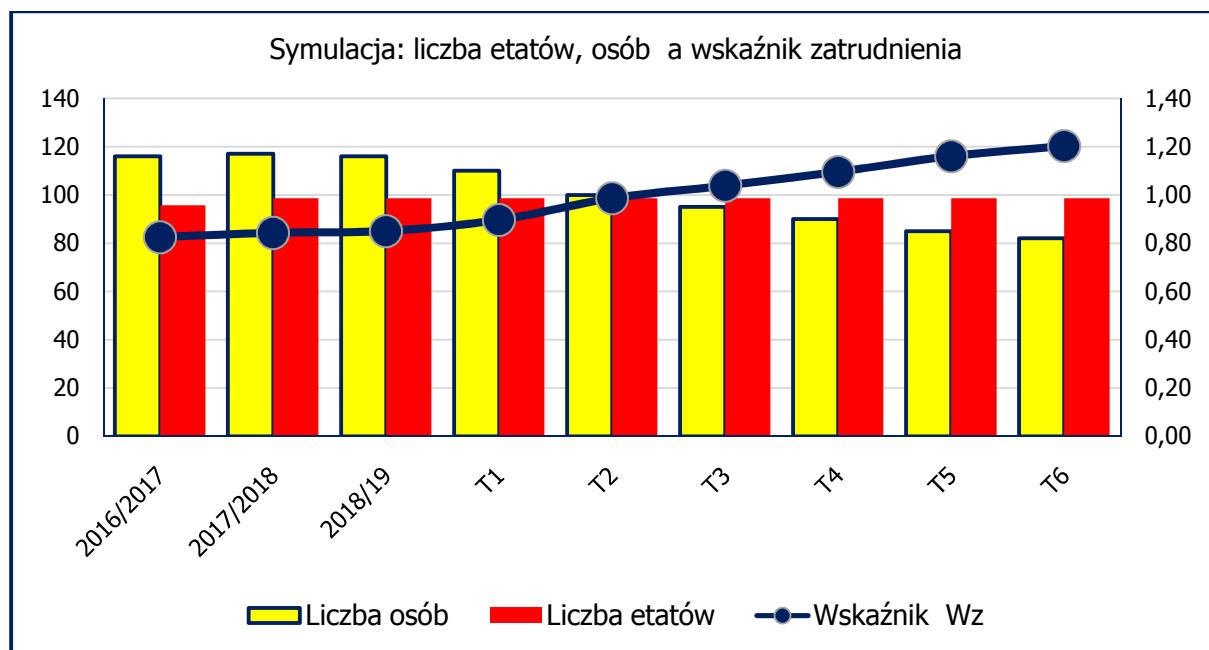
Liczba osób	17	22	22	15	13	12	11
Liczba etatów	10,22	13,19	13,68	13,68	13,68	13,68	13,68
Wskaźnik Wz	0,60	0,60	0,62	0,91	1,05	1,14	1,24

SP Mościska	2016/2017	2017/2018	2018/19	T1	T2	T3
Liczba osób	14	15	15	10	9	8
Liczba etatów	11,22	12,17	10,46	10	10	10
Wskaźnik Wz	0,80	0,81	0,70	1,00	1,11	1,25

SP Bądecz	2016/2017	2017/2018	2018/19	T1	T2	T3	T4	T5
Liczba osób	18	16	18	16	13	12	11	10
Liczba etatów	12,08	11,71	12,05	12,05	12,05	12,05	12,05	12,05
Wskaźnik Wz	0,67	0,73	0,67	0,75	0,93	1,00	1,10	1,21

Podsumowanie symulacji wskazuje, że osiągnięcie poziomu wskaźnika zatrudnienia 1,2 można uzyskać poprzez redukcję etatów, jak w tabeli poniżej:

	Indykatorywna liczba etatów	Ilość osób obecnie	Ilość osób przy wskaźniku Wz=1,2	różnica
Gmina łącznie	95,1	116	82	34
SP Wysoka	58,91	61	49	12
SP Czajcze	13,68	22	12	10
SP Mościska	10,46	15	9	6
SP Bądecz	12,05	18	10	8

Artykuł 30 Karty Nauczyciela - USTAWA z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215)

W terminie do 20 stycznia każdego roku organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przeprowadza analizę poniesionych w poprzednim roku kalendarzowym wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń oraz średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego. W

przypadku nieosiągnięcia wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3 KN, organ prowadzący szkołę ustala kwotę różnicy między poniesionymi wydatkami na wynagrodzenia w danym roku w składnikach, o których mowa w art. 30 KN ust. 1 a iloczynem średniorocznej liczby etatów nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli. Kwota różnicy jest dzielona między osoby zatrudnione i podlegające wynagrodzeniu w roku, dla którego ustalana jest kwota różnicy. Jest wypłacana do 31 stycznia roku następnego w formie dodatku uzupełniającego. Dodatek ten jest ustalany proporcjonalnie do okresu zatrudnienia oraz osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela.

Charakterystyczną cechą konstrukcji powyższego przepisu prawnego jest to, że kwoty różnic na poszczególnych stopniach awansu zawodowego nie sumują się. Na przykład:

Nauczyciel stażysta kwota różnicy -11200,05 zł

Kontraktowy 31100,00 zł

Mianowany -5837,45 zł

Dyplomowany 4382,50 zł

Z powyższego przykładu wynika, że nauczyciele stażyści i mianowani nie osiągnęli wymaganej prawem średniej wynagrodzenia. Samorząd musi tym grupom wypłacić wynagrodzenie w wys. 17035,50 zł.; „nadpłata” nauczycieli kontraktowych i dyplomowanych nie ma w tym przypadku żadnego wpływu na wypłatę dodatku uzupełniającego dla wcześniej wspomnianych grup. Kwoty się nie sumują.

Na realizację art. 30 KN ma wpływ wiele czynników, do których należy zaliczyć między innymi:

1. **Racjonalna polityka kadrowa.** Wskaźnik zatrudnienia Wz (iloraz liczby etatów i liczby nauczycieli w sposobach). Duża liczba nauczycieli na niepełnych etatach zwiększa prawdopodobieństwo wypłaty dodatku uzupełniającego. Większa liczba godzin ponadwymiarowych nauczycieli pełnozatrudnionych ($Wz > 1$) ogranicza konieczność wypłaty dodatków. Nie można mieć godzin ponadwymiarowych nie mając pełnego etatu.
2. **Regulamin wynagradzania nauczycieli.** Organ prowadzący szkołę będący jest w drodze uchwały ustala regulamin wynagradzania nauczycieli. Uchwała w przedmiocie regulaminu jest aktem prawa miejscowego. Jest nie jest upoważnione do regulowania tego, co zostało już ustawowo ustalone.
3. **Liczba przydzielonych płatnych godzin ponadwymiarowych lub innych,** np. doraźnych zastępstw. Kółek, zajęć ppp itp. Nadmierna liczba prowadzi do wystąpienia nadpłaty, zaś brak lub bardzo mała liczba odwrotnie, czyli do wypłaty dodatku uzupełniającego. Samorząd powinien sukcesywnie monitorować realizację art. 30, np. przed zatwierdzeniem arkusza organizacyjnego lub też na koniec roku szkolnego – na dzień 31 sierpnia.
4. **Absencja nauczycieli.** Korzystanie ze zwolnień lekarskich, w tym z urlopu dla poratowania zdrowia negatywnie wpływa na realizację art. 30 KN.
5. **Brak możliwości bilansowania** do średnich wynagrodzeń np. dodatku wiejskiego czy innych tego typu świadczeń socjalnych.
W powszechnej ocenie wymieniony przepis
 - ogranicza swobodę polityki zatrudnienia jest, w tym przede wszystkim kształtowania wymiaru czasu pracy nauczycieli. Wynika to z tego, że wypłata dodatku uzupełniającego nie jest zależna od świadczonej przez nauczycieli pracy. Stąd też korzystanie z takich instrumentów zatrudnienia jak niepełny wymiar czasu pracy, godziny ponadwymiarowe czy zastępstwa doraźne jest znacznie utrudnione.
 - Ma charakter demotywuujący, bowiem nauczyciele są niechętni do podejmowania się pracy w niestandardowym wymiarze czasu pracy skoro ich wynagrodzenie jest w zasadzie niezależne od ilości pracy jaką wykonują.
 - Stawia znak równości pomiędzy nauczycielami o różnym stopniu zaangażowania w wykonywanie swojej pracy

Art. 30. [Wynagrodzenie nauczyciela]

1. Wynagrodzenie nauczycieli, z zastrzeżeniem art. 32, składa się z:

1) wynagrodzenia zasadniczego;

2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy, oraz za warunki pracy,

3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;

4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, świadczenia, o którym mowa w art. 53a, i dodatku, o którym mowa w art. 54 ust. 5.

3. Średnie wynagrodzenie nauczycieli stanowi dla:

- 1) nauczyciela stażysty - 100%,
- 2) nauczyciela kontraktowego - 111%,
- 3) nauczyciela mianowanego - 144%,
- 4) nauczyciela dyplomowanego - 184%

- kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej.

W pkt. 3 ustawodawca wyróżnił godziny ponadwymiarowe, jako jeden z najważniejszych elementów realizacji art. 30 KN. Prawidłowo prowadzona polityka kadrowa organu prowadzącego szkołę i dyrektorów placówek oświatowych powinna być ukierunkowana na ograniczenie ilości nauczycieli niepełnozatrudnionych w zamian za pełnozatrudnionych z godzinami ponadwymiarowymi. Tematyka godzin ponadwymiarowych omówiona została również w rozdziale poświęconym analizie arkuszy organizacyjnych. W kolejnej tabeli zestawiono dane dotyczące realizacji art. 30 KN w Gminie Wysoka w latach 2017-2018.

Tabl. Realizacja art. 30KN w placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wysoka w latach 2017-2019

Stopień awansu zawodowego nauczyciela	Kwota różnicy art. 30 ust. 1 KN – art. 30 ust. 3 KN		
	2017	2018	2019
Stażysta	16345	7614	555
Kontraktowe	36840	27678	60513
Mianowany	14844	59031	10192
Dyplomowany	293848	294985	311033

Nauczyciele zatrudnieni w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka w latach 2016-2018 **przekraczają znacznie** wymagane prawem średnie wynagrodzenia. W 2019 r. była to kwota ponad 382 tys. zł.

Zwiększenie liczby nauczycieli (w osobach) przy tej samej liczbie etatów prowadzi z reguły do zwiększenia kwoty wydatków ponoszonych na wynagrodzenia, w tym także na wypłaty dodatku uzupełniającego.

W dalszej części opracowania analizie poddano liczbę uczniów/dzieci przypadającą na jeden etat nauczycielski w placówkach prowadzonych przez Gminę w latach 2017/2018 oraz 2018/2019.

Sprawozdawczość SIO – spis na dzień 30 września danego roku liczbę nauczycieli w osobach i etatach ujmuje całościowo w danej placówce, bez wyodrębnienia na etaty szkół podstawowych, gimnazjum czy wychowania przedszkolnego. Liczbę uczniów/dzieci na etat nauczycielski wyliczona zostanie jako iloraz sumy uczniów oddziałów szkół podstawowych, gimnazjów, oddziałów „O” i sumy etatów nauczycielskich.

Średnia liczba uczniów/dzieci na jeden etat w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka w latach 2017/2018 oraz 2018/2019

Poniżej zestawiono tablice z danymi opisującymi średnią liczbę uczniów na etat nauczycielski dla całej gminy i poszczególnych szkół.

	2016/2017*	2017/2018	2018/2019
liczba etatów	74,63	98,65	95,1
liczba uczniów	626	792	781
średnia gminna etatów na szkołę	8,4	8,0	8,2
średnia PL	0	0	11,84
Średnia woj. wielkopolskie	0	0	12,3

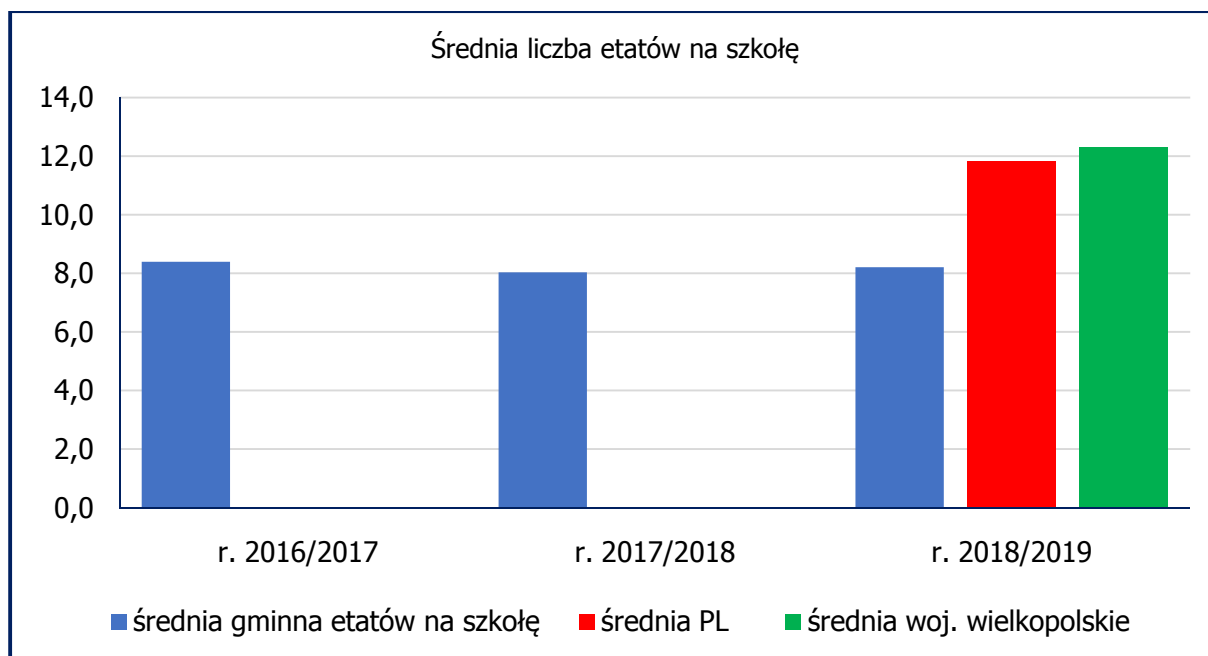
*Bez gimnazjum

SP Wysoka	2016/2017	2017/2018	2018/2019
liczba etatów	41,48	61,58	58,91
liczba uczniów	429	604	612
średnia	10,3	9,8	10,4

SP Czajcze	2016/2017	2017/2018	2018/2019
liczba etatów	10,22	13,19	13,68
liczba uczniów	63	59	58
średnia	6,2	4,5	4,2

SP Mościska	2016/2017	2017/2018	2018/2019
liczba etatów	11,22	12,17	10,46
liczba uczniów	73	67	57
średnia	6,5	5,5	5,4

SP Bądecz	2016/2017	2017/2018	2018/2019
liczba etatów	11,71	11,71	12,05
liczba uczniów	61	62	54
średnia	5,2	5,3	4,5

Powyższe zestawienia prowadzą do następujących wniosków:

1. W Gminie Wysoka wskaźnik liczby uczniów na etat nauczyciela globalnie przekracza 8, ale jest zróżnicowany między szkołami.
2. Jest to spowodowane dużą liczbą zatrudnionych nauczycieli i małą ilością uczniów w klasach.

3. W szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wysoka pracują doświadczeni nauczyciele. Nauczyciele dyplomowani i mianowani w 2018/2019 stanowili 82% wszystkich zatrudnionych nauczycieli.

Dane wskazują konieczność redukcji zatrudnienia wraz z rozważeniem racjonalizacji sieci szkół. Każde inne podejście do problemu będzie jedynie kosmetycznym rozwiązaniem, nie przynoszącym oczekiwanych efektów finansowych.

Analiza arkuszy organizacyjnych publicznych placówek oświatowych Gminy Wysoka na rok szkolny 2019/2020.

Arkusze organizacyjne to obecnie najważniejsze dokumenty szkół. Zatwierdzenie arkusza na kolejny rok szkolny to zaciągnięte zobowiązanie finansowe organu prowadzącego na okres wrzesień - grudzień oraz na kolejny rok - do końca sierpnia włącznie. Zatwierdzone arkusze organizacyjne stanowią podstawę planowania przyszłorocznego budżetu. Spotykana w wielu przypadkach, **formalnie potraktowana, nieprofesjonalna i nierzetelna kontrola oraz weryfikacja przez jednostkę samorządową projektu skutkować może kłopotami finansowanymi dla organu prowadzącego.** Często odmienne rozumienie priorytetów poprzez dyrektora szkoły odpowiedzialnego za przygotowywanie arkuszy, a organ prowadzący prowadzi do konfliktów. Dyrektor zawsze będzie stawiał na wysoką jakość kształcenia, stąd w jego polu zainteresowania przy planowaniu zawsze znajdują się mało liczne oddziały, wielokrotny podział na grupy i sporo różnorodnych płatnych zajęć pozalekcyjnych. **Dyrektor to także reprezentant interesów zawodowych własnego środowiska zawodowego - pracodawca nauczycieli.** Nie jest zainteresowany redukcją etatów, nawet tych częściowych, również wtedy, gdy z roku na rok do jego szkoły trafia coraz mniej uczniów.

Organ prowadzący ma inne priorytety m.in. ze względu na stale rosnącą kwotę dokładaną do części oświatowej subwencji ogólnej, która w wielu przypadkach nie pokrywa nawet wydatków na wynagrodzenie nauczycieli. Prowadzenie szkół jest zadaniem własnym samorządu. Samorządowy system finansowania jednostek oświatowych powinien zatem zapewnić ich funkcjonowanie, ale i zachęcać do racjonalnego wydawania pieniędzy publicznych. Stronami biorącymi udział w przygotowaniu arkusza organizacyjnego są dyrektor szkoły, który proponuje organizację pracy placówki oraz organ prowadzący, który zatwierdzając projekt zobowiązuje się do zapewnienia środków finansowych na jego realizację. Dyrektor ma obowiązek przestrzegania prawa oświatowego poprzez realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych szkoły, ale również dostosowania wielkości zadań do planu finansowego prowadzonej przez siebie placówki. **Aspekty finansowe są często w tym zakresie pomijane, a może to skutkować naruszeniem dyscypliny finansowej.**

Organ prowadzący nie ma kompetencji do stanowienia prawa dotyczącego organizacji pracy szkoły, ale sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych. Orzecznictwo sądowe na przestrzeni lat kwestionuje tzw. wytyczne organów prowadzących odnoszące się do standaryzacji zatrudniania w szkołach, uzasadniając takie diafonie wójtów, burmistrzów, prezydentów i starostów nadmiernym wkraczaniem w kompetencje dyrektorów jednostek. W uzasadnieniu sądy podniosły, że nadzór finansowy i administracyjny nad szkołą nie obejmuje ingerencji w uprawnienia dyrektora jako pracodawcy. Uprawnienia dyrektora w tym zakresie na zasadzie wyłączności kompetencji wynikają wprost z art. 68 ust. 5 ustawy z 14 grudnia 2016 r. (Dz.U z 2019 r. poz. 1148 ze zm. dalej p.o.). Autonomiczną pozycję dyrektora potwierdza też art. 7 ustawy Karta Nauczyciela (Dz. U z 2019 r. poz. 2215 ze zm.), który stanowi, że dyrektor kieruje szkołą i jest jej przedstawicielem na zewnątrz, przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły i przewodniczącym rady pedagogicznej. Zakaz ingerencji organu prowadzącego w kompetencje dyrektora wynika też z art. 58 p.o. Przepis ten stanowi, że organ prowadzący szkołę może ingerować w jej działalność wyłącznie w zakresie i na zasadach określonych w ustawie. W ocenie sądów wójt gminy stawiając sobie za cel jak najlepsze wykorzystanie potencjału placówek oświatowych pod kątem jakości poziomu nauczania i realizacji programu oświatowego, nie może w drodze wydawanego przez siebie aktu przekraczać obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustaw: Prawo oświatowe, Karta Nauczyciela oraz Kodeks pracy, nawet jeżeli w określonych przypadkach pewne wprowadzane nim rozwiązania mogłyby dla gminy być korzystniejsze.

Biorąc pod uwagę stanowisko sądów w tym zakresie zaleca się organom prowadzącym ostrożniejsze formułowanie swoich wymagań. Uzasadnionym wydaje się być przyjęcie przez jst mniej sformalizowanych stanowisk np. przygotowanie pisemnych oczekiwań/zaleceń/wytycznych organu prowadzącego przy tworzeniu projektu organizacyjnego na nowy rok szkolny zamiast wydawania aktów typu zarządzania czy uchwały, które podlegają nadzorowi i zawsze mogą być uchylone i zaskarżone. **Przykładowe dokumenty tego rodzaju są zamieszczone w końcowej części Raportu.**

Projekt arkusza organizacyjnego musi być zgodny z aktualnym statutem szkoły, a statut szkoły powinien być na bieżąco aktualizowany. To od tego dokumentu organ prowadzący powinien rozpocząć sprawdzanie arkusza. To, czego nie ma w statucie (np. świetlica, zajęcia integracyjne, stanowisko drugiego wicedyrektora, psychologa, pedagoga) nie powinno znaleźć się w projekcie organizacyjnym i może być podstawą negatywnego stanowiska organu prowadzącego. Przed zatwierdzeniem przez organ prowadzący projekt arkusza organizacyjnego na dany rok szkolny podlega zaopiniowaniu przez związki zawodowe działające na terenie danej gminy oraz organ nadzoru - Kuratora Oświaty. Opinia w tym przypadku powinna być pozytywna. Organ nadzoru - Kurator Oświaty pozytywną opinię wydaje po stwierdzeniu, że przedłożony projekt arkusza organizacyjnego szkoły jest zgodny z przepisami prawa:

- *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019r. poz. 639)*
- *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2017 r. poz. 649)*
- *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (.U. z 2019 r. poz. 502)*
- *ustawą z dnia 14 grudnia 2016 roku Przepisy wprowadzające Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017. poz. 60)*
- *ustawą z dnia 14 grudnia 2016 roku — Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148)*
- *ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 poz. 1481)*
- *ustawą z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215)*
- *ustawą o finansowaniu zadań oświatowych z dnia 27 października 2017 roku (Dz. U. 2019 poz. 17)*
- *innymi obowiązującymi w tym zakresie przepisami.*

Zawartość arkusza organizacyjnego określają:

- dla przedszkoli — *Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (.U. z 2019 r. poz. 502) §17 ust. 1 i 2*
- dla szkół - *Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (.U. z 2019 r. poz. 502) §17 ust. 3 i 4*
- dla szkół podstawowych, w których zorganizowano oddział przedszkolny - *Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (.U. z 2019 r. poz. 502) §17 ust. 5 i 6*
- Harmonogram opracowania oraz zatwierdzenia projektu arkusza organizacyjnego placówki oświatowej na rok szkolny 2019/2020 reguluje *Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2019 r. poz. 502) §17 ust. 7-10*
- Procedurę wprowadzania aneksów do dnia 30 września i po 30 września normuje §17 ust. 11 oraz ust. 12 ww. rozporządzenia.

Opinie i rekomendacje zespołu ekspertów dokonujących analizy mają charakter obiektywnej oceny stanu istniejącego i zmierzają do wskazania takich rozwiązań, które w perspektywie mogą pozytywnie wpływać na lepszy organizacyjno-finansowy stan systemu oświaty w Gminie Wysoka. Wszelkie opinie, propozycje, rekomendacje powinny być przedmiotem szczegółowej analizy organu prowadzącego.

Liczba zatwierdzonych godzin w arkuszach organizacyjnych szkół jest sumą obowiązkowych godzin wynikających z ramowych planów nauczania oraz tzw. godzin dodatkowych. Ilość godzin obowiązkowych określa Rozporządzenie *Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019r., poz. 639)*. Ramowe plany

nauczania określają tygodniową (semestralną) liczbę godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych i zajęć z wychowawcą w poszczególnych klasach danego typu szkoły. Dyrektor szkoły uwzględniając ramowy plan nauczania opracowuje tygodniowy rozkład zajęć. Nowy, ramowy plan nauczania obowiązuje od 1 września 2019 r. Zgodnie z Rozporządzeniem, każdy ramowy plan nauczania obejmuje również zajęcia z religii, etyki, wychowania do życia w rodzinie, zajęcia języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej, języka regionalnego oraz naukę własnej historii i kultury, zajęcia sportowe w oddziałach i szkołach sportowych oraz oddziałach i szkołach mistrzostwa sportowego, dodatkowe zajęcia edukacyjne (o których mowa w *art. 109 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe*), zajęcia języka migowego itp. Godziny określone w ramowych planach nauczania mają odzwierciedlenie w otrzymanej przez jst subwencji oświatowej.

Dodatkowe zajęcia edukacyjne, to wyłącznie te, o których mowa w *§2 ust 3 pkt. 5 rozporządzenia MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019r. poz. 639)*. Powyższy przepis odsyła do *art. 109 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo oświatowe*, który stanowi, że do dodatkowych zajęć edukacyjnych zalicza się:

- a. zajęcia z języka obcego nowożytnego innego niż język obcy nowożytny nauczany w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych,
- b. zajęcia, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania.

Natomiast *ust. 3 ww. rozporządzenia* stanowi, że zajęcia edukacyjne, o których mowa w *ust. 1 pkt. 2*, organizuje dyrektor szkoły za zgodą organu prowadzącego szkołę i po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców.

Dodatkowymi zajęciami edukacyjnymi nie są np.:

- zajęcia dydaktyczne - wyrównawcze i specjalistyczne,
- zajęcia psychoedukacyjne,
- koła przedmiotowe,
- koła zainteresowań,
- zespoły muzyczne,
- chór szkolny,
- pozalekcyjne zajęcia sportowe i inne.

Art. 42 ust. 2 pkt. 2 Karty Nauczyciela stanowi, że w ramach 40 godzin tygodniowo pracy nauczyciela, obowiązkiem jest realizować inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze, uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów. Nowy ustęp *2d w art. 42 KN* przesądza, że nauczyciel, w ramach innych zadań statutowych nie prowadzi ani zajęć świetlicowych, ani tych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Zgodnie z przepisami jst jest zobowiązana finansować dodatkowe zajęcia dopiero wtedy, gdy uczeń jest zdiagnozowany przez poradnię, jako ten potrzebujący specjalnej organizacji nauki.

§2 ust. 1 pkt. 2 i §3 Rozporządzenia MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół normuje również przeznaczenie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły oraz godzin przyznanych przez organ prowadzący. Zgodnie z tymi przepisami godziny do dyspozycji dyrektora szkoły, mogą być przeznaczone na zajęcia uwzględniające potrzeby, zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów i zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Według „Nowego stosowania pedagogicznego” zajęcia pozalekcyjne to „zajęcia organizowane w szkole, poza lekcjami i obowiązującym programem szkolnym, których celem jest rozbudzenie i rozwijanie zainteresowań uczniów”. W. Okoń twierdzi zaś, że to „nieobowiązkowa wykonywana w czasie wolnym działalność uczniów w obrębie szkoły, obejmująca zajęcia w organizacjach młodzieżowych, kołach zainteresowań, świetlicy, sali gimnastycznej lub boisku, czy ogrodzie szkolnym”.

Głównym celem zajęć pozalekcyjnych jest ujawnianie zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz propagowanie alternatywnych sposobów spędzenia wolnego czasu. Ponadto zajęcia pozalekcyjne wspomagają w opiece nad dziećmi rodziców, którzy mają wydłużony czas pracy i tych, którzy mają kłopoty w realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych.

W analizie arkuszy organizacyjnych szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Wysoka, dokonując kalkulacji kosztów zastosowanych rozwiązań przyjęto dwa sposoby rozliczenia:

- rozliczenie godzinowe, tj. ilość godzin zajęć w tygodniu x 4 tygodnie w miesiącu x 13 m-cy x stawka godzinowa ok. 85 zł brutto nauczyciela dyplomowanego wyliczona według wzoru $80 \text{ tys.} / 13 \text{ miesięcy} / 4 \text{ tygodnie} / 18 \text{ godzin pensum} = 85 \text{ zł brutto za godzinę}$. Rozliczenie godzinowe ma zastosowanie w przypadku braku konieczności całkowitego zwolnienia nauczyciela lub ograniczenia zatrudnienia (część etatu); Oczywiście jest to rozliczenie uśrednione dla celów statystycznych dla najwyższego stopnia awansu zawodowego nauczycieli (ze względu na % nauczycieli dyplomowanych w szkołach prowadzonych przez gminę Wysoka). Przy szczegółowym wyliczeniu należy mieć na względzie sposób wyliczania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe, doraźnych zastępstw oraz średniomiesięczne świadczenie urlopowe wypłacane jako wynagrodzenie za okres ferii i wakacji, oraz prawo do dodatkowego wynagrodzenia rocznego (trzynastka). Jako kwotę bazową przyjęto średnie wynagrodzenie brutto (nie minimalne), więc w przypadkach nauczycieli z innym stopniem awansu dodatek wyrównujący (potocznie zwany czternastką) jest już wliczony w tę kwotę. Do obliczeń mających na celu wymiar zajęć, zespół ekspertów brał pod uwagę 38 tygodni zajęć dydaktycznych oraz 18 godzinne pensum. Przy ustalaniu osiągnięcia minimalnego wynagrodzenia za pracę nie uwzględnia się świadczeń socjalnych, np. dodatku wiejskiego, ani dodatków funkcyjnych czy też za pracę w godzinach ponadwymiarowych i za doraźne zastępstwa. Do wynagrodzenia średniego powyższe dodatki są wliczane.
- rozliczenie etatowe, tj. roczna kwota brutto wynagrodzenia nauczyciela x etat (lub część etatu). Roczna kwota brutto wynagrodzenia nauczyciela dyplomowanego (po stronie pracodawcy) wynosi ok. 80 tys. zł. Rozliczenie etatowe ma zastosowanie w przypadku ograniczenia zatrudnienia.

Dla celów diagnostycznych najbardziej miarodajnym jest rozliczenie godzinowe.

Szczegółowa organizacja publicznych szkół i publicznych przedszkoli

Podstawa prawna:

Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2019 r. poz. 502),

Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r., poz. 639)

Komentarz nr 1. Liczba uczniów w klasie, podział na grupy.

§5. ww. Rozporządzenia stanowi:

1. Liczba dzieci w oddziale przedszkola wynosi nie więcej niż 25. Oddział przedszkola obejmuje dzieci w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich potrzeb, zainteresowań, uzdolnień oraz rodzaju niepełnosprawności.

2. Liczba uczniów w oddziale klas I-III szkoły podstawowej wynosi nie więcej niż 25.

3. Jeżeli do oddziału klasy I, II lub III szkoły podstawowej, w okresie od rozpoczęcia do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zostanie przyjęty z urzędu uczeń zamieszkały w obwodzie tej szkoły, dyrektor szkoły podstawowej może:

1) zwiększyć liczbę uczniów w danym oddziale powyżej liczby określonej w ust. 2, nie więcej jednak niż o 2, albo

2) podzielić dany oddział za zgodą organu prowadzącego oraz po poinformowaniu rady oddziałowej, o której mowa w art. 83 ust. 2 pkt 1 ustawy.

4. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 3, liczba uczniów w oddziale zwiększy się więcej niż o 2, dyrektor szkoły podstawowej, po poinformowaniu rady oddziałowej, dzieli dany oddział.

5. Oddział, w którym liczbę uczniów zwiększono zgodnie z ust. 3 pkt 1, może funkcjonować ze zwiększoną liczbą uczniów w ciągu całego etapu edukacyjnego.

Należy pamiętać, że w uzasadnionych przypadkach poszczególne oddziały, nie więcej jednak niż 6 oddziałów, mogą być zlokalizowane w różnych lokalach położonych na terenie danej miejscowości, jeżeli organ prowadzący przedszkole zapewni dyrektorowi przedszkola warunki sprawowania bezpośredniego nadzoru nad tymi oddziałami.

Żaden przepis prawny nie określa liczby uczniów w klasach IV – VIII.

Ustawodawca kwestię tę pozostawił do dyspozycji organu prowadzącego, przy czym zwiększając liczbę uczniów powyżej 24, 26 lub 30 uczniów na oddział należy dokonać podziału na grupy, wedle poniższych zapisów dotyczących szkół prowadzonych przez Gminę Wysoka.

Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół w zakresie szkół w Gminie Wysoka stanowi:

W klasach IV-VIII szkoły podstawowej podział na grupy jest obowiązkowy:

1) na obowiązkowych zajęciach z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej;

2) na obowiązkowych zajęciach z języków obcych nowożytnych w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów; przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego nowożytnego;

3) na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych - w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów;

4) na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego; zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej, a w przypadku zespołu szkół - także w grupie międzyszkolnej, liczącej nie więcej niż 26 uczniów;

W przypadku oddziałów liczących odpowiednio nie więcej niż 24, 26 lub 30 uczniów na zajęciach, o których mowa wyżej, podziału na grupy można dokonywać za zgodą organu prowadzącego szkołę. W klasach IV-VIII szkoły podstawowej ponadpodstawowej zajęcia wychowania fizycznego, w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone łącznie albo oddzielnie dla dziewcząt i chłopców.

Komentarz nr 2. Świetlica szkolna, zajęcia świetlicowe

Na zajęciach świetlicowych w szkole podstawowej ogólnodostępnej pod opieką jednego nauczyciela może pozostawać nie więcej niż 25 uczniów.

W przypadku szkół ogólnodostępnych i integracyjnych oraz szkół ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi liczba uczniów niepełnosprawnych na zajęciach świetlicowych pozostających pod opieką jednego nauczyciela wynosi nie więcej niż 5.

Godzina rozliczeniowa prowadzonych zajęć trwa 60 minut.

Szkoły podstawowe są zobowiązane zapewnić zajęcia świetlicowe dla uczniów, którzy pozostają w szkole dłużej ze względu na:

- czas pracy rodziców, na wniosek rodziców
- organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole.

Należyte planowanie oraz racjonalne wykorzystanie pracy świetlicy zależy od tygodniowego rozkładu pracy szkoły (tzw. podziału godzin). **Jeżeli wskaźnik zmianowości w szkole wynosi 1, tzn. liczba oddziałów jest równa liczbie klaso-pracowni, to praktycznie w godzinach 8.00-12.00 nie ma konieczności organizowania pracy świetlicy, bo wszystkie klasy uczestniczą w zajęciach lekcyjnych.**

Zespół zwraca uwagę, że czas pracy świetlicy bardzo często w dużym zakresie pokrywa się z organizacją innych zajęć pozalekcyjnych np. w bibliotece, w kołach zainteresowań, na zajęciach sportowo-rekreacyjnych, zajęciach z pracą pedagoga, logopedy, itp. W sposób naturalny powoduje to realnie mniejszą liczbę uczniów korzystających ze świetlicy, a to z kolei powoduje mniejszą liczbę grup świetlicowych i konieczność mniejszej obsady nauczycielskiej.

Komentarz nr 3. Klasy łączone.

Zasady klas łączonych określa Rozporządzenie MEN w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i przedszkoli. Zgodnie z jego treścią, jeżeli w szkole podstawowej organizowane jest nauczanie w klasach łączonych to:

1) obowiązkowe zajęcia edukacyjne w klasie I, z wyjątkiem edukacji muzycznej, edukacji plastycznej i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami;

2) w klasach II i III co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem edukacji muzycznej, edukacji plastycznej i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami;

3) w klasach IV-VII co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem muzyki, plastyki i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami.

W tabeli poniżej wykazano maksymalną ilość zajęć łączonych w poszczególnych klasach szkoły podstawowej zgodnie ze wskazanym wyżej Rozporządzeniem.

Tabl. Maksymalna liczba zajęć łączonych w poszczególnych klasach szkół podstawowych.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Kl. VII	Kl. VIII	Razem
		20	20	20	24	25	25	32	31
Możliwość łączenia	5	5	5	6	6	6	6	4	43
-edukacja muzyczna	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)		
-edukacja plastyczna	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)		
-WF	(3)	(3)	(3)	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk. bez pkt. 2)	-	7,5	7,5	9	9,5	9,5	13	-	56
Razem liczba godzin łączonych	5	12,5	12,5	15	15,5	15,5	19	4	99
Liczba godzin oddzielnych	15	7,5	7,5	9	9,5	9,5	13	27	98

Źródło: opracowanie własne

Ponadto, kwestie możliwości łączenia zajęć lekcyjnych kl. I z oddziałem przedszkolnym (tzw. „0”) unormowana została w art. 96 ust. 4 – 5 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r, Prawo oświatowe (Dz.U 2019 poz. 1148) który stanowi:

4. W szkołach podstawowych działających w szczególnie trudnych warunkach demograficznych lub geograficznych, w zakresie danego etapu edukacyjnego dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, w szkole podstawowej, w której zorganizowano oddział przedszkolny, dopuszcza się łączenie zajęć prowadzonych w oddziale przedszkolnym dla dzieci 6-letnich z zajęciami edukacyjnymi prowadzonymi w klasie I, z tym że co najmniej połowa zajęć prowadzonych w oddziale przedszkolnym oraz co najmniej połowa obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu odpowiednio edukacji polonistycznej, przyrodniczej, matematycznej oraz języka obcego nowożytnego w klasie I powinna być prowadzona oddzielnie w oddziale przedszkolnym i w klasie I.

Łączenie zajęć lekcji religii

Oprócz wskazanych powyżej możliwości połączeń możliwe jest także połączenie zajęć z religii. Organizację zajęć religii normuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz. U. z 1992 Nr 36, poz. 155, z późn. zm.). Podstawą wprowadzenia rekomendacji łączenia zajęć religii jest:

1. Stanowisko Komisji Wychowania Katolickiego KEP w sprawie łączenia klas podczas zajęć z religii (Warszawa 9 kwietnia 2013 roku).

W punkcie 2 wspomnianego stanowiska czytamy:

„Wobec niżu demograficznego i zmniejszającej się liczby uczniów w szkołach Komisja Wychowania stoi na stanowisku:

- jeżeli wszystkie przedmioty w szkole nauczane są w klasach łączonych, ponieważ grozi to np. likwidacją placówki, można odstąpić od wspomnianego wyżej zapisu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii publicznych przedszkolach i szkołach co do minimalnej liczby uczniów;

- jeśli dotyczy to tylko nauczania religii i przedmiotów spoza ramowego planu nauczania lub przedmiotów typu: muzyka, plastyka- nie ma na to zgody.”

2. Oświadczenia Komisji Wychowania Katolickiego KEP w sprawie organizowania zajęć z religii w publicznych przedszkolach i szkołach (bp Marek Mendyk- przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski- Warszawa dnia 18 marca 2019 roku).

W pkt. 5 Oświadczenia napisano:

„ Zgodnie z ww. Rozporządzeniem, przedszkole i szkoła mają obowiązek zorganizowania zajęć z religii dla grupy nie mniejszej niż 7 uczniów danej klasy lub oddziału. Łączenie klas dla grup większych niż 7 uczniów jest możliwe, jeśli dotyczy to również innych przedmiotów nauczanych w szkole”

Zwraca się uwagę, że we wszystkich szkołach w których rekomendowane było łączenie lekcji religii łączone były inne przedmioty.

W powyższych kwestiach odsyłamy na stronę: episkopat.pl/stanowisko/oświadczenie.

Ważnym zapisem ograniczającym wydatki na nauczanie religii/etyki jest możliwość zmniejszenia tygodniowego wymiaru zajęć. Nauka religii w przedszkolach i szkołach publicznych wszystkich typów odbywa się w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych lub dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. **Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły.**

Komentarz 4. Biblioteka

Przepisy prawa oświatowego nie określają wymiaru czasu, w którym szkoła ma zapewnić dostęp do biblioteki. Nie ma tzw. norm zatrudnienia nauczycieli bibliotekarzy. Decyzję w zakresie organizacji pracy szkoły, w tym biblioteki, podejmuje dyrektor szkoły i określa ją w statucie szkoły. Doświadczenie zespołu ekspertów, a także praktyka wielu samorządów w Polsce, wskazuje na stosowanie przelicznika 1 godziny biblioteki na 15 uczniów. Zwracamy uwagę, że proponowany przelicznik ma formę umowną i nie może być usankcjonowany uchwałą rady gminy czy zarządzeniem wójta. Dla potwierdzenia przedstawiamy stanowisko Wojewody Świętokrzyskiego unieważniające Uchwałę Rady Gminy Bałtów z 16 czerwca 2018 r. Nadzór prawny wojewody podniósł, że Uchwała Rady Gminy została podjęta z istotnym naruszeniem prawa, bowiem — zdaniem wojewody — Rada Gminy nie ma upoważnienia „do określania w formie uchwały limitów uczniów, na których przysługuje etat nauczyciela bibliotekarza”. Takiego prawa nie daje radnym ani ustawa o samorządzie gminnym, ani też Karta Nauczyciela, na przepisy których powołali się radni, przyjmując uchwałę.

Wojewoda Świętokrzyski przypominał, że kwestie limitów uczniów, na których przysługuje etat nauczyciela bibliotekarza regulowało zarządzenie resortu edukacji z 4 czerwca 1997 r., jednak zostało ono uchylone 1 stycznia 1999 r. Uchylenie ww. zarządzenia nie skutkowało jednak przejściem upoważnienia w tym zakresie na Radę Gminy.

W uzasadnieniu do rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewoda Świętokrzyski wskazał, że brak jest również podstawy do określenia przez radnych ilości godzin pracy nauczyciela bibliotekarza, ponieważ kwestię tą wyczerpuje art. 42 ust. 3 pkt. 10 ustawy Karta Nauczyciela. Zgodnie z nim tygodniowa liczba godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla nauczyciela bibliotekarza wynosi 30 godzin.

W przypadku aktów prawa miejscowego przekroczenie delegacji ustawowej stanowi istotne naruszenie prawa. Rada gminy obowiązana jest przestrzegać zakresu udzielonego przez ustawę upoważnienia w zakresie tworzenia przepisów wykonawczych i w tych działaniach nie może tego upoważnienia ani zwać ani przekraczać.

Podsumowując należy stwierdzić, że ustalenie liczby godzin zajęć bibliotecznych w danej placówce należy do decyzji dyrektora szkoły i organu prowadzącego. Prawo nie zabrania „umownego” określenia ilości uczniów przypadających na 1 godzinę zajęć.

Nie można tego jednak usankcjonować w formie uchwały czy zarządzenia. Organ prowadzący (Rada Gminy) nie ma prawa ingerować w treści art. 42 ust. 3 pkt. 10 (tabeli) KN (Dz. U. z 2019 r., poz. 2215) dotyczącego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczyciela bibliotekarza (30 godzin).

W niniejszym Raporcie przytoczono szereg dokumentów z innych jst regulujących ten problem.

Komentarz nr 5. Zajęcia rewalidacyjne

Zajęcia rewalidacyjne odbywają się tylko w przypadku ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Są organizowane na podstawie rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych oraz w sprawie szczegółowej organizacji szkół i przedszkoli. Zgodnie z zapisami rozporządzenia ramowy plan nauczania określa m.in. minimalny tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych lub integracyjnych. W poszczególnych załącznikach określa się ten wymiar

jako 2 godziny na każdego ucznia z niepełnosprawnością. Zajęcia te powinny być uwzględnione w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym (IPET) opracowywanym dla ucznia niepełnosprawnego. Czas trwania zajęć rewalidacyjnych określa Rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji szkół i przedszkoli. Zgodnie z § 10 ust 3 i 4 tego rozporządzenia, godzina zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych trwa 60 minut. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć w czasie krótszym niż 60 minut, zachowując ustalony dla ucznia łączny czas tych zajęć w okresie tygodniowym. **Przepisy nie rozstrzygają, czy zajęcia rewalidacyjne powinny być prowadzone indywidualnie, czy zespołowo. O tym powinny decydować potrzeby ucznia, cel zajęć itp. oraz formułowane na tej podstawie zalecenia zespołu na wprost wskazujące, jaka forma organizacji danych zajęć jest najkorzystniejsza.**

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół §2 ust. 1 pkt. 2
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578) - § 6 ust. 1 pkt. 5
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2019 r. poz. 502) § 10 ust. 3-4

Komentarz nr 6. Zakres pracy psychologa, pedagoga itd.

Zakres zadań pedagoga, psychologa, logopedy określa Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591). Zgodnie z Kartą Nauczyciela organ prowadzący określa tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć:

-pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych, z wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, z tym że wymiar ten nie może przekraczać 22 godzin.

Należy pamiętać, że dla nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej zatrudnianych dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym tygodniowy (nauczyciel wspomagający), obowiązkowy wymiar godzin wynosi 20.

Liczba godzin zajęć pedagoga, logopedy i innych specjalistów powinna wynikać z faktycznych potrzeb placówki i winna być uzgodniona z organem prowadzącym.

Komentarz nr 7. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne:

Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się, czyli z dysleksją rozwojową w formie dysleksji, dysortografii lub dysgrafii.

- liczba uczestników na zajęciach nie może być większa niż 5 uczniów
- zajęcia prowadzą nauczyciele i specjaliści posiadający kwalifikacje z zakresu terapii pedagogicznej
- godzina zajęć trwa 60 minut - w uzasadnionych przypadkach zajęcia mogą być prowadzone w czasie krótszym niż 60 minut, przy zachowaniu ustalonego dla ucznia łącznego czasu tych zajęć,
- w klasach I-III szkoły podstawowej najważniejszym celem zajęć jest rozpoznanie i usuwanie przyczyn trudności w uczeniu się dziecka, w tym ryzyka trudności specyficznych, a więc usprawnianie funkcji spostrzegania wzrokowego, funkcji słuchowej, orientacji przestrzennej, koordynacji wzrokowo-ruchowej, funkcji motorycznych; wyrównywanie braków w zakresie edukacji polonistycznej i matematycznej oraz rozwijanie pozytywnej motywacji do pracy,
- w klasach IV-VIII szkoły podstawowej i szkole ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej celem zajęć jest głównie stworzenie możliwości wszechstronnego rozwoju umysłowego, psychicznego i społecznego uczniom z utrudnieniami rozwojowymi, umożliwienie uczniom opanowania podstawowych umiejętności czytania i pisania, wyrównywanie braków w wiadomościach i umiejętnościach będących przyczyną trudności szkolnych oraz

przewycięzanie skutków niepowodzeń szkolnych, tj. trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu, a także ich emocjonalnych i społecznych konsekwencji.

Podstawa prawna: Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologicznej pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach o placówkach (Dz.U 2017 r, poz. 1591)

Komentarz 8 Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze

Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze nie należą do grupy zajęć dodatkowych. Organizuje się je dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 8 (Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach — Dz. U. z 2017 r., poz. 1591).

Ujęcie zajęć w arkuszu organizacyjnym następuje w uzasadnionych przypadkach za akceptacją organu prowadzącego (kwestia finansowania).

Nie podlega natomiast dyskusji realizacja zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Komentarz. 9. Nauczyciel wspomagający

Nauczyciel realizuje następujące zadania:

1. prowadzi wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami, specjalistami i wychowawcami grup wychowawczych realizuje zintegrowane działania i zajęcia określone w programie;
2. prowadzi wspólnie z innymi nauczycielami, specjalistami i wychowawcami grup wychowawczych pracę wychowawczą z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
3. uczestniczy, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez innych nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli, specjalistów i wychowawców grup wychowawczych;
4. udziela pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom, specjalistom i wychowawcom grup wychowawczych realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
5. prowadzi zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne (jeśli posiada odpowiednie kwalifikacje do niepełnosprawności ucznia);
6. uczestniczy w zespole opracowującym IPET.
7. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017r. poz. 1578) - § 5 pkt. 4 §6 §7*
8. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegów nauki działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2017r. poz. 1646) - § 18, 19.*

Ustawa Karta Nauczyciela określa jednolite pensum dla nauczycieli wspomagających, które wynosi 20 godzin/tygodniowo. **Oznacza to, że nauczyciele ci z definicji nie będą na wszystkich lekcjach nawet w klasie pierwszej szkoły podstawowej.**

Komentarz 10. Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyróżnia rodzaje zajęć:

- dydaktyczno-wyrównawcze – organizuje się dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego. Liczba uczestników zajęć wynosi do 8 uczniów.

Zajęcia specjalistyczne

- Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Liczba uczestników zajęć wynosi do 5 uczniów.
- Zajęcia logopedyczne – organizuje się dla uczniów z zaburzeniami mowy, które powodują zaburzenia komunikacji językowej oraz utrudniają naukę. Liczba uczestników wynosi do 4 uczniów.

Podstawa prawna: *Rozporządzenie MEN – Dz. U. 2017 poz. 1591.*

Organizując zajęcia z zakresu PPP należy mieć na uwadze przyczynę kierowania ucznia tj., orzeczeniem opinia PPP, wnioskiem nauczyciela itp.

Dla organu prowadzącego wiążące jest tylko orzeczenie PPP, w innym przypadku jest to zadanie fakultatywne.

Ważnym elementem jest również ilość uczniów na określonych zajęciach.

Uczeń dysfunkcyjny – niepełnosprawny

Podstawy prawne (podstawowe)

- Rozporządzenie MEN w sprawie zasad organizacji i udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017r., poz., 1591 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U. 2018r. poz. 1485 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży w specjalnych przedszkolach szkołach i oddziałach oraz ośrodkach.

Ustawodawca wyraźnie odróżnia dwa zagadnienia tego obszaru a mianowicie pomoc psychologiczno-pedagogiczną PPP i organizację kształcenia specjalnego.

I. **Pomoc psychologiczno-pedagogiczna** może wynikać z:

- Szczególnych uzdolnień
- Niepełnosprawności
- Przewlekłej choroby
- Niedostosowania społecznego
- Zagrożenia niedostosowaniem społecznym
- Specyficznych trudności w uczeniu się
- Zaburzeń w komunikacji językowej
- Sytuacji kryzysowych lub traumatycznych
- Niepowodzeń edukacyjnych
- Zaniedbań środowiskowych (np. sytuacja bytowa ucznia i jego rodziny)
- Trudności adaptacyjnych
- Innych potrzeb dziecka.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor szkoły przed opracowaniem arkusza organizacyjnego na dany rok szkolny. **Powinien przygotować on dla organu prowadzącego szczegółową informację w zakresie realnych potrzeb szkoły w tym zakresie.** Informacja powinna zawierać liczbę uczniów planowanych do objęcia zajęciami z zakresu PPP, przyczynę kierowania (opinia, orzeczenie, prośby, zalecenia itp.), liczbę planowanych godzin zajęć, rodzaj itp. **Organ prowadzący po szczegółowej analizie przedłożonych dokumentów przydziela (lub nie przydziela) określoną liczbę godzin na cały rok szkolny.** Kwestia rozdysponowania przydzielonych przez organ prowadzący godzin w trakcie roku szkolnego, należy do dyrektora szkoły.

II. **Kształcenie specjalne** organizuje się dla:

- Niesłyszących (słabo słyszących)
- Słabowidzących
- Niewidomych
- Z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją
- Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim
- Z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znaczącym
- Z autyzmem w tym z zespołem Aspergera
- Z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Kształcenie specjalne organizuje się dla uczniów/dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Placówka edukacyjna ma obowiązek realizować zapisy

podstawy programowej oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. Realizacja zaleceń z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego należy do obowiązków dyrektora szkoły.

Uczniowie/dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wykazywane są w sprawozdawczości SIO (Systemu Informacji Oświatowej) – spis na 30 września danego roku (uwaga ważność orzeczenia). W oparciu o sprawozdawczość SIO – **jednostka samorządu terytorialnego ma dodatkową kwotę środków finansowych zawartą w subwencji oświatowej** na dany rok szkolny (patrz: Rozporządzenie MEN w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok np. 2020 § ust. 2 pkt. 7-8. Kwota środków finansowych uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności – waga P₄ do P₇ – części SOB czy P₆₂ - P₆₆ – dzieci niepełnosprawne w przedszkolach (część SOC, ustawa o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. 2017r, poz. 2203 z późn. zm.) wskazuje wprost, że środki z dodatkowej subwencji przekazanej z tytułu orzeczeń mogą zostać przeznaczone wyłącznie na organizację kształcenia specjalnego. Ma to również odzwierciedlenie w sprawozdawczości budżetowej (Rb-27S, Rb-28S0 po stronie dochodowej i wydatkowej (rozdz. 801 49, 801 50, 801 52)

Realizacja art. 42 ust. 2 pkt. 2 Karty Nauczyciela

Czas pracy nauczycieli określa art. 42 Karty Nauczyciela. **W ramach czasu pracy**, który nie może przekroczyć tygodniowo 40 godzin **oraz ustalonego wynagrodzenia** nauczyciel realizuje:

- 1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, tzw. pensum (wszystkie godziny ponad pensum są dodatkowo płatne - godziny ponadwymiarowe i doraźne zastępstwa);
- 2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów (bez dodatkowego wynagrodzenia);
- 3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym (bez dodatkowego wynagrodzenia).

Ponadto:

W ramach zajęć i czynności o których mowa w ust. 2 pkt. 2 nauczyciel nie prowadzi zajęć świetlicowych oraz zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (od. 1.09.2017) art. 42 ust. 2d KN). **Nauczyciel w ramach stosunku pracy pozostaje do dyspozycji dyrektora szkoły. Dyrektor może więc przydzielać nauczycielowi czynności w ramach zakresu jego obowiązków/zadań wynikających ze statutu szkoły, jak również obowiązującego go czasu pracy.** Dyrektor szkoły nie może zlecić nauczycielowi realizacji zajęć niezgodnych z zapisami statutowymi. **Katalog zadań nauczyciela określa statut szkoły.** W statucie trzeba szukać odpowiedzi, które zadania/zajęcia spełniają ww. kryteria dla „innych zajęć” (uwzględniając powyższe). W statucie nie można formułować zadań, które nie mają odzwierciedlenia w **przepisach zewnętrznych** prawa oświatowego. Ponadto, wybór zadań powinien uwzględniać rzeczywiste potrzeby uczniów, możliwości szkoły, przydatność w procesie realizacji przyjętych w statucie zadań szkoły (to oferta szkoły).

Rada pedagogiczna powinna ustanowić katalog zadań nauczyciela doprecyzowując w nim zakres zajęć i czynności realizowanych poza pensum oraz poza zajęciami i czynnościami związanymi z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym. a także sposób realizacji zadań szkoły. Przykłady innych zajęć i czynności:

- uczestnictwo w przeprowadzaniu egzaminów zewnętrznych w szkole, w tym w wymianie międzyszkolnej,
- organizacja zajęć wynikających z zainteresowań uczniów (wg bieżących potrzeb uczniów, nieujęte w stały harmonogram).
- organizacja/współorganizacja imprez o charakterze wychowawczym lub rekreacyjno-sportowym zgodnie z programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły i planem pracy szkoły.
- zajęcia sportowe i rekreacyjne wg potrzeb uczniów (np. kółko szachowe, klub sportowy, imprezy rekreacyjne i wypoczynkowe: rajdy, biwaki, obozy, itp.),
- zajęcia pozalekcyjne artystyczne (np. chór szkolny, koła plastyczne, muzyczne, taneczne, kółko teatralne, klub filmowy, kółko fotograficzne itp.).
- nieobowiązkowe zajęcia o charakterze edukacyjnym (np. koła przedmiotowe, SKS, zajęcia rozwijające wiedzę)
- zajęcia rozwijające pozostałe zainteresowania (np. gry planszowe, gry dydaktyczne komputerowe, zajęcia kulinarne, garncarstwo, wycieczki turystyczno-krajoznawcze, itp.),

- zapewnienie stałej opieki uczniom podczas realizowanych przez siebie zajęć edukacyjnych, w czasie organizowanych imprez szkolnych i środowiskowych oraz wycieczek,
- pełnienie dyżurów podczas przerw międzylekcyjnych i przed lekcjami, odpowiedzialność za porządek i bezpieczeństwo uczniów znajdujących się na terenie objętym dyżurem (wg planu dyżurów),
- udzielanie uczniom konsultacji indywidualnych/zbiorowych (doraźne zajęcia wyrównawcze), a także pomocy w przygotowywaniu się do egzaminów, konkursów przedmiotowych i innych form współzawodnictwa,
- koordynacja pozostałych działań statutowych szkoły w wybranym zakresie zgodnie z planem pracy szkoły,
- prowadzenie wymaganej przepisami prawa dokumentacji przebiegu nauczania. wychowania i opieki,
- udział w pracach szkolnych zespołów nauczycielskich,
- pełnienie funkcji w szkole (opiekun samorządu szkolnego, członek komisji rekrutacyjnej, członek komisji stypendialnej itp.),
- współpraca z instytucjami wspierającymi działalność statutową szkoły,
- uczestnictwo w zebraniach rady pedagogicznej oraz indywidualne spotkania z rodzicami itp.

Na co więc zwrócić szczególną uwagę przy zatwierdzaniu arkusza organizacyjnego szkoły? Organ prowadzący przed zatwierdzeniem arkusza, powinien poddać go szczegółowej analizie, bo nie wszystkie rozwiązania, które z pozoru wydają się korzystne, takimi są ze względów finansowych. Proces zatwierdzania arkusza powinien być poprzedzony wyliczeniami, mającymi na celu wydanie racjonalnych zaleceń. Organ prowadzący przed otrzymaniem projektów arkuszy (w kwietniu) powinien posiadać informację m.in. o planowanych odprawach emerytalnych, urlopach rodzicielskich, wychowawczych, planowanych postępowaniach ws. awansu zawodowego nauczycieli itp. Należy pamiętać, że arkusz organizacyjny ma bezpośredni wpływ na oświatową część subwencji ogólnej.

FINANSE A SUBWENCJA (SIO) – KILKA UWAG

- Podstawą naliczenia subwencji jest uczeń.
- Etaty nie są liczone wprost do subwencji, liczy się stopień awansu zawodowego, nauczyciel stażysta obniża subwencję, dyplomowany podwyższa.
- Nieobecności: urlop bezpłatny, wychowawczy, macierzyński nie są liczone do subwencji (raport SIO).
- Godziny ponadwymiarowe nie są w ogóle liczone do subwencji.
- Wakaty nie są liczone do subwencji.
- Godziny doraźnych zastępstw nie są liczone do subwencji.
- Orzeczenia wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne powinny wpływać do 30 września, najważniejsza jest data wpływu, a nie data realizacji (np. wystawienia), w innym przypadku pojawia się problem z dotowanymi podmiotami.
- Indywidualne nauczanie jest finansowane z subwencji średniorocznej (czyli realnie niewielkie finansowanie), indywidualizowana ścieżka kształcenia nie jest finansowana z subwencji.
- Bezpłatna nauka języka polskiego musi być w arkuszu do 30 września (ze względu na dobre finansowanie-wysoką wagę)
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna: finansowanie w subwencji jest praktycznie pozorne, w praktyce kilkanaście złotych na miesiąc (**czyli w większości finansowanie pochodzi ze środków własnych OP**).
- W większości (przy liczbie uczniów do 20) korzystne jest tworzenie oddziału integracyjnego, zwłaszcza z 1-2 uczniami niepełnosprawnymi ze względu na dodatkową wagę oraz dużo łatwiejsze wydatkowanie środków na kształcenie specjalne (koszty wspólne).

Koszt jednego etatu nauczyciela w 2020 roku i koszt 1 godziny			
Kwota bazowa	3 537,80	Wysokość średniego wynagrodzenia %	
W(s,k)	0,034929238	1	123,57
W(k,k)	0,135867159	1,11	533,54
W(m,k)	0,201258986	1,44	1 025,30
W(d,k)	0,627944617	1,84	4 087,64

Przeciętne wynagrodzenie brutto			5 770,06
Pochodne pracodawcy + doskonalenie			1,2128
ZFSS			3 028,21

Koszt przeciętnego etatu 1 mc 7 250,27
 Koszt przeciętnego etatu 1 rok 87 003,29
 Liczba godzin pracy z dziećmi (Pensum 18) 21
 Roczny koszt godziny pracy nauczyciela **4 143,01**

Udział głównych składników wynagrodzenia w wynagrodzeniu średnim w zależności od godzin ponadwymiarowych. Jak widać, przy założeniu dodatku motywacyjnego na średnim poziomie ok 200 zł miesięcznie, realny koszt za godzinę ponadwymiarową organ prowadzący ponosi dopiero od 4 godziny ponadwymiarowej, co w pełni uzasadnia ich przydzielanie. Ostatecznie organ prowadzący i tak za nie płaci (art. 30 KN). Przydzielanie ok 3 godzin ponadwymiarowych jest więc finansowo opłacalne i warto tymi nadgodzinami obciążać etaty np. świetlicy, biblioteki, zajęć pozalekcyjnych. Na żółto zostały zaznaczone wartości zmienne.

Rozliczenie średniego wynagrodzenia										
Stopień awansu	Średni dodatek za wystugę lat w %	Motywacyjny	13tka i ew. inne składniki (miesięcznie)	Wynagrodzenie za 1h gp	Tylko zasadnicze	Bez gp	1gp	2gp	3gp	4gp
S	-	100,00	-	163,83	83%	86%	91%	95%	100%	105%
K	4	150,00	277,15	168,56	77%	91%	96%	100%	104%	108%
M	7	200,00	399,10	191,39	68%	84%	88%	92%	95%	99%
D	17	250,00	509,96	224,78	62%	84%	88%	91%	95%	98%

Należy jednak pamiętać, że w roku szkolnym 2019/2020 średnia liczba godzin ponadwymiarowych na etat nauczyciela w danej szkole nie może być wyższa niż dla roku szkolnego 2016/2017

Analiza zmieniającego się wynagrodzenia nauczycieli.

			S	K	M	D
1	01.sty.20	Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	2 782	862	250	3 817
2	01.sty.20	Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	2 617	663	832	3 324
3	01.sty.20	Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych, pozostałe wykształcenie	2 600	617	638	2 905
1	01.wrz.19	Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	2 782	862	250	3 817
2	01.wrz.19	Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	2 466	509	832	3 324
3	01.wrz.19	Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych, pozostałe wykształcenie	2 450	466	486	2 905
1	01.sty.19	Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	2 538	611	965	3 483
2	01.sty.19	Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	2 250	289	584	3 033
3	01.sty.19	Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych, pozostałe wykształcenie	2 230	250	268	2 651
1	01.kwi.18	Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	2 417	487	824	3 317
2	01.kwi.18	Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	2 127	180	461	2 889
3	01.kwi.18	Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych, pozostałe wykształcenie	1 877	923	160	2 525
1	01.sty.17	Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	2 294	361	681	3 149
2	02.sty.17	Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	2 019	069	336	2 742
3	03.sty.17	Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych	1 782	825	050	2 397
4	04.sty.17	Pozostałe wykształcenie	1 533	568	746	2 032

	Zasadnicze dla najwyższego stopnia				Kwota bazowa	Wskaźniki z art.30 KN				Średnie wynagrodzenie				Udział zasadniczego w średnim			
	S	K	M	D		S	K	M	D	S	K	M	D	S	K	M	D
01.wrz.20	2 949	3 034	3 445	4 046	3 537,80	1,00	1,11	1,44	1,84	3 537,80	3 926,96	5 094,43	6 509,55	0,83	0,77	0,68	0,62
01.sty.20	2 782	2 862	3 250	3 817	3 337,55	1,00	1,11	1,44	1,84	3 337,55	3 704,68	4 806,07	6 141,09	0,83	0,77	0,68	0,62
01.wrz.19	2 782	2 862	3 250	3 817	3 045,21	1,10	1,22	1,58	2,02	3 337,55	3 704,68	4 806,07	6 141,09	0,83	0,77	0,68	0,62
01.sty.19	2 538	2 611	2 965	3 483	3 045,21	1,00	1,11	1,44	1,84	3 045,21	3 380,18	4 385,10	5 603,19	0,83	0,77	0,68	0,62
01.kwi.18	2 417	2 487	2 824	3 317	2 900,20	1,00	1,11	1,44	1,84	2 900,20	3 219,22	4 176,29	5 336,37	0,83	0,77	0,68	0,62
01.sty.17	2 294	2 361	2 681	3 149	2 752,92	1,00	1,11	1,44	1,84	2 752,92	3 055,74	3 964,20	5 065,37	0,83	0,77	0,68	0,62
Średniorocznie																	
	Zasadnicze dla najwyższego stopnia				Kwota bazowa	Wskaźniki z art.30 KN				Średnie wynagrodzenie				Udział zasadniczego w średnim			
	S	K	M	D		S	K	M	D	S	K	M	D	S	K	M	D
2020	2 838	2 919	3 315	3 893	3 404,30	1,00	1,11	1,44	1,84	3 404	3 778,77	4 902,19	6 263,91	0,83	0,77	0,68	0,62
2019	2 619	2 695	3 060	3 594	3 045,21	1,03	1,15	1,49	1,90	3 143	3 488	4 525	5 782	0,83	0,77	0,68	0,62
2018	2 386	2 456	2 788	3 275	2 863,38	1,00	1,11	1,44	1,84	2 863	3 178	4 123	5 269	0,83	0,77	0,68	0,62
2017	2 294	2 361	2 681	3 149	2 752,92	1,00	1,11	1,44	1,84	2 753	3 056	3 964	5 065	0,83	0,77	0,68	0,62

ANALIZA ARKUSZY ORGANIZACYJNYCH SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ WYSOKA

Zespół ekspertów przeprowadził analizę arkuszy organizacyjnych na podstawie dostępnych dokumentów. Najbardziej miarodajnym materiałem są arkusze organizacyjne (wraz z aneksami) na trwający rok szkolny 2019/2020. Poniżej przedstawiono rekomendacje.

Ze względu na bardzo małą liczbę dzieci w szkołach (z wyjątkiem szkoły w Wysokiej), należy rozważyć połączenie szkół w Czajczu i Bądeczu lub utworzenie w nich filii szkoły w Wysokiej (np. w Czajczu oddziały I-III a w Bądeczu IV-VI), co znacząco wpłynie na kondycję finansową organu prowadzącego). Takie ruchy powinny być poddane szczegółowej analizie ze względu na fakt, że zarówno w szkole w Mościskach jak i Czajczu oraz Bądeczu występują braki w poszczególnych rocznikach. Ze względu na położenie, najkorzystniejszą formą jest reorganizacja szkół w Czajczu i Bądeczu. We wszystkich wymienionych szkołach występują znaczące przerosty zatrudnienia, które mają ogromny wpływ na wypłatę dodatku z art. 30 KN (większość zatrudnionych nauczycieli ma stopień awansu zawodowego mianowany lub dyplomowany).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół w klasach I-III szkoły podstawowej wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły wynosi 3 godziny, a w klasach IV-VIII 4 godziny.

Organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły, może dodatkowo przyznać nie więcej niż 3 godziny tygodniowo dla każdego oddziału (grupy międzyoddziałowej lub grupy międzyklasowej) w danym roku szkolnym, na:

- 1) okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- 2) realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych;
- 3) realizację zajęć języka migowego;
- 4) naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

W przypadku wprowadzenia do rozkładu zajęć, o którym mowa w § 4 ust. 1, dodatkowych zajęć edukacyjnych udział uczniów w tych zajęciach jest obowiązkowy.

Podkreśla się, że zajęcia z techniki są organizowane w klasach IV-VI. Uczniowie, którzy w klasach IV-VI wykazali się ponadprzeciętnymi zdolnościami technicznymi, powinni mieć możliwość kontynuowania doskonalenia swoich umiejętności technicznych w klasie VII i VIII w ramach kółek technicznych czy modelarskich organizowanych z godzin do dyspozycji dyrektora szkoły.

Ramowy plan nauczania powinien być zgodny z załącznikiem nr 1 do ww. rozporządzenia. Przedstawione arkusze organizacyjne nie są w tym zakresie dostosowane.

Do analizy mechanizmu zatwierdzania arkuszy organizacyjnych oraz zasadności przydziału godzin, zespół ekspertów przyjął jako podstawę arkusze organizacyjne zatwierdzone w maju oraz na przełomie sierpnia/września (aneks nr 1). Kolejne aneksy wynikają z bieżących potrzeb szkoły, a zmiany nimi wprowadzane znajdują uzasadnienie w sytuacjach losowych (urlop zdrowotny nauczyciela, choroba ucznia posiadającego orzeczenie itp.).

Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Bądeczu z oddziałem przedszkolnym

Przerosty zatrudnienia

W szkole z godzin przydzielonych w arkuszu organizacyjnym wynika około 8,75 etatu, zakładając dla uproszczenia 20 godzinne pensum przy 175 godzinach. Do obsługi wymienionych etatów jest zatrudnionych 15 osób i tylko trzy uzupełniające/dopełniające etat. Na podstawie art. 35 KN, nauczyciel może być zobowiązany do pracy w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze 0,25 etatu (bez zgody) i 0,50 (za zgodą). Z analizowanego arkusza organizacyjnego szkoły wynika, że większość nauczycieli ma kwalifikacje do nauczania więcej niż jednego przedmiotu, zatem dyrektor powinien zorganizować pracę tak, by każdy nauczyciel miał min. 1,25 etatu. Stosując przywołane rozwiązanie do obsługi etatów wystarczy 7 osób. **Oszczędność organu przy ograniczeniu zatrudnienia wynika z kosztów ponoszonych na osobę (nie etat, koszt godziny ponadwymiarowej jest tańszy niż godziny wynikającej z pensum) czyli m.in. z odprowadzania składek, wpłaty dodatków itp., ale dla celów analizy zespół ekspertów przyjął koszt etatu łącznie z pensum wynikającym z obowiązkowego wymiaru godzin i**

ramowych planów nauczania. Przy planowaniu podziału godzin dydaktycznych w arkuszu organizacji szkoły dyrektor szkoły powinien brać pod uwagę sposób zatrudnienia poszczególnych nauczycieli. W przypadku zmniejszania się liczby godzin dydaktycznych nauczycielom zatrudnionym w niepełnym wymiarze zajęć powinno się ograniczać wymiar zatrudnienia. Dyrektor w szczególności powinien pamiętać, że nie ma uzasadnienia dla przydzielania godzin, w tym godzin ponadwymiarowych innym nauczycielom w sytuacji, gdy przykładowo nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania z powodu małej liczby godzin **nie może** dopełnić pensum. Dyrektor w pierwszej kolejności powinien przeznaczyć godziny i godziny ponadwymiarowe dla uzupełnienia wymiaru pensum nauczyciela mianowanego oraz dyplomowanego zgodnie z kwalifikacjami.

W tej sprawie wypowiedział się Sąd Najwyższy – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, w wyroku z 12 marca 2010 r. (sygn. akt II PK 279/2009), gdzie stwierdził, że wprowadzenie polityki kadrowej należy do kompetencji dyrektora szkoły, ale w jej ramach należy uwzględnić, że stosunki pracy na podstawie mianowania wyróżniają się szczególną ochroną. Rozwiązanie takiego stosunku pracy jest możliwe w ściśle określonych przypadkach, w przypadku nauczyciela wtedy, kiedy rzeczywiście nie ma możliwości przydzielenia mu odpowiedniej ilości godzin.

Jeżeli z uwagi na zmniejszenie liczby oddziałów w szkole nie ma możliwości uzupełnienia pensum w innej szkole, to w przypadku nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania jest możliwość przekształcenia ich stosunków pracy nawiązanych na podstawie mianowania. Takim przekształceniem może być ograniczenie wymiaru zatrudnienia, o którym mowa w art. 22 ust. 2 KN. Zasada ograniczenia wymiaru zatrudnienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania (tylko na podstawie mianowania) do wymiaru nie niższego niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć jest stosowana w wypadku, gdy nie ma możliwości zatrudnienia nauczyciela w pełnym wymiarze w przypadkach wskazanych w art. 20 KN, np. w przypadku zmniejszenia ilości oddziałów oraz nie istnieją warunki do uzupełnienia pensum w innej szkole. Zmniejszenie zatrudnienia nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania w innej sytuacji jest niedopuszczalne.

Orientacyjny minimalny efekt ograniczenia zatrudnienia w etatach to: 8 osób x 80 tys. = 640 000 zł

Powyższa kwota wynika z kosztów osobowych aż 8 osób. We wcześniejszej części pokazano mechanizm, który tłumaczy organowi prowadzącemu, że ze względu na konstrukcję art. 30 KN, fakt rozdelenia godzin wynikających z obowiązkowego wymiaru godzin powyższych etatów jako godziny ponadwymiarowe pozostałych nauczycieli przynosi powyższe oszczędności (do 3-4 godziny ponadwymiarowej, OP nie ponosi realnych kosztów).

Nauczyciele specjaliści

Zespół ekspertów nie posiada uchwały zmieniającej *Uchwałę nr XIX/ 125 /2012 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 31 maja 2012r. w sprawie określenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla dyrektorów i wicedyrektorów oraz nauczycieli pełniących obowiązki w ich zastępstwie, ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli realizujących obowiązki o różnym tygodniowym wymiarze godzin oraz nauczycieli, dla których nie określono obowiązkowego wymiaru godzin zajęć*, zakładając jednak obowiązek dostosowania się do obowiązujących przepisów prawa, oraz wysokości pensum poszczególnych specjalistów w arkuszach organizacyjnych, wnioskując, że zmiany zostały wprowadzone.

Gmina Wysoka (prawdopodobnie) określiła tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla stanowisk:

- 1) pedagog (psycholog?) - 22 godziny,
- 2) logopeda - 22 godziny,

Zgodnie z art. 42 ust. 2 pkt 1 KN w ramach czasu pracy (nieprzekraczającego 40 godzin tygodniowo przy pełnym zatrudnieniu) oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel: pedagog, psycholog, logopeda, terapeuta pedagogiczny i doradca zawodowy, zatrudniony w przedszkolu, szkole i placówce, obowiązany jest realizować między innymi zajęcia prowadzone bezpośrednio z uczniami albo na ich rzecz, w wymiarze ustalonym na podstawie art. 42 ust. 7 KN.

Wykaz zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz określa, wydane na podstawie art. 42 ust. 7b KN, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3.08.2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych – dalej r.z.p.p.

Nauczyciele – pedagodzy, z wyjątkiem nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych, w ramach pensum realizują zajęcia określone w § 3 r.z.p.p.

Zgodnie z § 3 pkt 1 lit. b) r. z. p. p. nauczyciele – pedagodzy w ramach pensum realizują między innymi zajęcia związane z udzielaniem uczniom, wychowankom, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9.08.2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach – dalej r. p. p. p.

- 1) zajęcia rozwijające uzdolnienia;
- 2) zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się;
- 3) zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze;
- 4) zajęcia specjalistyczne: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym są zajęciami udzielanymi uczniom w szkole w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej – § 6 ust. 2 pkt 5 r. p. p. p.

W szkole jest zatrudniony pedagog w wymiarze 5 godzin oraz logopeda w wymiarze 5 godzin.

Zespół ekspertów zwraca uwagę, że pedagog oraz logopeda (nauczyciele dyplomowani) część zajęć powinni prowadzić w ramach swojego pensum (pedagog-pensum łączone i godziny ponadwymiarowe).

Koszt zajęć rewalidacyjnych oraz z ppp (bez nauczania indywidualnego) to:

16 godzin x 70 zł (koszt godziny specjalisty) x 38 tygodni = 42 560 zł

Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej powinny być realizowane przez nauczyciela w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin, czyli tzw. pensum, bądź godzin ponadwymiarowych. Organ prowadzący powinien szczegółowo przeanalizować, które zajęcia mogą być prowadzone grupowo (np. logopedyczne, wyrównawcze, rewalidacyjne), oraz które nauczyciele specjaliści powinni realizować w ramach swojego obowiązkowego wymiaru zajęć. Należy pamiętać, że co do zasady, godziny z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej są godzinami dodatkowo płatnymi jeżeli są realizowane poza pensum.

Np. na zajęcia wyrównawcze przeznaczono 4 godziny, które zgodnie z powyższym rozporządzeniem, mogą być realizowane w ramach pensum, a ich koszt to: 4 godz. x 85 zł. (nauczyciel przedmiotu) x 38 tyg. = 12 920 zł.

Godziny ponadwymiarowe i doraźnych zastępstw oraz nauczyciele niepełnozatrudnieni

Analiza zasadności i optymalizacji godzin ponadwymiarowych, została zawarta wyżej.

W szkole jest 6 nauczycieli niepełnozatrudnionych, 3 dopełniający etat z innej szkoły. Ze względu na anonimizację, nie poddano analizie prawidłowości wpisania poszczególnych wymiarów etatów. Prawie wszyscy z najwyższym stopniem awansu zawodowego. Zespół ekspertów nie posiada szczegółowych danych o stosunku zatrudnienia, jednak m.in. na podstawie analizy średnich wynagrodzeń istnieje duże prawdopodobieństwo, że nauczyciele niepełnozatrudnieni mają nawiązany stosunek pracy na podstawie mianowania i nie zostało im ograniczone zatrudnienie w momencie powstania braku możliwości spełnienia warunków art. 10ust. 6 KN.

Efekt finansowy powyższego domniemania zakładając dla uproszczenia pensum 18 godzinne (najbardziej korzystne w tej sytuacji dla organu prowadzącego, bo im większe pensum, tym domniemana dopłata jest wyższa).

Rozliczenie etatów:

Łączny średni koszt etatów nauczycieli niepełnozatrudnionych z kosztami np. ZUS, dodatki itp.: 6 osób x 80 tys. = 480 000 zł.

Rozliczenie godzinowe:

Koszt faktycznie przepracowanych godzin przez nauczycieli niepełnozatrudnionych (bez kosztów zatrudnienia osobowego) to: 34 godz. x 38 tyg. x 85 zł = 109 820 zł brutto

Koszt wynagrodzenia płaconego za faktycznie nieprzepracowane godziny z tytułu stosunku zatrudnienia.

74 godz. x 85 zł x 38 tyg. = 239 020 zł

Wychowanie do życia w rodzinie

Podstawą prawną jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie

prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Zajęcia są realizowane w klasach IV-VIII szkoły podstawowej. Na realizację zajęć w szkołach publicznych przeznaczają się, w każdym roku szkolnym, dla uczniów poszczególnych klas, po 14 godzin, w tym po 5 godzin z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców. Zajęcia są organizowane w oddziałach albo liczących nie więcej niż 28 uczniów grupach międzyoddziałowych.

Szkoła Podstawowa w Bądeczu przeznaczyła dla ucznia na te zajęcia 0,5 godziny tygodniowo w trzech grupach łączonych, bez podziału na grupy ze względu na płeć, gdy zajęcia z przedmiotu wychowania do życia w rodzinie powinny być realizowane w wymiarze 14 godzin rocznie dla danego oddziału (0,37 w roku szkolnym przy przyjęciu 38 tygodni nauki). 0,5 to wymiar godzin dla nauczyciela (19 godzin na jeden oddział – w tym 5 z podziałem na grupy dziewcząt/chłopców) czyli 38 na cykl nauczania w dwóch oddziałach. Przy zastosowaniu łączenia w grupy zajęć prowadzony w podziale ze względu na płeć, przy zachowaniu liczebności grupy nieprzekraczającej 28 można zaoszczędzić 19 godzin rocznie.

Wartość oszczędności: 19 godz. x 85 zł = 1615 zł

Łączenie zajęć

Szkoła Podstawowa w Bądeczu ze względu na bardzo małą liczbę uczniów powinna rozważyć propozycję łączenia zajęć edukacji muzycznej, plastycznej oraz wychowania fizycznego w klasach II-III i prowadzenie tych zajęć w grupach międzyklasowych. Pozostałe obowiązkowe zajęcia edukacyjne są również możliwe do prowadzenia w grupie międzyklasowej II-III wedle poniższego schematu.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	K.II	K.III
		20
Liczba dzieci	4	9
Możliwość łączenia	5	5
-edukacja muzyczna	(1)	(1)
-edukacja plastyczna	(1)	(1)
-WF	(3)	(3)
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk.)	7,5	7,5
Razem liczba godzin łączonych	12,5	12,5
Liczba godzin oddzielnych	7,5	7,5

Możliwy efekt finansowy

Rozliczenie godzinowe : $12,5 \times 38 \times 85 \text{ zł/godz.} = 40\,375 \text{ zł}$ brutto rocznie (możliwe do zaoszczędzenia).

Możliwe jest też prowadzenie zajęć w grupie międzyklasowej w klasie V i VI

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	K.V	K.VI
		25
Możliwość łączenia	6	6
-edukacja muzyczna	(1)	(1)
-edukacja plastyczna	(1)	(1)
-WF	(4)	(4)
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk. bez pkt. 2)	9,5	9,5
Razem liczba godzin łączonych	15,5	15,5
Liczba godzin oddzielnych	9,5	9,5

Możliwy efekt finansowy

Rozliczenie godzinowe : $15,5 \times 38 \times 85 \text{ zł/godz.} = 50\,065 \text{ zł}$ brutto rocznie (możliwe do zaoszczędzenia).

W sumie na łączeniu prowadzenia zajęć Organ prowadzący jest w stanie zaoszczędzić prawie 100 tys. zł. rocznie.

Błędny przydział godzin edukacji wczesnoszkolnej

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (poz. 639) „Ramowy plan nauczania dla szkoły podstawowej, w tym szkoły podstawowej specjalnej, z wyjątkiem szkoły podstawowej specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym” w klasach I–III szkoły podstawowej (I etap edukacyjny – edukacja wczesnoszkolna) podziału godzin w każdej klasie na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne (edukacja polonistyczna, edukacja matematyczna, edukacja społeczna, edukacja przyrodnicza, edukacja plastyczna, edukacja techniczna, edukacja informatyczna, edukacja muzyczna i edukacja językowa – język obcy nowożytny) dokonuje nauczyciel prowadzący te zajęcia.

W przypadku powierzenia prowadzenia zajęć z zakresu edukacji plastycznej, edukacji informatycznej, edukacji muzycznej, wychowania fizycznego lub edukacji językowej – języka obcego nowożytnego nauczycielom posiadającym odpowiednie kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245), innym niż nauczyciel, któremu powierzono prowadzenie edukacji wczesnoszkolnej, tygodniowy wymiar godzin tych zajęć wynosi dla:

1) edukacji plastycznej, edukacji informatycznej i edukacji muzycznej – po 1 godzinie w każdej klasie;
2) wychowania fizycznego – po 3 godziny w każdej klasie;

3) edukacji językowej – języka obcego nowożytnego – po 2 godziny w każdej klasie.

W Szkole Podstawowej w Bądeczu, zgodnie z wykazem zajęć edukacyjnych, dla klasy II i klasy III przewidziano 3 godziny zajęć języka obcego nowożytnego, czyli o 1 godzinę za dużo na każdą z klas. Nie oznaczono tych godzin jako godziny z puli organu prowadzącego, ani godzin dyrektorskich (te są wskazane w innym miejscu). Łącznie każdy oddział realizuje 4 dodatkowe godziny (2 religii, 1 języka obcego oraz 1 godzinę dyrektorską).

Zajęcia z religii

Ważnym zapisem ograniczającym wydatki na nauczanie religii/etyki jest możliwość zmniejszenia tygodniowego wymiaru zajęć. Nauka religii w przedszkolach i szkołach publicznych wszystkich typów odbywa się w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych lub dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar lekcji religii może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły. Mając na uwadze powyższe, należy poważnie rozważyć możliwość łączenia zajęć religii oraz innych zajęć edukacyjnych lub łączenie klas w miarę możliwości przy podanej liczbie uczniów w danych oddziałach. (komentarz nr 1 i 3). Zgodnie z powyższym, nie ma podstaw do organizacji zajęć z religii dla oddziału klasy II (4 osoby).

By ograniczyć koszt religii (aktualnie dwóch nauczycieli), wskazana jest redukcja etatów i ewentualne przydzielenie godzin ponadwymiarowych co przyniesie również korzyści leżące po stronie pracodawcy zależne od liczby osób (nie etatów) czyli np. składki ZUS, dodatki itp.

Przy zastosowaniu zmniejszenia wymiaru zajęć do jednej godziny tygodniowo oraz połączenia w grupy, koszt zmniejszy się o 6 godzin czyli o: $6 \text{ godz.} \times 85 \text{ zł} \times 38 \text{ tyg.} = 19\,380 \text{ zł}$

Szkoła Podstawowa w Mościskach

Przerosty zatrudnienia

W szkole jest zatrudnionych 14 osób. 3 nauczycieli dopełnia etat w tej szkole, 1 nauczyciel dopełnia etat z innej szkoły, 4 nauczycieli jest niepełnozatrudnionych. Na podstawie art.35 KN, nauczyciel może być zobowiązany do pracy w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze 0,25 etatu (bez zgody) i 0,50 (za zgodą). Z analizowanego arkusza organizacyjnego szkoły wynika, że większość nauczycieli ma kwalifikacje do nauczania więcej niż jednego przedmiotu, zatem dyrektor powinien zorganizować pracę tak, by każdy nauczyciel miał min. 1,25 etatu. **Stosując przywołane rozwiązanie, do obsługi etatów wystarczy maks. 9 osób.**

Oszczędność organu przy ograniczeniu zatrudnienia została omówiona wyżej.

Orientacyjny efekt ograniczenia zatrudnienia w etatach to:

5 osób x 80 tys. = 400 000 zł

Godziny ponadwymiarowe i doraźnych zastępstw oraz nauczyciele niepełnozatrudnieni

Od 1 września 2018 r. obowiązuje przepis art. 42 ust. 5c ustawy – Karta Nauczyciela, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, na mocy którego nauczycielom realizującym w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin zajęć tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć (tzw. Pensum) ustala się jako iloraz łącznej liczby realizowanych godzin i sumy części etatów realizowanych w ramach poszczególnych tygodniowych wymiarów godzin zajęć, przy czym wynik zaokrągla się do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do pół godziny pomija się, a powyżej pół godziny liczy się za pełną godzinę. Godziny wyliczone ponad ten wymiar stanowią godziny ponadwymiarowe.

Powyższy przepis należy stosować do ustalania obowiązkowego wymiaru zajęć nauczyciela realizującego w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin, **bez względu na liczbę/wymiar godzin przydzielonych nauczycielowi w ramach każdego stanowiska**. Jednocześnie należy pamiętać, że w sytuacji gdy ustalony wymiar zajęć nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy będzie inny niż jego dotychczasowe stanowisko (dotychczasowe pensum), dyrektor przenosi nauczyciela na inne stanowisko, na podstawie art. 18 ustawy – Karta Nauczyciela. Przeniesienie może nastąpić pod warunkiem pisemnej zgody nauczyciela.

Przykład I

Nauczyciel jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy i ma kwalifikacje bibliotekarza i polonisty. Dyrektor przydzielił mu 16 godzin języka polskiego, 1 godzinę do dyspozycji wychowawcy, 1 godzinę zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, 6 godzin biblioteki i 4 godziny wychowawcy świetlicy. Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć tego nauczyciela należy obliczyć:

$$(18+6+4) : (18/18 + 6/30 + 4/26) = 20,68$$

Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela (po zaokrągleniu) wynosi 21 godzin, zatem nauczyciel ma 7 godzin ponadwymiarowych.

Przykład II

Nauczyciel jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy i ma kwalifikacje bibliotekarza, polonisty i logopedy. Dyrektor przydzielił mu 9 godzin języka polskiego, 15 godzin biblioteki i 4 godziny zajęć logopedy. Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć tego nauczyciela należy obliczyć:

$$(9+15+4) : (9/18+15/30+4/22) = 23,69$$

Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela (po zaokrągleniu) wynosi 24 godziny, zatem nauczyciel ma 4 godziny ponadwymiarowe.

Przykład III

Nauczyciel jest zatrudniony w 0,5 wymiaru czasu pracy na czas nieokreślony i ma kwalifikacje bibliotekarza, polonisty i logopedy. Dyrektor przydzielił mu 5 godzin języka polskiego, 5 godzin biblioteki i 4 godziny zajęć logopedy. Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć tego nauczyciela należy obliczyć:

$$(5+5+4) : (5/18+5/30+4/22) = 22,35$$

Tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy (po zaokrągleniu) wynosi 22 godziny.

$$22 \times 0,5 = 11$$

Nauczyciel zatrudniony w wymiarze 0,5 etatu powinien realizować 11 godzin, skoro przydzielono mu o 3 godziny więcej, dyrektor powinien zrobić aneks do umowy o pracę.

Mając powyższe na uwadze, szkoła nie uśrednia pensum nauczycieli. Np. nauczyciel dyplomowany (nr porządkowy komórki 22), ma wpisane pensum 18 godzinne, a jego faktyczne pensum z uwagi na przydzielone zajęcia (biblioteka, świetlica szkolna) wynosi 22, czyli o 4 obowiązkowe godziny więcej.

Efekt finansowy:

$$4 \text{ godz.} \times 85 \text{ zł} \times 38 \text{ tygodni} = 12\,920 \text{ zł}$$

Organ prowadzący mógłby zaoszczędzić prawie 13 tys. zł rocznie stosując to rozwiązanie w przypadku wskazanego nauczyciela. Przywołana rekomendacja ma zastosowanie w przypadku wszystkich nauczycieli przedmiotów/zajęć o różnym pensum.

Ponadto Zespół ekspertów zwraca uwagę na pensum nauczyciela oddziału przedszkolnego. Oddział przedszkolny jest wskazany dla dzieci 4-6 letnich, natomiast wymiar pensum został określony jako 22 czyli nauczyciela przedszkola i innych placówek przedszkolnych pracujących z grupami dzieci 6-letnich. Dla nauczycieli przedszkola w grupach poniżej 6 roku życia ustawodawca przewidział

pensum 25 godzinne. Zakładając, że oddział jest mieszany, pensum powinno zostać uśrednione (nauczyciel ma godziny ponadwymiarowe).

Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Szczegółowe omówienie zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej nastąpiło już wyżej, więc Zespół ekspertów przedstawia tylko efekt finansowy. W szkole jest zatrudniony pedagog w wymiarze 6 godzin, oraz logopeda (wskazane zajęcia logopedyczne) w wymiarze 6 godzin. Należy rozważyć możliwość realizacji zajęć ppp w ramach pensum wymienionych nauczycieli.

Średni koszt godziny pracy nauczyciela specjalisty wynosi 70 zł.

9 godz.pppx38 tyg. x 70 zł = 23 940 zł

Przy zastosowaniu ww. rekomendacji możliwe oszczędności to **prawie 24 tys.**

Godziny organu prowadzącego, płatne godziny dyrektorskie, godziny źle przydzielone

Godziny do dyspozycji dyrektora zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania przydziela się w łącznym wymiarze 7 godzin w cyklu nauczania dla jednego oddziału. Natomiast godziny organu prowadzącego są **fakultatywne (nie więcej niż 3 na oddział)**.

§ 3

1. Organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły, może dodatkowo przyznać nie więcej niż 3 godziny tygodniowo dla każdego oddziału (grupy międzyoddziałowej lub grupy międzyklasowej) w danym roku szkolnym, a w przypadku szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich - od 6 do 12 godzin, na:

- 1) okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- 2) realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych;
- 3) realizację zajęć języka migowego;
- 4) naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

2. W przypadku wprowadzenia do rozkładu zajęć, o którym mowa w § 4 ust. 1, dodatkowych zajęć edukacyjnych udział uczniów w tych zajęciach **jest obowiązkowy**.

Zgodnie z powyższym, godziny nauczyciela np. logopedy, psychologa czy świetlicowe, musiałyby być obowiązkowe, a takie nie są, bowiem wynikają z potrzeb uczniów. Również godziny z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, nie spełniają powyższych warunków.

Koszt godzin OP (dodatkowy j. obcy dla klasy V i VI)2 x 38 tyg. x 85 zł= **6 460 zł**

Edukację językową z j. niemieckiego w kl. I-III nie oznaczono ani z godzin OP ani godzin dyrektorskich. Nie wynika ona również z ramowego planu nauczania, więc należy ją uznać za przydzieloną niezgodnie z obowiązującymi przepisami. Koszt opisanych zajęć to: 3 x 38 tyg. x 85 zł = 9 690 zł. Ponadto przydzielono zbyt małą liczbę przedmiotu historia w klasie V!

Łączenie zajęć

Maksymalna liczba zajęć łączonych w poszczególnych klasach szkół podstawowych.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	Kl.I	Kl.II	Kl.III	Kl. IV	Kl. V	Kl.VI	Kl.VII	Kl.VIII	Razem
	20	20	20	24	25	25	32	31	197
Możliwość łączenia -edukacja muzyczna	5 (1)	5 (1)	5 (1)	6 (1)	6 (1)	6 (1)	6 (1)	4	43
-edukacja plastyczna	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	
-WF	(3)	(3)	(3)	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk. bez pkt. 2)	-	7,5	7,5	9	9,5	9,5	13	-	56
Razem liczba godzin łączonych	5	12,5	12,5	15	15,5	15,5	19	4	99
Liczba godzin oddzielnych	15	7,5	7,5	9	9,5	9,5	13	27	98

Szkoła Podstawowa w Mościskach ze względu na bardzo małą liczbę uczniów, powinna rozważyć propozycję łączenia zajęć edukacji muzycznej, plastycznej oraz wychowania fizycznego w klasach I-III i prowadzenie tych zajęć w grupach międzyklasowych. Pozostałe obowiązkowe zajęcia edukacyjne są możliwe do prowadzenia w grupie międzyklasowej II-III wedle poniższego schematu.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	Kl.I	Kl.II	Kl.III
	20	20	20
Liczba dzieci	6	8	9
Możliwość łączenia	5	5	5
-edukacja muzyczna	(1)	(1)	(1)
-edukacja plastyczna	(1)	(1)	(1)
-WF	(3)	(3)	(3)
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk.)	-	7,5	7,5
Razem liczba godzin łączonych	5	12,5	12,5
Liczba godzin oddzielnych	15	7,5	7,5

efekt finansowy

Rozliczenie godzinowe : $17,5 \times 38 \times 85 \text{ zł/godz.} = 56\ 525 \text{ zł}$ brutto rocznie (możliwe do zaoszczędzenia).

Możliwe jest też prowadzenie zajęć w grupie międzyklasowej w klasie V i VI

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	Kl.V	Kl.VI
	25	25
Możliwość łączenia	6	6
-edukacja muzyczna	(1)	(1)
-edukacja plastyczna	(1)	(1)
-WF	(4)	(4)
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk. bez pkt. 2)	9,5	9,5
Razem liczba godzin łączonych	15,5	15,5
Liczba godzin oddzielnych	9,5	9,5

Możliwy efekt finansowy

Rozliczenie godzinowe : $15,5 \times 38 \times 85 \text{ zł/godz.} = 50\ 065 \text{ zł}$ brutto rocznie (możliwe do zaoszczędzenia).

W sumie na łączeniu prowadzenia zajęć Organ prowadzący jest w stanie zaoszczędzić ponad 100 tys. zł rocznie. Należy również rozważyć możliwość przekształcenia tej szkoły w filię szkoły w Wysokiej.

Zajęcia z religii

Organizację zajęć religii omówiono już wcześniej. Zespół ekspertów przedstawia finansową rekomendację. W arkuszu są wskazane oddziały o małej liczebności uczniów i należy je na bieżąco analizować pod kątem prowadzenia łączonych zajęć, ponieważ zgodnie z przywołanymi przepisami, dla oddziału klasy I nie powinna być organizowana nauka religii.

Aktualny stan:

11 godzin – 0,61 etatu

11 godz. x 38 tyg. x 85 zł = 35 530 zł

Minimalny koszt oszczędności (bez łączenia zajęć w grupy) to: 5 godz. x 38 tyg. x 85 zł = 16 150 zł

Wychowanie do życia w rodzinie

Podstawą prawną jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Zajęcia są realizowane w klasach IV-VIII szkoły podstawowej. Na realizację zajęć w szkołach publicznych przeznaczają się, w każdym roku szkolnym, dla uczniów poszczególnych klas, po 14 godzin, w tym po 5 godzin z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców. Zajęcia są organizowane w oddziałach albo liczących nie więcej niż 28 uczniów grupach międzyoddziałowych.

Szkoła Podstawowa w Mościskach przeznaczyła dla ucznia na te zajęcia 0,5 godziny tygodniowo (bez podziału na grupy), gdy zajęcia z przedmiotu wychowania do życia w rodzinie powinny być realizowane w wymiarze 14 godzin rocznie dla danego oddziału (0,37 w roku szkolnym przy przyjęciu 38 tygodni nauki). 0,5 to wymiar godzin dla nauczyciela (19 godzin na jeden oddział – w tym 5 z podziałem na grupy) czyli 38 na cykl nauczania w 2 oddziałach). Przy zastosowaniu łączenia w grupy zajęć prowadzonych wspólnie (kl.V-VI) oraz w podziale ze względu na płeć i przy zachowaniu liczebności grupy nieprzekraczającej 28 można zaoszczędzić min. 19 godzin rocznie.

Koszt obecnie: 1 godz. x 38 tyg. x 85 zł = 3 230

Wartość oszczędności: 19 godz. x 85 zł = 1 615 zł

Szkoła Podstawowa w Czajczu

Przerosty zatrudnienia

W arkuszu wykazano 18 nauczycieli (3 z nich uzupełnia etat z innej szkoły). W szkole z godzin przydzielonych w arkuszu organizacyjnym wynika około 10,77 etatów. Jest aż 7 nauczycieli niepełnozatrudnionych nieuzupełniających etatów w/z innej szkoły. Na podstawie art.35 KN, nauczyciel może być zobowiązany do pracy w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze 0,25 etatu (bez zgody) i 0,50 (za zgodą). Z analizowanego arkusza organizacyjnego szkoły wynika, że większość nauczycieli ma kwalifikacje do nauczania więcej niż jednego przedmiotu, zatem dyrektor powinien zorganizować pracę tak, by każdy nauczyciel miał min. 1,25 etatu. Stosując przywołane rozwiązanie, do obsługi etatów wystarczy 9 osób. Oszczędność organu przy ograniczeniu zatrudnienia wynika z kosztów ponoszonych na osobę (nie etat) czyli m.in. z odprowadzania składek, wpłaty dodatków itp. Szczegółowy opis na co szczególną uwagę powinien zwrócić dyrektor przy ew. ograniczeniu zatrudnienia, jest powtórzeniem uwag ze szkół poprzednich.

Orientacyjny minimalny efekt ograniczenia zatrudnienia w etatach to: 9 osób x 80 tys. = 720 000 zł

Godziny ponadwymiarowe i doraźnych zastępstw oraz nauczyciele niepełnozatrudnieni

W szkole jest 7 nauczycieli niepełnozatrudnionych, z czego większość z dyplomowanym stopniem awansu zawodowego (nie uwzględniono nauczyciela, który dopełnia swój etat w innej szkole). Zespół ekspertów nie posiada szczegółowych danych o stosunku zatrudnienia, jednak m.in. na podstawie analizy średnich wynagrodzeń istnieje dużo prawdopodobieństwo, że nauczyciele Ci są zatrudnieni na podstawie mianowania i nie zostało im ograniczone zatrudnienie w momencie powstania braku możliwości spełnienia warunków art. 10ust. 6 Karty Nauczyciela. Efekt finansowy powyższego domniemania zakładając dla uproszczenia pensum 18 godzinne (najbardziej korzystne w tej sytuacji dla organu prowadzącego, bo im większe pensum, tym domniemana dopłata jest wyższa).

Rozliczenie etatowe:

Łączny koszt etatów nauczycieli niepełnozatrudnionych z kosztami np. ZUS, dodatki itp.: 7 osób. x 80 tys. = 560 000 zł.

Szczegółowe rozliczenie godzinowe:

Koszt faktycznie przepracowanych godzin przez nauczycieli niepełno-zatrudnionych (bez kosztów zatrudnienia osobowego) to: 48 godz. x 38 tyg. x 85 zł = 155 040 zł brutto

Koszt wynagrodzenia płaconego za nieprzepracowane godziny z tytułu stosunku zatrudnienia.

78 godz. x 85 zł x 38 tyg. = 251 940 zł

Należy również zwrócić uwagę, czy zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej które generują godziny ponadwymiarowe, nie powinien prowadzić pedagog w ramach swojego pensum.

Godziny organu prowadzącego i płatne godziny dyrektorskie

Godziny do dyspozycji dyrektora zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania przydziela się w łącznym wymiarze 7 godzin w cyklu nauczania dla jednego oddziału. Natomiast godziny organu prowadzącego są fakultatywne (nie więcej niż 3 na oddział). Szkoła ma 6 oddziałów, więc maksymalna liczba dopuszczalnych godzin przyznanych przez organ prowadzący wynosi 18. Ponadto Organ prowadzący szkołę wymienione godziny może przyznać na:

- 1) okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- 2) realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych;
- 3) realizację zajęć języka migowego;
- 4) naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Szkoła w arkuszu organizacyjnym nie wskazała godzin z puli organu prowadzącego, ale po analizie tab. III „Inne zajęcia w roku szkolnym 2019/20 płatne z budżetu szkoły) Zespół ekspertów wnioskuje, że mogą to być zajęcia dodatkowego języka angielskiego.

Koszt tych zajęć to: 9 godz. x 38 tyg. x 85 zł = **29 070 zł**

Wychowanie do życia w rodzinie

Podstawą prawną jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Zajęcia są realizowane w klasach IV-VIII szkoły podstawowej. Na realizację zajęć w szkołach publicznych przeznaczają się, w każdym roku szkolnym, dla uczniów poszczególnych klas, po 14 godzin, w tym po 5 godzin z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców. Zajęcia są organizowane w oddziałach albo liczących nie więcej niż 28 uczniów grupach międzyoddziałowych.

Szkoła Podstawowa w Czajczu przeznaczyła dla ucznia na te zajęcia 0,5 godziny tygodniowo (bez podziału na grupy), gdy zajęcia z przedmiotu wychowania do życia w rodzinie powinny być realizowane w wymiarze 14 godzin rocznie dla danego oddziału (0,37 w roku szkolnym przy przyjęciu 38 tygodni nauki). 0,5 to wymiar godzin dla nauczyciela (19 godzin na jeden oddział – w tym 5 z podziałem na grupy) czyli 57 na cykl nauczania w 3 oddziałach). Przy zastosowaniu łączenia w grupy zajęć prowadzony wspólnie (kl.IV-VI) oraz w podziale ze względu na płeć i przy zachowaniu liczebności grupy nieprzekraczającej 28 można zaoszczędzić min. 38 godzin rocznie.

Wartość oszczędności: 38 godz. x 85 zł = **3 230 zł**

Zajęcia z religii

Możliwą organizację zajęć religii omówiono już wcześniej. Przy zastosowaniu zmniejszenia wymiaru zajęć do jednej godziny tygodniowo koszt zmniejszy się o 5 godzin czyli o:

5 godz. x 85 zł x 38 tyg. (ograniczenie w szkole podstawowej, oddział przedszkolny ma już po 1 godzinie tyg.) = **16 150 zł**

Łączenie zajęć

Szkoła Podstawowa w Czajczu ze względu na małą liczbę uczniów, powinna rozważyć propozycję łączenia zajęć edukacji muzycznej, plastycznej oraz wychowania fizycznego w klasach I-II i prowadzenie tych zajęć w grupach międzyklasowych.

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem	KI	KII
		20
Liczba dzieci	6	8
Możliwość łączenia	5	5
-edukacja muzyczna	(1)	(1)
-edukacja plastyczna	(1)	(1)

-WF	(3)	(3)
-----	-----	-----

Możliwy efekt finansowy

Rozliczenie godzinowe : $5 \times 38 \times 85 \text{ zł/godz.} = \mathbf{16\ 150}$ zł brutto rocznie (możliwe do zaoszczędzenia).

Możliwe jest też prowadzenie zajęć w grupie międzyklasowej w klasie IV, V i VI

Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ogółem		Kl. IV	Kl. V	Kl. VI
		24	25	25
Możliwość łączenia		6	6	6
-edukacja muzyczna		(1)	(1)	(1)
-edukacja plastyczna		(1)	(1)	(1)
-WF		(4)	(4)	(4)
Inne łączenia (obowiązkowych zajęć eduk. bez pkt. 2)		9	9,5	9,5
Razem liczba godzin łączonych		15	15,5	15,5
Liczba godzin oddzielnych		9	9,5	9,5

Możliwy efekt finansowy

Rozliczenie godzinowe : $30,5 \times 38 \times 85 \text{ zł/godz.} = \mathbf{98\ 515}$ zł brutto rocznie (możliwe do zaoszczędzenia).

Szkoła Podstawowa w Wysokiej z oddziałami przedszkolnymi

Przerosty zatrudnienia

W szkole jest zatrudnionych 60 osób. 3 nauczycieli dopełnia etat w tej szkole, 1 uzupełnia etat w innej szkole, 1 nauczyciel jest niepełnozatrudniony. Na podstawie art.35 KN, nauczyciel może być zobowiązany do pracy w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze 0,25 etatu (bez zgody) i 0,50 (za zgodą). Z analizowanego arkusza organizacyjnego szkoły wynika, że większość nauczycieli ma kwalifikacje do nauczania więcej niż jednego przedmiotu, zatem dyrektor powinien zorganizować pracę tak, by każdy nauczyciel miał min. 1,25 etatu. Stosując przywołane rozwiązanie, do obsługi etatów wystarczy max. 45 osób zakładając dla uproszczenia 22 godzinne pensum przy 1241 godzinach.

$1241 \text{ godz.} / 22 = 56,4 \text{ etatu}$

$56,4 \text{ etatu} / 1,25 \text{ wymiar} = 45,12$

Oszczędność organu przy ograniczeniu zatrudnienia została omówiona wyżej.

Orientacyjny efekt ograniczenia zatrudnienia w etatach to: $15 \text{ osób} \times 80 \text{ tys.} = \mathbf{1\ 200\ 000 \text{ zł}}$

Szkoła w dużej ilości przypadków nie praktykuje godzin ponadwymiarowych. Efekt finansowy takiego rozwiązania został omówiony wyżej.

Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Szczegółowe omówienie zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej nastąpiło już wyżej, więc Zespół ekspertów przedstawia tylko efekt finansowy.

Zespół ekspertów nie znalazł w załączonych materiałach informacji, czy i w jakim wymiarze w szkole jest zatrudniony pedagog/psycholog, doradca zawodowy oraz logopeda. Wskazane są natomiast zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz logopedyczne. Należy rozważyć możliwość realizacji zajęć ppp w ramach pensum wymienionych nauczycieli.

Średni koszt godziny pracy nauczyciela specjalisty wynosi 70 zł. Łącznie godzin zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest 106 (w tym być może etaty specjalistów)

$106 \text{ godz.} \times 38 \text{ tyg.} \times 70 \text{ zł} = 281\ 960,00 \text{ zł}$

Należy rozważyć, które z zajęć powinny być prowadzone w ramach domniemanego pensum oraz grupowo. Zakładając, że w szkole jest zatrudnionych dwóch pedagogów i logopeda, zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć wynoszącym po 22 godziny (**w arkuszu dla zajęć logopedycznych błędnie określono obowiązkowy wymiar jako 25 godzin, co jest sprzeczne z art. 42 ust. 7**

pkt 3 lit. B Ustawy Karta Nauczyciela), to domniemany czas pracy specjalistów wynosi 66 godzin, w ramach których mogą być realizowane powyższe zajęcia.

106-66=40 godzin

Wartość rekomendowanej oszczędności to: 40 godz. x 38 tyg. x 70 zł = **106 400 zł**

Godziny organu prowadzącego, płatne godziny dyrektorskie

Godziny do dyspozycji dyrektora zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania przydziela się w łącznym wymiarze 7 godzin w cyklu nauczania dla jednego oddziału. Natomiast godziny organu prowadzącego są **fakultatywne** (nie więcej niż 3 na oddział).

§ 3

1. Organ prowadzący szkołę, na wniosek dyrektora szkoły, może dodatkowo przyznać nie więcej niż 3 godziny tygodniowo dla każdego oddziału (grupy międzyoddziałowej lub grupy międzyklasowej) w danym roku szkolnym, a w przypadku szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich - od 6 do 12 godzin, na:

- 1) okresowe lub roczne zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
- 2) realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych;
- 3) realizację zajęć języka migowego;
- 4) naukę geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

2. W przypadku wprowadzenia do rozkładu zajęć, o którym mowa w § 4 ust. 1, dodatkowych zajęć edukacyjnych udział uczniów w tych zajęciach **jest obowiązkowy**.

Zgodnie z powyższym, godziny nauczyciela np. logopedy, psychologa czy świetlicowe, musiałyby być obowiązkowe, a takie nie są, bowiem wynikają z potrzeb uczniów. Również godziny z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, nie spełniają powyższych warunków.

Koszt godzin OP (dodatkowy j. obcy dla oddziałów przedszkolnych oraz klasy I-VI)

33 x 38 tyg. x 85 zł = **106 590,00 zł**

Godziny w oddziale przedszkolnym

W roku szkolnym 2019/20 w oddziałach przedszkolnych przy szkole podstawowej uczy się około 100 dzieci z czego 35 sześciolatków. W oddziałach prowadzone są zajęcia dodatkowe. Liczba obowiązkowych godzin przypadających dla wszystkich oddziałów wynosi 248,5 godziny tygodniowo (plus 11,5 godziny zajęć dodatkowych). Średnio w ciągu dnia przypada około 7,4 godz. na oddział.

Zespół ekspertów zwraca uwagę, że w oddziale 6 latków zaplanowano aż 33 godziny z podstawy wychowania przedszkolnego na oddział, co daje prawie 7 godzin dziennie, a wszystkich godzin dla tego oddziałów wskazano po 35 czyli po pełne 7 godziny dziennie. **Zespół ekspertów poddaje w wątpliwość fakt, że omawiane godziny są przeznaczone na realizację podstawy programowej, ponieważ oznaczałoby to, że wszystkie dzieci z oddziałów 6 latków muszą być obecne w przedszkolu w godzinach 8.00-15.00**

W omawianych zapisach zawiera się sugestia, że w przydziale oddziału łączonego 4-5 latków, znalazły się godziny nauczyciela wspomagającego. Mając powyższe na uwadze, zespół ekspertów nie odnosi się do powyższego domniemania takiego dysponowania godzinami.

Zespół ekspertów rekomenduje rozwiązanie zmierzające do ograniczenia liczby godzin wychowania przedszkolnego do 5 godz./dziennie wymaganych art. 13 ust 2. ustawy Prawo oświatowe. Razem 85 godzin zaoszczędzonych w skali tygodnia i 4 080 w skali roku.

Zakładany roczny koszt oszczędności: 4 080 godz. x 70 zł = 285 600 tys.

Po godzinie 13.00 rekomenduje się utworzenie oddziału wspólnego dla dzieci, które pozostają w szkole do godz. 15.00-16.00.

Powyższe wyliczenia obejmują 48 tygodni, czyli nie uwzględniają przerw ustalonych przez organ prowadzący przedszkole, na wspólny wniosek dyrektora przedszkola i rady przedszkola. Oddział przedszkolny jest podstawową jednostką organizacyjną przedszkola, nie wchodzi w skład struktury organizacyjnej szkoły podstawowej, która obejmuje wyłącznie klasy I-VIII. W związku z tym warunki pracy nauczyciela oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej są takie same jak nauczyciela przedszkola.

Efekt finansowy

Wprowadzenie rekomendowanego rozwiązania ograniczyłoby wydatki o kwotę ok. **286 tys.** zł rocznie brutto.

Zajęcia z religii

Organizację zajęć religii omówiono już wcześniej. Zespół ekspertów przedstawia finansową rekomendację. Minimalny koszt oszczędności to 23 godz. x 38 tyg. x 85 zł = **74 290 zł**

Wychowanie do życia w rodzinie

Podstawą prawną jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Zajęcia są realizowane w klasach IV-VIII szkoły podstawowej. Na realizację zajęć w szkołach publicznych przeznaczają się, w każdym roku szkolnym, dla uczniów poszczególnych klas, po 14 godzin, w tym po 5 godzin z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców. Zajęcia są organizowane w oddziałach albo liczących nie więcej niż 28 uczniów grupach międzyoddziałowych. Nie przydzielono powyższych zajęć dla oddziału klasy IV a. W pozostałych oddziałach Szkoła Podstawowa w Wysokiej przeznaczyła dla ucznia na te zajęcia 1 godzinę tygodniowo (bez podziału na grupy) odpowiednio w pierwszym lub drugim semestrze, gdy zajęcia z przedmiotu wychowania do życia w rodzinie powinny być realizowane w wymiarze 14 godzin rocznie dla danego oddziału (0,37 w roku szkolnym przy przyjęciu 38 tygodni nauki). 0,5 to wymiar godzin dla nauczyciela (19 godzin na jeden oddział – w tym 5 z podziałem na grupy) czyli 266 na cykl nauczania w 14 oddziałach). Ogólna liczba godzin została więc przydzielona prawidłowo.

Przy zastosowaniu łączenia w grupy zajęć prowadzonych ze względu na płeć i przy zachowaniu liczebności grupy nieprzekraczającej 28 można zaoszczędzić min. 60 godzin rocznie.

Wartość oszczędności 60 godz. x 85 zł = **5 100 zł**

Świetlica

Z doświadczenia Zespołu Ekspertów wynika, że ze świetlicy szkolnej korzystają najczęściej dzieci w klasach I-III. Obowiązkowe zajęcia dydaktyczne w szkole podstawowej w minimalnym zakresie trwają 4 godziny, a w oddziale przedszkolnym 5 godzin. W SP w Wysokiej zajęcia np. rozwijające zainteresowania, zgodnie z przedstawionym arkuszem są prowadzone dla całych oddziałów. Pozwala to wysunąć tezę, że średni czas pracy świetlicy można skrócić o 5 godzin dziennie (zakładając, że świetlica pracuje w godzinach 7.00-17.00)

Zoptymalizowanie czasu pracy świetlicy przyniosłoby oszczędności około 81 tysięcy w skali roku, 25 godz. x 38 tyg. x 85 zł = **80 750 zł**

Nie powinno mieć miejsca organizowanie pracy świetlicy w godzinach, kiedy wszyscy uczniowie realizują obowiązkowe zajęcia edukacyjne.

Biblioteka

Należy rozważyć, czy koniecznym jest funkcjonowanie biblioteki przez 12 godzin dziennie (w arkuszu przyznano aż 60 godzin). W praktyce spotykanej w wielu samorządach w kraju stosuje się 1 godzinę na 15 uczniów. Zespół ekspertów sugeruje zmniejszenie wymiaru czasu biblioteki o połowę, tj.:

30 godz. x 60 zł x 38 tyg. = **68 400 zł**

Liczba etatów niepedagogicznych w przeliczeniu na jeden etat w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Wysoka.

Pracownicy niepedagogiczni (administracja, finanse, stołówka, prace konserwatorsko-porządkowe) są niezbędnym uzupełnieniem kadry nauczycielskiej. Dobór adekwatnych wskaźników ilustrujących ten aspekt pracy szkół nie jest prosty. Przeliczenie etatów niepedagogicznych na jeden

oddział to jedna z metod porównawczych. Wskaźnik ten pozwala monitorować poziom zatrudnienia. Duże zróżnicowanie tego wskaźnika w poszczególnych placówkach jest wystarczającym powodem podjęcia głębszej analizy przyczyn nadmiernego bądź niedostatecznego zatrudnienia. W przypadku Gminy Wysoka pracownicy zajmujący się administracją, księgowością, kadrami zatrudnieni są w szkołach podstawowych.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że pracownicy administracji i obsługi są ujęci w Systemie Informacji Oświatowej, a co za tym idzie są uwzględnieni w subwencji oświatowej - wskaźnik korygujący D_i ($D_i = W_r + (1 - W_r) * W_{a,i}$) gdzie W_r — to średni dla kraju wskaźnik wydatków rzeczowych oraz wydatków płacowych dla pracowników administracji i obsługi wynoszący jednolicie dla wszystkich jst — 0,25).

W kolejnej tabeli zestawiono liczbę etatów pracowników administracyjno- obsługowych zatrudnionych przez szkoły prowadzone przez Gminę Wysoka.

Tabl. Liczba etatów pracowników niepedagogicznych w roku szkolnym 2019/20 w szkołach podstawowych Gminy Wysoka (w etatach)

Nazwa placówki	Kucharka, pomoc kuchenna	Wózny	Sprzątacza	Sekretarz	Konserwator	Asystent, pomoc nauczyciela	Intendent	Razem
SP Bądecz			1,5		0,5			2
SP Czajcze			1		1			2
SP Mościska			2,00		1			3,0
SP Wysoka	4,9	2	6,12	1	1	4,41	1,33	20,76
	4,9	2	10,62	1	3,5	4,41	1,33	27,76

W dalszej części dokumentu zamieszczono analizę liczby etatów niepedagogicznych przypadających na oddział w poszczególnych placówkach oraz przyrównano ten wskaźnik do średniej krajowej. Liczba etatów niepedagogicznych w przeliczeniu na jeden oddział (w gminach miejsko-wiejskich według wskaźników odniesienia Ośrodka Rozwoju Edukacji) wynosi:

- w przedszkolu — 0,29
- w szkole podstawowej — 0,35
- w gimnazjum — 0,40.

Wskaźniki ORE bez podziału na rodzaj jst (gmina wiejska, miejska, wiejsko-miejska, powiat), wynoszą natomiast:

- w przedszkolu — 1,68
- w szkole podstawowej — 0,71
- w gimnazjum — 0,77.

Wskaźniki odniesienia są wyliczone na podstawie wszystkich omawianych etatów przypisanych szkołom w Polsce. Nie jest wyjątkiem, że niekiedy pracownicy obsługi finansowo-księgowej są „przypisani” do jednej ze szkół. Podobne sytuacje są spotykane często także w odniesieniu do pracowników kuchni, którzy zajmują się cateringiem dostarczanym także do innych szkół. Nie ma żadnych metodologicznych ani logicznych powodów, aby odejmować niektórym placówkom urzędowskim etatów z powodu swoistych służebności zatrudnionych tam pracowników wobec innych placówek. **W skali całej gminy najważniejszy jest ogólny, wynikający z porównań do danych statystycznych kraju potencjalny przerost etatów.**

Tabl. Liczba etatów pracowników administracyjno-obługowych w przeliczeniu na jeden oddział w roku szkolnym 2019/2020 w szkołach podstawowych Gminy Wysoka w 2019 r w etatach.

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba etatów pracowników administracyjno-obługowych	Wskaźnik (liczba pracowników administracyjno-obługowych/oddział)	Wskaźnik ORE	Różnica wskaźnika w danej szkole względem	Przerost etatów w stosunku do wskaźnika

				0,35	ORE	
SP Bądecz	5	2	0,4		0,05	0
SP Czajcze	6	2	0,33		0,02	0
SP Mościska	6	3	0,5		0,15	1
SP Wysoka	30	14,53 (bez stołówki)	0,48		0,13	3,5
razem					4,5	

Biorąc pod uwagę powyższe wskaźniki (0,35 dla szkoły podstawowej) w szkołach Gminy Wysoka występuje przerost zatrudnienia pracowników administracyjno- obsługowych o 4,5. Formalnie te etaty są przypisane do SP Wysoka i SP Mościska

W stosunku do wskaźnika ORE wskazuje to na przerost zatrudnienia w wysokości 4,5 etatu, co z kolei przekłada się na efekt finansowy w wysokości 183924 zł

Przy wyliczeniu tego kosztu założono średnie miesięczne wynagrodzenie brutto po stronie pracodawcy w wysokości 3144zł oraz uwzględniono tzw. „trzynastkę” (średnia w gm. Wysoka), Zwraca się uwagę, że od 1 stycznia 2020 wzrosły zasadniczo płace na stanowiskach niskopłatnych.

Opracowujący analizę zwraca uwagę, że doświadczenia samorządów oraz literatura w powyższym temacie jest bardzo bogata. Organy prowadzące placówki oświatowe mają znacznie większą swobodę w kształtowaniu struktury zatrudnienia pracowników administracji i obsługi, niż ma to miejsce w stosunku do nauczycieli. Nakłady na płace pracowników tej grupy pracowników mają znaczny wpływ na koszty utrzymania oświaty, dlatego tak ważne jest dążenie do standaryzacji zatrudnienia. Ustalanie standardu zatrudnienia winno odnosić się do konkretnej grupy pracowników, wykonujących podobne czynności, porównywalne we wszystkich placówkach podlegających standaryzacji. Ważna jest również nomenklatura zawodowa, którą powinno się ujednoczyć. W ramach opracowywania standardów zatrudnienia (co rekomendujemy) można przyjąć dwie metody wyliczania. W pierwszej uwzględnia się wskaźniki odnoszące się do stopnia obciążenia pracą, wynikającego z liczby pracowników zatrudnionych w jednostce oraz liczby uczniów. W drugiej natomiast, bierze się pod uwagę jedynie liczbę uczniów kształcących się w szkole.

Wskaźniki

Opracowując analizę finansowo-organizacyjną oświaty w Gminie Wysoka zespół ekspertów dla lepszego zrozumienia zagadnienia funkcjonowania oświaty posługiwał się szeregiem wskaźników. Celem jest ułatwienie dokonywania porównań, określenia wzajemnych relacji w sferze zarządzania i finansowania oświaty. Podstawowe wskaźniki odniesienia dotyczyć będą następujących obszarów tematycznych:

- a) Organizacja szkół – w tym między innymi:
 - Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym
 - Liczba uczniów przypadająca na jeden przeliczeniowy etat nauczycielski
 - Liczba etatów niepedagogicznych w przeliczeniu na jeden oddział
 - Wykorzystanie pomieszczeń lekcyjnych
- b) Finansowanie oświaty w tym między innymi:
 - Bieżące wydatki (subwencionowane) na zadania oświatowe, a otrzymana subwencja oświatowa
 - Wydatki bieżące na zadania oświatowe w przeliczeniu na jednego ucznia.
- c) Nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni w tym między innymi:
 - Wskaźnik zatrudnienia (nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni)

Do obliczenia wskaźników wykorzystywane będą dane uzyskane z urzędu gminy (sprawozdawczość finansowa, warunki lokalowe poszczególnych szkół, sposób, liczba uczniów, koszty dowożenia itp.), oraz dane należące do Systemu Informacji Oświatowej (SIO – spis na 30 września 2018 roku) oraz inne informacje dane uzyskane z arkuszy organizacyjnych szkół i przedszkoli na rok szkolny 2019/20 publiczne dostępne np. w BIP danej gminy.

Tabl. Wykaz najważniejszych wskaźników odniesienia szkół gminy prowadzonych przez Gm. Wysoka w 2019r.

L.p.	Nazwa wskaźnika	SP Wysoka	SP Czajcze	SP Mościska	SP Bądecz
1.*	Ogólna liczba uczniów	443	46	40	37
2.*	Liczba uczniów na oddział	18,8	9,2	8,0	9,25
3.*	Liczba uczniów na etat nauczyciela.	10,4	4,2	5,4	4,5
4.*	Koszt na 1 ucznia	14965	21520	27989	26340
5.*	Procentowy udział j.s.t. w pokryciu wydatków subwencjonowanych	9,5	50,5	53,2	37,5
6.*	Wskaźnik zatrudnienia	0,97	0,62	0,70	0,67
7.*	Wskaźnik wykorzystania pomieszczeń				
8.*	Liczba etatów niepedagogicznych na oddział	0,48	0,33	0,50	0,40
9.*	Średni wydatek na oddział	220988	164993	186594	194916

Dowożenie uczniów

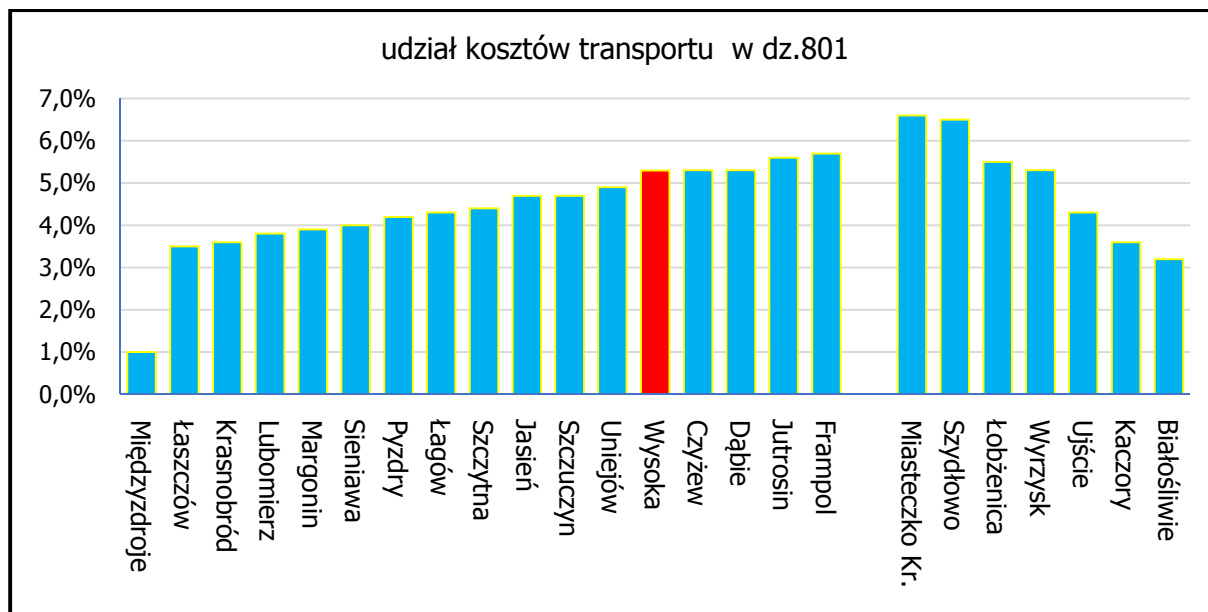
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. poz. 59) w art. 32 ust. 5 stanowi, że jeżeli droga dziecka (przedszkolaka) do placówki przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka albo zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenia nie zapewniają rodzice. Obowiązkiem gminy jest również dowożenie dzieci niepełnosprawnych (art. 32 ust. 6).

Dowożenie uczniów szkół podstawowych normuje art. 39 wspomnianej ustawy w ust. 2 - 3. Obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki jeżeli droga dziecka z domu do szkoły przekracza:

- 3 km - w przypadku uczniów klas I- III szkół podstawowych
- 4 km — w przypadku uczniów klas V- VIII szkół podstawowych.

Obowiązek ten dotyczy również uczniów niepełnosprawnych.

Zrealizowane wydatki na dowożenie w 2019 stanowią 5,3 % ogółu wydatków dz. 801. Na wykresie poniżej porównano tą wartość do danych z innych gmin miejsko-wiejskich o powierzchni i liczebności ludności + - 10 % różnej od Gminy Wysoka oraz gmin powiatu pińskiego. Poziom kosztów dowozów w omawianej gminie lokuje się w wysokiej strefie. To wskazuje, że również poziom tych kosztów należy uważnie monitorować.

Ponadto należy dodać:

1. Gmina nie ma podstaw prawnych do żądania od gminy sąsiadującej zwrotu kosztów dowożenia dzieci do szkół na terenie własnej gminy. Prawo do żądania zwrotu kosztów dowozu dzieci z terenu innej gminy może wynikać wyłącznie z **porozumienia zawartego z sąsiednią gminą** związanego z przekazaniem zadania lub jego części do realizacji przez inną gminę.
2. Jednym z zadań gminy — zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym - jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej. Natomiast szczegółowe zadania w tym zakresie wynikają przede wszystkim z ustawy Prawo oświatowe. Jednym z nich jest ustalenie sieci publicznych szkół w taki sposób, aby wszystkie dzieci zamieszkałe na terenie gminy miały możliwość spełniania obowiązku szkolnego, a droga dziecka z domu do najbliższej szkoły nie przekraczała 3 km — w przypadku uczniów klas I—IV, i 4 km — w przypadku uczniów klas V i VIII szkół podstawowych i gimnazjów (art. 39 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe).

Powyższe oznacza, że gdy uczeń uczęszcza do szkoły, która nie znajduje się na terenie gminy, w której mieszka, choćby szkoła ta była położona bliżej od tej w obwodzie której dziecko mieszka, to **gmina nie ma obowiązku zapewnienia bezpłatnego transportu ani zwrotu kosztów**. Obowiązek taki ma charakter publiczny i wiąże się z zaspokajaniem potrzeb mieszkańców oraz jest realizowany wyłącznie w obrębie właściwości miejscowej jednostki samorządu terytorialnego.

3. Wskazać należy, że organy władzy publicznej, zgodnie z art. 7 Konstytucji RP mogą działać na podstawie i w granicach prawa. Oznacza to, że podczas gdy jednostka posiada swobodę działania zgodnie z zasadą „co nie jest wyraźnie zabronione przez prawo, jest dozwolone”, to **organy władzy publicznej mogą działać tylko w przypadkach i w takim zakresie, w których upoważnia je do tego prawo (por. wyrok NSA z 15 stycznia 1997 r., sygn. akt II Sa 534/96, M)**.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że wybór szkoły znajdującej się poza obwodem czy też obszarem gminy przez rodziców dziecka nie może skutkować żądaniem zwrotu kosztów tego dowozu od gminy, której mieszkańcem jest ten uczeń. Gmina nie ma obowiązku organizowania transportu lub zwracania kosztów przejazdu do innej szkoły niż obwodowa, nawet jeżeli znajduje się ona bliżej niż szkoła rejonowa. Sądy administracyjne rozstrzygając podobne sprawy przyznają rację gminom stwierdzając, że rodzice nie mogą obarczać gminy ciężarem skutków finansowych wyboru przez opiekunów dziecka innej szkoły niż szkoła obwodowa. **Powyższe zgodne jest z orzecnictwem sądowym (wyrok NSA z 6 stycznia 2010 r. i wyrok NSA z 5 września 2007 r.)**. Przytoczone orzecznictwo, mimo zmiany stanu prawnego nadal pozostaje w tym zakresie aktualne.

Porozumienie o realizacji obowiązku szkolnego na terenie innej gminy powinno określać kwestię dowozu tych dzieci do szkoły w tej gminie i rozliczenia kosztów organizacji tego dowozu. Jest to jedyna sytuacja, w której gmina może żądać zwrotu kosztów za dowóz uczniów mieszkających w sąsiedniej gminie. Zatem jeśli dowóz dzieci z terenu gmin sąsiadujących odbywa się **bez stosownego porozumienia**, to nic ma podstaw prawnych do żądania **zwrotu kosztów** dowożenia dzieci do

szkoły w tej gminie. W takiej sytuacji pozostaje również pytanie, na jakiej podstawie gmina organizuje dowóz dzieci z terenu innej gminy.

Reasumując, gmina ma obowiązek zapewnić dowóz do szkoły wyłącznie uczniom z terenu własnej gminy na zasadach określonych w art. 39 w zw. z art. 127 ustawy Prawo oświatowe. Natomiast jeśli dzieci z sąsiednich gmin realizują obowiązek szkolny w szkole w tej gminie — z własnego wyboru, to gminy, których mieszkańcami są ci uczniowie nie mają obowiązku finansowania dowozu tych uczniów do szkoły poza terenem własnej gminy, chyba że zostało zawarte stosowne porozumienie, o którym mowa wyżej.

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn. Dz.U z 2017 r. poz. 59 ze zm.) – art. 39, art. 127 ust. 14
- Ustawa z 8 marca 1990 r, o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) – art. 7.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r (Dz. U z 1997 r nr. 78, poz. 483 ze zm.) – art. 7

Obowiązkiem gminy jest albo zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom bezpłatnego transportu do najbliższego przedszkola czy szkoły podstawowej albo — jeżeli dowożenie zapewniają rodzice - zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna. Ale w ustawie brak jest jakichkolwiek kryteriów ustalania wysokości refundacji dla tej drugiej możliwości. W praktyce wójtowie określali je swoimi zarządzeniami i zdarzało się, że w rezultacie były to kwoty niepokrywające w pełni wydatków rodziców. **Zgodnie z nowelizacją Prawa oświatowego został wprowadzony wzór przy pomocy którego będzie wyliczany koszt takiego jednorazowego przewozu.** Rodzicom będzie przysługiwał czterokrotny zwrot kosztów, a więc również za trasę powrotną po odwiezieniu dziecka.

Realizacja obowiązku szkolnego

Kwestie związane z realizacją obowiązku szkolnego oraz obowiązek nauki zawarte są w Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 r, poz. 59), rozdział 2 wychowanie przedszkolne, obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Realizacja obowiązku nauki od 1 września 2019r. będzie spełniony po ukończeniu 8-klasowej szkoły podstawowej:

W latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 obowiązek nauki jest realizowany zarówno po ukończeniu 8-klasowej szkoły podstawowej jak i gimnazjum. Obowiązek nauki w wymienionych latach szkolnych jest spełniany zarówno w szkołach ponadgimnazjalnych, u pracodawcy, jak i w szkołach ponadpodstawowych (zgodnie z planowaną reformą: w 4 - letnim liceum, 5-letnim technikum lub w 2-stopniowej branżowej szkole); absolwenci szkoły ponadpodstawowej, którzy nie ukończyli 18 roku życia spełniają obowiązek nauki poprzez uczęszczanie na kwalifikacyjne kursy zawodowe lub do szkoły wyższej. Dziecko jest objęte obowiązkiem szkolnym od 7 roku życia do ukończenia VIII klasy szkoły podstawowej, nie dłużej niż do ukończenia przez ucznia 18 roku życia;

Od dnia 1 września 2019 r. obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej publicznej albo niepublicznej; do 1 września 2019 r. (tj. w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019) obowiązek szkolny trwa do ukończenia gimnazjum i 8-klasowej szkoły podstawowej. Tym samym, w wymienionych wyżej latach szkolnych obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej i gimnazjum - publicznych albo niepublicznych.

Dyrektor Szkoły w obwodzie, w którym dziecko mieszka kontroluje spełnianie obowiązku szkolnego - obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne dziecka 6 letniego oraz obowiązek szkolny od 7 roku życia dziecka do ukończenia szkoły podstawowej lub gimnazjum). Rodzice dziecka podlegającemu obowiązkowi szkolnemu obowiązani są do informowania w terminie do 30 września każdego roku dyrektora szkoły podstawowej w obwodzie, w którym dziecko mieszka o realizacji obowiązku szkolnego spełnianego w sposób określony w art. 36 ust. 10 lub 11 ustawy Prawo Oświatowe.

Gminą, na terenie której uczeń mieszka kontroluje spełnianie obowiązku szkolnego i nauki. Zadanie to połączone jest z rodzicielskim obowiązkiem powiadamiania Gminy o formie spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki (art. 41 ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe). Rodzice dziecka podlegającemu obowiązkowi nauki obowiązani są do informowania Wójta Gminy, na terenie której dziecko mieszka w terminie do 30 września każdego roku o realizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki spełnianego w sposób określony w art. 36 ust. 10 lub 11 ustawy Prawo oświatowe oraz o każdej zmianie w tym zakresie.

Rodzice dziecka odpowiadają za realizację obowiązku szkolnego, natomiast wybór szkoły (czy w miejscu zamieszkania czy poza nim) należy do wyłącznej kompetencji rodzica. Gmina i dyrektor szkoły nie mają wpływu na suwerenną decyzję rodziców. W przypadku realizacji obowiązku szkolnego poza granicami gminy większej ilości uczniów w interesie gminy powinno leżeć zbadanie przyczyn i wyciągnięcie wniosków. Należy pamiętać, że „utrata” każdego dziecka to mniejsza subwencja, wpływ na liczbę klas, oddziałów, godzin, wyższe koszty utrzymania szkoły i ewentualne zwolnienie nauczycieli.

Zasady przyznawania nagród dla nauczycieli

Tworzenie specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli normuje art. 49 ust 1 Karty Nauczyciela [Dz. U. 2017, poz. 1189]. Brzmi on następująco:

1. Tworzy się specjalny fundusz na nagrody dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze:

1) w budżetach organów prowadzących szkoły w wysokości co najmniej 1% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, z przeznaczeniem na wypłaty nagród organów prowadzących szkoły i dyrektorów szkół;

2) w budżetach wojewodów łącznie w wysokości stanowiącej równowartość 2 744 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty, z przeznaczeniem na wypłaty nagród kuratorów oświaty oraz nagród organów sprawujących nadzór pedagogiczny dla nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1;

3) w budżecie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w wysokości stanowiącej równowartość 2 015 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty, z przeznaczeniem na wypłaty nagród tego ministra.

2. Organy prowadzące szkoły ustalają kryteria i tryb przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły, ze środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględniając w szczególności sposób podziału środków na nagrody organów prowadzących szkoły i dyrektorów szkół, tryb zgłaszania kandydatów do nagród oraz zasadę, że nagroda może być przyznana nauczycielowi po przepracowaniu w szkole co najmniej roku.

Ust. 2 mówi, że organy prowadzące szkoły ustalają kryteria i tryb przyznawania nagród dla nauczycieli. W uchwalanych przez Rady Gmin regulaminach wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez jst środki na nagrody powinny być zarezerwowane w każdym budżecie. Taki obowiązek nakłada Karta Nauczyciela. Dodatkowo art. 49 przewiduje, że w budżetach organów prowadzących szkoły fundusz ten powinien przewidywać co najmniej 1 procent planowanych rocznych wynagrodzeń na płace w szkołach.

Doświadczenia pokazują, że bogate samorządy z reguły przeznaczają na ten cel więcej niż minimum kwoty. Powyższe regulacje mają jedynie zagwarantować przeznaczenie określonych środków, natomiast **fakt ten nie powoduje, że po stronie tej grupy zawodowej powstaje roszczenie o nagrodę**. Nagroda ma typowo uznaniowy charakter, nawet jeśli jest przyznawana w oparciu o jasno określone kryteria. Dyrektor szkoły jako pracodawca nie może być zobligowany do wydatkowania wszystkich zaplanowanych środków, jeśli uzna, że nie ma podstaw do przyznawania nagród w takiej ilości i wysokości, która wyczerpie całość zaplanowanych środków na ten cel. Przyznawanie nagród zależy bowiem od jakości świadczonej przez nauczycieli pracy, która podlega ocenie. Ona ma wpływ na decyzję czy nagrodę przyznać czy też nie. **Nieprzyznanie nagród w punktu widzenia formalno prawnego nie jest naruszeniem prawa.**

Urlopy dla poratowania zdrowia

Kwestie związane z urlopami dla poratowania zdrowia normuje Ustawa Karta Nauczyciela. Ostatnia nowelizacja Ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. 2017, poz. 2203) zaostrzyła przepisy dotyczące urlopów dla poratowania zdrowia. Po nowelizacji skorzystać z tego mogą nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu nieprzerwanie co najmniej 7 lat w szkole w wymiarze nie mniejszym niż połowa obowiązkowego wymiaru zajęć. Dotychczasowy przepis był mniej precyzyjny, nie mówił, że nauczyciel musi pracować nieprzerwanie. Nie zawierał też wymagań co do wymiaru pracy.

Łączny wymiar urlopu dla poratowania zdrowia może wynieść 3 lata. O potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu orzekać będzie na podstawie wydanego przez dyrektora szkoły skierowania na badania lekarskie, lekarz posiadający uprawnienia do wykonywania działalności w jednostce służby medycyny pracy, z którą szkoła zawarła umowę, o której jest mowa w art. 12 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. O służbie medycyny pracy (Dz.U. 2014, poz. 1184, z późn. zmianami), a nie jak dotychczas lekarz ubezpieczenia zdrowotnego leczący nauczyciela. Od orzeczenia w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania nauczyciel oraz dyrektor szkoły mogą wnieść odwołania do właściwego Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy za pośrednictwem uprawnionego lekarza. Natomiast od orzeczenia lekarza zatrudnionego w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy odwołanie można wnieść do Instytutu badawczego w dziedzinie medycyny pracy.

Reasumując, organ prowadzący nie ma prawnych możliwości ingerowania w kwestie związane z urlopem dla poratowania zdrowia. Ponosi za to skutki finansowe wynagrodzenia generowane przez przebywającego na urlopie nauczyciela.

Dyrektor szkoły kieruje nauczyciela na badanie i może wnieść odwołanie od decyzji lekarza orzecznika. Dyrektor szkoły organizuje zastępstwo za nauczyciela przebywającego na urlopie. Najlepszym, sprawdzonym rozwiązaniem jest przydzielenie godzin nauczyciela nieobecnego już zatrudnionym w tej szkole, pod warunkiem, że posiadają stosowne przygotowanie do nauczania konkretnych przedmiotów. Przydzielając zwiększa się liczbę godzin ponadwymiarowych, a te z kolei mają duży wpływ na realizację art. 30 Karty Nauczyciela (wypłata dodatków wyrównawczych). Najgorszym z punktu widzenia finansów rozwiązaniem związanym w omawianym zjawiskiem jest zatrudnienie nauczycieli „nowych”. Praktyki wielu dyrektorów pokazują, że są to w wielu przypadkach nauczyciele emeryci.

Eksperti rekomendują obligatoryjne wprowadzenie obowiązku odwołań dyrektora od pozytywnych dla nauczyciela decyzji lekarskich i w razie konieczności przydzielanie godzin zastępstw nauczycielom pracującym w szkole.

Dyrektor szkoły jako dysponent środków publicznych - odpowiedzialność i dyscyplina budżetowa.

Art. 68 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59) stanowi, że dyrektor szkoły dysponuje środkami określonymi w planie finansowym szkoły lub placówki zaopiniowanym przez radę szkoły lub placówki i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie, a także może organizować administracyjną, finansowo i gospodarczą obsługę szkoły lub placówki.

Natomiast art. 53 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. 2016 poz. 1870) stanowi, że **kierownik jednostki sektora finansów publicznych jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki**. Drugą osobą, która odpowiada bezpośrednio za prawidłowość gospodarki finansowej jednostki jest **główny księgowy** (w przypadku utworzenia referatu kierownik pełniący również funkcję głównego księgowego), któremu dyrektor szkoły na piśmie powierzył obowiązki z zakresu gospodarki finansowej na podstawie art. 54 ust. 1 w/w ustawy, w tym prowadzenie rachunkowości oraz dokonywanie wstępnej kontroli zgodności finansowych i gospodarczych z planem finansowym.

Dyrektor szkoły jest uprawniony do dysponowania środkami finansowymi szkoły, w tym do zaciągania zobowiązań w imieniu i na rzecz szkoły do wysokości środków finansowych pozostających prawnie w dyspozycji szkoły zgodnie z rocznym planem finansowym, z zachowaniem przeznaczenia wynikającego z postanowień planu. Za sporządzenie planu lub projekt planu wyłączną odpowiedzialność przed organem prowadzącym odpowiada dyrektor. Za prowadzenie prawidłowej gospodarki finansowej przez szkołę wyłączną odpowiedzialność ponosi dyrektor szkoły.

W ramach swej odpowiedzialności dyrektor szkoły odpowiada w szczególności za:

- a) prawidłowe, zgodnie z zapisami rocznego planu finansowego gospodarowanie środkami finansowymi szkoły,
- b) dokonywanie wydatków w ramach podziałów klasyfikacyjnych obowiązującego planu finansowego i w kwotach nieprzekraczających wysokości w nich przewidzianych,

- c) terminowe rozliczenie za pomocą stosowanych dokumentów z organem prowadzącym szkołę środków otrzymanych z budżetu tego organu,
- d) dostosowanie procedur przewidzianych w ustawie o zamówieniach publicznych przy zakupie towarów, usług i robót budowlanych ze środków otrzymanych od organu prowadzącego szkołę objętych rocznym planem finansowym szkoły.
- e) Dyrektor ponosi pełną odpowiedzialność za prawidłowe tj. rzetelne, celowe, oszczędne i efektywne gospodarowanie powierzonym mu w zarząd mieniem szkoły.
- f) W zakresie spraw, o których mowa powyżej dyrektor szkoły podlega nadzorowi organu prowadzącego szkołę na zasadach wynikających z odrębnych przepisów

Zespół ekspertów w oparciu o swoje doświadczenia stwierdza, że najczęstszym błędem dyrektorów szkół w zakresie zarządzania finansami jest zaciąganie zobowiązań bez zabezpieczonych środków finansowych w planie finansowym lub też próby późniejszego (post factum) akceptowania ich przez odpowiednie władze.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. 2017r poz. 1311) w art. 15 stanowi:

„Art. 15. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących zaciągania zobowiązań przez jednostkę sektora finansów publicznych.”

Zakres podmiotowy upoważnienia do zaciągania zobowiązań ze środków publicznych wyznacza ogólna norma kompetencyjna art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. W związku z powyższym **dyrektor jednostki oświatowej jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej, a zatem również za zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne. Jeśli w tej dacie w planie finansowym brakuje środków na pokrycie przyszłych zobowiązań, to pamiętać należy, że dokonanie zmiany w późniejszym terminie np. w terminie płatności, czyli wydatkowania środków nie jest w myśl przepisów działaniem prawidłowym. Środki muszą zostać zabezpieczone w planie finansowym w terminie zaciągania zobowiązania.**

Za przygotowanie projektu planu finansowego odpowiada dyrektor szkoły. Podstawowym dokumentem w oparciu o który sporządza się projekt planu finansowego jest zatwierdzony obowiązujący arkusz organizacyjny szkoły uwzględniający ewentualne aneksy oraz przewidywany na następny rok szkolny. Rok budżetowy obejmuje dwa arkusze organizacyjne- styczeń - sierpień, oraz wrzesień - grudzień. Planowanie budżetu szkoły może odbywać się różnymi metodami, wśród których godnymi polecenia są:

1. Planowanie na podstawie jednego arkusza. Planowanie wydatków na podstawie aneksu wrześniowego za okres od stycznia do sierpnia z uwzględnieniem 13-stu pensji i ewentualnego jednorazowego dodatku wyrównawczego oraz dane organizacyjne tego samego arkusza skorygowane współczynnikami organizacyjnymi nowego roku szkolnego (okres od września do grudnia).
2. Planowanie na podstawie dwóch arkuszy.
3. Planowanie wydatków na podstawie aneksu wrześniowego za okres od stycznia do sierpnia z uwzględnieniem 13-stu pensji i ewentualnego jednorazowego dodatku wyrównawczego oraz dane organizacyjne kolejnego arkusza organizacyjnego za okres od września do grudnia z uwzględnieniem zmian jego parametrów.

Procedura likwidacji (przekształcania) szkoły

Zgodnie z art. 89 ust. 1,3 – 6,9 Ustawy Prawo Oświatowe szkoła publiczna może być zlikwidowana z końcem roku szkolnego przez organ prowadzący szkołę, po zapewnieniu przez ten organ uczniom możliwości kontynuowania nauki w innej szkole publicznej tego samego typu, a także kształcącej w tym samym lub zbliżonym zawodzie. Organ prowadzący jest obowiązany, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji, zawiadomić o zamiarze likwidacji szkoły: rodziców uczniów (w przypadku szkoły dla dorosłych — uczniów), właściwego kuratora oświaty oraz organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia szkół danego typu. Szkoła lub placówka publiczna prowadzona przez jednostkę samorządu terytorialnego może zostać zlikwidowana po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty wydawanej w drodze postanowienia, na które

przysługuje zażalenie do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w przypadku przekształcenia szkoły (obniżenie stopnia organizacji).

Aby tego dokonać, konieczne jest wykonanie następujących czynności:

- podjęcie uchwały organu prowadzącego o zamiarze przekształcenia szkoły podstawowej w szkołę filialną, podporządkowaną organizacyjnie konkretnej szkole podstawowej — uchwała musi zostać podjęta najpóźniej w lutym, aby przekształcenie mogło nastąpić od dnia 1 września (dotychczasowa szkoła musi funkcjonować do końca roku szkolnego), a także zawierać uzasadnienie,
- zawiadomienie przez organ prowadzący o zamiarze przekształcenia — w terminie najpóźniej 6 miesięcy przed jego planowanym dokonaniem, a więc do końca lutego: rodziców uczniów (w przypadku szkoły dla dorosłych - uczniów), właściwego kuratora oświaty oraz organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego właściwego do prowadzenia szkół danego typu,
- uzyskanie pozytywnej opinii kuratora oświaty w sprawie przekształcenia (likwidacji)
- podjęcie uchwały organu prowadzącego o przekształcaniu szkoły (likwidacji)

Mała szkoła przekazywana przez samorząd do prowadzenia innym podmiotom.

Jednostki samorządu terytorialnego w ramach działań restrukturyzacyjnych przekazują do prowadzenia innym podmiotom szkoły gminne. Ma to zastosowanie szczególnie do placówek małych.

Jest to szkoła publiczna licząca do 70 uczniów, która została przekazana przez jednostkę samorządu terytorialnego do dalszego prowadzenia osobie prawnej (m.in. stowarzyszeniu lub fundacji) lub fizycznej w drodze umowy. **W ten sposób może się zmienić organ prowadzący szkołę bez konieczności jej formalnej likwidacji.** Ustawa precyzuje wiele warunków umowy o przekazaniu szkoły, w szczególności szkoła przekazywana na podstawie takiej umowy nie może być zlikwidowana przez osobę, która ją prowadzi. Ponadto umowa o przekazaniu szkoły musi być zaakceptowana przez organ nadzoru pedagogicznego (tj. kuratora oświaty). Mienie przekazywanej szkoły nie jest oddawane na własność osobie prawnej lub fizycznej, która ją przejmuje, tylko jest bezpłatnie udostępniane do korzystania. Szkoła przekazana na podstawie umowy działa analogicznie jak inne szkoły publiczne prowadzone przez osoby prawne lub fizyczne (o czym była mowa powyżej). Dotyczy to również obowiązków finansowych samorządu, który szkołę przekazał. Jednak osoba prowadząca szkołę musi się stosować do warunków określonych w umowie zawartej z samorządem. Jeżeli szkoła nie będzie działać zgodnie z przepisami prawa lub z warunkami tej umowy, albo w przypadku, gdy osoba prawna lub fizyczna nie będzie już chciała jej prowadzić — szkoła jest z powrotem przejmowana przez jednostkę samorządu. Szkoła otrzymuje dotację od jst w wysokości 100% kwoty zawartej w subwencji oświatowej przeznaczonej dla tej placówki powiększonej o wskaźnik zwiększający.

Wskaźnik zwiększający

Definicja wskaźnika zwiększającego została wprowadzona m.in. art. 14 ust. 1 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. 2017 r, poz. 2203). W ocenie ustawodawcy wprowadzenie powyższego wskaźnika było konieczne, aby w przypadku dotowanych szkół publicznych odpowiednio zwiększyć kwotę przeznaczoną w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na ucznia, uwzględniając wszystkie wydatki ponoszone przez ten samorząd na szkoły danego typu ponad kwotę naliczoną w części oświatowej subwencji ogólnej.

Szkoły niepubliczne

Szkoła niepubliczna jest to szkoła założona przez osobę prawną (nie będącą jednostką samorządu terytorialnego) lub osobę fizyczną na podstawie wpisu do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego właściwą do prowadzenia szkół danego typu. Innymi słowy, gminy prowadzą ewidencję niepublicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, a powiaty prowadzą ewidencję m.in. szkół ponadgimnazjalnych. W języku potocznym szkoły niepubliczne określa się często jako „szkoły prywatne”. Niektóre ze szkół niepublicznych, tj. te, które są prowadzone przez stowarzyszenia, są potocznie nazywane też „szkołami społecznymi” (o tym pojęciu patrz ostatni punkt notatki). Szkoła niepubliczna może pobierać opłaty za naukę (czesne). Szkoła niepubliczna może być szkołą z uprawnieniami szkoły publicznej albo szkołą bez takich uprawnień. Posiadanie uprawnień szkoły publicznej oznacza, że szkoła ma prawo wydawania świadectw i dyplomów państwowych, będących dokumentami urzędowymi. Posiadanie uprawnień szkoły publicznej zapewnia też możliwość otrzymywania dotacji od jednostki samorządu, która

prowadzi ewidencję, do której wpisana jest dana szkoła niepubliczna. Jednostka samorządu z kolei otrzymuje środki na ten cel w subwencji oświatowej przekazywanej z budżetu państwa. Ze względu na obowiązek szkolny nie jest dopuszczalne istnienie niepublicznych szkół podstawowych i gimnazjów bez uprawnień szkoły publicznej.

Szkoła publiczna może być założona i prowadzona przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu lub przez osobę fizyczną. Jednak założenie takiej szkoły wymaga zezwolenia wydanego przez jednostkę samorządu właściwą do prowadzenia danego typu szkół. Na przykład, aby na terenie danej gminy osoba fizyczna lub prawna mogła założyć i prowadzić gimnazjum publiczne, dana gmina musi wyrazić na to zgodę poprzez wydanie zezwolenia. Całość nauczania, wychowania i opieki w takiej szkole musi być bezpłatna. Szkoła otrzymuje dotację od jednostki samorządu, która wydała zezwolenie na jej założenie, w wysokości 100% wydatków bieżących ponoszonych na jednego ucznia w szkołach tego samego typu prowadzonych przez dany samorząd. Szkoła tego rodzaju działa na podobnych zasadach jak szkoły publiczne prowadzone przez samorząd z pewnymi wyjątkami.

Finansowanie:

- Szkoła publiczna przekazana przez samorząd otrzymuje dotację od jst w wysokości 100% kwoty zawartej w subwencji oświatowej przeznaczonej dla tej placówki powiększonej o wskaźnik zwiększający.
- Szkoła niepubliczna (szkoła o uprawnieniach szkoły publicznej lub bez uprawnień) otrzymuje dotację od jst, która wydała zezwolenie na jej założenie w wysokości 100% wydatków bieżących ponoszonych na jednego ucznia w szkołach tego samego typu prowadzonych przez dany samorząd.

Rekomendacje ogólne

zakres	rekomendacja
Nakłady na oświatę i wychowanie	Notuje się wyraźny wzrost nakładów na działania oświatowe i wychowawcze w Gminie. Trend ten należy zahamować i sukcesywnie, poprzez lepszą kontrolę zarządczą, finansową, reorganizację ich pracy i sieci obniżyć koszty działania placówek oświatowych.
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. 2016 poz. 1870)	Należy bardzo ściśle i konsekwentnie pod względem prawnym egzekwować odpowiedzialność wynikającą z Ustawy o finansach publicznych. Kierownik jednostki sektora finansów publicznych jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki. Istnieje ścisła odpowiedzialność za prawidłowość gospodarki finansowej jednostki głównego księgowego. Dyrektor szkoły jest uprawniony do dysponowania środkami finansowymi szkoły, w tym do zaciągania zobowiązań w imieniu i na rzecz szkoły do wysokości środków finansowych pozostających w dyspozycji szkoły zgodnie z rocznym planem finansowym,
Wydatki subwencionowane	Planowanie wydatków, które objęte są subwencją oświatową przekracza wartość naliczonej subwencji. Gmina musi dopłacać do nich. Należy bardzo starannie planować i kontrolować realnie ponoszone koszty. W analizie arkuszy organizacyjnych wskazano istniejące rezerwy.
Koszty zadań własnych dz. 801 i 854	Koszty ponoszone na finansowanie zadań własnych w ramach oświaty i wychowania rosną. Dlatego też powinny być starannie planowane, by zredukować zaangażowanie własne gminy. Należy bardzo starannie przeanalizować skalę wzrostu i jego merytoryczne i formalne uzasadnienie. Należy dążyć poprzez działania organizacyjne do obniżania kosztów. W analizie arkuszy organizacyjnych wskazano istniejące rezerwy.
Średnie koszty ponoszone na ucznia	Należy ograniczyć wzrost kosztów ponoszonych na statystycznego ucznia. Należy porównywać koszty w poszczególnych szkołach i szukać przyczyn różnic.

Środki na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży	Zajęcia dla uczniów niepełnosprawnych winny być prowadzone tylko w prawnie uzasadnionych przypadkach.
Organizacja	Najważniejszym dokumentem, który jest podstawą opracowania planu finansowego jest projekt organizacyjny szkoły zatwierdzony przez organ prowadzący. Obowiązkiem dyrektora szkoły jest ścisła współpraca z organem prowadzącym przy jego opracowaniu. Organ prowadzący ma również w granicach obowiązujących przepisów, prawo do określonych oczekiwań od dyrektora szkoły przy opracowaniu tego dokumentu. Uzasadnionym wydaje się być przyjęcie przez jst stanowiska (zarządzenia) - przygotowywanie pisemnych oczekiwań organu prowadzącego przy tworzeniu projektu organizacyjnego na nowy rok w tych obszarach ,które nie są zastrzeżone tylko dla dyrektorów szkół.
	Załącznikiem do projektu każdego arkusza organizacyjnego szkoły powinna być przedstawiana Burmistrzowi kalkulacja kosztów działania szkoły wynikająca z proponowanej organizacji roku.
	Prawidłowo prowadzona polityka kadrowa organu prowadzącego szkoły i dyrektora szkoły powinna być ukierunkowana na ograniczenia ilości nauczycieli niepełnozatrudnionych i wzrost pełnozatrudnionych z godzinami ponadwymiarowymi. Zespół ekspertów rekomenduje, aby przy opracowywaniu projektów organizacyjnych na kolejne lata ograniczyć zatrudnienie nauczycieli na niepełnym etacie do minimum, natomiast będące do dyspozycji godziny ponadwymiarowe przydzielić nauczycielom dyplomowanym i mianowanym. W części dotyczącej zatrudnienia wskazano potencjalne przerosty zatrudnienia.
	Przeciętna ilość uczniów przypadająca na etat nauczycielski jest poniżej średniej krajowej. Prowadzi to do wniosku, że zatrudnia się w placówkach za dużo nauczycieli. Redukcje etatów są konieczne.
	Rekomenduje się zmiany organizacyjne, w tym ilości przydzielonych godzin świetlicy, biblioteki, godzin przeznaczonych na pracę z uczniem zdolnym, dysfunkcyjnym itp. Dyrektor powinien opracować i przedstawić organowi prowadzącemu plan realizacji godzin nauczycielskich wynikających z art. 42 KN (40 godzin tydzień pracy).
	Rekomenduje się bezwzględne przestrzeganie przepisów prawa oświatowego w sprawach ilości uczniów w oddziałach i podziału na grupy. Wszelkiego rodzaju odstępstwa powinny być szczegółowo uzasadnione [patrz: rekomendacje szczegółowe]
	Należy stosować łączenie oddziałów na wybranych zajęciach lekcyjnych
	Zespół ekspertów zaleca, aby przy opracowaniu projektu arkusza organizacyjnego w kolejnych latach dokonać dokładnej analizy faktycznych potrzeb szkoły w zakresie organizacji pracy biblioteki i świetlicy oraz wszystkich form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, ze szczególnym uwzględnieniem orzeczeń PPP. Dyrektor Szkoły przed opracowaniem projektu arkusza organizacyjnego powinien zwrócić się do organu prowadzącego z propozycją ilości godzin zajęć dodatkowych.
	Celowość urlopów dla poratowania zdrowia winna być kontrolowana przez dyrektora szkoły.
	Należy respektować prawne regulacje dotyczące pensum nauczycielskiego

	Zajęcia pozalekcyjne winny być prowadzone wszędzie gdzie prawo zezwala - nieodpłatnie.
Sieć szkół	<p>1 Należy rozważyć zmiany w układzie sieci szkół polegające na zmianie stopnia organizacji placówek w Czajczu i Bądeczu, w których pozostałyby klasy do III włącznie, a starsi uczniowie zostaliby przeniesieni do największej szkoły w Wysokiej. Należy określić czy i jak kosztowne inwestycje musiałyby być wykonane.</p> <p>2 Jako wariant idący dalej należy rozważyć społeczne, organizacyjne, przestrzenne i finansowe aspekty całkowitej likwidacji szkoły w Czajczu z przeniesieniem wszystkich uczniów do Wysokiej. SP Bądecz może zostać też filią SP Wysoka lub małą samodzielną szkołą [patrz tabele dalej].</p>
Polityka kadrowa	Dyrektorzy szkół powinni być okresowo oceniani, przy czym proces ten powinien bardzo ściśle być oparty o przepisy prawa. Jednym z elementów oceny winno być przestrzeganie Ustawy o finansach publicznych i budżetów szkół.
	Placówka powinna przedstawić organowi prowadzącemu swój własny plan polityki kadrowej. Kwestia ta powinna stać się przedmiotem szerszych analiz dyrektora szkoły. Priorytetem powinien być rozwój nauczycieli poprzez tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych (studia podyplomowe wynikające z potrzeb szkoły) wdrożenie efektywnego systemu szkoleń. Zespół ekspertów rekomenduje opracowanie przez dyrektora dokładnej analizy stanu istniejącego kadry pedagogicznej, potrzeb na najbliższe lata z harmonogramem doksztalcenia i szkoleń itp.
Wskaźnik skolaryzacji	Zwrócić należy uwagę na często umykające uwadze obciążenia finansowe etatami pozapedagogicznymi. Porównanie do danych ogólnopolskich wskazuje na znaczące, kosztowne przerosty kadrowe.
	Należy przeprowadzić badanie przyczyny notowanego poziomu wskaźnika skolaryzacji. Niezbędna jest poważna dyskusja z udziałem zewnętrznych uczestników na ten temat oraz monitoring rozwoju sytuacji Gminy.

Zmiana struktury placówek

Symulacja liczby uczniów i klas w przypadkach zmian sieci:

1. Wariant 1 – SP Wysoka z klasami do VIII, dwie filie w Czajczu i Bądeczu z klasami do III. Ze względu na procedury najwcześniej wariant ten i kolejne mogą być wprowadzone w roku szkolnym 2021/22. W symulacjach przyjęto liczby uczniów dla tego roku.

UWAGA

Symulacja liczby dzieci przyjęta na podstawie urodzeń dzieci w obwodach szkolnych. Nie uwzględnia „odpływu” dzieci do innych szkół.

Struktura szkół bez zmian w roku 2021/22:

	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Bądecz					
klasa 1	7	10	12	10	11
klasa 2	5	7	10	12	10
klasa 3	7	5	7	10	12

klasa 4	4	7	5	7	10
klasa 5	9	4	7	5	7
klasa 6	1	9	4	7	5
klasa 7	10	1	9	4	7
klasa 8	15	10	1	9	4
razem	58	53	55	64	66

	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Czajcze					
klasa 1	8	13	8	9	9
klasa 2	9	8	13	8	9
klasa 3	14	9	8	13	8
klasa 4	10	14	9	8	13
klasa 5	0	10	14	9	8
klasa 6	11	0	10	14	9
klasa 7	7	11	0	10	14
klasa 8	10	7	11	0	10
razem	69	72	73	71	80

	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Wysoka					
klasa 1	43	39	47	42	58
klasa 2	44	43	39	47	42
klasa 3	47	44	43	39	47
klasa 4	38	47	44	43	39
klasa 5	55	38	47	44	43
klasa 6	10	55	38	47	44
klasa 7	72	10	55	38	47
klasa 8	76	72	10	55	38
razem	385	348	323	355	358

Stan po zmianach:

do Wysokiej chodzą uczniowie z trzech obwodów szkolnych od klas IV, w Czajczu i Bądeczu – działają klasy do III. Przy liczebności klas przyjęto wartości zgodne z przepisami oświatowymi.

SP Bądecz	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
klasa 1	7	10	12	10	11
klasa 2	5	7	10	12	10
klasa 3	7	5	7	10	12
klasa 4	0	0	0	0	0

klasa 5	0	0	0	0	0
klasa 6	0	0	0	0	0
klasa 7	0	0	0	0	0
klasa 8	0	0	0	0	0
razem	19	22	29	32	33
liczba klas	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
razem	3	3	3	3	3

SP Czajcze					
	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
klasa 1	8	13	8	9	9
klasa 2	9	8	13	8	9
klasa 3	14	9	8	13	8
klasa 4	0	0	0	0	0
klasa 5	0	0	0	0	0
klasa 6	0	0	0	0	0
klasa 7	0	0	0	0	0
klasa 8	0	0	0	0	0
razem	31	30	29	30	26
liczba klas	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
razem	3	3	3	3	3

SP Wysoka					
	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
klasa 1	43	39	47	42	58
klasa 2	44	43	39	47	42
klasa 3	47	44	43	39	47
klasa 4	52	68	58	58	62
klasa 5	64	52	68	58	58
klasa 6	22	64	52	68	58
klasa 7	89	22	64	52	68
klasa 8	101	89	22	64	52
razem	462	421	393	428	445
liczba klas					
klasa 1	2	2	3	2	3
klasa 2	2	2	2	3	2
klasa 3	3	2	2	2	3
klasa 4	3	3	3	3	3
klasa 5	3	3	3	3	3
klasa 6	1	3	3	3	3
klasa 7	4	1	3	3	3

klasa 8	5	4	1	3	2
razem	23	20	20	22	22

Wariant 2 : likwidacja szkoły w Czajczu z pełnym przeniesieniem uczniów do SP Wysoka

	SP Wysoka				
	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
klasa 1	51	52	55	51	67
klasa 2	53	51	52	55	51
klasa 3	61	53	51	52	55
klasa 4	48	61	53	51	52
klasa 5	55	48	61	53	51
klasa 6	21	55	48	61	53
klasa 7	79	21	55	48	61
klasa 8	86	79	21	55	48
razem	454	420	396	426	438

W roku szkolnym 2016/2017, wg sprawozdania SIO, w budynku szkolnym w Wysokiej przy ul. Szkolnej 4 w 16 klasach I-VI uczyło się 305 uczniów, a w gimnazjum w 9 klasach 182. Łącznie wtedy budynek pomieścił we wspomnianym zakresie szkół i klas 487 uczniów, a więc więcej niż wynikałoby ze zmian opisanych wyżej

Przykładowe dokumenty – rozwiązania problemów organizacji oświaty w innych jednostkach samorządu terytorialnego

Poniższe dokumenty zostały opublikowane w samorządach w kilku ostatnich latach. Należy je traktować jako przykład poszukiwania rozwiązań prawo organizacyjnych w zakresie zarządzania oświatą. Niektóre szczegółowe podstawy i ustalenia mogły się w ostatnim czasie na skutek licznych zmian prawnych zmienić, nie mniej wciąż są cenne i warte naśladowania jako przykład działań samorządowych regulujących tworzenie arkuszy organizacyjnych.

ZARZADZENIE NR 42/2018
BURMISTRZA MIASTA I GMINY SKOKI

z dnia 15 marca 2018 r.

w sprawie zasad przygotowania i zatwierdzenia arkuszy organizacji szkoły i przedszkola samorządowego, prowadzonych przez Gminę Skoki, na rok szkolny 2018/2019

Na podstawie art.33 ust.5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym / tekst jednolity: Dz.U. z 2017r. , poz.1875 z późn.zm./ przy zastosowaniu art.57 ust.1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe /Dz.U. z 2017r., poz.59 z późn.zm./ zarządza się co następuje:

§ 1. Ustala się zasady przygotowania i zatwierdzenia arkuszy organizacji szkoły i przedszkola prowadzonych przez Gminę Skoki na rok szkolny 2018/2019, stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorowi szkoły i przedszkola.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Oświaty Urzędu Miasta i Gminy Skoki.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

URZĘDNIK
MIASTA I GMINY
SKOKI

Załącznik do Zarządzenia Nr 42/2018

Burmistrza Miasta i Gminy Skoki

z dnia 15 marca 2018 r.

Zasady przygotowania i zatwierdzenia arkusza organizacji szkoły podstawowej i przedszkola samorządowego na rok szkolny 2018/2019

§ 1. Postanowienia ogólne

1. Arkusz organizacji szkoły/przedszkola, to podstawowy dokument, będący zbiorem informacji niezbędnych do organizacji zajęć, zatrudnienia nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi, w tym podstawowych danych pozwalających na planowanie budżetu szkoły /przedszkola w tym zakresie.

2. Arkusz organizacji szkoły/przedszkola jest dokumentem opracowanym przez dyrektora i zatwierdzanym przez organ prowadzący. Określa on szczegółową organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym, a w szczególności liczbę i rozkład godzin zajęć dla poszczególnych oddziałów oraz ich podział między nauczycieli danej szkoły/przedszkola.

§ 2. Zasady przygotowania projektu arkusza organizacji

1. Arkusz organizacji szkoły/przedszkola należy opracować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego w powiązaniu z planem finansowym szkoły/ przedszkola (podstawa prawna: § 17 ust.1 i 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 marca 2017r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli - Dz.U. z 2017r., poz 649)

2. Przy sporządzaniu projektu arkusza organizacji placówki w roku szkolnym 2018/2019 należy również przestrzegać zapisów Uchwały Nr XXXII/229/2017 Rady Miejskiej Gminy Skoki z dnia 18 lipca 2017 r. w sprawie zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla nauczycieli pełniących funkcje kierownicze oraz ustalenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowego, doradcę metodycznego, zatrudnionych w szkole podstawowej i przedszkolu, dla których organem prowadzącym jest Gmina Skoki.

3. Dyrektor szkoły/przedszkola jest odpowiedzialny za merytoryczne przygotowanie arkusza organizacji, w szczególności w obszarach:

- a) **przestrzeżenia ramowych planów nauczania,**
 - b) **zatrudniania nauczycieli zgodnie z kwalifikacjami,**
 - c) **przydzielania nauczycielom godzin zajęć edukacyjnych zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi,**
 - d) **przydzielania ilości godzin ponadwymiarowych zgodnie z obowiązującymi przepisami,**
 - e) **dokonywania podziału uczniów na grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami,**
 - f) **zatrudniania osób lub nauczycieli bez właściwych kwalifikacji za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny .**
4. W terminie do dnia 21 kwietnia 2018 r. dyrektor szkoły/przedszkola przygotowuje projekt arkusza organizacji na rok szkolny 2018/2019 w czterech egzemplarzach i składa go w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy Skoki. Do arkusza należy dołączyć:

- a) informację o zaopiniowaniu arkusza, w terminie do dnia 19 kwietnia 2018r., przez zakładowe organizacje związkowe przesyłające nauczycieli,
- b) informację o zaopiniowaniu arkusza przez radę pedagogiczną (podstawa prawna : art.70 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe)
- c) szkolne plany nauczania dla poszczególnych etapów edukacyjnych i roczników uczniów, opracowane przez dyrektora szkoły,
- d) informację o liczbie nauczycieli, ich kwalifikacjach, szału pracy i sposobie nawiązania stosunku pracy, w podziale na stopnie awansu zawodowego, przystępujących do postępowan kwalifikacyjnych lub egzaminacyjnych w roku szkolnym 2018/2019 wraz ze wskazaniem terminów złożenia przez nauczycieli wniosków o podjęcie tych postępowan (podstawa prawna: art. 9d ust. 8 ustawy Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1189 z późn.zm.)
- e) pełną informację o zajęciach i grupach zorganizowanych w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach/ Dz.U.z 2017r., poz.1591 / Liczba godzin przeznaczonych na zajęcia dla uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych winna być ujęta w zasadniczej części arkusza, tylko w przypadku tych godzin, które będą dodatkowo płatne, czyli są w etacie lub są wykazane jako godziny ponadwymiarowe. Z uwagi na powyższe do arkusza organizacji roku szkolnego 2018/2019 należy dołączyć załącznik, w którym będzie ujęty rodzaj prowadzonych zajęć, liczba uczniów uczestniczących w danym rodzaju zajęć (w tym z podziałem na uczniów z orzeczeniami, uczniów z opiniami i uczniów objętych pomocą na podstawie obserwacji nauczyciela oraz podaniem klasy przy zajęciach wyrównawczych i rozwijających zainteresowania), ogólna liczba godzin tygodniowo, w tym liczba godzin w etacie(nazwisko i stanowisko nauczyciela , wymiar zatrudnienia) , liczba godzin ponadwymiarowych (nazwisko nauczyciela, stanowisko, wymiar zatrudnienia)
- f) w przypadku uczniów niepełnosprawnych (realizujących kształcenie specjalne), wykaz uczniów wraz z kserokopiami aktualnych orzeczeń poradni psychologiczno - pedagogicznej z zaznaczeniem stopnia upośledzenia, oraz informację na temat sposobu organizacji zajęć.
- g) w przypadku dzieci przedszkolnych i uczniów objętych nauczaniem indywidualnym – kserokopia aktualnego orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz szczegółowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania realizowanych z danym uczniem /Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży Dz.U. z 2017r., poz.1616/ Ustala się następujący tygodniowy wymiar godzin, który wynosi odpowiednio:
- dla dziecka w wieku 3 i 4 lat - 4 godzin,
 - dla dziecka w wieku 5 lat - 5 godzin,
 - dla dziecka w wieku 6 lat - 6 godzin,
 - dla ucznia klasy I szkoły podstawowej - 6 godzin,
 - dla ucznia klasy II szkoły podstawowej - 7 godzin,
 - dla ucznia klasy III szkoły podstawowej - 8 godzin,
 - dla ucznia klasy IV- V szkoły podstawowej - 9 godzin,
 - dla ucznia klasy VI szkoły podstawowej - 10 godzin,
 - dla ucznia klasy VII szkoły podstawowej - 11 godzin,

- dla ucznia klasy VIII szkoły podstawowej - 12 godzin,
- dla ucznia klasy III oddziału gimnazjalnego - 12 godzin.

h) informację o zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców formy realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 czerwca 2017r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego.(Dz.U. z 2017r., poz.1322)

i) wykaz godzin wynikających z art.42 ust.2 pkt 2 lit a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela realizowanych w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły;

§ 3. Zasady zatwierdzania arkuszy organizacji

1. Zobowiązuję dyrektora szkoły do tworzenia w roku szkolnym 2018/2019 takiej liczby nowych oddziałów, jaka wynika z liczby uczniów zapisanych w obwodzie danej szkoły.

2. Liczba uczniów w klasach pierwszych nie może być mniejsza niż 22. (dopuszcza się mniejszą liczbę uczniów w oddziale, jeżeli wynika to z podziału ogólnej liczby uczniów zapisanych w danym roku szkolnym w obwodzie danej szkoły) W szkole podstawowej liczba uczniów w klasach I-III nie powinna przekroczyć 25. Przywołany wyżej zapis nie ma zastosowania to oddziałów integracyjnych.

3. Liczba godzin opiekuńczych w ramach świetlicy szkolnej wynika z zapotrzebowania rodziców/opiekunów prawnych w tym zakresie, wyrażonego na piśmie. Nie może mieć miejsca organizowanie pracy świetlicy w godzinach, kiedy wszyscy uczniowie realizują obowiązkowe zajęcia edukacyjne.

4. Liczba godzin pracy biblioteki szkolnej w danym roku szkolnym uzależniona jest od liczby uczniów w szkole. Ustala się następujące liczby uczniów, na których przysługuje etat nauczyciela - bibliotekarza :

1) jeżeli liczba uczniów przekracza 300 to nauczyciel - bibliotekarz zatrudniony jest w pełnym etacie 30 godzin tygodniowo, przy czym norma ta wzrasta o 0,5 etatu na każdym następnym 250 uczniów,

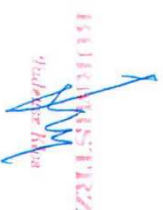
2) norma, o której mowa w pkt 1 wzrasta o 0,5 etatu na każdym następnym 250 uczniów.

5. Arkusze organizacji szkół i przedszkola, po zasięgnięciu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, są zatwierdzane przez organ prowadzący do dnia

6. Każda zmiana w arkuszu organizacji następuje w formie aneksu , który powinien zawierać informację o przyczynach i skutkach zmian. W przypadku wprowadzenia zmian do dnia 30 września 2018r. aneks do arkusza wymaga uzyskania stosownej opinii wydanej przez zarządową organizację związkową zrzeszającą nauczycieli oraz organ sprawujący nadzór pedagogiczny.

7. Aneksy do arkusza organizacji szkoły lub przedszkola, sporządzone po dniu 30 września 2018r., winny być przedłożone Burmistrzowi Miasta i Gminy Skoki, co najmniej 7 dni przed planowaną datą wprowadzenia zmian.

8. Zatwierdzenie aneksów do arkusza organizacji na rok szkolny 2018/2019 odbywać się będzie według procedury zatwierdzania arkuszy.

Zarządzenie Nr 30 /2017
Wójta Gminy Jedlnia – Letnisko
z dnia 3 kwietnia 2017 roku.

w sprawie zasad przygotowania arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2017/2018 dla szkół i przedszkola prowadzonych przez Gminę Jedlnia – Letnisko.

Na podstawie art. 33 ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 446 ze zm.), art. 34a ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.), **zarządzam, co następuje:**

§ 1

Określam zasady przygotowania arkuszy organizacyjnych dla szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Jedlnia – Letnisko na rok szkolny 2017/2018, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierzam dyrektorom szkół i przedszkoli.

§ 3

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzam Sekretarzowi Urzędu Gminy Jedlnia – Letnisko.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJTA

mjr Piotr Lesnowolski

RADCA PRAWNY

Aneta Giza
KLV084

Procedura zatwierdzenia arkuszy organizacji szkół i przedszkoli w gminie Jedlnia-Letnisko

I. Zakres merytoryczny zatwierdzenia:

1. Zgodność szkolnego planu nauczania z ramowym planem nauczania w zakresie liczby godzin w cyklu z poszczególnych zajęć edukacyjnych dla każdego oddziału na etap edukacyjny (w szkole podstawowej) lub okres nauczania (w gimnazjum).
2. Zgodność szkolnego planu nauczania z ramowym planem nauczania w zakresie liczby godzin do dyspozycji dyrektora.
3. Zgodność łącznej liczby godzin obowiązkowych nie przekraczającej ustalonego rozporządzeniem limitu godzin.
4. Zgodność z rozporządzeniem i zasadność podziału uczniów na grupy.
5. Zgodność przydziału godzin nauczania indywidualnego z rozporządzeniem.
6. Zgodność przydziału zajęć edukacyjnych z posiadanymi przez nauczycieli kwalifikacjami zawodowymi.

STANDARDY

w placówkach oświatowych, dla których Gmina Jedlnia-Letnisko jest organem prowadzącym

W celu:

1. Określenia jednolitych dla wszystkich szkół i przedszkoli zasad planowania i ich organizacji w kolejnym roku szkolnym,
2. **Naliczenia, dla poszczególnych szkół, środków na finansowanie wydatków bieżących** (w tym wynagrodzeń pracowników wraz z pochodnymi), gwarantowanych przez państwo w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego,
3. Optymalnego wykorzystania środków finansowych przyznanych w budżetach dla poszczególnych przedszkoli i szkół, ustala się standardy:
 - a. rekrutacyjno - organizacyjne,
 - b. osobowe,
 - c. finansowe.

Zasady opracowania arkuszy organizacji szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Jedlnia-Letnisko na rok szkolny 2017/2018

I. Wstęp

1. Zasady pracy placówek oświatowych- stanowiące podstawę do opracowania arkuszy organizacyjnych w roku szkolnym 2017/2018 są jednolite dla wszystkich placówek prowadzonych przez Gminę Jedlnia-Letnisko.

2. Opracowanie arkusza organizacji powinno być poprzedzone analizą i oceną efektywności organizacji i funkcjonowania placówki w poprzednich latach.
3. Ilkroć w dalszych wytycznych jest mowa o:
 - 1) Gminie- należy przez to rozumieć Gminę Jedlnia-Lemnisko;
 - 2) Organie prowadzącym- należy przez to rozumieć Wójta Gminy Jedlnia-Lemnisko;
 - 3) Szkole- należy przez to rozumieć szkoły podstawowe, w których funkcjonują oddziały przedszkolne;
 - 4) Uczniach- należy przez to rozumieć uczniów pierwszego, drugiego i trzeciego etapu edukacyjnego oraz dzieci w oddziałach „zero”, oddziałach przedszkolnych.
 - 5) Liczbie uczniów- planowana liczba uczniów na początku roku szkolnego 2017/2018.
4. Arkusz organizacji powinien być opracowany z zachowaniem zasad użytkowania jak najlepszych efektów nauczania przy optymalnym wykorzystaniu środków finansowych, również w kontekście uzyskiwania średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego.
5. W każdej szkole należy dążyć do zatrudnienia pracowników w pełnym wymiarze czasu pracy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, poddyktowanych koniecznością realizacji podstawy programowej, nauczyciela można zatrudnić w niepełnym wymiarze czasu pracy.
6. W powyższym przypadku zobowiązuje się dyrektora placówki, który zmuszony jest zatrudnić nauczyciela w niepełnym wymiarze, do ustalenia, czy w innej placówce na terenie gminy nie pracuje nauczyciel, który może uzupełnić etat w jego szkole. Powyższe ustalenia muszą mieć formę pisemną.
7. Informacje dotyczące zatrudniania nauczycieli w niepełnym wymiarze dyrektor przekazuje na piśmie do organu prowadzącego.
8. Przydział czynności powinien uwzględniać wszystkie posiadane przez nauczycieli kwalifikacje. Nauczycielom posiadającym więcej niż jedną specjalność, należy przydzielać zajęcia edukacyjne zgodnie z tymi specjalnościami.
9. Nauczycieli zatrudnianych w trakcie roku szkolnego na czas określony, na zastępstwo za nieobecnego nauczyciela, należy zatrudniać na okres zastępstwa, jednak nie dłużej niż do zakończenia zajęć dydaktycznych.
10. Nauczanie indywidualne oraz zajęcia pozalekcyjne nie mogą stanowić pensum nauczyciela i należy je planować jako godziny ponadwymiarowe.

II. Zasady ogólne

1. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za merytoryczne przygotowanie arkusza organizacji a w szczególności w obszarach:
 - 1) Przeszeregania ramowych planów nauczania;
 - 2) Zatrudniania nauczycieli zgodnie z kwalifikacjami;
 - 3) Przydzielania nauczycielom zajęć edukacyjnych zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi;
 - 4) Przydzielania ilości godzin ponadwymiarowych (w tym płatne zastępstwa doradne) zgodnie z obowiązującymi przepisami, zapewniające jednocześnie osiągnięcie średniego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 30 ust. 3 Karta Nauczyciela;

- 5) Dokonywania podziału na grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami;
 - 6) Zatrudniania osób lub nauczycieli bez właściwych kwalifikacji w sytuacjach wyjątkowych, za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny (w kwartalu powinny być wykazane wakaty);
 - 7) Przestrzegania zasad organizacji zajęć organizowanych w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Arkusze organizacyjny na dany rok szkolny winien obejmować:
- 1) Godziny zajęć edukacyjnych wynikające ze szkolnego planu nauczania;
 - 2) Godziny wynikające z podziału na grupy na zajęciach zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012r. poz. 204);
 - 3) Godziny zajęć nauczania indywidualnego dla uczniów kontynuujących nauczanie w tej formie, posiadających aktualne orzeczenie na planowany rok szkolny;
 - 4) Godziny rewalidacji dla uczniów posiadających aktualne orzeczenia na planowany rok szkolny;
 - 5) Godziny na realizację zajęć organizowanych w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487);
 - 6) **Godziny zajęć pozalekcyjnych (realizowanych z godzin do dyspozycji dyrektora szkoły oraz godzin do dyspozycji dyrektora wynikających z art. 42 KN a także godzin innych zajęć przyznanych przez organ prowadzący (religia, język angielski w oddziałach przedszkolnych)**
 - 7) Godziny zajęć: świetlicy, pedagoga, psychologa, biblioteki, logopedy;
 - 8) Nieobecności płatne: urlopy zdrowotne, urlopy związane i stany nieczynne;
 - 9) Nieobecności bezpłatne: urlopy bezpłatne.Nadto arkusz powinien spełniać wymogi dotyczące treści arkusza wynikające z rozporządzenia MEN z dnia 17 marca 2011r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i placówek.

Rozdział I

1. **Zasady organizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych:**

1. Liczba godzin i czas pracy świetlicy musi wynikać z potrzeb rodziców i uczniów (na podstawie kart zgłoszeń), jednak nie może przekraczać 13 godz. tygodniowo dla grupy, na 60 uczniów/ 0,5 etatu- w uzgodnieniu z organem prowadzącym.
2. **Zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze, kompensacyjne, gimnastyki korekcyjnej** organizuje się z godzin do dyspozycji dyrektora.
3. Na 200 uczniów przyznaje się 1 etat pedagoga/psychologa- decyduje dyrektor szkoły w zależności od potrzeb danej placówki (liczba godzin pedagoga i psychologa).
4. Zmniejszenie lub zwiększenie liczby uczniów w ciągu roku szkolnego nie powoduje zmian w ilości etatów zatrudnionych w arkuszu organizacyjnym.
2. **Liczebność oddziałów:**
 1. Oddziały przedszkolne- co najmniej 15 dzieci.
 2. Szkoła podstawowa- co najmniej 7 dzieci i nie więcej niż 25.
 3. Gimnazjum- co najmniej 24 i nie więcej niż 30 uczniów.
 4. Świetlica- co najmniej 15 uczniów.
 5. Oddziały liczące mniej uczniów niż wskazane powyżej tworzy się, w uzasadnionych przypadkach, tylko za zgodą organu prowadzącego.

6. Zmniejszenie lub zwiększenie liczby uczniów w ciągu roku szkolnego nie powoduje zmian w ilości oddziałów zatwierdzonych w projekcie organizacyjnym.
3. **Łączenie klas:**
 1. Łączenie klas w szkołach podstawowych następuje, gdy liczebność oddziału wynosi mniej niż 7 uczniów.
 2. Klasy z liczbą uczniów mniejszą niż 7/15 łączy się z klasą programowo niższą i /lub wyższą na tym samym etapie nauczania (I-III; IV-VI), z zastrzeżeniem, że oddział łączony nie może liczyć więcej niż 25 uczniów.
 3. Nie należy łączyć klas programowo najwyższych w danym etapie edukacyjnym.
 4. Łączenie odbywa się według następujących zasad:
 - 1) w I etapie edukacyjnym, w oddziale, w którym po połączeniu kolejnych klas liczba uczniów:
 - a. nie przekracza łącznie 15, łączeniem obejmuje się wszystkie zajęcia edukacyjne i wszystkie zajęcia dodatkowe;
 - b. wynosi 16-20, łączeniem obejmuje się edukację: społeczną, techniczną, edukację muzyczną, plastyczną, komputerową, przyrodniczą, religijną, wychowanie fizyczne oraz wszystkie zajęcia dodatkowe. Łączeniem obejmuje się również 50% edukacji polonistycznej, matematycznej i języka obcego.
 - c. Przekracza 20, łączeniem obejmuje się edukację: społeczną, techniczną, muzyczną, plastyczną, wychowanie fizyczne oraz wszystkie zajęcia dodatkowe. Łączeniem nie obejmuje się zajęć edukacji polonistycznej, matematycznej, języka obcego, edukacji komputerowej, edukacji przyrodniczej i religii;
 - 2) w II etapie edukacyjnym łączeniem obejmuje się następujące przedmioty: wychowanie fizyczne, muzykę, plastykę, technikę/zajęcia techniczne, informatykę/zajęcia komputerowe oraz wszystkie zajęcia dodatkowe. Łączeniem obejmuje się również 50% zajęć z następujących przedmiotów: język polski, matematyka, przyroda, historia i społeczeństwo, religia oraz język obcy (jeżeli w szkolnym planie nauczania zaplanowana jest tylko 1 godzina z danego przedmiotu, to zajęcia z tego przedmiotu nie podlegają łączeniu).
 - 3) Jeżeli połączenie klasy o liczbie uczniów mniejszej niż 5 z inną klasą w oddziale jest niemożliwe, nie tworzy się w szkole oddziału tej klasy, a dzieci przyjmowane są do szkoły w sąsiednim obwodzie szkolnym.
 - 4) Uczniom, których rodzice nie zechcą posyłać do klas łączonych, gwarantuje się miejsca w oddziałach klas w najbliższym obwodzie szkolnym.
4. **Zasady podziału na grupy:**
 1. Podział na grupy na zajęciach informatyki i języków obcych następuje w oddziałach łączących powyżej 24 uczniów. Za zgodą organu prowadzącego można dokonać podziału na grupy w oddziałach łączących poniżej 24 uczniów w uzasadnionych przypadkach.
 2. Zajęcia wychowania fizycznego są prowadzone w grupach (międzyklasowych lub międzyoddziałowych) łączących od 12 do 26 uczniów.
 3. Zmniejszenie lub zwiększenie liczby uczniów w ciągu roku szkolnego nie powoduje zmian w ilości zatwierdzonych grup w projekcie organizacyjnym.
5. **Standardy dotyczące zatrudniania pracowników niebędących nauczycielami:**
 1. **Szkołe przysługuje limity etatów pracowników niebędących nauczycielami, uzależniony od liczby uczniów, powierzchni użytkowej szkoły. Zatrudnianie pracowników administracji i obsługi w szkołach należy dostosować do liczby uczniów.**

2. Należy racjonalnie prowadzić politykę zatrudniania pracowników niepedagogicznych, wynikającą z faktycznych potrzeb, mając na uwadze maksymalne wykorzystanie przez nich czasu pracy i wypełnianie obowiązków w ramach zakresów czynności oraz racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi budżetu placówki.
3. Standardy zatrudniania sekretarerek/sekretarzy (liczy się uczniów z I, II i III etapu edukacyjnego):
 - 1) Powyżej 200 uczniów- max 1 etat w placówce
 - 2) 70- 200 uczniów- ½ etatu
 - 3) Poniżej 70 uczniów- nie tworzy się stanowiska
4. Standardy zatrudniania pracowników obsługi:
 - 1) Sprzątaczką- 750- 850 m² powierzchni do sprząkania- na 1 etat;
 - 2) Sprzątaczką, której powierzono obowiązki woźnej- 200- 400m² powierzchni do sprząkania;
 - 3) Woźną oddziałowa- 1 etat/ oddział 9-godzinny. Norma do sprząkania dla woźnej oddziałowej- 200-400m² powierzchni do sprząkania.
 - 4) Konserwator- Powyżej 200 uczniów- max 1 etat w placówce
70- 200 uczniów- ½ etatu
Poniżej 70 uczniów- nie tworzy się stanowiska

Mnożniki do obliczania powierzchni do sprząkania	
1m2 powierzchni klasy	x 1,2
1m2 powierzchni pracowni	x 1,2
1m2 powierzchni korytarzy	x 1
1m2 powierzchni sali gimnastycznej	x 1
1m2 powierzchni pozostałych	x 1
1m2 powierzchni sanitariatów	x 1,5

6. Tryb przygotowania arkusza organizacji szkół prowadzonych przez Gminę Jedlnia-

Letnisko:

Terminy opracowywania arkusza organizacji szkoły/przedszkola:

- do 19 kwietnia 2017 r. dokument zaopiniuje organizacja związkowa i rada pedagogiczna;
- do 20 kwietnia 2017 r. dyrektor przekazuje arkusz do organu prowadzącego;
- do 8 maja 2017 r. opinię wyda organ sprawujący nadzór pedagogiczny;
- do 29 maja 2017 r. arkusz zatwierdzi organ prowadzący.

7. Dyrektor przekazuje do organu prowadzącego:

- 1) trzy egzemplarze arkusza organizacji szkoły wraz z załącznikami (wg załączonych wzorów);
- 2) szkolne plany nauczania na poszczególne etapy edukacyjne;

- 3) plany nauczania na dany etap edukacyjny dla klas łączonych;
- 4) wykaz kadry pedagogicznej (kwalifikacje i nauczane przedmioty);
- 5) informację o indywidualnych zajęciach rewalidacyjnych;
- 6) informację o indywidualnym nauczaniu (w przypadku kontynuacji w nowym roku szkolnym);
- 7) informację o wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka;
- 8) informację o indywidualnych zajęciach rewalidacyjno- wychowawczych;
- 9) informację o dodatkowych zajęciach finansowanych przez organ prowadzący.
- 10) informację o przeznaczeniu godzin wynikających z art. 42 ust.2 ustawy Karta Nauczyciela:
 - 11) informację o liczbie godzin przeznaczonych na zajęcia dla uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych;
 - 12) informację o nauczycielach przystępujących do postępowañ kwalifikacyjnych lub egzaminacyjnych;
 - 13) zestawienie wakatów w arkuszu w roku szkolnym 2017/2018;
 - 14) wykaz nauczycieli przebywających na urlopie zdrowotnym, macierzyńskim, wychowawczym, w stanie nieczynnym (z podaniem okresu tego urlopu); zagrożonych utratą pracy lub zatrudnieniem w niepełnym wymiarze czasu pracy;
 - 15) Wykaz pracowników administracji i obsługi (stanowisko, wymiar zatrudnienia, rodzaj umowy o pracę).
8. Organ prowadzący zatwierdza arkusz organizacji pracy szkoły w terminie do 29 maja 2017 r.
9. **Zaopiniowany i zatwierdzony przez Wójtę** arkusz organizacji szkoły stanowi dla Dyrektora podstawę do zatrudnienia nauczycieli i pracowników administracji i obsługi.
10. W przypadku złożenia przez nauczyciela wniosku o udzielenie mu urlopu Dyrektor szkoły:
 - 1) pisemnie zawiadania organ prowadzący w terminie 3 dni roboczych o złożeniu w/w wniosku przez nauczyciela;
 - 2) w terminie 7 dni roboczych od złożenia wniosku przeprowadza szczegółową analizę wniosku, konsultuje z organem prowadzącym aneks do arkusza organizacyjnego placówki w przypadku ewentualnych zmian oraz przedstawia organowi prowadzącemu pisemną informację o sposobie rozpatrzenia wniosku.
11. Aneks nr 1 obowiązujący od 1 września 2017 r. uwzględniający wszelkie zmiany w planowanej organizacji szkoły, należy złożyć wraz z obowiązującymi dokumentami w terminie do 31 sierpnia 2017 r.
12. Dyrektor, planując organizację pracy szkoły, uwzględni lokalne potrzeby i uwarunkowania, a przy zatrudnianiu nowych pracowników bierze w pierwszej kolejności pod uwagę nauczycieli w trybie art. 18 Karty Nauczyciela, którzy tracą pracę w wyniku zmian organizacyjnych w szkołach na terenie Gminy.
13. Zatrudnianie nowych nauczycieli możliwe jest w przypadku, gdy Wójt lub Dyrektorzy szkół nie zgłoszą pracowników tracących pracę.
14. W przypadku kolejnych zmian w trakcie roku szkolnego, do pisma przewodniego, należy dołączyć niezbędne dokumenty potwierdzające konieczność zmiany, **informację o skutkach finansowych zmian, uzyskać akceptację i przedłożyć stosowny aneks.**
15. Wszelkie zmiany w organizacji pracy szkoły powstałe w trakcie roku szkolnego, należy zgłaszać do akceptacji **niezwłocznie, na co najmniej 5 dni przed planowaną datą wprowadzenia zmian.**
16. Niedopuszczalne jest przedłożenie do zatwierdzenia aneksu po wprowadzeniu zmian.
17. Nauczanie indywidualne, mimo że wydane jest orzeczenie przez PPP na cały cykl kształcenia, dyrektor szkoły ma obowiązek wystąpić co roku z wnioskiem o przyznanie godzin do organu prowadzącego. Godziny przyznane na nauczanie indywidualne nie podlegają uśrednieniu w aneksach.

18. Nie należy przydzielać funkcji nauczyciela wychowawcy – kadry kierowniczej, nauczycielom religii, pedagogom, psychologom, logopedom, bibliotekarzom, wychowawcom świetlicy.

19. Łączenie etatów o różnym nominalie (tzw. pensum ekлекtyczne) . W celu ujednoczenia sposobu wyliczenia pensum dla nauczycieli realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin, ustala się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin jako iloraz łącznej liczby realizowanych godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych przez sumę części etatów realizowanych w ramach poszczególnych tygodniowych wymiarów godzin – w celu ułatwienia obliczeń może mieć zastosowanie poniższy wzór:

$$W = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{Y_1 + Y_2 + \dots + Y_n}$$

gdzie:

- b. W – oznacza ustalony dla nauczyciela tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć,
- c. X_1, X_2, \dots, X_n - oznacza liczbę godzin zajęć przydzieloną nauczycielowi w planie organizacyjnym szkoły na poszczególnych stanowiskach,
- d. Y_1, Y_2, \dots, Y_n - oznacza tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dla danych stanowisk.

20. Ustalony w powyższy sposób tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć zaokrągla się zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Jedlnia- Leczisko Nr XX/104/2012 z dnia 27 kwietnia 2012r. w następujący sposób: godzinę do 0,5 pomija się, a godzinę co najmniej 0,5 przyjmuje się za pełną.

21. Godziny zajęć przydzielone powyżej wymiaru ustalonego na zasadach określonych w niniejszym zapisie są godzinami ponadwymiarowymi.

Przykłady przeliczenia etatów ekлекtycznych i godzin ponadwymiarowych:

1) nauczyciel realizuje łącznie 22 godziny, w tym 9 godzin wg pensum 18 godzinnego i 13 godzin wg pensum 26 godzinnego

$$9/18 + 13/26 = 1$$

tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela wynosi 22 godziny (brak godzin ponadwymiarowych);

2) nauczyciel realizuje łącznie 27 godzin, w tym 6 godzin wg pensum 18 godzinnego i 21 godzin wg pensum 26 godzinnego

$$6/18 + 21/26 = 1,14$$

jeżeli 1,14 etatu stanowi 27 godzin, to proporcjonalnie 1 etat stanowi 23,68 godziny, zaokrąglając do pełnych godzin - 24 godziny, pozostałe 3 godziny stanowią godzinę ponadwymiarową

tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela wynosi 24 godziny (3 godziny ponadwymiarowe);

3) nauczyciel realizuje łącznie 25 godzin, w tym 15 godzin wg pensum 18 godzinnego i 10 godzin wg pensum 26 godzinnego

$$15/18 + 10/26 = 1,22$$

jeżeli 1,22 etatu stanowi 25 godzin, to proporcjonalnie 1 etat stanowi 20,49 godziny, zaokrąglając do pełnych godzin - 20 godzin

tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela wynosi 20 godzin (5 godzin ponadwymiarowych);

4) nauczyciel realizuje łącznie 27 godzin, w tym 10 godzin wg pensum 18 godzinnego, 5 godzin wg pensum 26 godzinnego i 12 godzin wg pensum 30 godzinnego

$$10/18 + 5/26 + 12/30 = 1,15$$

jeżeli 1,15 etatu stanowi 27 godzin, to proporcjonalnie 1 etat stanowi 23,48 godziny, zaokrąglając do pełnych godzin - 23 godziny

tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć nauczyciela wynosi 23 godziny (4 godziny ponadwymiarowe).

**ZARZĄDZENIE NR 151/2014 PREZYDENTA MIASTA RYBNIKA z dnia 25 marca 2014 r.
w sprawie: ustalenia wytycznych do sporządzania arkuszy organizacji pracy rybnickich
placówek oświatowych.**

Działając na podstawie przepisów:

art. 30 ust. 1, ust. 2 pkt 4) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594),

art. 5c pkt. 3, art. 34a ust. 2 pkt. 3, art.ust. 5c i 5d Ustawy z dnia 7.09.1991 o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2004, Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami);

§ 20 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 30 kwietnia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 532)

zarządzam co następuje:

§ 1 Ustala się wytyczne do sporządzania arkuszy organizacji pracy rybnickich placówek oświatowych w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2 Wszelkie odstępstwa od przyjętych unormowań podlegają uzgodnieniu z organem prowadzącym.

§ 3 Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorom placówek oświatowych w Rybniku i Naczelnikowi Wydziału Edukacji.

§ 4 Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawować będzie Zastępca Prezydenta Miasta nadzorujący oświatę.

§ 5 Traci moc Zarządzenie Nr 477/2013 Prezydenta Miasta z dnia 21 sierpnia 2013 r.

§ 6 Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik do Zarządzenia nr 151/2014 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 25 marca 2014 r.

WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA ARKUSZY ORGANIZACJI PRACY RYBNICKICH PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

I. LICZBA UCZNIÓW w ODDZIAŁACH

Szkoły podstawowe: optymalna liczba uczniów - 24.

Gimnazja: optymalna liczba uczniów - 26.

Szkoły ponadgimnazjalne: optymalna liczba uczniów - 28.

Grupy przedszkolne: optymalna liczba wychowanków – 25.

Oddziały integracyjne: optymalna liczba uczniów - 20 uczniów w tym 3 - 5 niepełnosprawnych.

Klasy sportowe: jednodyscyplinowe 20 – 26 uczniów, dwudyscyplinowe powyżej 26 uczniów.

Zasady otwierania klas pierwszych w obwodowych szkołach podstawowych i gimnazjalnych:

- 1) o liczbie otwieranych nowych klas decyduje liczba dzieci zamieszkałych w obwodzie danej szkoły,
- 2) dziecko przyjęte spoza obwodu nie może spowodować otwarcia nowej klasy (dzieci zamieszkałe poza obwodem szkoły stanowiąc mogą uzupełnienie liczebności oddziału tworzonego w oparciu o dzieci zamieszkałe w obwodzie, w miarę wolnych miejsc),
- 3) powyższych zasad nie stosuje się dla wszystkich uczniów klas sportowych i uczniów niepełnosprawnych w klasie integracyjnej.

Przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego należy dokonać analizy stanu osobowego uczniów w poszczególnych oddziałach i ewentualnie dokonać połączenia klas w przypadku małej liczby uczniów w poszczególnych klasach na danym poziomie kształcenia.

Przed rozpoczęciem każdego semestru należy dokonać analizy stanu osobowego uczniów w poszczególnych oddziałach i ewentualnie dokonać likwidacji podziałów na grupy.

II. PARAMETRIZACJA ETATÓW WSPARCIA

W ramach przyznanego szkole etatów wsparcia (biblioteka, świetlica, pedagog) dyrektor biorąc pod uwagę specyfikę pracy danej placówki decyduje o wielkości zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach nie przekraczając sumarycznej liczby etatów, która przysługuje tej szkole.

1. Biblioteka - przy określeniu wymiaru zatrudnienia nie uwzględnia się oddziałów przedszkolnych:

1) Szkoły podstawowe (w tym zespoły szkolno-przedszkolne):

0,5 etatu w szkołach liczących poniżej 180 uczniów,

1 etat w szkołach liczących od 180 do 350 uczniów,

1,5 etatu w szkołach liczących od 351 do 550 uczniów,

2 etaty w szkołach liczących od 551 do 850 uczniów,

2,5 etatu w szkołach liczących powyżej 850 uczniów.

2) Pozostałe szkoły (w tym zespoły szkół):

0,5 etatu w szkołach liczących poniżej 250 uczniów,

1 etat w szkołach liczących od 250 do 400 uczniów,

1,5 etatu w szkołach liczących od 401 do 550 uczniów,

2 etaty w szkołach liczących od 551 do 850 uczniów,

2,5 etatu w szkołach liczących od 851 do 1000 uczniów,

3 etaty w szkołach liczących powyżej 1000 uczniów,

2. Świetlica - przy określeniu wymiaru zatrudnienia nie uwzględnia się oddziałów przedszkolnych:

1) Szkoły podstawowe (w tym zespoły szkolno-przedszkolne):

1 etat w szkołach liczących poniżej 100 uczniów,

1,5 etatu w szkołach liczących od 100 do 350 uczniów,

2 etaty w szkołach liczących od 351 do 450 uczniów,

2,5 etatu w szkołach liczących od 451 do 600 uczniów,

3 etaty w szkołach liczących powyżej 600 uczniów,

0,5 etatu dodatkowo w szkołach, w których działają klasy integracyjne,

0,5 etatu dodatkowo w szkołach liczących powyżej 20 oddziałów, które działają w dwóch budynkach.

2) (...)

3. Pedagog (w tym psycholog, logopeda, doradca zawodowy) - maksymalna norma zatrudnienia w placówkach oświatowych, w tym we wszystkich zespołach wynosi 2 etaty (zliczając sumarycznie) - przy określeniu wymiaru zatrudnienia nie uwzględnia się oddziałów przedszkolnych:

1) Szkoły podstawowe (w tym zespoły szkolno-przedszkolne):

0,5 etatu w szkołach liczących poniżej 180 uczniów,

1 etat w szkołach liczących od 180 do 600 uczniów,

1,5 etatu w szkołach liczących powyżej 600 uczniów.

2) (...)

3) Szkoły ponadgimnazjalne (w tym zespoły z gimnazjami):

0,5 etatu w szkołach liczących poniżej 100 uczniów,

1 etat w szkołach liczących od 100 do 400 uczniów,

1,5 etatu w szkołach liczących od 401 do 500 uczniów,

2 etaty w szkołach liczących powyżej 500 uczniów.

4) Pozostałe placówki (...):

.

4. Stanowisko wicedyrektora

w każdej placówce tworzy się stanowisko wicedyrektora,

w szkole, która liczy co najmniej 24 oddziały tworzy się stanowisko drugiego wicedyrektora,

w szkole, która liczy co najmniej 36 oddziałów tworzy się stanowisko trzeciego wicedyrektora,

w szkołach ponadgimnazjalnych, w których prowadzi się zajęcia praktyczne (co najmniej w 10 oddziałach) tworzy się dodatkowe stanowisko wicedyrektora realizującego także obowiązki kierownika zajęć praktycznych,

w zespołach szkolno – przedszkolnych:

jeżeli dyrektor jest nauczycielem szkoły to tworzy się stanowisko wicedyrektora ds. przedszkola,

natomiast stanowisko wicedyrektora ds. szkoły tworzy się, jeżeli szkoła liczy co najmniej 12 oddziałów,

stanowisko kolejnego wicedyrektora tworzy się, jeżeli szkoła liczy co najmniej 24 oddziały,

jeżeli dyrektor jest nauczycielem przedszkola to tworzy się stanowisko wicedyrektora ds. szkoły,

natomiast stanowisko wicedyrektora ds. przedszkola tworzy się, jeżeli przedszkole liczy co najmniej 6

oddziałów, stanowisko kolejnego wicedyrektora tworzy się, jeżeli szkoła liczy co najmniej 24 oddziały,

(...) 6. Nauczyciele wspomagający w oddziałach integracyjnych: tygodniowa liczba godzin nauczyciela

wspomagającego w oddziale równa się liczbie realizowanych obowiązkowych zajęć wynikających

z ramowego planu nauczania wraz z religią (bez podziału na grupy).

III. LICZBA ETATÓW PRACOWNIKÓW PEDAGOGICZNYCH w PLACÓWKACH PRACY POZASZKOLNEJ

i PORADNI:

12,83 etatów w Ognisku Pracy Pozaszkolnej „Zespół Przygoda”

17,5 etatów w Młodzieżowym Domu Kultury

28,5 etatów w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

IV. STANOWISKO ORGANU PROWADZĄCEGO w SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH

Nauczyciele korzystający ze zniżek nie mogą być zatrudniani dodatkowo w innych placówkach oświatowych prowadzonych przez miasto Rybnik.

Zatrudnienie emerytów oraz nauczycieli niepełnozatrudnionych może mieć miejsce jedynie w przypadkach szczególnych, jeżeli brak kandydatów określonej specjalności wśród nauczycieli poszukujących pracy, i jedynie po uzyskaniu zgody organu prowadzącego.

Do nauczycieli, którzy uzupełniają etaty w placówkach nieferyjnych stosuje się przepisy jak do nauczycieli placówek feryjnych.

W przypadku złożenia przez nauczyciela wniosku o udzielenie mu urlopu dla poratowania zdrowia zobowiązuje się dyrektora szkoły do pisemnego zawiadomienia w terminie 3 dni roboczych organu prowadzącego o złożeniu ww. wniosku. Decyzję o odwołaniu się od orzeczenia do wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy podejmuje dyrektor szkoły po pisemnym uzgodnieniu z organem prowadzącym.

V. SPECYFICZNE FORMY PRACY SZKOŁY

W szkołach tworzy się klasy o specyficznym charakterze, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego takie jak:

- 1) integracyjne,
- 2) dwujęzyczne,
- 3) sportowe,
- 4) mistrzostwa sportowego.

Procedura tworzenia klas integracyjnych:

- 1) inicjatorem tworzenia klasy integracyjnej jest dyrektor szkoły,
- 2) klasa integracyjna może być utworzona w szkole, która spełnia następujące warunki: posiada odpowiednio przygotowaną kadrę pedagogiczną, posiada odpowiednie warunki lokalowo-techniczne, posiada co najmniej trzy orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego w szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną dotyczące uczniów zamieszkałych w Rybniku.

Procedura tworzenia klas sportowych i klas mistrzostwa sportowego - podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15.10.2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych.

inicjatorem tworzenia klasy sportowej jest klub sportowy działający na terenie miasta Rybnika, tworzenie klasy sportowej powinno wynikać z perspektywicznego planu szkolenia w danym klubie sportowym,

klub powinien posiadać kadrę trenerską z odpowiednimi kwalifikacjami pedagogicznymi, klub powinien uzyskać pozytywną opinię dyrektora szkoły, na terenie której klub zamierza utworzyć klasę sportową, klub powinien uzyskać zgodę Prezydenta Miasta w terminie do 31 marca danego roku, podpisanie porozumienia pomiędzy miastem a klubem sportowym w sprawie zasad współpracy. Porozumienie powinno zawierać następujące uzgodnienia:

nabór do klas sportowych:

- przeprowadzenie selekcji sportowej (klub),
- pisemne zgody rodziców na naukę w klasie sportowej (klub),
- przeprowadzenie postępowania rekrutacyjnego (szkoła),
- organizacja obozów szkoleniowych (klub),
- organizacja dożywiania (klub),
- posiadanie programu szkolenia sportowego (klub),
- uczestnictwo w rozgrywkach organizowanych przez związki sportowe (klub),
- zabezpieczenie sprzętu sportowego (klub),
- zapewnienie opieki lekarskiej - ciągłej i okresowej (klub),

klasa może być utworzona pod warunkiem wykonania pełnego naboru do dnia 10 lipca danego roku, godziny wychowania fizycznego w klasach sportowych i klasach szkoły mistrzostwa sportowego:

- a) w klasach sportowych 10 godzin wychowania fizycznego,
- b) w klasach mistrzostwa sportowego 16 godzin wychowania fizycznego.

Nauczanie indywidualne wyklucza udział ucznia/wychowanka w regularnych zajęciach z klasą/grupą.

Organ prowadzący w trybie art.71b ust. 5c i 5d ustawy o systemie oświaty uzgadnia tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania realizowanych bezpośrednio z uczniem, który winien wynosić:

indywidualne przygotowanie przedszkolne: 4 godziny,

dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej: 6 godzin,

dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej:

a) w klasach IV - V: 8 godzin,

b) w klasie VI: do 9 godzin,

4 (...)

5) dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych:

a) w klasie I – III (z wyjątkiem klas maturalnych): 12 godzin,

b) w klasach maturalnych: do 13 godzin.

Wymiar godzin zajęć specjalistycznych wynikających z opinii/orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, które ustala dyrektor placówki oświatowej na dany rok szkolny: zajęcia grupowe – wymiar 2 godziny tygodniowo, kolejną grupę zajęć specjalistycznych tworzy się dopiero po wypełnieniu górnej normy przewidzianej Rozporządzeniem MEN.

Godziny zajęć rewalidacyjnych zgodnie z ramowymi planami nauczania.

Godzin zajęć wynikających z organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej nie uwzględnia się w projektach organizacji.

ZAŁOŻENIA DO OPRACOWANIA ARKUSZA ORGANIZACJI PRACY SZKOŁY, PRZEDSZKOLA, PLACÓWKI OŚWIATOWEJ NA ROK SZKOLNY 2017/2018

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Arkusze organizacji pracy na rok 2017/2018 należy opracować w wersji elektronicznej w programie PABS w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz z niniejszymi zasadami.

Arkusze organizacji pracy szkoły, przedszkola, placówki oświatowej na rok 2017/2018 winien uwzględniać następujące rodzaje godzin:

godziny wynikające ze szkolnych planów nauczania, zgodnych z obowiązującymi ramowymi planami

nauczania zawartymi w stosownych rozporządzeniach ministra właściwego ds. oświaty, a także

przepisami regulującymi organizację nauki religii/etyki oraz wychowania do życia w rodzinie,

godziny wynikające z obowiązkowych podziałów na grupy,

dodatkowe godziny przyznane wcześniej przez organ prowadzący (tzw. „godziny jst”) przeznaczone na

realizację innowacji i eksperymentów

pedagogicznych, lub będące kontynuacją wcześniej rozspczętych zajęć,

godziny tzw. „zbiżek funkcyjnych” dyrektorów, wicedyrektorów i innych pracowników, którym

powierzono stanowisko kierownicze, z zastrzeżeniem ust. 4,

godziny dodatkowych zajęć (treningów) w klasach sportowych,

godziny przyznane na zatrudnienie nauczycieli współorganizujących kształcenie integracyjne,

godziny przyznane przez organ prowadzący na zatrudnienie w klasach ogólnodostępnych nauczycieli

w celu współorganizowania kształcenia specjalnego uczniów niepełnosprawnych lub specjalistów, ze

względu na uczęszczanie do klasy ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze

względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone ucznia.

godziny zajęć rewalidacyjnych, wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – przyznane przed datą

złożenia arkusza na okres obejmujący rok szkolny 2017/2018,

godziny zajęć nielekcyjnych (biblioteka, pedagog, świetlica itp.) w ramach ustalonych na rok szkolny

2017/2018 limitów etatów.

Stosować odpowiedni zapis w systemie PABS w przypadku realizacji godzin w różnym wymiarze

w poszczególnych semestrach roku szkolnego (np. realizacja godzin z przedmiotu tylko w jednym

semestrze).

W arkuszu organizacji pracy szkoły w roku 2017/2018 można uwzględnić całkowite zwolnienie

dyrektora z obowiązku realizacji godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w roku

szkolnym 2017/2018 pod warunkiem złożenia przez dyrektora, wraz z arkuszem organizacyjnym,

wypełnionego wniosku do Prezydenta Miasta Tychy o zwolnienie z obowiązku realizacji ww. godzin

w roku szkolnym 2017/2018 wg wzoru stanowiącego zał. nr 3.

Dodatkowo w arkuszu organizacji pracy szkoły, przedszkola, placówki oświatowej należy uwzględnić

następujące etaty pedagogiczne:

etaty nauczycieli przechodzących w stan nieczynny,

etaty nauczycieli, którym udzielono urlopu dla poratowania zdrowia (pod warunkiem przyznania urlopu

przed datą złożenia arkusza na okres obejmujący rok szkolny 2017/2018),

etaty nauczycieli oddelegowanych do pracy w związkach zawodowych.

W zakresie ruchu kadrowego nauczycieli, ze względu na konieczność zapewnienia pracy nauczycielom tracącym godziny lub etat na skutek wprowadzanej reformy oświatowej, należy uwzględnić następujące zalecenia:

w przypadku dysponowania wolnymi etatami lub godzinami pedagogicznymi na etapie **składanego** w marcu w MCO projektu arkusza na 2017/2018 wykazać wakaty i ewentualnie podać w załączniku nr 1 propozycje konkretnych nauczycieli do przeniesienia lub uzupełnienia etatu na wykazane wakaty (po wstępnym uzgodnieniu z aktualnym pracodawcą),

po zabezpieczeniu w mieście Tychy godzin dla nauczycieli tracących etaty z ww. przyczyn, pozostałe wolne godziny przydzielać, w miarę możliwości, już zatrudnionym nauczycielom jako godziny ponadwymiarowe, zatrudnienie nauczycieli przebywających na emeryturze dopuszcza się wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

ROZDZIAŁ II STANDARDY DOTYCZĄCE LICZEBNOŚCI ODDZIAŁÓW

Liczba uczniów w oddziałach poszczególnych typów szkół/placówek powinna wynosić:

w przedszkolach, w szkole muzycznej, w oddziałach integracyjnych i specjalnych – zgodnie z obowiązującymi przepisami oświatowymi, w nowotworzonych oddziałach sportowych w szkole ogólnodostępnej – co najmniej 22 uczniów, w nowotworzonych oddziałach sportowych w szkole sportowej – co najmniej 20 uczniów, w szkołach podstawowych:

– w klasach pierwszych – w związku z obowiązkiem tzw. rejonizacji wymaga uzgodnienia z organem prowadzącym,

- w klasach drugich i trzecich oraz piątych i szóstych – stosownie do obecnej liczebności odpowiednio klas pierwszych i drugich oraz klas czwartych i piątych,

- w klasach czwartych i siódmych szkół podstawowych, w szczególności powstałych z przekształcenia gimnazjum – minimalna liczba uczniów wymaga uzgodnienia z organem prowadzącym,

w klasach drugich i trzecich gimnazjum – stosownie do obecnej liczebności, w liceach ogólnokształcących i technikach – od 28 do 32 uczniów, w branżowych szkołach i stopnia – od 26 do 30 uczniów, w zasadniczych szkołach zawodowych – od 28 do 30 uczniów, z zastrzeżeniem, że w trakcie roku szkolnego liczba uczniów w klasie może wzrosnąć do 32, w szkołach dla dorosłych – od 28 do 35 słuchaczy.

Zmiana limitów, o których mowa w ust. 1 może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu akceptacji organu prowadzącego.

Liczba uczniów w grupach międzyoddziałowych tworzących w szkołach do realizacji obowiązkowej nauki drugiego języka obcego powinna wynosić co najmniej 10 uczniów.

Liczba uczniów w grupach oddziałowych i międzyoddziałowych tworzących w szkołach ponadgimnazjalnych do realizacji przedmiotów obowiązkowych w zakresie rozszerzonym powinna wynosić średnio co najmniej 20 uczniów.

ROZDZIAŁ III STANDARDY DOTYCZĄCE ZATRUDNIANIA I ORGANIZACJI PRACY

W szkołach, przedszkolach i pozostałych placówkach oświatowych można utworzyć następujące stanowiska kierownicze:

1 stanowisko wicedyrektora:

w przedszkolach liczących co najmniej 5 oddziałów,

w szkołach podstawowych i samodzielnych gimnazjach liczących co najmniej 10 oddziałów,

w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych liczących co najmniej 8 oddziałów,

w pozostałych placówkach oświatowych zatrudniających nauczycieli w wymiarze co najmniej 15 etatów (z wyłączeniem urlopów zdrowotnych i stanów nieczynnych),

2 stanowiska wicedyrektora:

w szkołach liczących powyżej 22 oddziały – dotyczy samodzielnych LO i Gim,

w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, w których reforma wprowadzana jest od 1 września 2017 r. liczących co najmniej 20 oddziałów,

w szkołach ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych prowadzących kształcenie zawodowe liczących od 18 do 22 oddziały - w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego,

1 stanowisko kierownika szkolenia praktycznego lub kierownika warsztatów szkolnych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe,

stanowiska kierowników sekcji, grup instrumentalnych w szkole muzycznej – zgodnie z odrębnymi przepisami.

Stanowiska nauczycieli współorganizujących kształcenie integracyjne tworzy się w wymiarze do 1 etatu na każdy oddział integracyjny w przedszkolach, szkołach podstawowych i klasach gimnazjalnych oraz w wymiarze do 0,5 etatu w szkołach ponadgimnazjalnych.

Stanowiska odpowiednio nauczycieli współorganizujących kształcenie uczniów niepełnosprawnych, specjalistów, asystentów lub pomocy nauczyciela w klasach ogólnodostępnych ze względu na uczęszczanie do klasy ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone ucznia, tworzy się w wymiarze przyznanym przed datą złożenia arkusza na okres obejmujący rok szkolny 2017/2018.

Limit dodatkowych godzin wychowania fizycznego w oddziałach sportowych wynosi:

7 godzin w klasach IV-VII sportowej szkoły podstawowej oraz w klasach II i III sportowego gimnazjum,

6 godzin w klasach IV-VII pozostałych szkół podstawowych oraz w klasach II i III pozostałych gimnazjów,

2 godziny zajęć sportowych (basen, hokej) w klasach I-III sportowej szkoły podstawowej i klasie, i szkoły podstawowej z innowacją sportową hokeja.

Zatrudnienie nauczycieli przedszkoli należy dostosować do łącznego czasu pobytu dzieci zadeklarowanego w toku rekrutacji, zgodnie z informacjami zawartymi w zał. nr 2.

W oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych można utworzyć:

stanowisko logopedy w wymiarze do 2/25 etatu,

stanowisko pomocy nauczyciela w wymiarze 0,5 etatu na 1 oddział.

Stanowiska nauczycieli bibliotekarzy tworzy się wg następujących zasad:

ilość etatów, z zastrzeżeniem pkt 2, w bibliotekach szkolnych, w tym w szkolnych centrach multimedialnych pozostawić na poziomie roku szkolnego 2016/2017,

w zespołach szkół i w szkołach podstawowych z przyłączonymi klasami gimnazjum, w których funkcjonują biblioteki w odrębnych pomieszczeniach, zatrudnienie nauczycieli bibliotekarzy należy uzgodnić z organem prowadzącym.

Stanowiska pedagoga, psychologa, logopedy tworzy się, z zastrzeżeniem ust. 9, utrzymując liczbę uczniów przypadającą na jeden etat pedagoga, psychologa, logopedy w wysokości nie wyższej niż w roku 2016/2017.

W szkołach podstawowych powstałych z przekształcenia gimnazjum stanowiska, o których mowa w ust. 8 tworzy się w wymiarze uzgodnionym z organem prowadzącym.

Pracę świetlicy szkolnej w szkole podstawowej oraz w gimnazjum (w tym prowadzącej kształcenie specjalne) w roku szkolnym 2017/2018 należy dostosować do niezbędnych potrzeb rodziców wynikających z czasu ich pracy oraz warunków lokalowych szkoły, przy zachowaniu następujących zaleceń:

minimalna liczebność grupy świetlicowej powinna wynosić co najmniej 10 uczniów, przy czym do wychowanków grupy świetlicowej nie należy wliczać uczniów korzystających ze stołówki szkolnej, godziny pracy świetlicy należy planować z uwzględnieniem przerw w jej pracy w ciągu dnia w taki sposób, aby czas jej funkcjonowania odpowiadał potrzebom zapewnienia opieki świetlicowej nie mniej niż 10 uczniom, z zastrzeżeniem ust. 11.

Z uwagi na brak możliwości określenia w miesiącu kwietniu potrzeb wszystkich rodziców w zakresie opieki świetlicowej, w arkuszu organizacji pracy należy pozostawić zatrudnienie w świetlicach na poziomie etatów „z umowy” (bez godzin ponadwymiarowych) przyznanym w bieżącym roku szkolnym łącznie w szkołach, które od 1 września 2017 r. będą objęte wspólną organizacją pracy, zaś rzeczywisty wymiar zatrudnienia wychowawców świetlicy określić w aneksie nr 1 na podstawie zał. nr 4, który powinien zostać poddany weryfikacji po 2 pierwszych miesiącach pracy świetlicy w roku szkolnym 2017/2018.

W szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi można zaplanować w arkuszu organizacyjnym dodatkowe zatrudnienie na świetlicy w wymiarze do 10/26 etatu na każdą grupę przedszkolną, pod warunkiem organizacji zajęć świetlicowych dla wychowanków oddziału przedszkolnego w odrębnym pomieszczeniu niż świetlica dla uczniów szkoły, w grupie liczącej co najmniej 10 wychowanków, natomiast rzeczywisty wymiar zatrudnienia wychowawców świetlicy określić w aneksie nr 1 na

podstawie zał. nr 4, który powinien zostać poddany weryfikacji po 2 pierwszych miesiącach pracy świetlicy w roku szkolnym 2017/2018.

Wymiar zatrudnienia pedagogów, psychologów i innych specjalistów w przedszkolach i szkołach z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnymi w szczególnie uzasadnionych przypadkach może ulec zwiększeniu w stosunku do norm ustalonych w niniejszych założeniach po uzyskaniu zgody organu prowadzącego.

Etaty nauczycieli Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, młodzieżowych domów kultury należy planować zgodnie z przepisami oświatowymi, na poziomie nie wyższym niż w roku szkolnym 2016/2017.

W organizacji pracy młodzieżowych domów kultury należy uwzględnić minimalną liczebność grup zajęć stałych na poziomie 12 uczestników.

Normy zatrudniania pracowników administracji i obsługi w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych określą nowe standardy zatrudnienia pracowników AiO w szkołach i placówkach oświatowych.

ROZDZIAŁ IV POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Sprawy dotyczące organizacji pracy, w tym w szczególności zatrudnienia nauczycieli nie uregulowane w niniejszym zarządzeniu wymagają uzgodnienia z organem prowadzącym.

Zadania i kompetencje organu prowadzącego, o których mowa w niniejszym zarządzeniu wykonuje dyrektor Miejskiego Centrum Oświaty w Tychach.

Szczegółowość dokumentacji związanej z organizacją roku szkolnego 2017/2018 oraz harmonogram jej

Tychy, dnia 23 marca 2017 r.

Zarządzenie Nr 38.2017 Burmistrza Olesna z dnia 7 kwietnia 2017 roku

w sprawie ustalenia trybu opracowania i zatwierdzania arkuszy organizacji pracy szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Olesno na rok szkolny 2017/2018

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 57 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59)

zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Arkusz organizacji pracy przedszkola na rok szkolny 2017/2018 jest dokumentem zawierającym informację o:

- 1) liczbie oddziałów,
- 2) liczbie dzieci w poszczególnych oddziałach,
- 3) tygodniowym wymiarze zajęć religii, języka obcego, języka mniejszości narodowej – o ile takie zajęcia są prowadzone w przedszkolu,
- 4) czasie pracy przedszkola oraz poszczególnych oddziałów,
- 5) liczbie pracowników ogółem, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze,
- 6) liczbie nauczycieli, w tym nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze, wraz z informacją o ich stopniu awansu zawodowego i kwalifikacjach oraz liczbie godzin prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli,
- 7) liczbie pracowników administracji i obsługi, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze oraz etatów przeliczeniowych,
- 8) ogólnej liczbie godzin pracy finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący przedszkole, w tym liczbę godzin zajęć edukacyjnych i opiekuńczych, zajęć rewalidacyjnych, zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia, realizowanych w szczególności przez pedagoga, psychologa, logopedę i innych nauczycieli.

2. Arkusz organizacji pracy szkoły na rok szkolny 2017/2018 jest dokumentem zawierającym informację o:

- 1) liczbie oddziałów poszczególnych klas,
- 2) liczbie uczniów w poszczególnych oddziałach,
- 3) określenie w poszczególnych oddziałach:
 - a) tygodniowego wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych:
 - z podziałem na grupy,
 - godzin do dyspozycji dyrektora,

b) tygodniowego wymiaru zajęć o ile są prowadzone w szkole:

- religii,
 - etyki,
 - wychowania do życia w rodzinie,
 - języka mniejszości narodowej oraz nauki własnej historii i kultury,
- o) godziny tzw. „niżek funkcyjnych” dyrektorów, wicedyrektorów i innych pracowników, którym powierzono stanowisko kierownicze,
- d) godziny dodatkowych zajęć w klasach sportowych,
- e) godziny przyznane na zatrudnienie nauczycieli współorganizujących kształcenie integracyjne,
- 4) tygodniowego wymiaru godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych,
- 5) wymiaru godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego,
- 6) wymiaru i przeznaczenia godzin z organu prowadzącego,
- 7) tygodniowego wymiaru i przeznaczenia godzin do dyspozycji dyrektora,
- 8) liczbie pracowników ogółem, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze,
- 9) liczbie nauczycieli, w tym nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze, wraz z informacją o ich stopniu awansu zawodowego i kwalifikacjach oraz liczbie godzin zajęć prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli,
- 10) liczbie pracowników administracji i obsługi, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze oraz etatów przeliczeniowych,
- 11) ogólnej liczbie godzin pracy finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę, w tym liczbę godzin zajęć edukacyjnych i opiekuńczych, zajęć rewalidacyjnych, zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia, realizowanych w szczególności przez pedagoga, psychologa, logopedię i innych nauczycieli,
- 12) liczbie godzin zajęć świetlicowych oraz zajęć opiekuńczych,
- 13) liczbie godzin pracy biblioteki szkolnej.

3. w arkuszu organizacyjnym szkoły, przedszkola, należy uwzględnić następujące etaty pedagogiczne:

- 1) etaty nauczycieli przechodzących w stan nieczynny,
- 2) etaty nauczycieli, którym udzielono bądź zamierza się udzielić urlopu dla poratowania zdrowia (pod warunkiem przyznania urlopu przed datą złożenia arkusza na okres obejmujący rok szkolny 2017/2018),
- 3) etaty nauczycieli oddelegowanych do pracy w związkach zawodowych.

§ 2.

1. Arkusz organizacji pracy szkoły i przedszkola na rok szkolny 2017/2018 przyjmuje formę płachty wraz z poszczególnymi załącznikami, o których mowa w § 1, opracowane w aplikacji Sigma w części organizacyjnej Arkusz.

2. Założenia do opracowania arkuszy organizacyjnych szkół i przedszkoli z terenu Gminy Olesno na rok szkolny 2017/2018 określa załącznik nr 1.

§ 3.1. Dyrektorzy przedstawiają projekt arkusza organizacji szkoły lub przedszkola w trzech egzemplarzach na rok szkolny 2017/2018 wraz z załącznikami, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 21 kwietnia 2017 r. w formie papierowej, natomiast w aplikacji Sigma części organizacyjnej, opracowany arkusz powinien mieć nadany status Gotowy.

2. Wraz z arkuszem muszą być dostarczone: opinie związków zawodowych działających na terenie szkoły lub przedszkola (jeżeli pracownicy tej szkoły lub przedszkola są członkami tego związku zawodowego), opinia rady pedagogicznej danej szkoły lub przedszkola oraz szkolne plany nauczania.

§ 4 Wszelkie zmiany w organizacji placówki powstałe w trakcie roku szkolnego, umieszczone w kolejnych aneksach, należy zgłaszać do akceptacji na co najmniej 7 dni przed wprowadzeniem zmian.

§ 5 Organ prowadzący zatwierdza arkusz organizacyjny do dnia 29 maja 2017 r.

§ 6.1. w przypadku wprowadzenia zmian do zatwierdzonego arkusza organizacji szkoły lub przedszkola do dnia 30 września opinie związków zawodowych działających na terenie szkoły lub przedszkola oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny, są wydawane w terminie 4 dni od dnia otrzymania zmian.

2. Organ prowadzący szkołę lub przedszkole zatwierdza zmiany, nie później niż w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

3. w przypadku wprowadzenia zmian do zatwierdzonego arkusza organizacji szkoły lub przedszkola po dniu 30 września 2017 r., organ prowadzący szkołę lub przedszkole zatwierdza te zmiany w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

§ 7 Wykonanie zarządzenia zleca się dyrektorom szkół oraz przedszkoli na terenie Gminy Olesno.

§ 8 Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Olesna Sylwester Lewicki

**Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 38.2017 Burmistrza Olesna z dnia 7 kwietnia 2017 roku
Założenia do opracowania arkusza organizacji szkoły lub przedszkola na terenie Gminy
Olesno w roku szkolnym 2017/2018**

I. Postanowienia ogólne

1. Ustala się jednolite zasady organizacji pracy szkół podstawowych, w tym z klasami gimnazjalnymi oraz przedszkoli prowadzonych przez Gminę Olesno stanowiące podstawę do opracowania arkuszy organizacji na rok szkolny 2017/2018.

2. Ilekroć w dalszej części wytycznych jest mowa o:

1) szkole – należy przez to rozumieć przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum, dla których organem prowadzącym jest Gmina Olesno.

2) dyrektorze – należy rozumieć dyrektora jednostki, o której mowa w pkt. 1,

3) roku szkolnym – należy przez to rozumieć okres pracy szkoły od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r.

4) uczniu – należy przez to rozumieć również wychowanka przedszkola.

3. Zaopiniowany i zatwierdzony przez Burmistrza Olesna arkusz organizacji szkoły stanowi dla dyrektora podstawę do zatrudnienia odpowiedniej liczby nauczycieli i pracowników administracyjno – obsługowych.

II. Standardy dotyczące zatrudnienia

Pracownicy pedagogiczni

1. w pierwszej kolejności powinni być zatrudniani nauczyciele z placówek oświatowych podległych Gminie Olesno, którzy tracą pracę w wyniku zmian organizacyjnych w sieci szkół lub przenoszeni są na podstawie art. 18, 19 czy 22 Karty Nauczyciela na wniosek organu prowadzącego.

2. Zawieranie „umów na zastępstwo” wynikających z dłuższych nieobecności nauczycieli (ponad 30 dni) jest dopuszczalne tylko w formie aneksu do arkusza organizacyjnego.

3. Wszelkie zmiany w organizacji placówki powstałe w trakcie roku szkolnego, umieszczane w kolejnych aneksach, należy zgłaszać do akceptacji co najmniej 7 dni przed datą wprowadzenia zmian.

4. Dyrektor placówki oświatowej jest zobowiązany do przydzielenia poszczególnym nauczycielom czynności w sposób wykorzystujący wszystkie posiadane przez nauczyciela kwalifikacje.

5. Dyrektor zobowiązany jest do szczególnej polityki kadrowej mając na uwadze takie zorganizowanie pracy, aby umożliwić nauczycielom osiągnięcie średniego wynagrodzenia (na poszczególnych stopniach awansu zawodowego), o którym mowa w art. 30 Karty Nauczyciela.

6. Nie wyraża się zgody na zatrudnianie nauczyciela, na część etatu, jeżeli w szkole jest zatrudniony (na pełny etat) nauczyciel o tych samych kwalifikacjach do nauczania danego przedmiotu lub prowadzenia zajęć.

7. Zatrudnienie nowego nauczyciela będzie możliwe po 25 sierpnia i za pisemną zgodą organu prowadzącego szkoły.

8. Pracę świetlicy szkolnej w szkole, należy dostosować do niezbędnych potrzeb rodziców wynikających z czasu ich pracy oraz warunków lokalowych szkoły.

9. Stanowiska nauczycieli bibliotekarzy tworzy się wg następujących zasad:

a) do 100 uczniów – do 1/5 etatu,

b) od 101 do 200 uczniów – do 1/2 etatu,

c) od 201 do 250 uczniów – do 2/3 etatu,

d) od 251 do 450 uczniów – do 1 etatu.

10. w bibliotekach, w których funkcjonuje centrum multimedialne, wyposażone w co najmniej 3 stanowiska komputerowe dla uczniów z dostępem do Internetu, można zwiększyć zatrudnienie bibliotekarzy o 10 godzin/tyg.

11. Nauczycielowi, który jest administratorem szkolnej sieci komputerowej, w szkole, w której są prowadzone dzienniki wyłącznie w formie elektronicznej, przysługuje zniżka godzin etatowych przeznaczonych na wykonywanie czynności związanych tylko z administrowaniem siecią komputerową. Dyrektor podejmując decyzję o udzieleniu zniżki dla administratora sieci komputerowej, powinien ją uzależnić od liczby oddziałów działających w szkole, w której są prowadzone dzienniki w formie elektronicznej oraz uzyskać zgodę organu prowadzącego.

12. Dla gminnego koordynatora sportu szkolnego tygodniowa liczba godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych wynosi 10.

Pracownicy obsługi i administracji

1 Wielkość etatów administracyjno – obsługowych powinna wynikać z faktycznych potrzeb i zakresu czynności pracowników, mając na uwadze maksymalne wykorzystanie przez nich czasu pracy i **racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi budżetu placówki**. Nie przewiduje się zwiększenia ilości obsługi w stosunku do poprzedniego roku szkolnego.

III. Standardy dotyczące liczebności oddziałów

1. Liczba dzieci w oddziale przedszkola wynosi nie więcej niż 25.

2. Liczba uczniów w oddziale klas I – III szkoły podstawowej wynosi nie więcej niż 25. w przypadku przyjęcia z urzędu, w okresie od rozpoczęcia do zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych do oddziału klasy I, II lub III szkoły podstawowej, ucznia zamieszkałego w obwodzie tej szkoły, dyrektor postępuje zgodnie z obowiązującymi przepisami oświatowymi.

3. **Liczba uczniów w oddziale w klasach IV – VII szkoły podstawowej nie powinna być większa niż 30.**

4. Liczba dzieci w oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczba uczniów w oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej wynosi nie więcej niż 20, w tym nie więcej niż 5 dzieci lub uczniów niepełnosprawnych. Za zgodą organu prowadzącego liczba dzieci może być wyższa, jeżeli uczeń/dziecko uzyska orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane z uwagi na niepełnosprawność w trakcie roku szkolnego.

5. Oddziały nauczania języka mniejszości są organizowane, jeżeli na naukę języka zostanie zgłoszonych co najmniej 7 dzieci.

6. w przypadku, gdy liczba zgłoszonych uczniów jest mniejsza niż określona w pkt. 5, nauczanie języka mniejszości w szkołach organizuje się w grupach międzyoddziałowych lub międzyklasowych na tych samych zasadach.

Łączenie klas

1. w szkołach działających w szczególnie trudnych warunkach demograficznych lub geograficznych dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych.

2. Liczebność klas łączonych każdorazowo uzgadnia się z organem prowadzącym.

3. Jeżeli w szkole podstawowej jest organizowane nauczanie w klasach łączonych, to:

a) obowiązkowe zajęcia edukacyjne w klasie I, z wyjątkiem edukacji muzycznej, edukacji plastycznej i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami,

b) w klasach II i III co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem edukacji muzycznej, edukacji plastycznej i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami,

o) w klasach IV-VII co najmniej połowę wymiaru godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, z wyjątkiem muzyki, plastyki i wychowania fizycznego, prowadzi się bez łączenia tych klas z innymi klasami.

4. w oddziale specjalnym zorganizowanym w szkole podstawowej ogólnodostępnej dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, zachowując zasadę niełączenia klas z różnych etapów edukacyjnych.

Zasady podziału na grupy

1. w klasach IV-VIII szkoły podstawowej podział na grupy jest obowiązkowy:

a) na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów, zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów, liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej,

b) na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z języków obcych nowożytnych w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów, zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej lub międzyoddziałowej liczącej nie więcej niż 24 uczniów,

o) na nie więcej niż połowie godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, dla których programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych – w oddziałach liczących więcej niż 30 uczniów,

d) na obowiązkowych zajęciach wychowania fizycznego, zajęcia mogą być prowadzone w grupie oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyklasowej, liczącej nie więcej niż 26 uczniów, z tym, że jeżeli w skład grupy oddziałowej, międzyoddziałowej, międzyklasowej wchodzi uczniowie niepełnosprawni uczęszczający do oddziałów integracyjnych lub uczniowie oddziałów specjalnych, liczba uczniów w grupie nie może być większa niż liczba uczniów odpowiednio w oddziale integracyjnym lub oddziale specjalnym określona w przepisach wydanych na podstawie art. 111 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. w klasach IV-VIII szkoły podstawowej zajęcia wychowania fizycznego w zależności od realizowanej formy tych zajęć, mogą być prowadzone łącznie albo oddzielnie dla dziewcząt i chłopców.

IV. Postanowienia końcowe

1. Łączny wymiar czasu pracy nauczyciela zatrudnionego w kilku placówkach prowadzonych przez Gminę Olesno nie powinien przekraczać tygodniowego wymiaru godzin powiększonego o 1/2 pensum (tzw. „przy tablicy”). Dyrektor macierzystej szkoły jest obowiązany wpisać przy wykazie nauczycieli informacje, w jakim wymiarze oraz w jakiej szkole na terenie gminy dany nauczyciel jest zatrudniony lub uzupełnia pensum.

2. Arkusze organizacyjny szkoły powinien być opracowany zgodnie z przepisami prawa i powiązany z planem finansowym placówki. Dyrektorów placówek zobowiązuje się do przestrzegania dyscypliny budżetowej.

UCHWAŁA Nr XXIX/236/17 Rady Gminy Działdowo z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie zasad udzielania i rozmiaru zniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin

dla dyrektorów i wicedyrektorów, określenia obowiązkowego tygodniowego wymiaru zajęć dla pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych, nauczycieli zajęć rewalidacyjnych, nauczycieli prowadzących zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno - pedagogicznej oraz norm zatrudnienia nauczycieli biblioteki szkolnej, nauczycieli świetlicy, nauczycieli oddziałów przedszkolnych w grupach zróżnicowanych wiekowo w szkołach i innych formach wychowania przedszkolnego, dla których organem prowadzącym jest Gmina Działdowo

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 42 ust. 6 i 7 w związku z art. 91d pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. *Ustala się zasady udzielania i rozmiar zniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych dla dyrektorów i wicedyrektorów.*

2. *Nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze w szkołach i placówkach, obniża się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych o liczbę godzin zajęć równą różnicy obowiązkowego tygodniowego wymiaru zajęć nauczyciela i wymiaru określonego w poniższej tabeli:*

Lp. Stanowisko Tygodniowy obniżony wymiar zajęć

1. *Dyrektor szkoły podstawowej:*

a) *do 80 uczniów 10*

b) *od 81 do 120 uczniów 8*

o) *121 uczniów i więcej 6*

2. *Dyrektor szkoły podstawowej z oddziałami prowadzonymi poza głównym budynkiem szkoły - 3*

3. *Nauczycielowi, któremu powierzono stanowisko wicedyrektora szkoły, ustala się zniżkę tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć odpowiednio o 4 godziny mniejszą od zniżki ustalonej dla dyrektora danej szkoły.*

4. *Do liczby uczniów, od której zależy obniżenie tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć wlicza się uczniów i wychowanków z oddziałów przedszkolnych i oddziałów innej formy wychowania przedszkolnego.* 5. *Zmiana wysokości tygodniowego obniżonego wymiaru zajęć powstająca w wyniku zmiany ilości uczniów skutkującej zmianą progu, o którym mowa w ust. 2 następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po zejściu zmiany w liczbie uczniów.*

6. Wymiar zajęć ustalony zgodnie z ust. 2 - 5 dotyczy również nauczycieli pełniących obowiązki w zastępstwie nauczycieli, którym powierzono stanowisko dyrektora lub wicedyrektora, z tym, że obowiązuje on nauczycieli od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym nastąpiło powierzenie zastępstwa.

7. Nauczycielom, którym powierzono funkcje kierownicze w szkołach i placówkach mogą być przydzielone godziny ponadwymiarowe w przypadku, gdy liczba godzin wynikająca z planu nauczanego przedmiotu przekracza wymiar określony w ust. 2, a także gdy potrzeba przydzielenia tych godzin wynika z konieczności zabezpieczenia prawidłowej organizacji pracy szkoły lub placówki.

§ 2. 1. Ustala się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych dla nauczycieli nie wymienionych w art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela.

2. Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli na stanowiskach podanych w tabeli poniżej, określa się następująco:

Lp. Stanowisko Obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć

1. Pedagog, psycholog oraz inny prowadzący zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej 24 godziny

2. Logopeda, doradca zawodowy, nauczyciel zajęć rewalidacyjnych 24 godziny

3. Nauczyciel oddziału przedszkolnego w grupach mieszanych pod względem wieku dzieci, które obejmują dzieci 6-letnie i młodsze 22 godziny

4. Nauczyciel oddziału w punkcie przedszkolnym 25 godzin

§ 3. 1. Ustala się następujący sposób wyliczania liczby godzin pracy biblioteki: liczba godzin pracy biblioteki dla szkoły lub placówki jest równa liczbie oddziałów powiększonej o jedną godzinę z przeznaczeniem na pracę wewnętrzną biblioteki.

2. Do ustalenia liczby godzin biblioteki nie wlicza się oddziałów przedszkolnych i oddziałów innych form wychowania przedszkolnego.

§ 4. 1. Ustala się następujący sposób wyliczania godzin pracy świetlicy dla danej szkoły lub placówki: liczba godzin jest równa ilorazowi ogólnej liczby dzieci dojeżdżających i liczby 15.

2. Ogólna liczba dzieci dojeżdżających obejmuje również dzieci z oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych z wyłączeniem dzieci oddziałów innej formy wychowania przedszkolnego.

3. Zwiększenie liczby godzin pracy świetlicy może nastąpić na podstawie indywidualnych decyzji Wójta w związku z umotywowanym wnioskiem dyrektora szkoły lub placówki.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Działdowo.

§ 6. Traci moc Uchwała Nr XLIV/362/14 Rady Gminy Działdowo z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie zasad udzielania i rozmiaru zniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dla dyrektorów i wicedyrektorów, określenia obowiązkowego tygodniowego wymiaru zajęć dla pedagogów, psychologów, logopedów, doradców zawodowych oraz norm zatrudnienia nauczycieli biblioteki szkolnej i nauczycieli świetlicy w szkołach i placówkach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Działdowo.

§ 7. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko - Mazurskiego z mocą obowiązującą od dnia 1 września 2017 r.

Przewodniczący Rady Gminy Mirosław Zieliński

**Zasady opracowywania arkusza organizacji pracy szkół i przedszkoli, dla
których organem prowadzącym jest Gmina Godziesze Wielkie
na rok szkolny 2016/2017.**

I. Zasady ogólne

§ 1. Ustala się jednolite zasady pracy przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów , dla których organem prowadzącym jest Gmina Godziesze Wielkie – stanowiące podstawę do opracowania arkusza organizacyjnego w roku szkolnym 2016/2017.

§ 2. Niektóre w dalszych wytycznych jest mowa o:

1. szkole – należy przez to rozumieć przedszkole , szkołę podstawową, gimnazjum, dla których organem prowadzącym jest Gmina Godziesze Wielkie.
2. dyrektorze - należy rozumieć dyrektora jednostki ,o której mowa w pkt 1,
3. roku szkolnym – należy rozumieć okres pracy szkoły od 01 września 2016r. do dnia 31 sierpnia 2017r.
4. uczniu – należy również rozumieć wychowanek przedszkola.

§ 3. Przy planowaniu organizacji pracy przedszkola/szkoły na rok szkolny 2016/2017 należy uwzględnić obowiązujące przepisy prawa oświatowego.

§ 4. Arkusz organizacji powinien być opracowywany w powiązaniu z planem finansowym danej jednostki.

§ 5. Zaopiniowany i zatwierdzony przez Wójta Gminy arkusz organizacji pracy szkoły stanowi dla dyrektora podstawę do zatrudnienia odpowiedniej liczby nauczycieli i pracowników administracyjno-obsługowych.

§ 6. Projekt organizacji pracy szkoły winien określać zgodnie z planem nauczania przyjętym dla danego etapu edukacyjnego i z uwzględnieniem cyklu kształcenia:

1. Tygodniowy wymiar godzin lekcyjnych poszczególnych przedmiotów lub grup przedmiotów
2. Liczbę godzin:
 - a) do dyspozycji dyrektora ze wskazaniem jak zostały rozdysponowane,
 - b) religii,
 - c) pracy bibliotekarza, pedagoga,
 - d) nauczania indywidualnego (zgodnie z aktualnymi orzeczeniami) ,
 - e) rewalidacyjnych (zgodnie z aktualnymi orzeczeniami) ,
 - f) w szkołach gdzie są tworzone dwa lub więcej oddziałów tej samej klasy należy ustalić zbliżona liczbę uczniów w poszczególnych oddziałach,
 - g) liczbę godzin wynikających z podziału na grupy,
 - h) liczbę dzieci w poszczególnych oddziałach z podziałem na liczbę chłopców i dziewcząt,
 - i) liczbę godzin realizowanych w klasach łączonych.

**Zasady opracowywania arkusza organizacji pracy szkół i przedszkoli, dla
których organem prowadzącym jest Gmina Godziesze Wielkie
na rok szkolny 2016/2017.**

I. Zasady ogólne

§ 1. Ustala się jednolite zasady pracy przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów , dla których organem prowadzącym jest Gmina Godziesze Wielkie – stanowiące podstawę do opracowania arkusza organizacyjnego w roku szkolnym 2016/2017.

§ 2. Niektóre w dalszych wytycznych jest mowa o:

1. szkole – należy przez to rozumieć przedszkole , szkołę podstawową, gimnazjum, dla których organem prowadzącym jest Gmina Godziesze Wielkie.
2. dyrektorze - należy rozumieć dyrektora jednostki ,o której mowa w pkt 1,
3. roku szkolnym – należy rozumieć okres pracy szkoły od 01 września 2016r. do dnia 31 sierpnia 2017r.
4. uczniu – należy również rozumieć wychowanek przedszkola.

§ 3. Przy planowaniu organizacji pracy przedszkola/szkoły na rok szkolny 2016/2017 należy uwzględnić obowiązujące przepisy prawa oświatowego.

§ 4. Arkusz organizacji powinien być opracowywany w powiązaniu z planem finansowym danej jednostki.

§ 5. Zaopiniowany i zatwierdzony przez Wójta Gminy arkusz organizacji pracy szkoły stanowi dla dyrektora podstawę do zatrudnienia odpowiedniej liczby nauczycieli i pracowników administracyjno-obslugowych.

§ 6. Projekt organizacji pracy szkoły winien określać zgodnie z planem nauczania przyjętym dla danego etapu edukacyjnego i z uwzględnieniem cyklu kształcenia:

1. Tygodniowy wymiar godzin lekcyjnych poszczególnych przedmiotów lub grup przedmiotów
2. Liczbę godzin:
 - a) do dyspozycji dyrektora ze wskazaniem jak zostały rozdysponowane,
 - b) religii,
 - c) pracy bibliotekarza, pedagoga,
 - d) nauczania indywidualnego (zgodnie z aktualnymi orzeczeniami) ,
 - e) rewalidacyjnych (zgodnie z aktualnymi orzeczeniami) ,
 - f) w szkołach gdzie są tworzone dwa lub więcej oddziałów tej samej klasy należy ustalić zbliżona liczbę uczniów w poszczególnych oddziałach,
 - g) liczbę godzin wynikających z podziału na grupy,
 - h) liczbę dzieci w poszczególnych oddziałach z podziałem na liczbę chłopców i dziewcząt,
 - i) liczbę godzin realizowanych w klasach łączonych.

II. Tryb przygotowywania arkusza organizacji pracy szkół.

§ 7. Dyrektorzy szkół przedkładają do zatwierdzenia arkusze organizacji w terminie do **30 kwietnia 2016 r.** po uprzednim uzgodnieniu z Wójtem działań wymagalnych zgody organu prowadzącego. Arkusz organizacji przedkłada się w 2 egzemplarzach z adnotacją o zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną wraz z załącznikami:

1. wykaz kadry pedagogicznej (pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych) z informacją o posiadanych przez nich kwalifikacjach, z proponowanym przydziałem godzin edukacyjnych i świetlicowych zgodnie z organizacją pracy i przedmiotem nauczania.
2. Informacja dotycząca awansu zawodowego nauczycieli
3. szkolne plany nauczania dla każdego oddziału na cykl nauczania.
4. Wykaz pracowników administracji i obsługi,
5. Aneks do arkusza organizacji,
6. Zajęcia dla uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

§. 8 Ostateczny termin zatwierdzenia arkusza organizacji szkół na rok szkolny 2016/2017 przez organ prowadzący ustala się do dnia **25 maja 2016 r.**

§. 9 W przypadku zmian w organizacji pracy, w stosunku do projektu, dyrektor do dnia **27 sierpnia 2016r.** przedkłada zaktualizowany arkusz organizacji pracy szkoły wraz z uzasadnieniem wprowadzonych zmian.

§. 10 Wszelkie zmiany w organizacji placówki powstające w trakcie określonego roku szkolnego, umieszczane w kolejnych aneksach, należy zgłaszać do akceptacji na co najpóźniej **3 dni przed** datą wprowadzania zmian. Niedopuszczalne jest przedłożenie do zatwierdzenia aneksu po dacie wejścia w życie zmian. Dyrektor szkoły powinien na bieżąco aktualizować arkusz organizacyjny, uwzględniając zmiany (organizacyjne, stanowiskowe, placowe) zachodzące w placówce. Aktualizację należy składać jako aneks do arkusza organizacji.

§. 11 W arkuszu organizacji pracy szkół należy uwzględnić pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych, urloпах dla poratowania zdrowia, urloпах macierzyńskich i wychowawczych . W przypadku jakichkolwiek zmian – należy dokonać korekty tego wykazu w aneksach.

III. Standardy dotyczące zatrudniania w szkołach.

Pracownicy pedagogiczni

§.12 W pierwszej kolejności są zatrudniani nauczyciele o pełnych kwalifikacjach określonych w przepisach prawa oświatowego.

§.13 Przydział czynności powinien uwzględniać wszystkie posiadane przez nauczycieli kwalifikacje. Nauczycielom posiadającym więcej niż jedną specjalność nauczania należy przydziałać godziny zgodnie z tymi specjalnościami.

§.14 Dyrektorzy zgodnie z obowiązującymi przepisami, w nieprzekraczalnym terminie do 31 maja 2015r. dokonują formalności kadrowych wynikających z organizacji placówki w nowym roku szkolnym (rozwiązanie umowy, wypowiedzenie zmieniające dotyczący umowy, przeniesienia, uzupełnienia etatów, itp.).

§. 15 Nauczycieli zatrudnionych w trakcie roku szkolnego na czas określony, na zastępstwo za nieobecnego nauczyciela, należy zatrudnić na okres zastępstwa, jednak na czas nie dłuższy niż do zakończenia zajęć dydaktycznych – za wyjątkiem nauczycieli stażystów, zatrudnionych od 1 września, rozpoczynających staż na stopień nauczyciela kontraktowego.

§. 16 Sprawy zatrudnienia powinny być zakończone do 31 sierpnia 2016r. z wyjątkiem zatrudnienia na zastępstwo.

Pracownicy niepedagogiczni

§. 17 Należy prowadzić racjonalną politykę zatrudnienia pracowników niepedagogicznych, wynikających z faktycznych potrzeb, mające na uwadze maksymalne wykorzystanie przez nich czasu pracy i wypełnienie obowiązków w ramach zakresów czynności oraz racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi budżetu placówki.

IV. Standardy dotyczące liczebności oddziałów

Liczebność oddziałów

§. 18 Liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie powinna przekroczyć 25.

§. 19 Do przedszkola przyjmowane są dzieci w wieku od 3 do 6 lat, w wyjątkowych przypadkach, za zgodą organu prowadzącego również w wieku 2,5 lat (tylko, gdy są wolne miejsca).

§.20 Do szkół podstawowych i gimnazjów dyrektorzy mają prawo przyjmować uczniów niebędących mieszkańcami gminy Godziesze Wielkie gdy szkoła dysponuje wolnymi miejscami i przy zachowaniu warunku, że z tego tytułu nie zajdzie konieczność tworzenia dodatkowego oddziału.

§. 21 Liczba uczniów w oddziałach:
kl. „0” - do 25 uczniów,
kl. I – III – do 25 uczniów,
kl. IV – VI – do 30 uczniów,
gimnazjum – do 30 uczniów,

§. 22 W szkołach, w których liczba uczniów w oddziale jest poniżej 10 uczniów, należy zastosować łączenie klas. Planowanie oddziałów poniżej 10 uczniów może być zakładane wyłącznie za zgodą organu prowadzącego szkołę pod warunkiem braku możliwości tworzenia klas łączonych.

§. 23 Liczba godzin i czas pracy świetlicy szkolnej musi wynikać z potrzeb rodziców i uczniów na podstawie kart zgłoszeń oraz wyliczonego czasu oczekiwania na autobus uczniów dowożonych do szkół.

Łączenie klas

§. 24 Określa się szczegółowe warunki w zakresie organizacji klas łączonych dla szkół podstawowych:

1. łączenie klas w szkole podstawowej następuje, gdy liczebność oddziałów wynosi mniej niż 10 uczniów,
2. na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych w klasach łączonych przeznaczają się w szkolnym planie nauczania taką liczbę godzin, aby była zapewniona realizacja przyjętych programów nauczania.

§. 25 Decyzję w sprawach wątpliwych podejmuje organ prowadzący.

Zasady podziału na grupy

§.26 Podziału na grupy dokonuje się zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem MEN w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.

V. Zasady organizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych

§. 27 W godzinach pracy świetlicy, w miarę możliwości należy przewidzieć realizowane przez nauczycieli w ramach pensum zajęcia wyrównawcze oraz rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów.

VI. Zasady organizacji indywidualnego nauczania.

§. 28 Nauczanie indywidualne organizuje się uczniom na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, na okres określony w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania. Godziny nauczania indywidualnego oraz zajęć rewalidacyjnych zostają wprowadzone do arkusza organizacyjnego szkoły wyłącznie na podstawie orzeczenia PPP, po zatwierdzeniu ilości godzin przez organ prowadzący.

§. 29 Wprowadzenie godzin nauczania indywidualnego i zajęć rewalidacyjnych w trakcie roku szkolnego, następuje po akceptacji organu prowadzącego, na wniosek dyrektora szkoły wraz z niezbędną dokumentacją.

§. 30 Tygodniowy wymiar zajęć indywidualnego nauczania realizowany bezpośrednio z uczniem wynosi:

1. dla dzieci objętych rocznym przygotowaniem przedszkolnym (6-latków) – od 4-6 godz.
2. dla uczniów kl. I-III szkoły podstawowej – od 6-8 godz.
3. dla uczniów kl. IV-VI szkoły podstawowej – od 8-10 godz.
4. dla uczniów gimnazjum – od 10-12 godz.
5. rewalidacja indywidualna – 2 godz. tygodniowo.

§. 31 W uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły może powierzyć prowadzenie zajęć indywidualnego nauczania nauczycielowi zatrudnionemu w innej szkole.

VII. Zasady pracy nauczycieli bibliotekarzy

§. 32. 1. Ustala się następujące normy zatrudnienia nauczycieli-bibliotekarzy w szkołach podstawowych i gimnazjum:

- 1) liczących do 50 uczniów – 15/30 etatu,
- 2) liczących od 51 do 100 uczniów – 15/30 etatu,
- 3) liczących powyżej 101 uczniów – 1 etat

2. Za podstawę ustalenia normy zatrudnienia nauczycieli-bibliotekarzy szkolnych przyjmuje się:

- 1) liczbę uczniów planowaną, na początku roku szkolnego,
- 2) zmianą liczby uczniów w ciągu roku szkolnego nie powoduje zmian w obsadzie biblioteki.
3. Godziny pracy biblioteki muszą być dostosowane do potrzeb uczniów.

VIII. Postanowienia końcowe

§. 33 Arkusz organizacyjny szkoły powinien być opracowywany zgodnie z przepisami prawa i powiązany z planem finansowym placówki. Dyrektor jednostki zobowiązuje się do przestrzegania dyscypliny budżetowej.

Zarządzenie Nr 54.2016 WÓJTA GMINY STARE JUCHY z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie ustalenia wytycznych dotyczących organizacji pracy szkoły prowadzonej przez Gminę Stare Juchy w roku szkolnym 2016/2017.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 34a ust.1 i ust. 2 pkt. 3 w związku z art. 5c pkt. 3 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 446)zarządzam, co następuje:

§ 1 Ustala się wytyczne w sprawie organizacji pracy szkoły prowadzonej przez Gminę Stare Juchy oraz trybu opracowania i zatwierdzania aneksów arkuszy organizacyjnych w roku szkolnym 2016/2017 w brzmieniu jak w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2 Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Zespołu Szkół Samorządowych w Starych Juchach.

§ 3 Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY STARE JUCHY /-/EWA JURKOWSKA-KAWAŁKO

Załącznik do Zarządzenia nr 54.2016 Wójta Gminy Stare Juchy z dnia 30 sierpnia 2016 r.

Zasady opracowywania arkusza organizacji szkół prowadzonych przez Gminę Stare Juchy na rok szkolny 2016/2017.

I. Zasady ogólne

§ 1. Ustala się jednolite zasady pracy dla Zespołu Szkół Samorządowych w Starych Juchach prowadzonego przez Gminę Stare Juchy – stanowiące podstawę do opracowania arkuszy organizacyjnych w roku szkolnym 2016/2017.

§ 2. Ilekroć w dalszych wytycznych jest mowa o:

- 1) szkole – należy przez to rozumieć Zespół Szkół Samorządowych w Starych Juchach dla których organem prowadzącym jest Gmina Stare Juchy.
- 2) dyrektorze - należy rozumieć dyrektora jednostki o którym mowa w pkt 1,
- 3) roku szkolnym – należy rozumieć okres pracy szkoły od 01 września 2016r. do dnia 31 sierpnia 2017r.
- 4) uczniu – należy również rozumieć wychowanka przedszkola.

§ 3. Przy planowaniu organizacji pracy przedszkola/szkoły na rok szkolny 2016/2017 należy uwzględnić obowiązujące przepisy prawa oświatowego.

§ 4. Arkusz organizacji powinien być opracowywany w powiązaniu z planem finansowym danej jednostki.

§ 5. Zaopiniowany i zatwierdzony przez Wójta Gminy arkusz organizacji szkoły stanowi dla dyrektora podstawę do zatrudnienia odpowiedniej liczby nauczycieli i pracowników administracyjno-obsługowych.

§ 6. Projekt organizacji szkoły winien określać zgodnie z planem nauczania przyjętym dla danego etapu edukacyjnego i z uwzględnieniem cyklu kształcenia:

- 1) Tygodniowy wymiar godzin lekcyjnych poszczególnych przedmiotów lub grup przedmiotów
- 2) Liczbę godzin:
 - a) do dyspozycji dyrektora ze wskazaniem jak zostały rozdysponowane,
 - b) religii,
 - c) pracy bibliotekarza
 - d) nauczania indywidualnego (zgodnie z aktualnymi orzeczeniami) lub pisemnych deklaracji rodziców/prawych opiekunów w klasach nowo utworzonych,
 - e) rewalidacyjnych (zgodnie z aktualnymi orzeczeniami) lub pisemnych deklaracji rodziców/prawych opiekunów w klasach nowo utworzonych,
 - f) w szkołach, gdzie są tworzone dwa lub więcej oddziałów tej samej klasy należy ustalić

zblizona liczbę uczniów w poszczególnych oddziałach,

- g) liczbę godzin wynikających z podziału na grupy,
- h) liczbę dzieci w poszczególnych oddziałach z podziałem na liczbę chłopców i dziewcząt,
- i) liczbę godzin realizowanych w klasach łączonych.

II. Tryb i przygotowywania arkuszy organizacji szkół i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Stare Juchy.

§ 7. Dyrektor szkoły przedkłada do zatwierdzenia arkusz organizacji w nieprzekraczalnym terminie do **30 kwietnia 2016r.** po uprzednim uzgodnieniu z **Wójtem działań** wymagających zgody organu prowadzącego. Arkusz organizacji przedkłada się w 2 egzemplarzach z adnotacją o zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną (numer i data uchwały) wraz z załącznikami:

1. wykaz zatrudnionych nauczycieli (pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych) z informacją o posiadanych przez nich kwalifikacjach, z proponowanym przydziałem godzin edukacyjnych świetlicowych zgodnie z organizacją pracy i przedmiotem nauczania.
2. wykaz imienny pracowników administracji i obsługi, z podaniem wymiaru zatrudnienia i rodzaju umowy o pracę.
3. szkolne plany nauczania dla każdego oddziału na cykl nauczania.
4. w przypadku organizacji klas łączonych: ramowy plan nauczania w klasach łączonych.
5. wykaz form realizacji wychowania fizycznego z wykazem grup.
6. w przypadku uczniów niepełnosprawnych (realizujących kształcenie specjalne) – orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz informacje o organizacji indywidualnych zajęć rewalidacyjnych.
7. w przypadku uczniów objętych nauczaniem indywidualnym: orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz informacje o organizacji nauczania.
8. wykaz nauczycieli w podziale na stopnie awansu zawodowego, przystępujących do postępowań kwalifikacyjnych lub egzaminacyjnych w roku szkolnym 2016/2017, ze wskazaniem terminów złożenia przez nauczycieli wniosków o podjęcie tych postępowań.
9. wykaz nauczycieli zagrożonych utratą pracy lub zatrudnieniem w niepełnym wymiarze czasu pracy w roku szkolnym 2016/2017.
10. proponowany wykaz zajęć wynikających z art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a Karty Nauczyciela.
11. zestawienie wakatów w arkuszu w roku szkolnym 2016/2017.
12. zatwierdzony arkusz jest podstawą do wprowadzania zmian w organizacji pracy na cały rok szkolny.

§. 8 Ostateczny termin zatwierdzania arkuszy organizacji szkoły na rok szkolny 2016/2017 przez organ prowadzący ustala się do dnia 25 maja 2016r.

§. 9 w przypadku zmian w organizacji pracy, w stosunku do projektu, dyrektor do dnia **31 sierpnia 2016r.** przedkłada zaktualizowany arkusz organizacji pracy szkoły wraz z uzasadnieniem wprowadzonych zmian.

§. 10 Wszelkie zmiany w organizacji placówki powstałe w trakcie określonego roku szkolnego, umieszczane w kolejnych aneksach, należy zgłaszać do akceptacji na co najmniej **3 dni przed** datą wprowadzania zmian. Niedopuszczalne jest przedłożenie do zatwierdzenia aneksu po dacie obowiązywania zmian. Dyrektor szkoły powinien na bieżąco aktualizować arkusz organizacyjny, uwzględniając zmiany (organizacyjne, stanowiskowe, płacowe) zachodzące w placówce. Aktualizację należy składać jako aneks do arkusza organizacji.

§. 11 w arkuszu organizacji szkół należy uwzględnić pracowników przebywających na urlopach bezpłatnych, urlopach dla poratowania zdrowia, urlopach macierzyńskich i wychowawczych (z podaniem okresu tego urlopu). w przypadku jakichkolwiek zmian – należy dokonać korekty tego wykazu w aneksach.

III. Standardy dotyczące zatrudniania we wszystkich typach placówek

Pracownicy pedagogiczni

§.12 w pierwszej kolejności winni być zatrudniani nauczyciele o pełnych kwalifikacjach określonych w przepisach prawa oświatowego z gminnych samorządowych placówek oświatowych, którzy tracą lub wcześniej utracili pracę, w wyniku zmian organizacyjnych w sieci szkół.

§.13 Przydział czynności powinien uwzględniać wszystkie posiadane przez nauczycieli kwalifikacje. Nauczycielom posiadającym więcej niż jedną specjalność nauczania należy przydzielać godziny zgodnie z tymi specjalnościami.

§. 14 Dyrektor zgodnie z obowiązującymi przepisami, w nieprzekraczalnym terminie do 31 maja 2014r. dokonuje formalności kadrowych wynikających z organizacji placówki w nowym roku szkolnym (rozwiązanie umowy, wypowiedzenie zmieniające dotychczasowe umowy, przeniesienia, uzupełnienia etatów, itp.).

§. 15 Nauczycieli zatrudnionych w trakcie roku szkolnego na czas określony, na zastępstwo za nieobecnego nauczyciela, należy zatrudnić na okres zastępstwa, jednak na czas nie dłuższy niż do zakończenia zajęć dydaktycznych – z wyjątkiem nauczycieli stażystów, zatrudnionych od 1 września, rozpoczynających staż na stopień nauczyciela kontraktowego.

§. 16 Potrzeby kadrowe należy zgłaszać do Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku, Kuratorium Oświaty Delegatura w Ełku – i innych urzędów. Sprawy zatrudnienia powinny być zakończone do 31 sierpnia 2016r.

Pracownicy niepedagogiczny

§. 17 Należy prowadzić racjonalną politykę zatrudnienia pracowników niepedagogicznych, wynikających z faktycznych potrzeb, mając na uwadze maksymalne wykorzystanie przez nich czasu pracy i wypełnienie obowiązków w ramach zakresów czynności oraz racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi budżetu placówki.

IV. Standardy dotyczące liczebności oddziałów

Liczebność oddziałów

§. 18 Liczba dzieci w oddziale przedszkolnym nie powinna przekroczyć 25.

§. 19 Do przedszkola przyjmowane są dzieci w wieku określonym w art. 1 pkt. 2 lit. a i b ustawy z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw

§.20 Do szkoły podstawowej i gimnazjum dyrektor ma prawo przyjmować uczniów niebędących mieszkańcami gminy Stare Juchy, gdy szkoła dysponuje wolnymi miejscami i przy zachowaniu warunku, że z tego tytułu nie zajdzie konieczność tworzenia dodatkowego oddziału.

§. 21 Liczba uczniów w oddziałach:

- kl. „0” - do 25 uczniów,
- kl. I – III – do 25 uczniów
- kl. IV – VI – do 30 uczniów
- gimnazjum – do 32 uczniów

§. 22 w szkole, w której liczba uczniów w oddziale jest poniżej 12 uczniów, należy zastosować łączenie klas. Planowanie oddziałów poniżej 12 uczniów może być zakładane wyłącznie za zgodą organu prowadzącego szkołę pod warunkiem braku możliwości tworzenia klas łączonych.

§. 23 Liczba godzin i czas pracy świetlicy szkolnej musi wynikać z potrzeb rodziców i uczniów na podstawie kart zgłoszeń oraz wyliczonego czasu na oczekiwania na autobus, uczniów dowożonych do szkół.

Łączenie klas

§. 24 w szkole działającej w szczególnie trudnych warunkach demograficznych lub geograficznych dopuszcza się **organizację nauczania w klasach łączonych.**

§. 25 **Decyzję w sprawach wątpliwych podejmuje Wójt.**

Zasady podziału na grupy

§. 26 PODZIAŁ NA GRUPY JEST MOŻLIWY W NASTĘPUJĄCYCH PRZYPADKACH:

1. na zajęcia z języków obcych grupy od 10 do 24 uczniów (w tym zespoły między-oddziałowe w klasach IV-VI szkół podstawowych i gimnazjów).
2. Informatyki, technologii informacyjnej, elementów informatyki w oddziałach liczących więcej niż 24 uczniów.
3. Zajęcia z wychowania fizycznego:
 - a) w klasach I-III zajęcia prowadzi się z całą klasą,
 - b) w klasach IV-VI szkoły podstawowej, w gimnazjum prowadzone są w grupach liczących od 12 do 26 uczniów, przy czym możliwe jest tworzenie grup między-oddziałowych lub grup między-klasowych, jednakże w ilości niepowodującej zwiększenia liczby godzin.

V. Zasady organizacji dodatkowych zajęć edukacyjnych

§. 27 w godzinach pracy świetlicy, w miarę możliwości należy przewidzieć realizowane przez nauczycieli w ramach zwiększonego pensum zajęcia wyrównawcze oraz rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów.

§. 28 Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, kompensacyjne, logopedyczne, gimnastyki korekcyjnej organizuje się z godzin pozostających do dyspozycji dyrektora.

§. 29 w przypadku rozdysponowania godzin do dyspozycji dyrektora, organizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych może nastąpić za zgodą organu prowadzącego na uzasadniony wniosek dyrektora szkoły.

VI. Zasady organizacji indywidualnego nauczania.

§. 30 Indywidualne nauczanie organizuje się uczniom, których stan zdrowia uniemożliwia lub utrudnia uczęszczanie do szkoły, na okres określony w orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania. Godziny nauczania indywidualnego oraz zajęć rewalidacyjnych zostają wprowadzone do arkusza organizacyjnego szkoły wyłącznie na podstawie orzeczenia PPP, po zatwierdzeniu ilości godzin przez Wójta.

§. 31 Wprowadzenie godzin nauczania indywidualnego i zajęć rewalidacyjnych w trakcie roku szkolnego, następuje po akceptacji Wójta na wniosek dyrektora szkoły wraz z niezbędną dokumentacją i skutkiem finansowym zmian.

§. 32 Tygodniowy wymiar zajęć indywidualnego nauczania realizowany bezpośrednio z uczniem wynosi:

1. dla dzieci objętych rocznym przygotowaniem przedszkolnym (6-latków) – od 4-6 godzin
2. dla uczniów kl. I-III szkoły podstawowej – od 6-8 godzin
3. dla uczniów kl. IV-VI szkoły podstawowej – od 8-10 godzin
4. dla uczniów gimnazjum – od 10-12 godzin
5. rewalidacja indywidualna – 2 godz. tygodniowo.

§. 33 Nauczanie indywidualne organizuje dyrektor szkoły tak, aby zapewnić z jednej strony zaspokojenie potrzeb edukacyjnych danego dziecka, z drugiej strony spełnić wskazania zawarte w orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznej.

§. 34 Zajęcia w ramach nauczania indywidualnego prowadzi się w miejscu pobytu ucznia. Dyrektor szkoły ustala dla ucznia zakres, miejsce i czas nauczania indywidualnego co oznacza, że w szczególnych przypadkach można je organizować w szkole.

§. 35 w uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły może powierzyć prowadzenie zajęć indywidualnego nauczania nauczycielowi zatrudnionemu w innej szkole lub placówce.

VII. Zasady pracy bibliotekarzy

§. 36 1. Ustala się następujące normy zatrudnienia bibliotekarzy w szkołach podstawowych i zespole szkół:

- 1) liczących do 50 uczniów – 5/30 etatu,
- 2) liczących od 50 do 100 uczniów – 10/30 etatu,

- 3) liczących od 100 do 150 uczniów – 15/30 etatu,
 - 4) liczących od 150 do 200 uczniów – 1 etat.
- 2.** Za podstawę ustalenia normy zatrudnienia bibliotekarzy szkolnych przyjmuje się:
- 1) w zespołach szkół – łączoną liczbę uczniów we wszystkich szkołach zespołu,
 - 2) przez liczbę uczniów należy rozumieć planowaną liczbę uczniów na początku roku szkolnego,
 - 3) zmniejszenie liczby uczniów w ciągu roku szkolnego w granicach od 1 oddziału nie powoduje zmian w obsadzie biblioteki.
- 3.** Godziny pracy biblioteki muszą być dostosowane do potrzeb uczniów.

VIII. Postanowienia końcowe

§. 37 Arkusze organizacyjny szkoły powinien być opracowywany zgodnie z przepisami prawa i powiązany z planem finansowym placówki. Dyrektor placówki zobowiązuje się do przestrzegania dyscypliny budżetowej.

BIORĄC POD UWAGĘ POWYŻSZE PROSZĘ o RZETELNE i PRAWIDŁOWE PRZYGOTOWYWANIE PROJEKTÓW ORGANIZACYJNYCH.